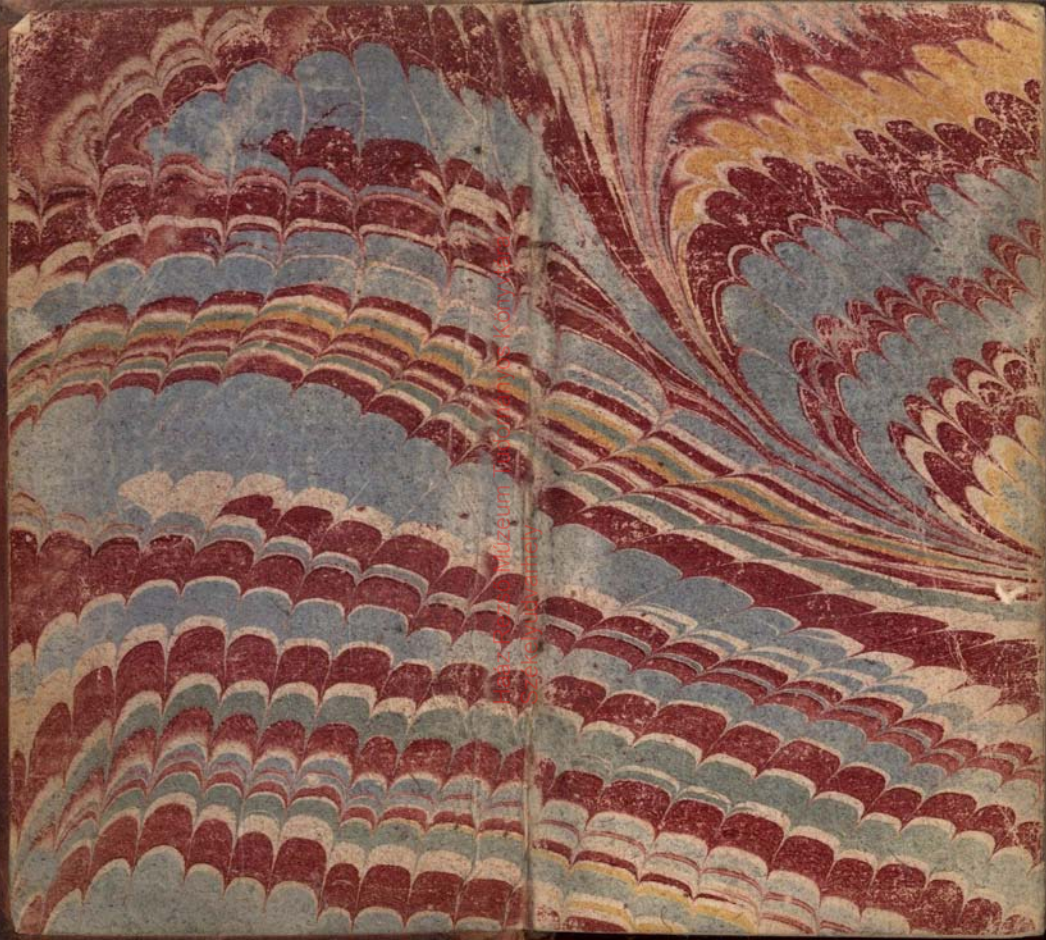

Haáz Rezső Múzeum Tudományos Könyvtára
Székelyudvarhely

Haáz Rezső Múzeum Tudományos Könyvtára
Székelyudvarhely

Az Igaz
KERESZTYÉN
EMBERNEK PAPI

Tisztiról, Annak pedig
legnemesebb Részéről,
ugy mint:

A'

KÖNYÖRGÉSNEK TUDO-
MA'NYA'ROL IRT RÖ-
VID TRAKTA.

A' mellyet 'Edes
NEMZETE'NEK JAVARA

Készített
BOROSNYAI NAGYSIGMOND.
Sz. I. M. D.

Filip. 1. vs. 21.

'Ennekem mind életemben, mind halá-
lomban nyereségem a Krisztus.

Nyomtatott
A'MSTELOD'AMBAN,
HENDRIK SMETS által,
MDCCXXXVI-dik Esztendőben.

4 Móf. 11. vs. 29. Vajba az Urnak minden népei. Próféták volnának, és adná az Ur az ő Lelkét ő belejük.

Jóel. 2. vs. 28. Ki öntöm az én Lelkemet minden emberre, és Prófétálnak. s. t.

Jelen. 1. vs. 5. 6. A Jézus Krisztus tett minket Királyokká és Papokká az Istennek és az ő Attyának.

Ján. 4. vs. 23. Az igaz imádók imádják az Atyát lélekben és igazságban.

1 Tim. 2. vs. 1. Intelek azért mindeneknek előttte, hogy legyenek könyörgések, kérések, imádkozások, báláadások minden emberekért.

1 Theff. 5. vs. 17. Szüntelen imádkozatok.

Jak. 5. vs. 16. Igen batbatós az igaznak buzgósfágos könyörgése.

1 Pét. 4. vs. 16. Ha valaki úgy szenved mint Kereszttyén, ne szégyenlye; sőt inkább dicsőítse az Istent azért.

Jelen. 3. vs. 21. A ki győzedelmes leszén, együtt ültetem velem az én Királyi székemben.

Luk. 10. vs. 41. 42. Mártha, Mártha! szorgalmatos vagy, és sokra igyekezel; De egy a szükséges dolog: Mária pedig a jobb részt választotta, melly el nem vétetik ő tőle.

07189

2376
E. 19. II.

A Z

ISTEN HA'ZA'NAK

KEGYES DAJKA'INAK.

'Es a' Könyörgésekben buzgó s'
jobb részt választott

ME'LTO'SA'GOS URI.
ASZSZONYOKNAK.

Méltóságos Gróff Lofontzi
BA'NFFI KLA'RA-ASZSZONYNAK,

Méltóságos Gróff Bethleni
BETHLEN ADAM UR,
A' FELSE'GES RO'MAI TSA'SZA'R

Status Intimus Consiliariussa, Came-
rariussa, Nemes Erdély Országában
Fejér Vár-Megye Fő Ispánnya,
ő Excellentiája Kedves

Hites Társának
Ö EXCELLENTIA'JA'NAK.

Méltóságos Baro Gyerő Monostori
KEMENY KATA ASZSZONYNAK,

Méltóságos L. B. Lofontzi
BA'NFFI SIGMOND UR,
A' FELSE'GES RO'MAI TSA'SZA'R

Erdélyi Királyi Guberniumában
Intimus Consiliarius Kedves
Hites Társának

Ö NAGYSA'GA'NAK.

* 2

Mél-

Méltóságos Matskási,
MATSKÁSI KATA ASZSZONYNAK,
 Méltóságos L. B. Győrő Monostori
KEMENY SAMUEL UR,
 Nemes Doboka Vármegye Fő-Ispánnya
 Az N. Enyedi Nemes Társaság Fő
 Curatora kedves Hites Társának
Ö NAGYSA G A N A K.

Méltóságos Gróff Bethleni
BETHLEN KATA ASZSZONYNAK,
 Néhai Méltóságos S. R. I.
 Gróff Széki
TELEKI JOSEF UR,
 Arva Özvegyének
Ö NAGYSA G A N A K.

Méltóságos
FOLTHI MARIA ASZSZONYNAK,
 Néhai Méltóságos Gróff Bethleni
BEHLEN LÁSZLO' UR,
 Arva Özvegyének
Ö NAGYSA G A N A K.

Méltóságos
VAJ BORBÁRA ASZSZONYNAK,
 Méltóságos S. R. I. Gróff Széki
TELEKI JÁNOS UR,
 Nemes Kő Vár-Vidéke Fő Kapi-
 tányja kedves Hites Társának
Ö NAGYSA G A N A K.

Mélt.

Méltóságos Gróff
GYULAI KLÁRA ASZSZONYNAK,
 Méltóságos Gróff
BETHLEN IMRE UR,
 Ö Nagysága kedves Hites
 Társának
Ö NAGYSA G A N A K.

Méltóságos Nalátsi
NALÁTZI SÁRA ASZSZONYNAK,
 Méltóságos Nagy Bartsai
BARTSAI GERGELY UR,
 Nemes Zaránd Vár-Megye Fő
 Ispánnya kedves Hites
 Társának
Ö NAGYSA G A N A K.

Méltóságos Gróff
GYULAI KATA ASZSZONYNAK,
 Tekintetes Borberek
ALVINTZI GÁBOR UR,
A' FELSE'GES ROMAI TSA'SZAR
 Erdélyi Gubernialis Secretariusja,
 s' a' N. Enyedi Nemes Társaság
 Curatora kedves
 Hites Társának
Ö NAGYSA G A N A K.

Tekintetes

KAJALI KLÁRA ASZSZONYNAK,

Néhai Tekintetes

R A D A I P Á L U R,

'Arva Özvegyének.

Isten kegyelméből érdeme felett való
Kegyes Patronájának, és Méltóságos
Jó Aszszonyainak ő Excellenciájának
s' ő Nagy fágoknak leg kisebb szolgája,
BOROSNYAI NAGY SIGMOND,
ez tsekély Munkátskáját igen aláza-
tosan ajánlja.

A' KE-

A'

KERESZTYÉN

OLVASÓHOZ

Való

ELÖL-JÁRÓ-BESZÉD.

K. O.

ivánám az Istenről, hogy
mind közel, mind ugyan va-
lóban, (igy szól a Sz. Pál
Apostol. Tfel.26. vs.29.)
nem csak te; hanem mind
azok, a' kik ma engem halgatnak, ler-
teket volna őllyanok, a' minémű én
vagyok. A' mely beszédében az
Apostol nem csak nagy bátorsággal
kivallja Agrippa Király előtt az ő
méltóságos nevét, hogy t. i. ő
KERESZTYÉN légyen: nem csak kü-
lömbséget téfszen a' közel és ugyan
valóban való Keresztvények között,

* 4

s

ELÖL-JARÓ-BESZÉD.

s' a' 'szájjal, tsak távól való képmu-
tató KERESZTYÉNEK között; hanem
mint az 'ő Mesterének s' Kristufá-
nak igaz tanítványa, mint valófá-
gos Keresztyén, mint a' nemes Ke-
resztyéni név erejének jól tudója,
kívánságát-is elé adja, hogy t. i.
kívánná 'ő az 'ő halgatóit nem tá-
vól; hanem közel való és valófá-
gos Keresztyénekké lenni s' tenni.
De 'őh mely ritka és kevés igaz kö-
vetői találathatnak ma a' Sz. Pál
Apostolnak! Ugy vagy on ugyan,
bőven s' elegenden vadnak ma-is, a'
kik a' Keresztyéni nével dicséked-
nek; de nem az üldözők előtt, mint
Sz. Pál. Sokan vadnak kívül s' tá-
vól való hipókrita Keresztyének;
de nem tudják miben áll a' közel és
ugyan valóban való Keresztyénség,
annak méltóságát s' erejét nem értik
ugy a' mint Sz. Pál: hogy-hogy ki-
vanhatnék tehát az Apostollal, hogy
mások-is ilyennek legyenek mint
ők. Tanöld-meg hát K. O. ha ed-
dig nem tudtad, mely igen méltó-
fágos, betűletes s' hathatós erejű
légyen a' KERESZTYÉNI név.

A' Kristust követő hiv Tanitvá-
nyok

ELÖL-JARÓ-BESZÉD.

nyok leg-elsőbenn 'Antiókiában
neveztettenek KERESZTYÉNEKNEK.
Tfel. 11. vs. 26. Avagy inkább a'
Görög és Deák nyelvnek ereje
szerint: KRISTUSOSOKNAK; mivel
nem a' Keresztről; hanem a' mi
'Edes Idvezítőnknek KRISTUSI ne-
vétől vészén ez az ige eredetet.
A' miképpen pedig a' mi 'Edes Id-
vezítőnknek KRISTUSI neve térsen
meg KENETTETTET: Ugy a' mi
KRISTUSI vagy Keresztyéni nevünk-
is jelent meg-kenettetnek s' annak ke-
netének részesit. Mint hogy pedig
az O' Testamentumban a'-meg ke-
nettetés által jelentetik vala ezekre
a' Hivatalokra, ugymint a' *Profeta-
ságra, Papságra, Királyságra* való
rendeltetés; és azokra a' Hivata-
lokra illendő szükséges ajándékok-
kal való felékesítés: Ugy a'
Názáretbeli Jézus-is neveztetett
KRISTUSNAK; mert az Isten meg-
kenté ötet Sz. Lélekkel és hatalom-
mal. Tfel. 10. vs. 38. Az az, ren-
delte ötet *Fő Profétává, a' kit hal-
gatni nk mindenekben.* Tfel. 3. vs. 22.
Tette ötet örökké való *Fő Pappá,*
Melkif. de nek rendi sze. int. Sid. 5.

ELÖL-JA'RÓ-BESZÉD.

vs. 6. Es emelte ötet *Királylá Sionon*, az ő Sz. hegyén. Solt 2. vs. 6. Hasonlóképpen a' Krisztus tanítványi nevezetnek *Krisztusföknak*, vagy Keresztyéneknek; mert a' Krisztusnak és az ő kenetének, az az, Sz. Lelkének, és az által az ő méltóságos hármási Tisztének részeseivé lettenek. Solt. 105. vs. 15. 2 Kór. 1. vs. 21. 22.

Elsőben tehát innen a' következik, hogy: Minden igaz Keresztyén ember, a' Krisztusnak tagja. 1 Kór. 12. vs. 27. Ellenben pedig a' ki ily szorosan nem kíván a' Krisztussal egyesülni, a' nem igaz Keresztyén ember; Ugyan-is az igaz Keresztyénség nem tsák abban áll, hogy tudjam a' Krisztusnak eredetét, valóságát s' minéműségét, mert mit használ nekem ha tudom-is, hogy vagyon a' világon fényes nap, hanemha annak sugári engemet is meg-világosítanak. Malak. 4. vs. 4. Nem-is tsák abban áll hogy a' Krisztus titkos tudományát értem; mert minden böltelesség a' szeretet nélkül semmi. 1 Kór. 13. vs. 2. Nem-is tsák abban áll, hogy megkóstol-

ELÖL-JA'RÓ-BESZÉD.

kóstoljam az ő ajándékát; mert ez a' hitetlenekkel is köz. Sid. 6. vs. 4. 5. Nem-is tsák abban áll, hogy a' Krisztust szájjal Uramnak mondjam; mert ezt a' hipókriták-is kiáltják. Luk. 13. vs. 25. 26. Hanem abban áll, hogy az én Urammal a' Krisztussal szorosan kívánnokok edgyesülni, mint a' tagok a' fővel, ő tölle s' az ő Lelke által meg-elevenítettet, a' szeretet által övé lenni, és ötet magamévá tenni, hogy így nagy örömmel bátran el-mondhassom: *Az én szerelme sem enyim, én-is övé vagyok.* Enek. 2. vs. 16. *Etek pedig többé nem én, hanem él én bennem a' Krisztus, és a' mely életet most élek a' testben, azt az Isten Fijában való hit által élem.* Gal. 2. vs. 20.

Másodszor. Minden igaz Keresztyén embernek vagyon Sz. Lelke; és ellenben, a' kinek nincsen Sz. Lelke, nem igaz Keresztyén az. Ugyan-is a' kinekél vagyon a' Krisztus, vagyon azoknál a' Krisztus Sz. Lelke is. Róm. 8. vs. 9. 'Es a' Krisztus a' Sz. Lélek nélkül senkié sem lehet. 1 Kór. 15. vs. 45. 'Es senki a' Krisztust Urának nem mondhatgya, hanem.

ELÖL-JARÓ-BESZÉD.

hanem-ha a' Sz. Lélek által. 1 Kór. 12. vs. 3. A' Sz. Lélek elmérett meg-velünk a' Krisztust; mert ő róla bizonyfágot téfszen. Ján. 15. vs. 26. 'Es ő a' Krisztus jelenlétének fál-hatatlan jele : Ugyannyira, hogy egyik a' másiktól-el nem választat-hatik, és valamiképpen az eleve-nitő és tápláló spiritusok a' főből a' testnek minden tagjaira széllvel folynak, ugy a' Krisztusból mint az Anya Sz. egy Háznak fejből az ő Sz. Lelke minden hívőkre mint ő tagjaira ki árad és ki hat. Ján. 1. vs. 16

Harmadszor. Minden igaz Keresz-tyén ember ez hármas Tiszte hívatta-tott, ugymint Prófétai, Királyi és Pa-pi Tiszte; ellenben pedig, valaki nem tudja miben áll ezeknek méltóságok és erejek, és valaki azo-kat nem gyakorollya, az nem igaz Keresztyén ember. Sokat mondok, de a' mind igaz, a' mint hogy rendre elé-is igyekezem adni.

Minden igaz Keresztyén tehát (1) *Próféta.* Ez meg-jövendölte-tett volt Jóel. 2. vs. 28. *Ki öntöm az én Lelkemet minden emberre, és* Prób.

ELÖL-JARÓ-BESZÉD.

Prófétá'nak a' ti fiatalok és leányok. Tfel. 2. vs. 17. Az Uj Testamen-tumban tölt bé Mósesnek ama' ne-vezetes kívánsága 4 Móf. 11. vs. 29. *Vajba az Úrnak minden népei Próféták volnának, és adná az Úr az ő Lelkét ő belejek.* A' Prófétai hiva-tal pedig ebben áll. (a) Hogy ki ki az Uról tanítottatott légyen, és mindeneket értsen s' tudjon, vala-melleyeket az idveffégre szükség hinni, kérni, tselekedni. Ján. 6. vs. 45. Ján. 11. vs. 27. Mát. 16. vs. 17. Luk. 10. vs. 42. A' Krisztu-snak mint fő Doktornak szájától függjen. Mát. 23. vs. 8-10. Péld. 8. vs. 34. Ha az Angyal hirdetne-is egyebet annak né higyen. Gal. 1. vs. 8-9. Es légyen az ő Krisztu-snak hitőffégre. 2 Pét. 3. vs. 18. (b) Hogy ki ki a' Krisztusól vallást tenni kélz légyen, s' öget az em-berek előtt meg ne tagadja. Efa. 44. vs. 5. Az ő Felebaráttját, Há-zanépet s' tseledektofta azokra, a' mellyek a' hitre és a' kegyeffégre szükségefek. Koloss. 3. vs. 16. Intsen, vigasztaljon másokat, és a' nálla le-tett ajándékokat az

ELŐL-JARÓ-BESZÉD.

Eklésia hasznára fordítsa. 1 Kór. 14. vs. 26. Efész. 5. vs. 18. 19. 20. Az Evangéliumot mindenek előtt dicsőítéssel régye, azt bátran s' örömmel hirdesse, és az Istennek fok formája böltsésségét magasztalja. Efa. 43. vs. 21. Efész. 3. vs. 8. 9. 10. 1 Pét. 2. vs. 9. A' maga jó tselekedeteivel másokat a' Krisztusnak meg-nyerjen. Mát. 5. vs. 16. Az Evangéliumi igassággal másokat-is meg-győzzsen s' térítsen. Tfel. 2. vs. 6. 7. (c) Végezetre, hogy ki ki az igasságért, a' hitért, a' Jésumért, a' Keresztyéni névért, nem tsák gyaláztatni; hanem mártíromságot és halált-is kész légyen szenvedni. Mát. 10. vs. 24. 28. Ján. 13. vs. 37. Tfel. 5. vs. 41. Filip. 1. vs. 7. 12. 13. 21. ²² Hogy mondhatják hát azok magokat igaz Keresztyéneknek a' kik az Uri Imádságot, a' tiz parantsólatokat, a' Hízek egy Istent, a' Bibliát s' Vallásokat nem tudják, nem hogy annak minden tzikkeleit értenék, sőt nyilván azt felelik: Nem akarok én Pap lenni, nem légyen ha nem tudom-is. De bár meg olvasná az ilyen

ELŐL-JARÓ-BESZÉD.

ilyen azt a' mi vagyon Sid. 5. vs. 11—14. s' nem szóllana ugy; de a' mi nagyobb, nem hogy magok kívánnának Profétákká lenni, sőt másoktól-is irigylük azt. 4 Móf. 11. vs. 28. 29. A' kik nem hogy tselédjeket oktatnák az idvesség utára; sőt inkább a' drága időt haszontalonnal játékokkal s' hivalkodó beszédekkel töltik. Az Istennek drága ajándékot elásfák, vagy azokkal vilfza élnek, fok bűnökkel másokat-meg botránoztatnak. üldözést sem várnak, tsak kevés fenyegetést vagy ígértért, a' Krisztusról s' Vallásokról hamar le-mondanak. Mát. 13. vs. 21. 1 Kór. 15. vs. 34. Róm. 2. vs. 24. 1 Pét. 4. vs. 16. Ilyenek pedig a' mint mindenütt ugy a' mi Nemzetünkben-is elegen találtnak, a' kik a' tudományak akármely szelétől ide s' tova hányattatnak, a' kik irigylük a' Profétáknak szaparodását, a' kik egész életekben sem olvasfák által egyfzer a' Bibliát, a' kik nem hogy azzal dicsfedhetnének hogy ők az Istennek minden akarattját ki jelentették felebaráttynak, és minden em-

ELÖL-JÁRÓ-BESZÉD.

embert az által tökéletessé igyekeztenek volna tenni a' Krisztusban. Koloss. 1. vs. 28. Hanem inkább magok-is tudatlanok.

Minden igaz Keresztyén ember (2) *Királyis*. Jelen. 1. vs. 5. Tett minket *Királyokká* az Istennek és az ő Sz. Attyának, és Uralkodunk e' földön. 5. vs. 10. A' Királyi Hivatal pedig ebben áll. (a) Hogy ki ki tudjon okosan és áthatatosan Uralkodni a' testnek indulatain és kívánságain a' mellyek a' Krisztus Országával ellenkeznek. Péld. 16. vs. 22. Koloss. 3. vs. 5. 1 Pét. 2. vs. 11. 'Es így állítsa kiki a' maga tagjait igazságnak fegyvere gyanánt Istennek. Róm. 6. vs. 13. (b) Hogy ki ki a' Krisztusért az ördögnek országa ellen viaskodjék mind a' győzedelemig, a' Krisztus országát igyekezvén fel építeni. Filip. 1. vs. 20. A' sátánt-megrontsa, a' bünt ki szagassa, a' testet meg-zabolazza, a' világot meg-feszítsse. Gal. 5. vs. 24. 1 Ján. 2. vs. 16. 5. vs. 4. 1 Pét. 5. vs. 8. 9. (c) Hogy ki ki öltözzék fel az Istennek fegyverét, és a' hitben áthatatosan meg-maradjon a' go-

ELÖL-JÁRÓ-BESZÉD.

gonosznak napján mind a' végig és a' végig. Efés. 6. vs. 10—14. s. t. 'Es így az ő ellenséGINEK erejét meg-rontván. Jelen. 2. vs. 10. 1 Ján. 5. vs. 4. A' Krisztussal edgyütt üllyen az ő Királyi székében. Jelen. 3. vs. 21. Hogy-hogy dítsekedik hát az Keresztyéni nével, a' ki a' maga indulatain nem tud uralkodni, és a' bűnnek szolgája. Ján. 8. vs. 34. A' ki a' Világnak hármassal Istenét tiszteli, ugymint: a' nagyra való vágyodást, a' pénznek szerelmét, és a' testnek gyönyörűségét, a' ki el-meri mondani minden tartozkodás nélkül: *Az ördögnek-is illő néha gyertyát tartani*, a' mellyel az ördög országát építi. Illyenek pedig a' mint mindenütt, úgy Nemzetünkben, sőt külföldi Gyülezetünkben eleget vadnak.

Minden igaz Keresztyén ember végezetre egyszerfelmind (3) *Pap-is*. 1 Pét. 2. vs. 9. Ti pedig választott Nemzettség, Királyi *Papság*, Sz. nép vagytok. Jelen. 1. vs. 5. 5. vs. 10. A' Papi Hivatal pedig ebben áll. (a) Hogy ki ki magát állassa az Istennek élő, szent és kedves ál-

ELŐL-JARÓ-BESZÉD.

áldozatul. Efa. 61. vs. 6. 1 Pét. 2. vs. 5. Meg-öldökelvén a' testnek kívánságit, a' mellyekkel az előtt a' világnak és a' bűnnek szolgált. Róm. 12. vs. 1. 2. Dicsőítvén az Istent. 1 Kór. 6. vs. 20. Hogy legyen fegyhetlen, vífelvén az ő mellyén és szívében a' Jehova szentségének ékeességét az Urimot és Thummimot, a' világosságokat és tökéletességeket. 2 Móf. 28. vs. 30. 36. Efa. 52. vs. 1. Jak. 1. vs. 27. (b) Hogy ki ki az Eklésiában, a' mely az Istennek Temploma. Ján. 4. vs. 21—24. Efés. 2. vs. 21. 22. Tiszteltlye szüntelen az Istent lélekben és igazságban, és vigyen a' kegyelemnek széki eleiben töredelmes szívbeli áldozatot, az az, buzgósfágos könyörgéseket. Solt. 51. vs. 19. 1 Pét. 2. vs. 5. 9. Sid. 13. vs. 15. Solt. 69. vs. 31. 32. (c) Hogy ki kimindené a' mije vagyon, az Istennek szenteltlye, mert minden az Istené. Jób. 1. vs. 21. 1 Chrón. 29. vs. 11. 12. Magát meg-tagadja, és az ő életét a' Krisztusért, az Igasságért, a' Keresztyéni névért letenni mindenkoron kész legyen. 2 Tim. 4. vs. 6. 7. Filip. 1. vs. 21. 1 Pét. 4.

vs.

ELŐL-JARÓ-BESZÉD.

vs. 14. 16. Filip. 3. vs. 8. Hogy-hogy meri hát az ajakán pengetni a' méltósfágos Keresztyéni nevet, a' kinek Istene a' maga hafa, testi kívánsága, a' világi gyönyörűség s' ezeknek áldozza meg-magát. Filip. 3. vs. 19. A' ki nem hogy máfokat tanítana; de maga sem tud imádkozni, a' kinek drágább az ő élete az Isten dicsőffségénél, és ha az Isten valamit a' magáéból tőle vízfíza kér, avagy el-vészen, azért zugolódik, átkozódik, nem követi a' Sz. Jóbót. Efféle Keresztyének pedig mindenütt s' közöttünk-is vadnak.

Láttuk tehát ezekből, hogy a' Keresztyéni név igen méltósfágos és betűletes név, de egyrzerímind nagy erejű és terhes név; ezért irigylette Juliánus Császár-is a' Krisztus követőitől ezt a' nevet, és parantsolatot adott, hogy a' Krisztus követői ezután ne hivattassanak Keresztyéneknek, hanem Galiléusoknak. Ugyan-is nagy méltósfágnak tartják az emberek itt e' földön, ha a' Fejedelmeknek és Királyoknak belső szolgálai lehetnek; hogy ne volna hát nagy tisztesség a' Király

Kris-

ELŐL-JA'RÓ-BESZÉD.

Kristusnak örökös társává, sőt tag-jává, sőt az Isten székében véle edgyütt Uralkodó Királlyá lenni. Jelen 3. vs. 21. Nagy betűletnek tartják az emberek, ha valami Fő ember hozzájuk méltóztatik szállani; az igaz Keresztényhez pedig ama' drága vendég, a' Sz. Lélek Ur Isten nem tsák bé tér, hanem benne lakik mint ő Templomában. 2 Kór. 6. vs. 16. Nem tsák benne lakik; hanem ajándékokat osztogat néki, és téfszi őtet Profétává, Pappá és Királlyá.

De egytzerfmind terhes név-is a' Keresztényi név; ugyan-is nagy dolog Profétaságot, Papságot és Királyságot illendőképpen viselni, és mindeniknek a' fellyebb elé szám-lált módok szerint meg felelni. Itt e' földön tsák egy Tisztiséget-is bajos dolog jól véghez vinni, hát még ily hármos méltóságos Tisztet vi-felni hogy ne vólna terhes. Bizony nagy dolog az halandó embernek az halhatatlan Istenhez járulni: nagyobb dolog a' bűnös embernek a' Szent Istennel beszédben szállani: de-leg nagyobb a' magával jóltehetetlen

em-

ELŐL-JA'RÓ-BESZÉD.

embernek másokért-is Isten előtt szószóllóvá lenni; mind ezek pedig az igaz Keresztényi embernek Pa-pi tisztéhez költöttek. Hát a' Pró-fétaság, hát a' Királyság, mely fok és nagy dolgokat foglal bé magában? Azonban ennek a' névnek kereszt vagyón a' végén. Sokak és erőflek az ellenfelek, ugymint a' Sátán, a' világ s a' bűnös test, a' kik ezt kiáltják: *Kereszt! Kereszt! a' Ke-resztjénnek;* ezek ellen szüntelen kell tsáfálni, sőt mind halálig vias-kodni és ugyan győzedelmeskedni.

Hogy pedig Előljáró beszédemet bé rekeszsem, kívánnám én-is a' Mótesel: *Vajba az Urnak minden népe Profétának;* de kívánnám a' Sz. Pál Apostollal-is, hogy 'Edes Nemzetünkben s' Apostoli Nemes Vallásunkban, közel és ugyan va-lóban való Keresztýének lennének mindenek, tudnák és tanítanak e' méltóságos névnek erejét, azt meg betsülnék s' hivatolakot gyakorol-nák. Lennének Istentől tanítottak, és másokot-is taníthatnának az Id-vefég útára. Tudnának Uralkodni a' Sátánon, a' Világon és a' testen. Len-

ELŐL-JA'RÓ-BESZÉD.

Lennének hivek az igazságban mind halálig. Tudnának imádkozni mind magokért s' mind másokért, s' másokat-is taníthatnának imádkozni, és így az Isten eleiben kedves és kellemetes áldozatokat vinni, a' melly-is énnékem ez tsekély munkátskában fő tzelom. Hogy azért én-is és én általom minden igaz Keresztyének ezt a' tzelé el érjük, szükség hogy a' mi Tanítónknak az Jéhus Kristusnak lábainál le borulván, így kiáltfunk: *Uram! taníts minket imádkozni; Luk. 11: 1. mert mit kellyen kérniünk, a' mint kellene nem tudjuk.* Róm. 8. vs. 26. Amen.

Ebben

Ebben a' Munkátskában bé foglaltatott Részeknek Mutató Táblátskája.

- I. Rész. *A' Könyörgéseknek szükséges Váltáról.* Lev. 1-7
- II. Rész. *A' Könyörgéseknek Lelkéről s' Méltóságos Nevezeteiről.* 8-12
- III. Rész. *A' Könyörgéseknek az 'O Testamentombéli áldozatokkal való meg egyezéséről.* 13-37
- IV. Rész. *A' Könyörgéseknek kiváltsképpen való Részéről.* 38-40
- V. Rész. *A' Könyörgéseknek kiváltsképpen való Nemeiről.* 41-47
- VI. Rész. *A' Magános Könyörgésekről.* 48-58
- VII. Rész. *A' Közönséges Könyörgésekről.* 59-72
- VIII. Rész. *A' Könyörgéseknek kiváltsképpen való kutszejéről.* 73-78
- IX. Rész. *A' tökéletes Könyörgésnek formájáról, az az: Az Uri Imádságról.* 79-100

X.

X. Rész. *Az Isten előtt kedves és foganatos Könyörgésről.*

101—199

XI. Rész. *Az hijában való Könyörgésekről, s' azoknak némely nevezetesebb okairól.*

200—216

XII. Rész. *A' három Isteni Személyekhez alázatosan benyújtandó három fohászkodások. 217. a' Tóldalékig.*

A' Tóldalék ez Munkátskát bérekefzti.

Az

Pag. I

U R A M!
TANITS MINKET
IMÁDKOZNI.

Luk. XI. 1.

E L S Ö R É S Z.

A' Könyörgésnek Szükséges Váltáról.

(1) *ogy legyen örökké való hatalmaságu Isten, azt a' józan okoskodás által is, e' Világnak alkotványából s' a' teremtett állatokból eléggé meg érthetni. Róm. 1. vs. 19. 20. De hogy az az Istenállatában egy; izemélyében pedig három, úgy mint: Teremtő Atya, Megváltó Fiu, Megszentelő Sz.*
A Lé-

2 URAM, TANITS MINKET

Lélek Ur Isten légyen, azt mint nagy titkot, csak egyedül az Istennek igéjéből lehet meg tanólni. Ef. 61. vs. 1. Mat. 3. vs. 16. 17. 28. vs. 19. 1 Ján. 5. vs. 7. Így színtén, a' mint minden teremtet állat a' maga módgya szerint, úgy az okos lelkű ember, az Istennek tisztelétére való kötelefféjét eszméri s' magában érzi. Solt. 148. De miképpen kelyen az Istent tisztelni, senki is nem tudja más; hanem csak az Isten Ofkolájában tanólt s' gyakorlatotott hívő ember. Ján. 4. vs. 22. 23. Ha így vagy on tehát a' dolog, a' minthogy kétféleg nélkül úgy vagy on, imádkozni is csak azok tudnak, a' kik az Istentől tanítottak. Rom. 8. vs. 26. Mert a' könyörgés is az Isteni tisztelgetnek egy része; ugyanis három kiváltképpen való részekből áll az Isteni tisztelget, úgy mint: a' buzgó könyörgéfből; az Isten igéjének tisztán való hirdetéséből s' figyelmetes halgatásából; és a' Sakramentumoknak igazán való ki Szolgáltatásából s' azokkal idveffégesen való éléfből. Sőt, ha szabad hasonlított tenni, legnemesebb ez három

IMÁDKOZNI. Luk. XI. 1. 3

rom között a' könyörgés, a' mely az embernek az ő Istenével való alázatos s' bizodalmos beszélgetése. Innen vagy on, hogy az imádkozás a' Sz. Írásban gyakorta az Istennek egész tisztelgetiért tétetik s' vétetik. 1 Móf. 4. vs. 26. Ján. 4. vs. 24. Ezért nevezetik az Istennek Háza is könyörgésnek házának. Mát. 21. vs. 13. Azért hívták a' Régiek is a' Könyörgést: *az Isteni tisztelget lel-kének.*

(2) Tífuda dolog tehát, hogy mégis fokokban a' test és a' vér különben mér okoskodni, mintha a' könyörgés éppen nem volna szükségés. Találtnak ugyanis, még pedig felesen, oly hivalkodó beszédű emberek, a' kik így szóllanak: Mi Szükség Papot halgatni? mi Szükség Templomban járni? hiszem a' Prédikáziót s' a' Bibliát otthon is lehet olvasni. Mi Szükség könyörögni? hiszem az Isten jól tudja minélkül szükölködünk, a' mit el végezt, azt meg adgya kinek kinek, azon kívül egyébért hijjában könyörgünk. De bár meg gondolnák ezek az Isten tisztelgetének meg esküdt ellenségi, hogy az Isten ő

4 URAM, TANITS MINKET

Felféje ellenek panaszolkodik. Malak. 1. vs. 6. *A fű tisztelti az ő Atyát és a Szolga az ő Urát; Ha én Atya vagyok, hól az én tiszteltetésem? és ha én Ur vagyok, hól az én tölem való félelem.* Nem dicsőítik ezek az Istent; mert a' ki dicséréttel áldozik, a' dicsőíti ötet. Solt. 50. vs. 23. Nem Isten iskolájában tanólták ezt, igazán nem a' Krisztus tanítványa, a' kiknek ez a' kívánságok: *Uram! taníts minket imádkozni.* Luk. 11. vs. 1. Bizonyára tévelyegnek azok, *nem tudván az Írásokat*; hollott a' tellyes Sz. Írás, mind nyilvánfagos parantsolatokkal; mind nevezetes példákkal; ugyan rakva vagyon, és elég bőven tanitya, hogy a' könyörgés igen Szükséges dolog. Bár Éva is könyörgött volna az Istennek, midőn a' Paradisomban a' kigyótól kísérteték, s' nem ejtette volna mind ő magát mind utánna való maradékat, e' nagy veszedelemben.

(3) Szükséges hát a' Keresztyén embernek is a' könyörgés. *Elsőben* azért, mert ez, az Isteni tiszteletnek leg főbb s' nemessebb része: az Isteni tisztelet pedig igen Szükséges

IMA'DKOZNI. Luk. XI. 1.

féges dolog. Luk. 1. vs. 74. 75. *Szolgálynunk önéki szénisséggel és igazsággal, a' mi életünknek minden idejében.* Másodszor azért; mert az Isten, mind az ő mind az Uj Testamentumban világosan parantsólya, hogy könyörögjünk. Solt. 50. vs. 14. 15. *Aldozzál az Istennek, dicséréttel, és add meg a' magasságban lakozó Istennek a' te szegadásidot.* *Es hijj engemet segítségül a' te nyomorúságodnak idejen.* Solt. 27. vs. 8. *Keressétek az én orzámát.* Mát. 7. vs. 7. *Kérjétek, keressétek, zörgezzétek.* Mat. 26. vs. 41. *Imádkozzatok, hogy kísértetben ne jussatok.* Harmadszor azért; mert a' könyörgés a' mi háládatosságunknak kíváltképpen való bizonyfaga: ugyanis a' könyörgésben esmérjük meg, hogy egyedül tñak az Isten minden jóknak kutfeje, s' oszto-gatója, a' melyel ötet, mint jól tévő Kegyelmes Atyánkot dicsérjük és magasztalljuk; innen vagyon, hogy a' könyörgés és háláadás a' Sz. Írásban gyakor helyen egybe foglaltatnak. Kolof. 4. vs. 2. 1 Thes. 5. vs. 17. 18. *Negyedszer* azért; mert a' könyörgéseknek külömb külömbféle példájával s' formájával

6 URAM, TANITS MINKET
 tellyes a' Sz. Irás. Bizony a' Sz.
 David Sóltáros könyve, a' könyör-
 géseknek mintegy kintse tárháza.
 Nevezetes a' Salamon Király kö-
 nyörgése is, midőn a' Templomot
 fel Szentelné. 1 Kir. 8. vs. 22—54.
 Kereftelő Sz. János is tanította az
 ő tanítványit könyörgésre. A szent-
 teknek is imádkozásokkal ugyan
 ragyoga' Titkos könyv. Hogy pe-
 dig többet elé ne hordgyak, nem
 illik minékünk a' mi Tudós Meste-
 rünknel s' édes Idvezitőnknel tudó-
 sobbaknak s' okosobbaknak len-
 nünk, a' ki maga is nem csak sok-
 szor könyörgött; Ján. 17. hanem
 szüksegesnek ítélte azt is, hogy ta-
 nitványit imádkozni tanítsa. Mát.
 6: vs. 9—13. Luk. 11: vs. 2—4.
 a' mely az Uri Imádtfág. *Ötödször*
azért; mert az Isten a' könyörgés-
 hez kötötte a' maga kegyelmének
 ki fáfárlását. 5 Mós. 4. vs. 29. *Hogy*
ha pedig még keresed a' te Vradót
Istenedet, még találod ötet. Mát. 7.
 vs. 7. Luk. 11. vs. 13. Ján. 14. vs. 13.
 15. vs. 7. 16. vs. 23. Jak. 1. vs. 5. 6.
A ki szükkölködik bölcsesség nélkül, kér-
je Istentől, és meg adatik öneki. Nem
 is lehet erről kételkedni, mert a'
 Sz.

Haáz Rezső Múzeum Tudományos Könyvtára
Székelyudvarhely

IMA'DKOZNI. Luk. XI. 1. 7
 Sz. Irás bizonyította széllyel, hogy
 az Isten a' Szenteknek kéréseket
 bé tellyesítette. 1 Mós. 24. vs. 12-
 15. Apost. Tfel. 10. vs. 4. Solt.
 138. vs. 3. Luk. 23. vs. 42. 43.
 (4) Mindezekből tehát látjuk:
 Hogy jóllehet az Isten öröktől fog-
 va el végezte, kinek mit adgyon,
 még is a' felől a' könyörgést meg
 kíványa. Jóllehet a' nem kérőknek
 is ád testi jókat, hogy magok ment-
 hetetlenek légyenek; de az ő lelki
 kegyelmeinek ki fáfárlását a' könyör-
 géshez kötötte. Jóllehet az Isten
 Lélek; és a' mi kiáltásunkal tulajdon-
 képpen fel nem inditathatik; mind-
 azonáltal a' törödelmes Szivből és
 alázatos lélekből származott kiáltá-
 sokat igen kedvelli. Solt. 51. vs. 19.
 Távozzanak el tehát mind azok,
 a' kik az Istent nem esmérík, a' kik
 az Urat nem tisztelik, a' kik az ő
 nevét segitfégül nem hívják, a' kik
 azt mondgyák: Nintsen Isten; mert
 ezek balgatagok, értelem nélkül
 valók, a' gonoszfágnak tfeleke-
 dői, és az Istenteleniségnek bélye-
 gét viselik. Solt. 14. vs. 1. 4. Jérem.
 10. vs. 25. s'. t.

II. RÉSZ.

*A Könörgésnek Lelkéről s' Méltó-
ságos Nevezeteiről.*

(1) **A** Sz. Irást Magyarázó Dok-
toroknak közönséges Regu-
lajok ez: *Az Istennek magán kívül
való munkái, mind a' bárom Istenisze-
méyekkel közök.* Példánakokáért:
*A Teremtésnek munkája, a' mint az
Atyának, Tfel. 4. vs. 24. ugy a' Fiu-
nak. Ján. 1. vs. 3. és a' Sz. Lélek
Istennek tulajdonittatik. Jób. 33.
vs. 4. A meg Váltás, az Atyával.
Tit. 3. vs. 5. A Fiuval, Tfel. 4. vs.
12. és a' Sz. Lélek Istennel köz,
1 Kór. 6. vs. 11. A meg szentelés,
mind az Atyáé; 1 Thef. 5. vs. 23.
mind a' Fiúé; 1 Kór. 1. vs. 30. mind
pedig a' Sz. Lélek Istené. 1 Kór. 3.
vs. 16. Mindazonáltal a' Teremtés
kiváltképpen való módon tulajdo-
nittatik az Atyának; mivel ő az
Istenféghben rend szerint első fze-
mély, és minden Isteni munkáknak
eredere. A' Megváltás kiváltkép-
pen való módon tulajdonittatik a'
Fiu-*

*Fiunak; mivel ő az Atyától el kül-
detvén, a' Sz. Lélektől meg kenet-
tetvén, az ő emberi természetében
maga vitte végben ezt a' munkát.
A' Meg szentelés pedig kiváltképpen
való módon tulajdonittatik a' Sz.
Lélek Istennek; mivel ezt az Atya
és a' Fiu, a' Sz. Lélek által, ez pe-
dig maga által víszí végben az ő
Templomaiban.*

(2) Ugy színtén, az Atya Isten
is *könörgésnek Lelke. Gal. 4. vs. 6.
A' Fiu Isten is. Ján. 15. vs. 7. 16.
A' Sz. Lélek Isten is. 1 Kór. 12. vs. 3.*
Mindazonáltal kiváltképpen való
módon a' Sz. Lélek Isten nevezte-
tik *könörgésnek Lelkének; mivel
ő indít fel minket a' könörgésre,
ő segéli fel a' mi erőtelenségein-
ket, ő esedezik mi érettségünk ki mond-
hatatlan fohászokodásokkal. Róm. 8.
vs. 26. ő általa tudgyuk meg miket
ajándékozott minékünk az Isten a'
Kristusban. 1 Kór. 2. vs. 12. ő téfzen
minket bizonyosfokká, hogy a' mi
könörgésünk meg halgattatott Is-
tentől. Solt. 34. vs. 7. Ez az oka
tehát, hogy minden közönséges
könörgéseknek elein, segítségül
fizoktuk hívni a' Sz. Lélek Ur Istent,*
A 5. hogy

10 URAM, TANITS MINKET
 hogy ő taníttson minket buzgósa-
 gosan imádkozni. Innen vagy az
 is, hogy a' Sz. Lélek Istenhez iga-
 zított könyörgéseknek formáji rit-
 kábbak a' Sz. Írásban, gyakorbbak
 pedig az Atyához, és a' Fiu Isten-
 hez, nem azért mintha oly igaz és
 örökké való Isteni személy nem
 volna, mint az Atya és a' Fiu, a'
 mint az Ellenkezők okoskodnak;
 hanem azért, mert ő a' könyörgé-
 seknek formálója, Lelke, diktáló-
 ja, fel segéllője, a' mellyeket ő ál-
 tala nyujtunk az Atyához a' Fiunak
 nevében és érdemében. Tsak e-
 gyedül ő általa kiálthattuk az
 Istent: *Atyánknak*. Gal. 4. vs. 6.
 Tsak egyedül ő általa mondhattuk
 a' Krisztus: *mi Urunknak*. 1 Kór. 12.
 vs. 3. Es senki nem lehet a' Krisztus-
 é, hanemha Sz. Lelke legyen.
 Róm. 8. vs. 9. Senki is nem tud-
 hattya ha ő Istennek Fiaé hanemha
 arról bizonytságot téssen a' Sz. Lé-
 lek az ő lelkével edgyütt. Róm. 8.
 vs. 16.

(3) A' KÖNYÖRGÉS nem egyéb,
 hanem az Isten kegyelmének székehez,
 a' Krisztus nevében, igaz bittel s' tel-
 jes bizodalommal való járulás. Efés.

IMADKOZNI. Luk. XI. 1. 11
 3. vs. 12. Sid. 10. vs. 19. 22. Avagy:
 Az Istennek általunk való igen
 alázatos meg szólítása, azok felől
 a' dolgok felől, a' mellyek fundál-
 tattak az ő velünk tött kegyelmé-
 nek szövetségében. A' könyör-
 gésnek pedig fok és méltóságos ne-
 vezetei találatnak szerte szélyvel a'
 Sz. Írásban. Neveztetik ugyanis:
Istenhez és a' kegyelem székehez való
járulásnak. Sid. 10. vs. 19. 22. Ke-
 zeinknek sziveinkkel egybe az égre való
 fel emelésének. Sólt. 141. vs. 2. *Tér-*
deink meg bájátásának. 'Efes. 3. vs. 14.
Ajakok meg nyitásának. Sólt. 51. vs.
 17. *A' szájnak fel rátásának*. Sólt.
 81. vs. 11. *A' szájnak az Isten di-*
viságával való meg tellyesedésének. Sólt.
 71. vs. 8. *Az Ur nevének segítségül*
való hívásának. Tfel. 22. 16. Sólt.
 50. vs. 15. *Az Ur tiszteletinek, imá-*
dásának, áldásának. Sólt. 103. vs. 21.
Sziveinknek Isten előtt való ki rőttese-
nek. Sólt. 62. vs. 9. *A' jó lelki esmér-*
nek Istenével való beszélgetésének. 1Pét.
 3. vs. 21. *Kérésnek, keresésnek, zör-*
getésnek. 1 Móf. 4. vs. 29. Mát. 7.
 vs. 7. Luk. 11. vs. 13. Jak. 1. vs.
 5. 6. Minden terbhünknek az Urra való
 vetésének. Sólt. 55. vs. 23. *Istenhez*
 A 6 való

12 URAM, TANITS MINKET
 való kiáltásnak. 'Esa. 65. vs. 24. Fő-
 búszkodásnak, nyögésnek, könnyulla-
 sásnak. Sid. 5. vs. 7. 8. Jó illattal
 telles arany pohárnak. Jelen. 5. vs. 8.
 Panasznak. s. t. Isten oltárához való
 bemenésnek. Sólt. 43. vs. 4. Hálá-
 dásnak. 'Efés. 1. vs. 16. 17. Fil. 4.
 vs. 6. Jó illat füstölgesének. Sólt. 141.
 vs. 2. Dics. ret. áldozatának s' foga-
 dás meg adásának. Sólt. 50. vs. 14.
 23 Sid. 13. Ajakok tulkainak. Hóf.
 14. vs. 3. Az Isten nevéből vallást te-
 vő ajakainak gyümölcsének. Sid. 13.
 vs. 15. Fegyvernek. 'Efés. 6. vs. 11.
 s' t.

(4) A' Könyörgés ama' mennyei
 lajtorja, a' mellyen az Istennek An-
 gyali alá s' fel járnak. 1 Mof. 28.
 vs. 12. Ján. 1. vs. 52. Ez amaz
 arany lántz, a' mely minket Isten-
 nel öszve köt. Mát. 15. vs. 25. 28.
 Ez a' menyeknek költsa, a' mellyel az
 ég bézaratik s' meg nyittatik. Jak.
 5. vs. 17. 18. Ez ama' tsatorna, a'
 mellyen az égnek harmattya s' a'
 földnek sirja hozzánk foly. Ez amaz
 Isten győző eszköz. 1 Móf. 32. vs. 26.
 Ez amaz tengert és szeleket le tsen-
 disítő erő. Mát. 8. vs. 25. Ez amaz
 mindent meg nyerő hatalom. Márk.

11.

IMADKOZNI. Luk. XI. 1. 13
 11. vs. 24. Ez az a' mely által az
 ördög ki üzetethetik. Mát. 17. vs.
 21. Ez amaz igen hasznos orvosság,
 a' mely által a' betegek meg gyó-
 gyulnak. Jak. 5. vs. 15. 16. Ez amaz
 galamb, a' mely a' mi sziveinkből ki
 botfáztatván az égben, nem tér
 meg üröffen; hanem olajfa levéllel.
 1 Móf. 8. vs. 11. 'Es hogy egyebe-
 ket el mulassák, ez amaz Isten előtt
 való kedves s' kellemetes áldozat.
 Sólt. 51. vs. 19.

III. RÉSZ.

A Könyörgéseknek az O' Testamen-
 tumbéli áldozatokkal való meg-
 egyezéséről.

(1) Mivel hogy a' könyörgés ne-
 veztetik Isten oltára eleiben
 való menésnek. Ajakok tulkainak. 'Al-
 dozatnak. Jó illat füstének, a' mint
 fellyebb látók: hasznos dolog léfzen
 tehát, ha az O' Testamentumbéli
 áldozatok s' a' buzgósfágos könyör-
 gések között való hasonlatosságot,
 ez uttal csak igen rövideden elé

A 7

adán.

14 URAM, TANITS MINKET
adándom! Az O' Testamentumban
két óltár vala, ugymint: jó illat
tételre való *arany óltár*. 2 Móf. 30.
vs. 1. 3. és az áldozatok *réz óltára*.
2 Móf. 27. vs. 1. 2. amaz helyhez-
tetett vala a' Sz. helyben. 2 Móf.
40. vs. 5. ez pedig a' Sátorinak aj-
taja eleiben. 2 Móf. 40. vs. 6. A'
Tudóffok közönségesen ugy véle-
kednek, hogy tsák az arany óltár
nézi a' könyörgésnek dolgát; a' réz
óltár pedig tulajdonképpen tsák az
áldozatokra tartozik. De bizonyá-
ra szorosabb egyben köttetesse volt
e' két óltárnak, hogy sem mint
azok a' könyörgésnek dolgában is
egy mástól el választathatnának;
ugyan is a' Templomban való reg-
geli és estveli szolgálat szerint, a'
mint az áldozat, könyörgés és jó
illat nélkül végben nem mégyen
vala, ugy szintén a' jó illat tétel
előtt, áldozatnak kell vala végben
menni. 2 Móf. 29. vs. 38. 39. 2 Móf.
30. vs. 7. 8. Innen vagy on, hogy
az áldozatok a' könyörgésekhez
hasonlitatnak. Hóf. 14. vs. 3. Sőt
a' könyörgéseknek az áldozatok
helyében való következések nyil-
ván jövendöltetik. Sólt. 50. vs. 23.
51. vs. 21.

(2)

IMADKOZNI. Luk. XI. 1. 15

(2) Hogy azért az O' Testamen-
tumbéli áldozatoknak a' könyörgé-
sekkel való megegyezések világosab-
ban ki tessék, szükség léfzen az ál-
dozatoknak kiváltképpen való ne-
meit elé számlálnunk. Az áldoza-
toknak tehát hat kiváltképpen való
némei vóltanak, ugymint: *Tűzzel
egészen meg emészthető áldozatok*.
4 Móf. 28. vs. 27. 2 Móf. 30. vs. 9.
*A' nép bűnének el törléséért való áldo-
zat*. 3 Móf. 10. vs. 16. 17. *Nevezetes
bűnökért való emészthető áldozat*. 3 Móf.
5. vs. 18. s' t. *Hálándó áldozatok*.
3 Móf. 3. vs. 1. *Eledeli áldozat*.
3 Móf. 6. vs. 15. 21. *Itali áldozat*.
2 Móf. 29. vs. 40. Hogy pedig a' mi
Fő Papunk az Ur Jesus Kristus, az
ő érettünk Isten előtt való efede-
zése által, ezeket az áldozatokat a
lelki Templomban a' mennyei Jéru-
sálemben lelkiképpen mais gyako-
rollya, igen könnyű volna meg
mutogatni s' bizonyítani; de mint
hogy a' nekem nem tzélom, azért
el mulatom, és által mégyek az Uj
Testamentumi Papokra, a' kik nem
tsákazegy Egyházi Tanítók, hanem
minden hívők. 1 Pet. 2. vs. 9. a' kik
is a' magok könyörgésekben mikép-
pen

16 URAM, TANITS MINKET
pen viszik végben azelé számlált
áldozatokat, rendel elé adom.

(3) 'Egő áldozatot áldozik a' könyörgő ember, midőn a' menyei tűz által meg gyuladván, mind testét lelkét s' minden külső, belső tehettségét az Istennek szenteli. Róm. 12. vs. 1. 1 Pet. 2. vs. 5. és mintegy langaló sebesléggel a' földről fel emelkedvén, az égben ragadtatik az Istennek szemlélésére, és a' véle való közösülésre. Az a' sz. tűz az Istennek szerelme, a' mely a' Sz. Lélek ereje által a' szívben fellobbant, és azt miveli, hogy a' könyörgő Lélek mentől inkább lárándgya az Isten tökéletességeinek fényességét, annál sebeslebben felgyuladgyon azoknak imádásokra, az ő embernek s' annak indulatainak le vetkezésére, az Isten szerint való életre, a' kinek kíványa magát állitanti elő, szent és jó illatu, s' egézszen egő áldozatul, a' Krisztusnak szerelme és a' Sz. Léleknek tüze által mindenkoron, ugyanyira, hogy az Istenhez és az ő Házához való buzgó szerelemtől éppen meg emészteffék. Ebben az áldozatnak nemében tehát befoglal-

IMÁDKOZNI. Luk. XI. 1. 17
laltathatik az a' méltóságos könyörgésnek formája, a' mely áll az Isten nevének imádásában, magasztalásában, szentelésében, midőn tudniillik a' könyörgő Lélek, a' véghetetlen Felségnek sugáritól meg világosodván, az Isten székéhez repülven ezt kiáltva: *Szent, Szent, Szent a' Seregeknek Ura, teljes mind a' széles föld az ő dicsőiséggével.* 'Esa. 6. vs. 3. Jelen. 4. vs. 8. *A királyi székben ülőnek, és a' Báránynak áldás, tisztesség, dicsőség és hatalom örökken örökké.* Jelen. 5. vs. 13. El ragadtatik ilyenkor a' könyörgő Lélek, és mintegy belé merül az Isten véghetetlen ségének mély tengerében, esmérvén, imádván, tisztelvén azt a' kinek egyedül neve Jéhova. 2 Móf. 34. vs. 6 7. hirdetvén annak tsudalatos dolgait, Isteni hatalmát, örökkévalóságát, a' ki sem a' természetnek sem a' kegyelemnek piat-zán nem hagyta magát bizonyfág nélkül.

(4) A nép bűnéért s' azzal együtt a' maga bűnéért való áldozatot végben viszi a' könyörgő Lélek, midőn az Isten előtt magát meg alázza, az ő lábainál le borul, nyo-

18 URAM, TANITS MINKET
nyoszolyáját könyhullatásokkal ász-
tattya, a' maga testét böjtöléssel,
kesergéssel fanyargattya, a' bünért
a' büntetésre való kötelefféjét,
nyomorultságának nagy voltát, vét-
keinek undók voltát, esméri, va-
lójában fájlallja, s' ezt mondja:
'En Istenem! Szégyenlem és általnom te
előben fel emelni az én országomat;
mert a' mi álnokságink felyül baladtak a'
mi sejeink felett. és a' mi büneink mind
az égig nevelkedének. Efd. 9. vs. 6.
Nintsen csak egy igaz is, nintsen ki
tudná és meg keresné az Istent. Mind-
nyájon az emberek el hajlottak, haszon-
talanokká lóttének, nintsen ki jót tsele-
kednék, nintsen csak egy igaz is. Róm.
3. vs. 11. 12. Nyilván vagyon az Is-
tennek haragja menyből, az emberek-
nek minden hitetlenségek és hamisságok
ellen. Róm. 1. vs. 18. Kitsoda ál-
batna hát meg Uram a' te országod előtt.
Sólt. 76. vs. 8. Kitsoda maradbatna
meg mi közüllünk a' meg emészto tűz-
zel? Kitsoda lakbatnék mi közüllünk
az örökké való égésekkel. 'Esa. 33. vs.
14. Faj nékem, el kell vesznem; mert
meg ferteztetett ajaku ember vagyok, és
fertelmes ajaku nép között lakom.
'Esa. 6. vs. 5. Bóldog ember a' kinek

IMA'DKOZNI. Luk. XI. 1. 19
nem tulajdonítja Isten a' bünt. Róm. 4.
vs. 8. Botsájd meg hát Uram nekünk
a' mi bűneinket. Luk. 11. vs. 4. Az
efféle könyörgésekre indithattya a'
Keresztyén embert mind a' bűnnek
Sóldgya, mert minden bűn a' maga
természetére nézve balált, idő sze-
rint való büntetések s' örökké
való kinokat érdemel, a' mint az
Isten maga meg mondotta: 'Ako-
zott valaki meg nem marad mind azok-
ban, mellyek meg irattattak a' Törvény-
nek könyvében, hogy azokat tseleked-
gye. 5 Móf. 27. vs. 26. Gal. 3. vs. 10.
Mind pedig a' bűnnek fertelmessége;
ugyan is a' bűn nem csak dohoslá,
hanem utálatoslá, oktan és tsuda
teremtett állattá változtattya az
embereket, ugymint: Mérges kí-
gyóknak fajzatává. Mát. 3. vs. 7.
12. vs. 34. ördög Atyáktól valókká.
Ján. 8. vs. 44. Kegyetlen oroszlánok-
ká. Jób. 4. vs. 10. 11. Ragadozó
farkasokká. Ján. 10. vs. 12. Gödölyék-
ké. Mát. 25. vs. 32. 33. Fertőben
beverő disznókká, s' okádásra meg tévő
ebekké. 2 Pet. 2. vs. 22. Vakókká s' kö-
szívűekké. Ján. 12. vs. 40. Hamis-
ságnak szántóivá, gonoszságnak verő-
vé. Jób. 4. vs. 8. s' ugyan azoknak
ara-

20 URAM, TANITS MINKET
aratóivá. Mi lehet tehát rutabb te-
 remtett állat az bűnös embernél?
 De még e' nem elég, több vagyon
 hátra; ugyan is abün teremtt az
 embernek *bujálkodó szemeket.* 1 Ján. 2.
 vs. 16. 2 Pét. 2. vs. 14. Mát. 20. vs. 15.
A gebennának tüzetől fel lobbant s' a'
világot meg égető nyelvet. Jak. 3. vs. 6.
Meg nyílt koporsóhoz hasonló torkot.
 Sólt 5. vs. 10. *Vérrel rakott tisztátalan*
kezeket. Ésa. 1. vs. 15. *Tolvasságra futó*
lábokat. Sólt. 50. vs. 18. *Földi tago-*
kat. Kolof. 3. vs. 5. *Lélek nélkül való*
testet. Ján. 3. vs. 6. Mi lehet hát
 tsudálatosabb teremtt állat, a'
 vér szopó bűnös embernél? a' kinek
 Istene a' maga hafa, eledele a' go-
 noszság, itala a' hamisság s' álnok-
 ság. Job. 15. vs. 16. s. t.

(5) A harmadik ádozatnak neme
 különböz a' másodiktól ebben;
 hogy a' második nézi inkább az erő-
 telenfégből és tudatlanságból esett
 vétkeket: a' harmadik pedig téte-
 tik vala a' szántszándékkal s' nyil-
 vánfágon tselekedett gonoszságó-
 kért. Efféle áldozattal áldozik az
 Új Testamentumban a' könyörgő
 Lélek, midőn meg hajolván a' ke-
 gyelemnek széki előtt, a' maga bű-
 neit

IMA'DKOZNI. Luk. XI. 1. 23
 neit nem menti, nem palástollya,
 nem igazítja magát mint a' Fari-
 seus. Luk. 18. vs. 11. 12. hanem
 azt igazán meg vallyá, nagy és un-
 dok voltát valójában fel fedezi, és
 a' Publikánussal botfánattyát kéri.
 Luk. 18. vs. 13. ilyen formán:
Imé én álnokságban fogantottam, és az
én Anyám bűnben melegített engemet.
 Sólt 51. vs. 7. *Gonosz volt az én szí-*
vemnek gondolattya, az én gyermek-
ségemtől fogva. 1 Móf. 6. vs. 5. 8. vs.
 21. *Vétkeztem az Adámban.* Róm. 5.
 vs. 12. *Jól tudom, hogy nem lakik én*
bennem jó. Róm. 7. vs. 18. *Nem tu-*
dom az én titkos és nyilvánvaló bűneim-
nek számát. Sólt 19. vs. 13. *Bolond*
és másoknak gyűlölteje voltam. Tit. 3.
 vs. 3. *Látok az én tagaimban más tör-*
vényt, mely az én elmémnek törvényé-
vel ellenkezik, és engemet rabul ad a'
bűnnek törvényének, mely az én tagaim-
ban vagyon. *Oh én szegény nyavalyás,*
bűnös ember! *Kitsoda szabadít meg en-*
gemet e' balálnak testéből. Róm. 7. vs.
 23. 24. s. t. *Meg jelentem az én*
bűneimet, és az én hamisságimot el nem
fedezem, meg vallom az én álnoksági-
mot. Sólt. 32. vs. 5. *Anyám! vét-*
keztem az ég ellen. Luk. 15. vs. 21.
 Te-

22 URAM, TANITS MINKET

Tenéked tsak tenéked vétkeztem, és gonoszságot tselekedtem a' te szemeid előtt. Sólt. 51. vs. 6. Bóldog a' kinek meg botfáttatik az ő hamissága, és a' kiknek el fedeztetik az ő bűnök. Bóldog ember, a' Kinek nem tulajdonítja Isten a' bűnt. Róm. 4. vs. 7. 8. Isten! légy irgalmas bát nekem bűnös embernek. Luk. 18. vs. 13. Nem az én igazságomért, a' mely nintsen, hanem a' te nagy irgalmasságodért. Dan. 9. vs. 18. Az én íjjeságomnak bűneiről, és az én vétkeimről meg ne emlékezzél; hanem inkább Uram a' te irgalmasságod szerint emlékezzél meg én rólam a' te jóvólódért. Sólt. 25. vs. 7. Könyörölj rajtam én Istenem a' te irgalmasságod szerint, A te irgalmasságodnak foklaga szerint töröld el az én bűneimet. Valóban mos meg engemet az én álnokságimból, és az én bűneimből tisztíts ki engemet. Moss meg engemet íjóppal, és meg tisztulok; moss meg engemet, és seféréb léssék a' bönál. Rejtsd el az én bűneimtől a' te ortzádat és minden én álnokságimat töröld el. Sólt. 51. vs. 3. 4. 9. 11. Tselekedgyed Uram, hogy szünjem meg a' gonoszságnak tselekedteitől, és tanuljak jót tselekedni. 'Esa. 1. vs. 17. Hogy vetkezzem le ama' régi

IMA'DKOZNI. Luk. XI. 1. 23

régi élet szerint való ő embert, és öltözzem fel amaz új embert, mely Isten szerint teremtetett az igazságra és a' valóságos szent életre. 'Eféf. 4. vs. 22. 23. 24. Uram! kívánom a' te szabadságot, hogy élyen az én lelkem, és diűserjen tégedet. Sólt. 119. vs. 174. 175. Hagasd meg azért az én könyörgésemet. Dan. 9. vs. 17. A ki így imádkozik, az az Istentől meg igaztztatik. Luk. 18. vs. 14.

(6) De ha az Igasságot meg kell vallanunk, óh mely kevesfen vadenak a' mint minden Nemzetben, úgy a' mi Magyar Nemzetünkben is, a' kik bűnöket valójában meg ésmérnék, ha meg ésmérik is azt meg nem vallyák; hanem az ördögre vagy másra kenik, a' mint 'Adám az Istenre. 1 Mos. 3. vs. 12. Ha meg vallyák is, azt kitsinitik, bakatellának (az Olasz és Déak nyelv szerint, peccatillumnak) az az, aprólék vétkeknek nevezik, és így, azokból meg nem térnek. 'Oh mely nagy, fok, tzégeres, botránkoztató és égere kiáltó vétkek Uralkodnak a' mi Nemzetünkben is, a' melyeket elé számlálni, nem az én tisztetem, tudgya, láttya azok

24 URAM, TANITS MINKET
 kat az egész Ország, bártsak a'
 Magisztratustól félnének az illye-
 nek, a' ki nem ok nélkül viseli a'
 fegyvert, mert Isten bocszujának
 meg állója azon, a' ki gonószot tse-
 lekefzik. Róm. 13. vs. 4. Innen vá-
 gyon hogy az idegenektől gyakran
 az Istennek neve, és a' keresztyé-
 ni méltóságos név mi érettünk ká-
 romoltatik. Az Evangyeliumnak fo-
 lyamattya meg gátoltatik, a' Po-
 gányoknak és a' Sidóknak a' Krisztus
 Ofkolájában való jöveletek meg
 tiltatik, a' kik, ha szégyen is, meg
 kell vallanunk, hogy fok jó tseleke-
 detekben a' Keresztyéneket fellyül
 müllyák. Nem halgathatomel min-
 dazáltal 'Edes Nemzetünknek egy
 nagy vétéket, t. i. Istenéhez, val-
 láláshoz, Tanítóihoz való hidegsé-
 gét; a' mellyért a' mi Nemzetünk-
 nek is ezt a' Levelet iratya az Isten
 a' menyből: Ezt mondja az, a' ki
 az ő jobb kezében tartya a' hét tsillago-
 kat, a' ki jár a' hét arany gyertyatartók
 között. Tudom a' te tselekedetidet és
 a' te fáradságodat és türeśedet, és hogy
 a' gonószokat el nem szenvedheted, és
 meg kísértetted azokat, a' kik Aposto-
 loknak mondják magokat, bolott nem
 azok,

IMADKOZNI. Luk. XI. 1. 25
 azok, és hazugoknak találtod őket lenni.
 Es terbel, meg terbelítettél volt, és el
 szenvedted, és az én nevemért mun-
 kálkodtál és nem faradtál. De
 vagyon valami ellened való mondasom,
 mert a' te első szeretettedet el hagytod.
 Emlékezzél meg azért honnét estél ki,
 és térj meg, és az előbbi tselekedeteket
 tselekedjed; ha pedig nem miveled,
 bamar el jövek ellened, és a' te gyertya-
 tartótad helyéből ki vetem, ba meg nem
 téréndesz. Jelen. 2. vs. 1—5.

(7) Nohát szeressük mi a' mi
 Istenünket, Vallásunkot, Tanítóin-
 kat s' Elebarátinkot. Ugy fények
 a' mi világosságunk az emberek előtt,
 hogy lássák a' mi jó tselekedeteinket, és
 dicsőítsék a' mi mennyei Atyánkat. Mát.
 5. vs. 16. Ha azt mondándjuk, hogy
 nem vétkezünk, magunkat meg tsál-
 lyuk, hazugá tésszük az Isten, és
 az ő beszédének semmi helye nintsen
 bennünk. Hogyba pedig meg-valyuk a'
 mi bűneinket, hiv és igaz az Isten,
 hogy meg bocsássa azokat, és meg tisz-
 títson minket minden hamisságtól. 1 Ján.
 1. vs. 8. 9. 10. Térjünk meg böj-
 töléssel, írással és kefergéssel, kér-
 jük bűneinknek bocsánatját a' Jéhus
 ne-

26 URAM, TANITS MINKET
 nevében, a' ki az Isten igazságának
 mi érettünk tökéletesen eleget
 tölt, az ő Atyát meg engesztelte,
 és az ő hozzája való járuláfra szabad-
 ságot nyert. Tit. 2. vs. 13. s. t.
*Eltemetettünk a' Krisztussal a' keresz-
 tének általa, ki által ő vele edgyütt
 fel is támadtunk, az Isten erejének bi-
 ze által, ki fel támasztotta őtet a' halál-
 ból, és minket kik meg báltunk vala a'
 bűnökben, ő vele edgyütt meg eleveni-
 tett, meg bocsátván nekünk minden
 bűneinket. Kól. 2. vs. 12. 13.*

(8) A' Könyörgő Keresztýén em-
 ber, *Háládó áldozatnak tulkaivá*
 teszi a' maga ajakait akkor, a' mikor
 az Istentől ki nyert bűnbocsátást,
 kegyelemért és békefféért, minden
 gonoszoknak el háritáfaért, minden
 közönségesen vagy különösen köz-
 lött jókért, mennyei adományok-
 kért, a' minden jó adományoknak
 s' tökéletes ajándékoknak egyedül
 való kutféjének a' menyei Sz. Atyá-
 nak ditsőfféget tulajdonit. 'Es lát-
 ván meg gyógyulását, meg tér az
 ő Urához ama' belpokiossal, di-
 tsőítván az Istent nagy szóval, és
 arztal le borul az ő lábainál hálá-
 kat

IMA'DKOZNI. Luk. XI. 1. 27
 kat adván önéki. Luk. 17. vs. 15. 16.
 és így szól: Méltó vagy Uram,
 a' ki végy ditsőfféget, tisztességet
 és háláadást; mert meg ölettettél, és
 meg váltottál minket Istennek a' te vé-
 red által, és töttél minket a' mi Iste-
 nünknek Királyokká és Papokká. Jelen.
 5. vs. 9. 10. Hálá legyen az Isten-
 nek, a' ki úgy szerette e' világot,
 hogy az ő egyetlen egy szülött Fiát ad-
 ná, hogy minden valaki hiszen ő ben-
 ne, el ne veszszen; hanem örök élete
 legyen. Ján 3. vs. 16. 'Aldom az Urat
 minden időben; mert meg keresztet őtet
 és meg halgatott, semmi fogyatkozások
 nintsen az őtet felőknek, az orofzlá-
 noknak kölykei meg ébeznek és szűkül-
 ködnek; de a' kik az Urat keresik,
 semmi jó nélkül nem szűkölködnek. Sok
 nyomorúsági vagynak az igaznak, de
 mind azokból meg szabadítja őtet az Ur.
 Solt. 34. vs. 1. 5. 11. 20.

(9) Ha azért a' másokkal jól tévő
 emberek is igen meg szokták ki-
 vanni a' háládatosságot, és a' há-
 ládatlan ember nem méltó a' jó
 akaratra, mennyi vel inkább tar-
 tozunk az Istennek a' háláadással,
 a' ki minékünk ingyen kegyelem-
 B 2
 ból

28 URAM, TANITS MINKET
ből nem csak az ő Fiát, hanem
abban mindeneket bőven ajándé-
kozott. A' ki minket örök idő-
ről fogva az idveslégre el választott;
a' ki minket a' maga Sz. Lelke ál-
tal meg szentelt, fiaivá fogadott,
az el vesztett igazságot és életet
vizsza ajándékozta, mindenféle
mennyei és földi áldásokkal meg-
gazdagított, az örökké való kár-
hozattól meg szabadított. A' ki
ama' tsuda teremtettt állatot a' bünt
le verteztette mi velünk, és fel-
öltöztette az Uj embert. Adott mi-
nénkünk *Uj nevet*. Jelen. 2. vs. 17.
Adott minénkünk, *Uj szívet és Uj*
lelket és bus szívet. Ezék. 36. vs. 26.
A' kik régen setéségek valánk, lötiünk
világosság az Urban. 'Efés. 5. vs. 8.
Gyönyörködünk az Isten Törvényében
a' belfő ember szerint. Róm. 7. vs. 22.
Szeretjük az Istent és az ő parantsola-
tát meg tartjuk. 1 Ján. 5. vs. 3. *'Es*
miivel Istentől születettünk, bünt nem
szelleksznünk. 1 Ján. 3. vs. 9. t. i. a' mi
ujjá született részünkre nézve. A'
mi tagjaink lötenek igazságnak fegyve-
rívő. Róm. 6. vs. 13. Szemeink tisztá-
tákká. Nyelveink Isten díszereti-
nek

IMADKOZNI. Luk. XI. 1. 29
nek eszközivé. Lettünk *Isten előtt*
betsületes emberekké. 1 Pét. 3. vs. 4.
Istenéi, az Uréi. 1 Kór. 6. vs. 20.
Róm. 14. vs. 8. *Istennnek örökösé és a'*
Kristusnak örökösársai. Róm. 8. vs.
17. Istennnek baráti, a' Sz. Lélek-
nek Templomi, és ez által *az Isteni*
természetnek, az az tökéletességek-
nek és Virtusoknak részéfi. 2 Pét. 1.
vs. 4. és így immár nem mi; ha-
nem a' Kristus él mi bennünk.
Mindezekből pedig tudjuk, *hogymi-*
nénkünk mindenek javunkra vadnak, és
bizonnyal el hiszszük, hogy az Istennnek
szerelmétől minket semmi el nem
szakaszthat. Róm. 8. vs. 28. 39. Ha
így vagyon a' dolog, bizony szük-
ség hát, hogy az Isten óltára elei-
ben háladásnak áldozatit vigyünk.
Sólt 51. vs. 21. az az, a' mi bü-
neinkből igazán meg térjünk, az
Isten Törvényéhez szabjuk, és a'
szerint rendelyük a' mi keresztyéni
életünket, az Isten nevének segít-
ségül való hívása által, és a' szor-
galmatos könyörgés által.

(10) Bizony vagyon elég oka a'
mi Nemzetünknek is, hogy az Isten-
hez szüntelen való háladó áldoza-

30 URAM, TANITS MINKET
 tokat vigyen; a' ki minket a' Kana-
 hán földéhez hasonló termékeny
 földel meg áldott. A' ki a' mi föl-
 dünknek termését, u. m. aranyát,
 gabonáját, borát, marháját, s' t.
 csak nem minden Nemzetek között
 híressé és bötfessé tötte. A' ki a'
 tiszteltéges Tudományok által a'
 mi Nemzetünket meg frissítte. A'
 ki a' mi Eleinket a' keresztyéni val-
 lásra két ízben méltóztatta. A' ki
 a' maga arany gyertyatartóját, s'
 beszédének tisztán való hirdetését
 mind ez ideig közöttünk meg ma-
 rasztotta. A' ki a' Tudományok-
 nak veteményes kerteit viragoz-
 tatta. A' ki adott minékünk Ke-
 gyelmes Királyt és Fejedelmet, a'
 kinek árnyéka alatt nyugoszu-
 nk. Egy szóval, nem lehet semmi pa-
 nasz, mert az Isten mind lelki, mind
 testi ajándékival bőlegesen meg
 koronázott. De óh mely kevesse-
 ny vagynak, a' kik ezekért hálát ad-
 nának az Istennek. 'Oh mely so-
 kan élnek vízfőz az Isten ajándé-
 kival. Mely fokban költik az Isten
 jó adományait haszontalonságokra,
 a' szemnek gyönyörűségeire. s'. t.
 In-

IMA'DKOZNI. Luk. XI. 1. 31
 Innen vagyom hogy az Isten is oly
 gyakran látogatja 'Edes Nemze-
 tünket nevezetes ítéleteivel, u. m.
 éhséggel, döghalállal, pusztító el-
 lenféggel fegyverével. s'. t.

(11) *Eledeli áldazattal* járul elé
 Isten eleiben a' könyörgő keresz-
 tyén ember akkor, a' midőn az
 Istenhez való szerelméről igazán
 vallást téfszen s' ezt mondja: *Sze-
 retem az Ur Istent.* Sólt. 116. vs. 1.
 mert a' ki az Istent szereti, az Isten
 is szereti azt, és ahoz mégyen s'
 annál marad. Jan. 14. vs. 27. Uram
 meg nyitom az én szivemet jövel
 szály bé és zárkozzál bé abban.
 Enek. 5. vs. 5. mert az ilyenhez
 bé mégyen az Ur Jézus, és véle
 vatsorál. Jelen. 3. vs. 10. 'Aldott
 légy Uram Jézus, mert annak a-
 karattyát véghez vitted, a' ki té-
 gedet el botfátott; mert ez a'
Krisztusnak eledele. Ján. 4. vs. 34.
 A' ki dítférettel áldozik, a' ki fo-
 gadást meg adja az Istennek, s' az
 ő nevét segítéggül hívja, az áldo-
 zik eledeli áldozattal; mert az
 Isten nem észli a' bikáknak hufokat,
 nem is iszja a' bakoknak véreket.

B 4. Sólt.

32 URAM, TANITS MINKET

50. vs. 13—15. Ezek az áldozók esznek és isznak a' Krisztus asztalán az Istennek országában. Luk. 22. vs. 30. Ezekkel eszik maga is a' Krisztus. vs. 16. 'Oh mely nagy méltóság ilyen vendéggel maradni! 'Oh mely nagy dicsőiség az Istennel és az ő Krisztusával vatsorálni! 'Oh mely nagy boldogság mennyei halhatatlanságnak eledelésben részefülni, a' ki ebben eszik, *síba meg nem éhezik.* Ján. 6. vs. 35. *A' ki e' kenyeret eszendi, él mindörökké.* vs. 58. *Uram, adjad minékünk tehát mindenkoron e' kenyeret, hogy örökké éljünk.* vs. 34.

(12) Az eledeli áldozatok készítenek vala olajjal, sóval, és tömjénnel meg elegyített *tiszta semlye lisztből.* Így készítsük el azért mi is ezt az áldozatot. Könyörögjünk az Istennek, hogy *tisztítsa ki a' mi lelkünkben és testünkben a' véteknek kovászszeit,* a' hamiságnak maradványit, és ama' bűnre való hajlandóságot naponként szaggassaki belőlünk gyökereستől, *öntse mi belénk ama' mennyi kenetet, a' Sz. Lélek Istennek olajját,* hogy járjunk az

IMA'DKOZNI. Luk. XI. r. 33

az Új életben és virágozzunk minden féle jó tselekedetekkel, légyünk a' Krisztusnak követői, tagadjuk meg magunkat, és viseljük az ő keresztét, és így mértéktelenesen, igazan s' szentül éljünk e' jelen való világban. *Sózzan meg minket egészszén és minden mi befzedinket, hogy légyünk a' földnek savaí,* és másokat is a' mi Sz. életünkkel meg főzzünk s' jó izüekké tegyünk Isten előtt; ne hogy izetlenekké lévén, ki vettesünk az Istennek országából, és mindenkettől meg tapodtaslunk. Légyen a' mi imádságunk mindenkor drága tömjén, és jó illatnak füstölgése, a' mi Istenünknek, a' Jésus nevében.

(13) Végezetre *itali áldozattal* áldozunk a' mi könyörgésünkben az Istennek, a' mikor a' mi sziveinket ki-töltjük mint valami vizeket az Isten eleiben, a' midőn könyhullatásokkal nyujtyuk fel Isten eleiben a' mi imádságinkat; mert ez az Istennek itala, *ezt szedi a' maga tömlőiben.* Solt. 56. vs. 9. A' midőn az Evangyéliumnak tiszta tudományával mint új borral megtölt-

34 URAM, TANITS MINKET
töltvén a' mi lelkünket, azokat
Istennek ajánlyuk. Efféle szölo-
tőnek gyümölcset ísfza az Ur Jé-
sus az Istennek országában. Luk.
22. vs. 18. Ezt kell minékünk is
szomjuhoznunk. Sólt. 63. vs. 2. A'
Jésus Kristus vérével kell meg ré-
szegednünk. 'Enek. 5. vs. 1. Szin-
méz tsepegjen a' mi ajakinkról.
Kivánjuk, mint a' mostan született
gyermekek, az Isten beszédének
ama' tiszta tejét. 1 Pét. 2. vs. 2.
'Oh mely drága lakodolom ez. 'Oh
mely boldog az a' lélek, a' ki effé-
lével bé tellyesedik. Sólt. 63. vs. 6.
A' ki nem ísfza ez italt, nem lé-
szen élet ő benne. Ján. 6. vs. 53.
Ez ama' valóságos ital, a' ki ísfza
ezt, vagyon annak örökelete, a'
Kristus abban lakozik, és fel-tá-
masztja ötet amaz utolsó napon.
vs. 54. 55. 56. *Uram János! adjad
nékünk ezt a' vizet, hogy legyen mi
bennünk örökeletre forró viznek feje,
és soha meg ne szomjuhozzunk.* Ján. 4.
vs. 14. 15.

(14) Ehez az áldozatnak nemé-
hez tartozik, a' könyörgő ember-
nek, az ő idvezítő Istenében való
örö-

IMADKOZNI. Luk. XI. 1. 37
öröme s' ditselkedése, és az Isten
ditsőflégére való kész maga el-aján-
lása, úgy hogy ha az Istennek di-
tsőflége kíványa, kész az igazság
mellett mártynomfágot szenvedni,
a' maga vérével azt meg petsétel-
ni, és ama' ditsőfléges koronaért
a' nemes hartzot meg hartzolni,
és másokat is a' maga példájával s'
tanításával arra indítani, főt (ha
lehetőséges volna) az ő Attyafiainak
meg nyeresékért, átokká lenni, és
az Istennek könyvéből ki töröltet-
ni. 2 Móf. 32. vs. 32. s'. t. Ez az
nemes hit tselekefzi, hogy a' ke-
gyes lélek inkább akar az Isten
népével nyomorúsággal illetetni,
mint a' bűnnek ideig való hasznával
élni, s' nagyobb gazdagfágnak ité-
li lenni a' Kristusért való gyaláza-
tot, hogy nem mint a' világnak
kintsét, nézven a' jutalomnak fize-
tésére. Kész szenvedni ostorozáso-
kat, kötözéseket, tsufolásokat,
tömlötzezt, halált, keresztet
a' Kristusért, hogy drágább fel tá-
madást nyerheszen, és magát az ő
Uranak tisztrán meg tarthassa. Sid.
10. vs. 25. 26. 35. 36. 37.

B 6

(15)

36 URAM, TANITS MINKET

(15) De óh mely ritka ma mi közöttünk az ilyen nemes hittel, indulattal, álhatatossággal bíró ember, óh mely sokan találtnak a' kik, akármely tudománynak szelétől ide s' tová hányattatnak, inkább szeretik a' Világot mint a' Kristust, ígérettel s' fenyegetésekkel hamar el szakasztatnak a' mi Gyülekezetünkől, és nem hogy halált, de csak leg kisebb tsufolástis a' Kristusért s' a' keresztyéni névért el nem szenvednének. Oh mit használ valakinek ha a' világot meg nyeri is, ha az ő lelkét elveszti; bizony drága a' léleknek váltsága, nem arany, nem ezüst; hanem a' Kristusnak vére. Nem nagyobb a' szolga az ő Uránál, a' tanítvány az ő Mesterénél, ha a' Kristus érettünk tsufoltatott, ostromoztatott, meg-feszítetett, megholt; hát mi hogy ne szenvednénk a' Kristusért és az ő tudományaért. Tudják meg pedig azok, a' kik szabadakarat szerint vétkeznek az igazságnak esmérere után, hogy nintsen az ő bűnökért áldozat; hanem az ítéletnek rettenetes várása,

és

IMADKOZNI. Luk. XI. 1. 37

és ama' megölthatatlan tűznek lángja, mely meg emészti őket. Sid. 10. vs. 26. 27. Mert lehetetlen dolog, hogy az ilyenek vízföntag meg ujjítsanak, ugy mint kik vízföntag meg fészítsék a' Kristust és azt gyalázatra adják. Sid. 6. vs. 6.

(16) Nofza Istenfélő Sz. hivek, légyünk hát mi mind a' végigs' mind a' végig álhatatosok a' hitben. Azt kérde ma mi töllünkis édes Idvezítők: *Nemde el akartoké tiis tölem menni?* Felellyük ezt Péterrel: *Uram kibez mennénk? mert örök életnek beszéde vágyom te nálad.* Ján. 6. vs. 67. 68. Mondjuk ezt Pállal: *Mi nem csak meg kötöztetni; hanem meg halni is kézzek vagyunk az Ur Jéhus nevéért.* Tsel. 21. vs. 13. Gondoljuk meg hogy a' keresztségekben erre meg-eküdtünk, hogy álhatatosok lésszünk. A' párt-ütő-vitéz halált s' kinokat érdemel; a' ki azért a' Kristust el hadja, nem méltó az az örök életre. A' ki pedig mind végig meg marad, a' diadalmas lézen, annak fejér ruhák adatnak. Jelen. 2. vs. 26. 3. vs. 9. 10. 11. A' ki hiv léssen mind ha-

B 7

lálíg

38 URAM, TANITS MINKET
lálígg annak adatik az életnek koro-
nája, annak engedtetik ülni a'
Krisztussal az ő királyi székében.
Jelen. 3. vs. 21. *'En pedig bizonynal
el hiszem, hogy sem balál; sem élet;
sem Angyalok; sem hatalmasságok; sem
jelen valók; sem következendők, és
semmi teremtetett állat el nem szakaszhat
minket az Istennek Szerelmétől, mely
vagy on a' mi Urunk Jézus Krisztusban.*
Róm. 8. vs. 38. 39.

IV. RÉSZ.

A' Könyörgésnek kiváltképpen való
Részzeiről.

(1) A' Könyörgés, a' mint az al-
kalmatosság hozza, és a'
szükség kívánnya s' az idő engedi,
néha hosszabb, néha rövidebb szo-
kott lenni; mindazonáltal többire
áll e' kiváltképpen való Részekből.
u. m. *Elfben. Az Istennek segítségül
való hívásából.* Sólt. 50. vs. 15. *Híj
engemet segítségül a' tenyomoruságnak
idején.* Másodszor. Az Istennek meg-
szóllításából. Luk. 11. vs. 2. *Mikor*
imád-

IMADKOZNI. Luk. XI. 1. 39
*imádkoztok, ezt mondjátok: Mi A-
tyánk! Harmadszor. Az Istennek
dísféretéből, és az ő tökéletességeinek
bírdetéséből.* Sólt. 107. vs. 1. 2. Sólt.
146. 147. 148. 150. vs. 1. 2. 3. 4. 5. 6.
*Negyedszer. Az elvött jókért való bálá-
dásból.* Kolos. 3. vs. 17. *Adjatok bálá-
kat Istennek, és az Atyának a' Krisztus
által.* Ötödszer. Az elveendő jókért
való könyörgésből és esedezésből. Mát.
7. vs. 7. *Kérjétek, és meg adatik ti-
néktek: Keressejétek, és meg talállyá-
tok: Zörgessétek és meg nyitassik nek-
tek.* Utólszor. A' meg balgatásért
való bérekesztő igékből. 1 Ján. 5. vs.
14. *Ez az Istennél való bizodalunk;*
*hogy ő, valamit kérünk az ő akará-
tya szerint ő tőle, minket meg balgat.*
Jak. 5. vs. 16.

(2) Ezek szerint a' Könyörgés-
nek elé számlált részei szerint for-
máltatott imez következendők i-
mádlásnak példája: Uram! nyisd
meg az én ajakaimat, és az én szám-
bírdeti a' te dísféretedet. Sólt. 51. vs.
17. *'Oh Uram! én Atyáimnak Istene,
te vagy egyedül Isten a' mennyben, te
Uralkodol a' Pogányoknak minden orszá-
gin. Te kezdedben az erősség és a' ba-
zolom.*

40 URAM, TANITS MINKET

salom és senki nintsen, a' ki te elcséped
álbatna. 2Kron. 20. vs. 6. Nem hagy-
tad magadot tanubizonyfág nélkül lenni,
ajándékokat osztogatván az embereknek
menyből, bé töltvén eledellel és öröm-
mel az én szívemet is. Tfel. 14. vs. 17.
Ez a' te akaratos a' Jéhus Krisztus ál-
tal, hogy mindennekben hálákat adjak
tenéked. 1 Theff. 5. vs. 18. Az Ur
völt az én Pásztorom, azért semmiben
meg nem fogyatkoztam. Sólt. 23. vs. 1.
Mivel fizessék hát az Urnak minden
én hozzám való jótéteményiért? az há-
láadásnak pobárát fel vészem, azzal
tenéked áldozom, és az én fogad'fímot
meg adom. Sólt. 116. vs. 12. 13. 14.
17. 18. 'Aldjad hit én lelkeim az Urat,
és el ne felejtkezzél semmi jótétemé-
nyeiről. Sólt. 103. vs. 2. 3. 'Oh Isten,
ki meg halgatod a' könyörgést te hoz-
zád mégyen minden test. Sólt. 65. vs. 3.
Te hozzád kiáltok Ur Isten én ir. Sólt.
141. vs. 1. Az én bűneimből tisztíts ki
engemet és a' te sz. Lelkedet ne vedd
el én tölem. Sólt. 51. vs. 11. 13. Táp-
lály Uram engemet hozzám illendő
eledellel. Péld. 30. vs. 8. Mivel pedig
az ember nem t'jak kenyérrel el; hanem
mind azzal, valami származik az
Urnak

IMADKOZNI. Luk. XI. 1. 41

Urnak szájából. 5 Móf. 8. vs. 3. Gaz-
dagittion meg engemet is az Urnak ál-
dása mindennel. Péld. 10. vs 22. és
adjon énnekem minden jót. Sólt. 85.
vs. 13. Uram balgasd-meg az én kö-
nyörgésemet, figyelemzél az én imád-
tságomra, a' te igaz igéreted és igazsá-
god szerint balgass meg engemet. Sólt.
143. vs. 1. és tégy jól mindörökké én
velem, óh én idveffégemnek Istene,
Amen.. Sólt. 65. vs. 6.

V. R É S Z.

A' Könyörgésnek kiváltképpen való
Nemeiről.

(1) A' Könyörgésnek négy féle
Nemeit Számlállyá elé az
Apostol. 1 Tim. 2. vs. 1. Intellek a-
zért mindenneknek elötte, hogy légyenek
Könyörgések, kérések, imádkozások,
báláadások. 'En ugyan jól tudom,
hogy némellyek ezek között sem-
mi kölömbféget nem tartanak. Azt
is tudom, hogy mind ezek egy
könyörgés formájában bé foglal-
tat-

42 URAM, TANITS MINKET
tathatnak. Ezt sem tagadom hogy
ha ezek közül valamelyik csak
egyedül találtatik valami Sz. Írás-
béli helyben, akkor mind a' négyet
magában bé foglallya. De mind-
azonáltal vagyon ez négy között
valami különbség, midőn ezek kö-
zül kettő, vagy három, vagy mind
a' négy, azon egy Sz. Írásbéli hely-
ben találtatik. Látták ezt a' kü-
lönbséget, a' kik itt a' Görög
Nyelvnek erejére vigyáznak; ug-
yan is, hogy egyebet el halgassak,
akárki el hiheti, hogy vagyon kü-
lönbség, az el vőtt jókért való hálá-
adás között, és az elvéjendő jókért
való kérés között. Más a' mi szük-
ségeinket elé számlálni; más egye-
bekért Isten előtt esedezni. Hogy
azért ez a' különbség nyilvánfago-
sabb legyen, a' Görög Nyelvnek
ereje szerint, az Apostol szavait így
fordítom: *Intelek azért mindeneknek
előtte, hogy legyenek szükségeknek elé
számlálási; kívánságok; Esedezések;
és Hálaadások, minden emberekért.*

(2) A' mi tehát az elsőt illeti, a'
mely a' Szükségeknél elé számlálása,
ez a' Görög szónak ereje szerint,
je-

IMA'DKOZNI. Luk XI. 1. 43
jelenti azt a' könyörgésnek nemét,
a' melyben, vagy a' mi szükségein-
ket; vagy a' másként Isten eleiben
rakjuk, s' elé hordjuk, meg esmér-
vén nyomorultságunkat s' bődög-
talanfágunkat, hogy mindennel nem
birunk; hanem lelki és testi jók
nélkül szükkölködünk; és egy-
tzerfinind vallást tévén az Istennek
gazdagfágáról, a' ki mindennel bő-
völködik, femmi nélkül nem szü-
kölködik, mint minden jóknak el-
fogyhatatlan kutfeje, mint minden
tökélletes ajándékoknak Attya. Il-
lyen a' David király könyörgése.
Sólt. 142. vs. 2. 3. 4. *Az én szómmal
kiáltok az Urhoz, az én szómmal kö-
nyörgök az Urnak. Ki ontott ő előtte
az én lelkemet, és az én nyomorultsági-
mat ő előtte meg jelentem. Mikor az
én lelkem keseregne én bennem, te tud-
tad. Efféle magános szükségek,
nyomorultságok és panaszok szám-
lálatnak elé. Sólt. 38. 88. 102. vs.
5. 6. 7. s. t. Márk. 9. vs. 17. 18. s. t.
A' közönséges nyomorultságnak elé
számlálást láthatni. Sólt. 74. vs.
4—11; Sólt. 79. vs. 1—5. Tfel. 4.
vs. 24. 28. Ezokáért a' Hetven
For-*

44 URAM, TANITS MINKET
Fordítók is, a' kik a' Sidó Bibliát
Görögre fordították, ezt a' kö-
nyörgésnek nemét nevezik fizerte
szélllyel. Kiáltásnak, panasz-
nyomorúságok ki-jelentésének s'elé
számllálásapak.

(3) A' mi a' könyörgésnek má-
fodik nemét illeti t. i. a' kívánságo-
kat, ez alatt bé foglaltatnak azok
a' kérések, a' melyekkel mind a'
gonoszoknak röllunk való el hári-
tásáért; mind a' jóknak réánk való
áradásáért imádkozunk az Istennek.
Illyen amaz 'Edes Idvezitönk ki-
vánfága. Mát. 26. vs. 39. *Atyám,
ha lebeséges, mulyék el e' pohár én
rölem.* Ide való a' Bölts Salamon
könyörgése is. Péld. 30. vs. 7. 8.
*Kettöt kerek te tölled, ne tartsd meg
addig, míg élek. A' hijában valóságot
és a' hazugságot megszűre távoztasd én
rölem: szegénységet avagy gazdagsá-
got ne adj énnekem; táplálj engemet
borzám illendő eledellel.* Ha pedig a'
Görög szónak erejére nézünk, je-
lent ez a' könyörgésnek neme,
erős és nagy kívánsággal való ki-
vánfágot; a' millyen völt az Abra-
hámé, a' ki a' mint láthatni. Ján.

8. vs.

IMA'DKOZNI. Luk. XI. 1. 45
8. vs. 56. Nagy kívánsággal, kíván-
ván kívánta látni a' Krisztusnak napját,
látta is és örvendezett. Ide való a'
Jákóbnak is könyörgése. 1 Móf. 32.
vs. 26. *Nem bocsátalak tégedet, míg
meg nem áldasz.* Efféle a' Sz. Péter
kívánfága is. Mát. 14. vs. 30. *Uram
tarts meg engem!* Mát. 8. vs. 25.
*Uram! tarts meg minket; mert el
veszünk.*

(4) A' könyörgésnek harmadik
neme az *Esedezés*. A' mely az ő
erejére nézve jelent oly imádságot,
a' melyel másfokért Isten előtt meg
jelenünk, ötet meg szöllittyük, és
mintegy másfok ügyének s' bajának
Prókatori, Szószöllői vagyunk.
Ide való, a' mi vagyon. Sölt. 51.
vs. 20. *Tegy jól a' te jóakaratsdóbból a'
Sionnal, és építsd meg a' Jérusálem
köfalait.* Illyen a' Krisztusnak imád-
tsága. Luk. 22. vs. 31. 32. *Simon!
Simon, imé a' Sátán kívánt titeket meg
roftálni, mint a' gabonát; De én imád-
koztam éretted, hogy el ne fogyatko-
zék a' te bited.* Több efféle könyör-
géseit 'Edes Idvezitönknek láthatni,
a' Sz. János 'Evangy. Tizenhete-
dik részében. Az Efésusbéliekért

is

46 URAM, TANITS MINKET
 is könyörgött az Apostol. 'Efes. 1.
 vs 16. 17. 18. *Nem szünöm meg ti
 rólatok emlékezni az én könyörgésem-
 ben. Hogy a' mi Urunk Jézus Kris-
 tusnak, Ijsene, a' dicsőségnek amaz A-
 tya, adjanaktek a' böltséggének és jelen-
 tésnek Lelkét, az ő esmérétében, és
 a' ti elméteknek meg világosított sze-
 meit: hogy tudhassátok mi legyen az ő
 kivatalának reménsége, és az ő örök-
 sége dicsőségének minémü gazdagsági
 legyenek a' szentekben. Így efedezik
 ma is Isten előtt mi érettünk a' mi
 Fő Papunk az Ur Jézus Kristus.
 Róm. 8. vs. 34. Sid. 7. vs. 25. ezt
 mondván: Atyám, ne essenek a' ve-
 remben; mert találtam váltáságnak ár-
 rát. Jób. 33. vs. 24.*

(5) Negyedik és utolsó neme a'
 könyörgésnek a' *Háláadás*. Az eddig
 említett könyörgésnek nemei néz-
 ték az el vejendő jókért való imád-
 tságot; ebben pedig hálákat adunk
 Istennek az el vőtt jókért. Ez te-
 hát magában foglalja mind az el
 vőtt kegyelemnek meg esmérését,
 s' hirdetését, vidám elmével való
 emlegetését; mind pedig az em-
 bernek azért az Isten szolgálatyára
 való

IMA'DKOZNI. Luk. XI. 1. 47
 való készfégét, kötölességét. A'
 Görög Szó mellyel ez ki tétetik,
 jelent mind a' kegyelmet, mellyet
 Istentől el vettünk; mind a' hálá-
 adást, melyet azért az Istennek,
 vagy magunk vagy mások képében
 adunk, és mintegy viszsza fizetünk.
 Nevezetes ama' Móses Háláadó
 éneke. 2 Móf. 15. A' szüz Mária
 éneke. Luk. 1. vs. 46. s. t. Illyen
 ama' huszonnéggy vének éneke.
 Jelen. 5. vs. 9. 7. vs 12. 19. vs. 1. 2.
 Ide való az is a' mi vagyom. Sólt.
 95. vs. 2. *Mennyünk eleiben háláadás-
 sal, énekellyünk neki dicséreteket.* 'E-
 des Idvezítőnk is így szólott. Jan.
 10. vs. 41. *Atyám, hálákat adok né-
 ked, hogy engemet meg baltattál.* Ide
 való az Apostolnak háláadása is a'
 Rómabéliekért: *Hálákat adok az én
 Istenemnek a' Jézus Kristus által,
 mindnyájan ti érettetek, hogy a' ti bi-
 teteknek mind e' világon hire vagyon.*
 Róm. 1. vs. 8. 1 Kór. 1. vs. 4. 5.
 1 Theff 1. vs. 2. 2 Tim. 1. vs. 3. *Az
 egyedül bölts Istennek a' mi Megtar-
 tónknak, dicsőség, nagyság, erő, és
 hatalom, mostan és mind örökké.*
Amen. Jud. vs. 25.

V I R É S Z.

A' Magános Könyörgésekről.

(1) A' Könyörgések továbbá vagy különösek és magánafok; vagy pedig közönségesek. A' mi a magános könyörgéseket nézi, azok igen fok és külömb külömb félek lehetnek, a' minthogy minden hívő embernek fok és külömb külömb féle szükségzei, nyavalyái, panaszai s' kívánsági lehetnek, melyeket csak maga tud: és az Isten ajándéki is, melyeket elvett, fokak és külömb külömb félek lehetnek. Nevezetesebb nemei mindazonáltal a' magános könyörgésnek imczek. A' reggeli könyörgés, a' midőn álmából fel serken s' ágyából felkél az ember, akkor halálat ad az Istennek, hogy a' teremtes által a' semmiféle a' valóságra hozta; hogy a' Megváltás által az halálnak koporsójából az életre méltóztatta; a' meg-szentelés által a' szentiféle a' világosságra hozta: kó-

könyörögvén, hogy az Isten, mind azon a' napon, mind egész életében, mind halálában, mind fel-támadásában minden jókkal szerezze. Minden munkához fogáskor való könyörgés. Ugyan is minden embernek, akár Ur, akár Pap, akármilégyen, vagyon valami hivatalos munkája, a' melyhez midőn hozzá fog, az Isten nevét segítségül hívja; mert az Isten ereje nélkül még csak meg sem mozdulhatunk, annál is inkább semmit véghez nem vihetünk. Halálat ad Istennek hogy arra a' Hivatalra méltóztatta; könyörögvén ő néki, hogy az ő elméjének s' kezeinek munkáját áldja meg, tégye azt foganatosíá, légyen az Istennek ditsősségére, Felebarátunknak épületére, s' néki, a' ki könyörög, halsznára, s' tisztességére. Asztali Könyörgés. Etel elitt könyörög az ember istennek, hogy a' mely eledeleket rendelt, azokat szenteltve meg, adjon azokban tápláló erő, ne hogy azok nyavalyát és halált szerezzenek, vagy azokkal mérreletlenül vízfza élyen, táplállyal elkét ama' mennyei kenyérrel, tisztét

50 URAM, TANITS MINKET
 a' földivel, és szózza meg minden
 afztali befélgetését. *Etelután.* Há-
 lákat ád az ember Istennek, hogy
 az ő elébbi kérését meg-halgatta,
 ötet áldásira méltóztatta, meg elé-
 gitette: könyörögvén egytzerfmind
 hogy azok által téteflék alkalmat-
 ossá az egészséges testben az Isten-
 nek tisztetelére s' Felebaráttjának
 hasznára, továbbis az Urra vetvén
 minden gondját; hogy ő viseljen
 reá gondot. *Estvéli Könyörgés.* A'
 melyben hálákat ád az ember az
 Istennek minden jótéteményiért,
 melyeket véle közlött életének
 minden napjaiban s' azon a' napon-
 is, büneinek bótánattyát kéri, el-
 mélkedik a' bódog ki mulásról,
 mert az álom a' halálnak, az ágy
 a' koporsónak árnyéka. Az Isten-
 nek vigyázását kéri a' fetértben a'
 Sárán és minden gonosz ellen.
 Eszében jut hogy a' bünben elalutt
 vólt, a' keresztségben mintegy a'
 vízben merült vólt, a' Krístusban
 meg hólt és el temettetett vólt; de
 fel is támadott: minden gondala-
 tainak meg szenteléseit, tsendes és
 mértékletes álmod kívánván, lelket,
 tel-

Haáz Rezső Múzeum Tudományos Könyvtára
Székelyudvarhely

IMA'DKOZNI. Luk. XI. 1. 51
 tettét s' mindenit az Ur őrizeti alá
 ajánlya, a' ki vigyáz örökké.
 Szükség azért, hogy az Egyházi-
 Tanítók az ő Halgatóikat; a' Skóla-
 Mesterek az ő Tanítványikat; a'
 Tselédes Gazdák az ő Gyermekei-
 ket efféle magános fohászkodásokra
 jó idején szoktossák, oktofsák, hogy
 az Isteni félelemben, a' mely a'
 bőltséflégnek kezdete, nevededje-
 nek; mert sokan tsak szokásból
 fogják egybe kezeket, örömeft
 imádkoznának; de nem tudnak: a'
 közönséges könyörgéseket ugyan el
 mondhatták a' Pap után; de a'
 magános imádságokhoz éppen nem
 szoktanak, és így áldozni nem
 tudnak; holott minden igaz hívő
 keresztyén ember az Uj Testamen-
 tumban Papi hivatalra méltóztatott.
 Jelen. 5. vs. 10.

(2) Továbbá a' magános könyör-
 gélek közti számláltathatik: a' *Tem-
 plomban, reggeli és estvéli Isteni tiszte-
 let előtt való fohászkodás*; a' melyben
 hálákat ád a' könyörgő ember Isten-
 nek azért, hogy ötet az Eklésia
 tagjai közé számlálta, az Isteni fé-
 lelemben fel nevelte, a' maga Há-
 zá-

52 URAM, TANITS MINKET
 zában meg jelenni engedte Sz.
 Ortzája s' tekintete előtt; de mint-
 hogy ő bűnös, kéri az Istent, hogy
 tisztítsa meg, küldje el a' meg
 szentelő könyörgésnek Lelkét, a'
 ki indítsa benne buzgó fohász-
 kodásokat, minden világi gondot,
 álmot, hiijában való gondolatot,
 másokat botránkoztató maga vife-
 lést, megszűze távoztasson ő tőle,
 hogy az ő Istenének Házában, az
 ő Teremtő, Megváltó és Megszen-
 telő Istenét igazán lélekben és va-
 lóságban szolgálhassa, és így az ő
 könyörgése legyen kedves illat.
*Vasárnap pedig és más szűtoros Innepek-
 ben,* midőn az Istennek igéje hir-
 dettetik, hálákat ad a' könyörgő
 ember a' maga foházkodásában
 Istennek, hogy a' maga igéjének
 arany gyertyatartóját még abban a'
 helyben meg tartotta, nem hagyta
 azt a' helyet. Pásztor és Tanító
 nélkül tévelyegni, ötet is méltóz-
 tatta, a' maga drága beszédének
 halgatására; könyörögvén egytzerf-
 mind azért, hogy az ő szívet nyissa
 meg, füleit szentelje meg, értel-
 mévilágosítsa meg, s' ákarattyát haj-

Ház Rezső Múzeum Tudományos Könyvtára
 Székelyudvarhely

IMA'DKOZNI. Luk. XI. 1. 53
 hajtsa arra, hogy ő az Igéknék nem
 csak hallója; hanem tselekedője is
 lehessen, és azok az Igék ne lé-
 gyenek néki halálnak illatya a' ha-
 lálra; hanem örököletnek illatya az
 örököletre. *A' keresztségnek alkalmat-
 oságával,* a' kereszti Atyák és Anyák
 a' magok foházkodásokban, hálá-
 kot adnak a' Krisztusnak a' ki azt a'
 Sákramentumot szerzette, a' ki
 őket is az által a' maga zászlója alá
 fogadta, a' keresztyéni névre mel-
 tóztatta, könyörögvén egytzerf-
 mind azért, hogy az Isten az ő
 köteleltségeket juttassa szüntelen
 eszekben, hogy a' Krisztus szerel-
 metől semmi őket el ne szakaszsa,
 és a' maga Lelke által tselekedje,
 hogy ők ahoz a' méltóságos keresz-
 tyéni névhez méltó s' illendő életet
 élhessenek. A' kisdeder fogadja bé
 a' hívők-közi, nevelje fel a' maga
 félelmében s' az igaz Tudomány-
 ban, annak szűleit éltesse; ha pe-
 dig azok meg halnának, indítsa
 őket a' kisdederhez való szeretetre,
 mely szerint ők, mint Atyák és A-
 nyák; a' Krisztus Ofkolájában azt
 fel nevelhették. s. t. *Az Ur Váto-
 rá-*

54 URAM, TANITS MINKÉT
rájához való menetelkor, a' keresz-
 tyén hívő ember, a' maga fohász-
 kodásában hálákat ad Istennek,
 hogy a' Világot szerette, és az ő
 egyetlen egy szülött Fiát el kül-
 dötötte, hálát ad a' Krisztusnak a' ki
 e' Sz. Vatsorát és drága vendégfé-
 get szerzette, melyben a' maga
 testét és vérét adja; de mint-hogy
 lakadalmi köntös kell oda, kéri ő-
 tet, hogy ruházza fel igaz hittel,
 s' áthatagos szeretettel, tégye őtet
 méltó vendéggé, ne hogy kárhoza-
 tot egyék s' igyék magának, és
 a' maga Sz. Lelke által tégye őtet
 bizonyossá büneinek bocsánattya-
 ról s' arról, hogy a' Krisztus áldo-
 zattyával szerzett jókban, ugymint
 a' bűnöknek bocsánattýában és az
 örök életben része legyen. *Miné-
 kutánna pedig az Ur Vatsorájával él,*
 nem mégyen el mint ama' kilentz
 belpoklos háládatlanul; hanem há-
 látad 'Edes Idvezítőjének, hogy
 őtet magában méltatlant és bűnőt
 e' drága vendégfégre méltóztatta,
 s' igéri magát a' Krisztusban való
 hitre s' minden keresztyéni jó tse-
 lekedetekre, tsak hogy az Isten-
 nek

IMA'DKOZNI. Luk XI. 1. 55
 nek Lelke segéllye őtet azokra.
A' Házasulandók öfve esketésekor, a'
 keresztyén ember a' maga fohász-
 kodásában hálákat ad az Istennek,
 hogy az embert teremtetten a' maga
 képére s' hasonlatosságára, hogy
 annak rendelt hozzáillendő segítő-
 társat, és így a' Házasfágot szer-
 zette, és azt a' Krisztusnak az Eklé-
 siával való titkos egyességeinek pél-
 dázójává tette, a' bűnert az embert
 el nem töröltte, hanem szaporadni
 engedte, és abból magának Sz.
 Magot választott, hogy lenne e'
 földön vitézkező Anyasz: egy Háza,
 és hogy az elé állott személyeket
 a' tisztesléges házasfágra méltóz-
 tatta, és kéri az Istent, hogy áldja
 meg őket minden jókkal, Isteni fé-
 lelemmel, egy máshoz való tiszta
 szeretettel, józan, jámbor és fen-
 kit meg nem botránkoztató, min-
 dennek jó példát adó tsendes élet-
 tel, s' szaporítsa őket oly magza-
 tokkal, a' kik legyenek Istennek
 ditsősségére, az Eklésziának díszire,
 a' közönséges Tárfaságnak haszná-
 rá, szüleinek örömére, s' Attyafi-
 ainak szolgálattýára alkalmatafok.

36 URAM, TANITS MINKET
Végezetre Temetésekor, a' keresztyén
 ember a' maga fohászzkodásában
 emlékezik arról, hogy az Isten az
 embert halhatatlanná teremtette
 vala, és hogy a' halál a' bűnért jött
 bé e' világra s' mindeneken Ural-
 kodik; de halát ad a' Krisztusnak,
 hogy az ő halála által a' halálnak
 erejét elvette, úgy hogy az a' hívő
 embernek ne legyen büntetés; ha-
 nem általut az örök életre, halá-
 kat ad azért is, hogy az ő életé-
 nek az Isten kedvezett, és az előtte
 fekvő halott által mulandóságára
 emlékeztette, hogy nintsen itt ma-
 radandó város, hanem jövendőt kell
 keresni, a' hól nintsen semmi infég,
 hanem örömöknek elégsége és örök
 élet; kéri tehát az Istent, ne en-
 gedje hogy ő a' Világhoz ragadjon,
 hanem úgy éljen, mintha minden
 szempillantásban meg halna, öldö-
 köllye az ő embert benne, és
 készítettse őtet a' boldog ki mulásra,
 hogy valamely órában el jő az ő
 Ura Lelkének meg kérésére, nagy
 örömmel és készséggel mondhas-
 sa ezt: *Uram Jézus a' te kezédben aján-
 lom, vegyed hozzád tehát az én lelke-*

met

Haáz Rezső Múzeum Tudományos Könyvtára
Székelyudvarhely

IMA'DKOZNI. Luk. XI. 1. 57
met. Vadnak ezeken kívül elég e-
 gyéb magános fohászzkodásoknak
 nevei; de azokat elé számlálni,
 vagy azoknak formát írni, nem tze-
 lom; mint hogy minden alkalmat-
 osságra elég példát kaphatni, ama'
 tzifra titulufu imádságos könyvetf-
 kében.

(3) Jóllehet a' magános könyör-
 géseknek mesterféges Regulákat ír-
 ni, a' mellyekhez szabattassanak,
 bajos is, mivel külömb külömb fé-
 lék, és a' Sz. Léleknek ritkos mun-
 kálkodási s' fel buzditási igen sza-
 badosak: nemis igen szükségos;
 mivel tudja az Isten mind azoknak
 sziveket, a' kik tisztá elmével já-
 rulnak ő hozzája, esmérí az ő nyö-
 géseket minekelőtte szájokat fel
 tatonák, sőt gyakran, ha az Isten-
 nek félelméből származnak, jólle-
 het, mesterféges és rend nélkül adat-
 nak elé, inkább meg halgattatnak
 Istentől; mint ama' nagy mesterfég-
 gel, szép rendel, tzifra, tzikor-
 nyás s' fülbemászó világi stilussal,
 fok munkával ki dolgozott könyör-
 gések. Vadnak mindazonáltal a'
 magános könyörgésnek némely köz

C 5

re-

58 URAM, TANITS MINKET
 regulái a' közönséges könyörgések-
 kel, a' mellyeket alább elé szám-
 lállok. Vadnak ezeken kívül kü-
 lönös reguláiis, mellyeket 'Edes
 Idvezitőnk maga szabott. Mát. 6.
 vs. 5. 6. 7. 8. *Mikor imádkozol, ne
 légy olyan mint a' kép mutatók, kik
 örömeit imádkoznak fen állva a' Gyüle-
 kezetekben, és utáknak szegeletin,
 hogy az emberektől láttassanak; Bizony
 mondom néktek hogy el vöttek jutalma-
 kot. Az az, el vöttek az emberek-
 től azt, a' mire tételőztanak, és
 Istentől immár semmi jutalmot ne
 várjanak. Te pedig mikor imádkozol,
 t. i. magános könyörgéssel, menj bé
 a' te titkos házádba, és ajtód bé zá-
 rólva imádjad a' te Atyádat, és a' te
 Atyád, a' ki rád néz titkon, megad-
 ja néked nyilván a' mit titkon kérsz.
 Mikor pedig imádkoztok, ne légyetek
 sok beszédűek mint a' Pogányok, kik
 azt állítják, hogy az ő sok beszédük ál-
 tal halgattatnak meg. Ne légyetek azért
 azokhoz hasonlók: mert jól tudja a' ti
 Atyátok, minélkül szükkölködtek, minek-
 völte ti kértétek ő tőle.*

VII. R É S Z.

A' Közönséges Könyörgésekről.

(1) **A'** közönséges könyörgéseken
 értem azokat, a' mellyeket
 az Egyházi-Tanító elől mond, és
 a' Sz. Gyülekezet vagy szível; vagy
 szájjal is; lassan, vagy hathatós szó-
 val is utánna mond. Ezek pedig
 vagy *Rendszerint*valók; vagy *Rend-
 kívül*valók. Rendszerint való köny-
 örgéseknek mondom azokat, a'
 mellyekkel az Egyházi-Tanító Va-
 sárnap, vagy másfeszor, prédiká-
 tzió alkalmatosságával könyörög.
 Ezek ismét vagy *predikátzió előtt* va-
 lók; vagy *predikátzió után* való kö-
 nyörgések. A' mi a' predikátzió
 előtt való könyörgéseket illeti:
 Nem szükséges s' nem is illik, hogy
 az Egyházi-Tanító ezekben bő
 beszéddel elé hordja a' maga követ-
 kezendő tanításának, avagy prédi-
 kátziójának materiáját; (a' mely
 kellelten és illetlen szokást azok a'
 Tanítók vötteknek bé, a' kik tette-
 2103

60 URAM, TANITS MINKET
 tik s' mutogatják mintha éppen
 kézfűletlen és csak a' Sz. Léleknek
 diktálásából könyörögnének) mert
 az Isten azt jól tudja, és nem illik
 hogy mi az Istennek azt magyaráz-
 zuk, avagy ő Felségét arra tanítsuk,
 a' ki mindentudó. Azonban a' kö-
 nyörgésheli beszédből a' Halgatók
 sem érthetik meg világosan, annál
 inkább valójában meg nem tanul-
 hatták, mi legyen azt a' könyör-
 gést követő prédikácziónak maté-
 riája, summája, czélya; 'Es így
 arra a' könyörgésre, a' mint ille-
 nek, nagy kézfűllettel és tellyes
 bizodalommal áment nem mond-
 hatnak. Végezetre, a' prédikáczió
 előtt való könyörgésnek rövidnek
 is kell lenni, ne hogy abban el-
 fáradván a' Halgatók, a' prédiká-
 cziót is oftán unalommal s' álmosan
 halgassák. Mindezekért pedig he-
 lyesebbnek itélem, hogy a' Tani-
 tó, az igazságot a' melyről immár
 a' maga Halgatóit meg győzte, csak
 a' prédikáczió után való könyörgés-
 hez tartsa, s' abban elegyítse.

(2) Minekutánna el mondotta
 tehát a' Tanító az ő prédikácziója
 előtt

IMA'DKOZNI. Luk. XI. 1. 61
 előtt való könyörgésének elejét,
 az elé adandó igazságnak csak kö-
 zönségefebb szemlélésében allapod-
 jék meg, és azt egyenesen s' neve-
 zet szerint ne illesse. Annakután-
 na magát, mint Iltentől a' Krisztus
 szolgálattára hivatott Szem-
 élyt-ajánlya az Istennek, kérvén ő
 Felségétől, hogy ötet a' maga Sz.
 Lelke által segéllye fel azoknak
 hiven és bódogul való elé adáso-
 kra, a' melyekről az Urnak félel-
 mében elmélkedett az Anya Sz.
 egyháznak épületére. Továbbá a-
 zért is könyörögjen, hogy légye-
 nek Isten előtt kedvesek az ő Hal-
 gatói, tégye az Isten őket termé-
 keny földökké, hogy az Istennek
 drága igéjét, a' melyet hallánda-
 nak, fogadják bé a' magok idvessé-
 gekre, azt mint drága kintset meg-
 tartsák, annak jó izü gyümölséit
 teremjék. Légyen az Istennek
 beszéde, a' Sz. Léleknek sziveket ál-
 taljáró hathatós munkálkodása által,
 Ujjá szűletésnek élő magva az Ujjá-
 szűletetlenekben; az Ujjá-szűletet-
 teknek pedig hitek az által meg-
 erőssedjék, és az ő meg szentelte-
 té-

62 URAM, TANITS MINKET
tések az Urnak félelmében az ál-
tal naponként gyarapodjék, míg a'
kivánt tökéletességet el érendi, a'
melyre igyekeznek, hogy légye-
nek szentek, miképpen az Isten
Szent.

(3) A' mi a' prédikáció előtt
való Könyörgésnek elejét nézi, az
külömb külömb féle lehet, a' kü-
lömb külömb alkalmatosságokhoz
képest. Mindazonáltal el kezd-
hetni azt; *Vagy a' bűnöknek vallás-
vételén*, a' melyek minket az Isten-
nek kegyelmére, szerelmére, igé-
jére éppen méltatlanokká tettek,
méltókká a' kárhozatra, úgyhogy,
ha ő Felségének tettzett volna, a'
mi örökké való veszedelmünkben
magát megditsóithette volna. *Vagy
az Isten könyörületességének s' bűszu-
rűségének, hirdetésén, magasztalásán*,
a' mely szerint minket, a' bűn mia
arra érdemtelenséget, az élőknek
földében kegyelmesen el szenved,
és az ő Sz. Igéjének csak nem sem-
miben való hajtását, unalmas hal-
gatását, gyakor el mulatását, ben-
nünk meg nem bűszullya, és azért
a' maga igéjének hirdetését közül-
lünk

IMA'DKOZNI. Luk. XI. 1. 63
lünk ki nem mozditya, által köl-
töztetvén azt más népek közé, a'
kik azt később alázatafobb, s' há-
láadóbb szível fogadnák, és bő-
vebb gyümölcstöket teremnének.
*Vagy az Istennek velünk közlött külső
jótéteményein*, mellyekkel minket
minden napon szeret, hálákat ad-
ván azért is hogy amaz 'O Testa-
mentumbéli el viselhetetlen igával
minket nem terhelt, az idveffég-
nek utát s' a' maga akarattját a'
Kristus által világofabban s' tökéle-
tesen ki jelentette. A' maga igéjé-
nek közöttünk való hirdettetése ál-
tal, az igazságnak idvefféges esmé-
retére való jutásra jó alkalmatossá-
got nyújtott, a' mely által meg ta-
nólhatnók az Istennel való meg bé-
kellésre vezető utat, a' mely által
hivogattatunk az Istennel, a' Kristus
áldozattján való Szövetségételre.
*Vagy az Istennek leg-közelebb való gond-
viselésén s' őrizetén*, a' melyet azon a'
napon, vagy az el mult éjtzakában
körülettünk tapasztaltunk, és a' re-
ményén, a' melyet az Isten nekünk
nyújtott, mely szerint a' jelen való
napis a' mi életünknek idejéhez
fog-

64 URAM, TANITS MINKET
fogna számláltatni ; kérvén, hogy
nem csak a' természet napi ; hanem
az igazságnak ama' fényes napja, a'
maga idvefféges sugárral minket e'
mái napon is világosíttson meg.

(4) A' prédikáció után mon-
dandó könyörgéseknek pedig az
eleje nem kíván annyi külömbiséget ;
mert az többire áll a' Háláadásból,
hogy az Isten a' Tanítót tisztiben
s' hivataliában fel segéltette a'
maga kegyelme által, és hogy oly
alkalmatosílgot engedett, a' mely-
ben a' Halgatók a' Tanítónak szá-
jából, oly dolgokat hallattanak,
a' melyek az ő idveffégekre hasz-
nafok, s' szükségesegek. Azután pe-
dig kérje buzgólagos könyörgése-
által az Istenről, hogy a' Sz. Lé-
leknek hathatós munkálkodása ál-
tal, a' maga kegyelmének fokasága
szerint, adjon a' Halgatóknak elég-
séges erőt, hogy ők, az Istenhez,
magokhoz és Felebarátjokhoz való
tiszteteket a' melyeket a' Tanító
az Isten beszédeből nekik javallott,
tökéletesen véghez vihessék. Lé-
ggyen a' hallott ige ujjászületésnek
elő magva a' hitetlenekben és ujjá-
szü-

IMADKOZNI. Luk. XI. 1. 65
születetlenekben. A' hívőknek pe-
dig a' lelki életre és a' meg szen-
telésre hathatós eszköz, és amaz
örökéletre való bemenetelnek ke-
fkeny uttya.

(5) Ezekután ajánlja a' Tanító
Istennek, az Anyasz.-egy Háznak
közönfészes ügyét, kérvén az Istent
buzgófogosan, hogy azt terjesztsze-
ki a' széles Világra, vegye el a'
Móses fedelét a' Sidók szeméről,
hogy eismérjék meg a' Krisztust, a'
kit meg feszítettenek, hozza bé a'
Pogány Népeket is a' maga Házá-
ban, hogy legyen egy akol és egy
Pásztor. Szabadíttsa meg a' maga
Házát a' nyomorúságoktól, és az
üldözőknek dühüffégektől, a' nyo-
morultaknak és az igazsáért üldö-
zést, gyalázatot, tömlőzést szen-
vedőknek fziweket vigasztallja s'
erősítte meg alhatatosílggal, hogy
ők ezek által az Isten Szerelmétől
el ne szakasztassanak. Szégyenítse-
meg az igazságnak ellenségét, s' hi-
tesse el vélek, hogy hijjában zu-
golódnak, hijjában mesterkednek
igéretekkal, fenyegetésekkel, a-
kármí kinokkal és halállal ; mert
ők

66 URAM, TANITS MINKET
 Ők ezek által az Istennek a' hívők-
 ben munkálkodó hathatós erejének
 elleniben nem állhatnak, s' azt el
 nem ronthatták. Tégye a' Kirá-
 lyokat s' a' földnek hatalmasit a'
 maga Házának dajkáivá; Virágoz-
 tassa az Eklésiának veteményes
 kerteit az Oskolákat, oltalmazza
 meg azokban mind a' Tanítókat;
 mind a' tanulókat minden dögltö-
 tes, ujjító s' az Isten népét hábori-
 tó tudományoktól, neveljen azok-
 ban a' maga Házának s' a' közön-
 séges Tárfaságnak hasznos oszlopo-
 kat. Irtsa ki a' maga Házából a'
 botráncokozatókat, térítse a' jó utra
 a' bűnözőket. Ezekután könyörög-
 jön a' közönséges Tárfaságnak bé-
 kesleges meg-maradásáért, és an-
 nak Fisztvifelséért, Elöljáróiért,
 kérvén az Istent, hogy őket mint
 az ő képét viselőket, igazsággal,
 valóságos böltséféggel, tettetés
 nélkül való kegyességgel, és min-
 den szükséges ajándékokkal ruhá-
 za-fel, a' magok hivatalyoknak
 jó lelki esmérettel való végben vi-
 telére. Végezetre könyörögjön an-
 nak a' helynek népeért s' lakóiért,
 hogy

Ház Rezső Múzeum Tudományos Könyvtára
 Székelyudvarhely

IMADKOZNI. Luk. XI. 1. 67
 hogy az Isten áldja meg azok elmé-
 jeknek s' kezeknek munkáit, ha kik
 azok közül betegek, nyavalyások,
 kisértetben valók, uton járók s'. t.
 azokat az Isten kegyelmes gondvi-
 felésében ajánlja. Közönséges kö-
 nyörgéseknek formáit leírni szük-
 ségnek nem ítéltém; mivel azo-
 kat a' bölts Tanítók tudják: a' kik-
 nél pedig a' tudomány és kegyelem
 oly bőv mértékben nintsen, illen-
 dő dolog, hogy az ilyeneknek a'
 Püspökök és az Esperestek formu-
 lákot irjanak eleikben, sőt meg pa-
 rantfolyák, hogy azokat le írják,
 s' onnan olvassák el a' Sz. Gyüle-
 kezetnek, ne hogy a' könyörgés-
 ben valami illetlen és botráncok-
 zató beszédeket elegyítsenek, a-
 zokra a' Gyülekezettel áment mon-
 dásnak, és így az egész Gyüle-
 kezetre az Istennek haragja fel ger-
 jedjen, s' azt meg büntesse.
 (6) Vadnak ezeken kívül a' kö-
 zönséges könyörgéseknek máfféle
 neveis, a' mellyeket lehet nevez-
 ni: *Rendkívül való Könyörgéseknek*;
 mivel azok nem mindennapiak, nem
 is mindenhetiek, hanem ritkábban
 és

68 URAM, TANITS MINKET
 és tsak-néha néha szoktak tétetni.
 Idevaló az a' könyörgés *elsőben*, a'
 melyet a' fő Magisztrátus parantsol,
 midőn valami közönséges innepi és
 böjtölőnap hirdettetik, hogy az
 Isten a' maga ítéleteit, u. m. az
 éhleget, fegyvert, döghalált s' t.
 Hazánkról el hárítson, vagy valami
 Hazánkban uralkodó tzigéres vét-
 ket ki gyomlállyan: és mikor az
 Isten kérésünket meg halgatta, s'
 a' mit kívántunk kegyelmesen meg
 tselekedte, akkor ísmér a' Háláadó
 könyörgéseknek vagyon helyek.
 A' mely könyörgéseknek regulákat
 írni nem szükség; mivel a' fő Ma-
 gisztrátus ilyenkor, a' maga paran-
 tsolattyában ki szokta jelenteni,
 hogy miért, és mimódon könyö-
 röjének s' könyörögtesse a' Ta-
 nitók, elég ha a' Tanitók magokat
 ahozszabván, fok és fertelmes bü-
 neinkről, s' minden büntetésre va-
 ló méltóságunkról, az isten ítéle-
 teinek igazságáról valójában vallást
 téfsznek, kérvén az Istennek bün-
 botfátó kegyelmét, igaz peniten-
 zziára s' valófágos meg térésre in-
 ditó Sz. Lelkét az Istennek békeffé-
 ges

IMADKOZNI. Luk. XI. 1. 69
 ges hofszszütürelét, mely szerint né-
 künk kedvezzen, és példárképpen
 el ne töröllyen. *Másodszor*, ide szám-
 lálhatni azokat a' könyörgéseket is,
 a' melyeket kell tenni a' Tanitónak,
 midőn kéfé tetet szzenvedőkhez; ne-
 hezen szülhetőkhez; vagy akármí be-
 tegek ágyához hivatattik, a' holott
 minekelötte könyörögtenie a' Tani-
 tó, jólmeg vizsgálly a' tudokozza,
 mitfoda ál apotban helyhez tettek az
 afféle emberek, mind lelkekre;
 mind pedig testekre nézve: és így a'
 maga érettek való csedezését, ahoz az
 állapothoz s' a' körül álló dolgokhoz
 kell alkalmaztatni, büneikről val-
 lást tenni, az Isten akarattyában
 meg nyugtatni, a' testi haláltól va-
 ló félelem ellen vigasztalni, hitek-
 ben s' remenségekben erősíteni, és
 így a' bódlog ki mulásra, ha Isten-
 nek tettzik el készíteni, a' világi
 mulandó dolgoknak el felejtése ál-
 tal, és az örök életnek s' bódlog
 fel támadásnak elméjékben való jur-
 tatása s' bé nyomása által, a' mely
 ingyen, kegyelemből adatik a' hi-
 vőknek, a' Jésus Kristus tökéletes
 érdemeért, hogy így az Istennek,
 Sz:

70 URAM, TANITS MINKET
Sz. Lelke által meg győzván a'
Sátán intselkedését, nagy készség-
gel adhaflák meg az ő lelkeket az ő
Megváltó Isteneknek. Egyéb régu-
lák függenek a' Tanítónak okosá-
gától, szemeslégetől, s' a' körül
álló dolgoktól. Az efféle könyör-
gések pedig igen fel szokták buz-
ditani a' beteg ágya körül állókat,
ha a' Tanító, a' maga könyörgése-
nek végében, a' betegnek minden
Atyafiát, Tselédit; Kokonit, Ba-
rátit, Szüléit s'. t. az Istennek a-
jánlya, kérvén hogy esmértesse meg
vélek az Istennek szabadnak Urafiá-
gát, a' teremtett embernek nyo-
morultságát, hogy ők kezeket ízá-
jokra tévén meg némullyanak, ne
békételenkedjenek; sőt ökis a' ből-
dog kimulárról elmélkedjenek, a-
ma' mennyei bődög városban sief-
senek, és oda költözni minden
szempillantásban kélszek légyenek.
Ide tartozik az *Eklezia követségkor*
való Könyörgés is, a' melyben vallást
kell tenni a' bünről, annak undok
vóltáról, a' melyel az Isten meg
bántatott, az Sz. Gyülekezet meg
botránkoztatott, a' meg térő bünöit
az

IMA'DKOZNI. Luk. XI. 1. 71
az Isten kegyelmében kell ajánlani,
Ján. 8. vs. 11. az Istenet kell kérni, hogy
azért az ő haragja az egész Gyüle-
kezet ellen fel ne gerjedjen; hanem
inkább örizzze meg azt több afféle
botránkoztatóktól, s' tisztítson ki
a' maga népe közül minden gonosz-
ságot, hogy ők mértékletesen,
szentül és igazán éhehszenek e' je-
len való világban, hogy mások lát-
ván az ő jó tselekedeteket, dicsőít-
sék az ő Mennyei Sz. Attyokat,
evégre tartsa meg mind végig az ő
Népe között az Egyházi fenyté-
ket. s'. t. *Negyedszer*, Rendkívül
való könyörgés az is midőn a' Ma-
gistrátus a' Tanítót el küldi, a'
halálra sentenziáztatott emberhez,
hogy ott könyörögjen. Az ilyen
emberek többire el vetemedett
vakmerő bünösök, azért fokkal kü-
lömben beszélik a' Tanító vélek,
mint azokkal a' kik vagy tudatlan-
ságból, vagy történetből eszenek
halálra való vétekben. Ugy szin-
tén az afféle el vetemedett vak-
merő bünösöket fokkal különben
kell a' könyörgésben Istennek aján-
lani, mint azokat a' kik meg val-
lyák,

72 URAM, TANITS MINKET
lyák, hogy halálra méltó bünt tse-
lekedtenek, és azt valójában fáj-
lallyák s' bánnyák, a' Magisztrátust,
a' ki őket a' törvény szerint halál-
ra ítélte, igaznak mondják, és így
az magok bűnének bocsánattját hit
által csak a' Jéhus Krisztusnak töké-
letes érdemében keresik s' idvessé-
geket onnan várják. Itt is mind-
azonáltal jól végre mennyen elő-
szőr a' Tanító, mi volt ezekben az
uralkodó bűn, és mitfoda állapot-
ban légyenek az ő lelkekre nézve.
Végezetre hálákat adjon az isten-
nek, a' ki Sz. és igaz Törvénye-
ket adott, és a' ki a' Magisztrátus-
nak fegyvert adott kezében a' bü-
nöknek büntetésére, hogy a' go-
noszok azok által meg zaboláztat-
ván, a' közönséges Társaságban bé-
kefféges lakozásunk lehetne. Vad-
nak a' Rendkívül való könyörgé-
seknek több egyéb nemei-is. u. m.
Templom fel szentelések, Papok
fel szentelések, a' Sákramen-
tumoknak kiszolgáltatások, Ara-
táskor, Szüretkor, Házasulandók
esketések. Temetések, Valaki-
nek a' Templomból való ki tiltáso-
kor

Ház Rezső Múzeum Tudományos Könyvtára
Székelyudvarhely

IMADKOZNI. Luk. XI. 1. 73
kor el-mondandó könyörgések, ide
való az a' könyörgés is, a' melyet
el mond a' Tanító, a' mi valami
Éretnek meg térvén, a' mi Gyüle-
kezetünkben kíván bé állani, ki-
vált ha Krisztus-Tagadó volt, és így
kereftéfé nélkül is szűkölködik. De
ezekről és a' Sátoros Innepiekről s'
egyéb effélékről mostan bővebben
írni, sem az én sok dolgaim, sem köl-
tségtelenségem nem engedi; hanem,
ha Isten éltet, és ha eszre vészem,
hogy e' tsekély munkátskám a' kegy-
es Olvasók előtt kedvet fog találni,
nagyobb Traktát írok az Anya Sz.
egy Házról, annak Tanítóiról s' Hal-
gatóiról, az Isten Törvényéről, az
Uri Imadtságról, s' az Apostoli hit-
nek formájáról.

VIII. R É S Z.

*A' Könyörgéseknek kiváltképpen
való kufejéről.*

(1) Jóllehet az Isten mint minden-
tudó, mindenféle nyelvet és
D akár.

74 URAM, TANITS MINKET
akármilyen beszédből álljon a' könyör-
gés, csak töredelmes szívből és a-
lázas lélekből származzék, meg-
haltatya; mindazonáltal igen haf-
zos dolognak ítélem, ha a' kö-
nyörgő ember, a' mennyirelehet, a'
maga imádságát a' Sz. Írás szavai-
ból szedegeti: ugyanis kétfégnél-
kül kedvezőbb littenek a' maga
beszéde, mint-sem e' világi böl-
cséktől talált tarasforás tífira stílus.
Nem is szükség minékünk más tsa-
tornákot vájnunk, a' melyekben
viz nintsen, a' midőn a' Sz. Írás,
a' könyörgéseknek el fogyhatatlan
bővleges kutfeje, és alig vagyon a'
könyörgésnek oly neme, a' melyre
a' Sz. Írásban példát nem találhat-
nánk. Ezt fellyebbis igyekeztem
meg mutatni, most pedig bőve-
ben nyilvánfagossá tészem.

(2) A' könyörgésre indító okokat, és
az elmének az Isten tiszteltetére való el-
készítését bőven láthatni. 5 Móf. 32.
és 33. á' hól a' Móses Testamen-
toma-is elé adatik. A' népnek bünei
botsánattyáért való könyörgéseket fel-
találhatni e' kövesskezendő helyekben.
2 Móf. 32. vs. 11. 12. 13. 31. 32.
4 Móf.

IMÁDKOZNI. Luk. XI. 1. 75
4 Móf. 14. vs. 13—19. 4 Móf. 16.
5 Móf. 9. vs. 25—29. 1 Kir. 8. Efd. 9.
Néhém. 1. vs. 5—11. Jérem. 3. 4. 5.
15. Dan. 9. *Magános vétkekért kö-
vetkezett nyomorúságokból való ki sza-
badulásért s' azoknak bótánattyáért*
való könyörgéseket kereshetni.
1 Móf. 32. Jof. 7. Bir. 10. 16.
2 Chron. 14. 20. 32. Néhém. 4.
Jób. 1. 'Esa. 37. 63. 64. Jérem. 17.
31. Siralm. 3. 5. Dan. 3. Jón. 2. s'. t.
Háláadó könyörgések vadnak. 2 Móf. 15.
4 Móf. 6. *azból áldás is vagyon.* ugy.
1 Kir. 2. 2 Kir. 7. 22. 'Esa. 6. 25. 26.
Jérem. 32. Luk. 1. 2. 1 Tim. 1.
Jelen. 5. 7. 11. 15. s'. t. *Bölcsejé-
gért, alázatosfágért és az életre szük-
séges ajándékokért való könyörgések.*
1 Móf. 18. 1 Kir. 3. 1 Sam. 1. Péld.
30. Habak. 3. Tífel. 14. Ján. 17.
Jelen. 3. vs. 18. s'. t.

(3) Mint-hogy pedig a' Sz. Dávid
Király es Proféta Soltáros könyve,
csak nem minden féle könyörgések-
nek gazdag tárháza, egy két szóval
nem árt itt elé számlálni a' neveze-
tebb Soltárokat, és meg mutatni
minémü könyörgésnek neveit le-
heffen azokból szedegetni. *Az ötö-
dik*

76 URAM, TANITS MINKET
dik Soltárt el mondhattuk a' végre,
 hogy az hitetlenektől meg szaba-
 dullyunk, azokkal edgyütt el ne
 veszfizünk, a' kik minden módon
 azon igyekeznek, hogy a' hívöket
 az igallágnak utáról el térítsék, az
 Istennek gondvifélése tehát végye
 környül a' jókat. *Az hatodik soltár-
 ban* könyörgünk, hogy az Isten a'
 maga haragját fordítsa el rólunk,
 és könyörüllyen rajtunk; mert
 erőtlenebbek vagyunk, hogy sem
 mint azt elszenvedhetnők. *A' ki-
 lentzedik Soltár* mint-egy hathatós
 pais a' kisértetek és minden ellen-
 kező dolgok ellen. *A' tizedik Soltár-
 ban* vagyon Istenhez való buzgó
 fohászkodás, midőn a' mi ellen-
 ségeink dühöfködnek ellenünk. *A'
 tizen harmadik Soltár* az Isten seged-
 elmének kérését foglalja magában.
A' tizen hetedik Soltárt el mondat-
 ni, midőn a' földnek Hatalmasi ül-
 döznek bennünket. *A' huszonötödik
 Soltárban* vagyon a' Sz. Léleknek
 ajándékoztatásaért, és a' bünöknek
 bocsánatnyáért való könyörgés. *A'
 harmincz harmadik Soltárban* hálákat
 adunk az Istennek, az ő könyörü-
 le-

IMA'DKOZNI. Luk. XI. 1. 77
 letességgéért, a' mellyel tellyes az
 egész föld. *Az ötven-egyedik Soltár*
 penitentzia tartáfra való. *A' bat-
 vanbetedik Soltárban* kérjük, hogy az
 Istennek kegyelme által meg vilá-
 gosodván, elmérjük meg e' földön
 az Istenhez vezető utat, mely az
 Istenben való bizodalom, és fele-
 barátunknak szeretete. *A' hetven-
 kilentzedik Soltárban* vagyon az Isten
 szenteit üldöző 'Antikristus ellen
 való könyörgés. *A' kilentz-venedik-
 ben* firáncozunk a' mi bün miatt
 meg romlott természetünkön, és
 nyomorultságunkon. *Solt.* 102. el
 mondhattuk, midőn a' veszedel-
 lemnek közepében vagyunk, és azt
 gondollyuk, hogy mind Istenből;
 mind emberektől el hagyattattunk.
Solt. 103. 104. 113. *Háláadó köny-
 örgések.* *Solt.* 119. azt kérjük, hogy
 az Isten minket vezérellyen, igaz-
 gasson, tanítson, vezessen az ma-
 ga utában, s' parantsolatiban, és
 őrizzen meg minket az emberi ta-
 lálmányoktól. *Solt.* 141. azért kö-
 nyörgünk, hogy az Isten őrizze
 meg a' mi nyelveinket a' vétektől,
 hogy a' mi büneinket ne igazítsuk

78 URAM, TANITS MINKET
mint a' hypókriták. *Sólt.* 142. arra
való, hogy a' bűnöknek és a' ha-
lálnak tömlőztéből ki szabadulván,
leheffünk az Isten dítféretinek esz-
közei. *Sólt.* 143. el mondhattuk,
midőn magunkban semmi érdemet
és igazságot nem találunk, emléke-
zünk pedig arra is, hogy az Isten
a' maga ízenteiben eleitől fogva
tsudálatos dolgokat tselekedett, és
az ő nevét segítségül hívókat soha
el nem hagyta. *Sólt.* 144. Haláadó
könyörgés, hogy az Isten mi ma-
gunkban erőleneket, a' maga ke-
gyelme által minden ellenségink el-
len erőssékké tölt. s'. t. s'. t. s'. t.

(4) Rövidebb könyörgéseknek
formáit is találhatni immitt amott a'
Sz. Írásban. u. m. 4 Mós. 10. vs.
35. 36. *Kely fel Uram! és széledjenek
el a' te ellenséged, a' kik tégedet gyű-
lölnék.* 4 Mós. 12. vs. 13. *Isten! kér-
lek gyógyítsd meg mostan ötet.* Jós. 7.
6—9. 2 Sam. 12. vs. 13. *Vérkeztem
az Úr ellen.* 2 Kir. 20. vs. 3. Mát.
8. vs. 1, *Uram, ha akarsz meg tisz-
títhatz engemet.* Mát. 9. vs. 18. 27.
Könyörű rajtunk Dávidnak Fia!
Mát. 11. vs. 25. 26. *Hálákat adok
te.*

IMÁDKOZNI. Luk. XI. 1. 79
*tenéked én Atyám mennynek és földnek
Úra! s' t. Mát. 14. vs 28. 30. Mát.
15. vs. 22. 27. Márk. 26. vs. 39. 42.
Légyen a' te akaratod.* Luk. 18. vs.
38. 39. Luk. 23. vs. 34. 46. *Atyám,
a' te kezeidben tisztemle az én lelkemet.*
Márk. 15. vs. 34. *'En Istenem! én
Istenem, miért hagyál el engemet.*
Tfel. 7. vs. 59. 60. *Uram, ne tulaj-
donítsd nékik e' bünt.* Tfel. 1. vs. 24.
Tfel. 4 24—30. Tfel. 9. Ján. 4. vs.
11. 49. Ján. 11. vs. 3. *Uram, imé a'
kit szeretsz, beteg. s'. t.*

IX. RÉSZ.

*A' tökéletes Könyörgésnek for-
májáról, az az:*

Az Uri Imádságról.

(1) **U**ri Imádságnak hivattatik az,
a' melyre maga az Ur Kris-
tus tanította az ő Tanítványit.
Mát. 6. vs. 9—13. Luk. 11. vs. 2—4.
A' mely Imádságban vagyunk első-
ben a' meg szólítás: *Mi Atyánk, ki
D 4. vagy*

80 URAM, TANITS MINKET
vagy a' mennyekben. Másodszor vad-
nak a' hat kérefek ily rendel: Szen-
teljék meg a' te neved. Jöjjön el a'
te országod. Légyen meg a' te akara-
tod, mint-a' mennyben, úgy itt a' föld-
don is. A' mi mindennapi kenyerün-
ket add meg minékünk ma. 'Es bocsá-
d meg minékünk a' mi vétkeinket, mikép-
pen mi is meg-bocsátunk azoknak, a'
kik mi ellenünk vétkeztenek. 'Es ne-
vígy minket a' kísértetben; de szaba-
díts meg minket a' gonosztól. A' mely
hat kéréseket Némely Tudóssók
jöllehet minden Időkre tartozni
állítanak, mindazonáltal úgy ité-
lik, hogy külön külön az Új Tes-
tamentumnak hat egymás után kö-
vetkezendő szakaszaira kiváltkép-
pen való módon tartoznak, u. m.
az első kérés kiváltképpen való
módon tartozik az Új Testamen-
tumnak első szakaszszára, a' második
a' másodikra. s. t. Harmadszor vadnak
itt a' bé-rekesztő igék. Mert tiéd az
ország és a' hatalom és a' dicsőség,
mind örökké. 'Amen. Ez amaz töké-
letes, rövid stílusú; de bőv értel-
mű mennyei könyörgés, a' melyet
mindenkor el kell mondanunk.
Ugyan

IMA'DKOZNI. Luk XI. 1. 81
Ugyan-is a' mint a' Bölts Cyprianus
Szóll: *Micsoda könyörgés lebet igazabb*
s' kedvesebb az Atya előtt? mint az,
a' mely a' Fiúnak Szíjából származott,
a' ki amaz igazság, és az Atyának
szerelme. Tertullianus pedig, régi
Tudós Atya, nevezi ezt: *Az egész*
'Evangyelium Summájának; mivel ke-
vés szóval, a' Prófétáknak, Evan-
gyelístáknak, és az Apostoloknak
mondásokát magában foglallya. Ne-
vezhemi ezt a' *Törvény Summájánakis.*
Ki is tudna tökéletesebb imádságra
tanítani? mint ez a' bölts Mester,
a' ki tudta az ő Atyának minden
akarattját, s' tudta azt is mi nélkül
szükkölködnek a' hivek.

(2) Nem tzelom pedig énékem,
hogy az Uri Imádságot meg-ma-
gyarázzom; mivel azt a' Catechis-
musból meg tanulhatni; hanem *el*
sőben, annak summás tábláját elé-
adom. *Másodszor,* hólmi nevezet-
esebb kérdésekre megyek, a' mel-
lyek, az Uri Imádság körül elé-
szoktak fordulni. *Harmadszor,* bé-
rekesztem ezt a' Rész, az Uri
Imádsághoz szabott rövid könyör-
géssel. Az Uri Imádságnak sum-

82 URAM, TANITS MINKET
máját im' ez következő tábláts-
kából meg lehet tanólni.

Az Uri I-
madtság-
ban kér-
jük,

A' mi éle-
tünknek
tzéllját a'
mely
vagy,

Legfőbb,
u. m. az
Isten di-
tsóssége,
az. 1. kér.

Vagy más-
na való,
u. m. a'
mi idvef-
ségünk,
a' z. kér.

Arra a'
tzelra ve-
zető dol-
gokat,
u. m.

Az esz
közök-
nek meg-
szerzését,
a' mel-
lyek kö-
zött.

Főbb, a'
kegyes-
ség, a' 3.
kéref.

Váánna
való a' mi
életünk-
nek táp-
laltatása,
a' 4. kéref.

Az aka-
dékok-
nak el há-
ritását,
a' mel-
lyek a'
bűnök, és
ezek vagy.

El mul-
tak, az. 5.
kérefben.

Vagy je-
vendők,
a' 6. ké-
refben.

(3)

IMADKOZNI. Luk. XI. 1. 83

(3) Következnek *másadszor* hól-
mi nevezetes kérdések. *Első kérdés:*
Mi az oka, hogy 'Edes Idvezitőnk,
a' bé rekesztő ígéket Sz. Lukáts-
nál el-hagyta? és szabadé nekünk
is el hagynunk, midőn imádkozunk?
A' mi az elsőföt illeti, jól tudom
hogy a' Tudósok arra fokképpen
szoktanak felelni, elég volna azt
mondani: hogy ő Felsőségének, mint
Bölcs Tanító Mesternek ugy tet-
tzett; mindazonáltal ha valami okát
kellene adni, én az éntfekélyelmém
szerint ugy gondolkozom, hogy a' két
'Evangyélistánál a' könyörgésnek
nem egy, hanem kétféle nemei adat-
nak elé, az az. Sz. Lukátsnál vagy on
közönséges könyörgésnek neme; Sz.
Máténál pedig különös vagy ma-
gános könyörgésnek neme adatik
elé, e' pedig világosan ki tettzik-
onnan, mivel Mát. 6. vs. 6. azt
parantsollja a' Kristus: *Te pedig mi-
kor imádkozol, menny bé a' te titkos
Házadban, és ajtó bé zárólva imádjad
a' te Atyádot, a' mely parantsolat
éppen nem illik a' közönséges kö-
nyörgésekre. Ehez képest a' má-
fodikra azt mondom: Igen jól tse-
lek.*

D 6

Ludz Rezső Múzeum Tudományos Könyvtára
Székelyudvarhely

84 URAM, TANITS MINKET
 lekszik, a' ki a' bé rekesztő igéket
 ehez az Imádtfághoz ragasztja;
 de a' sem vétkezik, a' kiel hadgya,
 tsak éppen meg-láslla, hogy ott
 meg állyon, a' hól a' Krisztus el-
 végezte, ne légyen böltsebb a'
 Krisztusnál, és így a' magából sem-
 mi találmányt ahoz ne ragasztzon.

(4) *Második kérdés.* Vallyon uj
 könyörgésé ez, vagy minekelötte
 a' Krisztus ki adta, már azelőtt szo-
 kásban volta a' Sidóknál? *Felelet.* A'
 mi a' kéréseknek rendit nézi, igen
 is Ujj ez a' könyörgés; de a' mi
 magokat a' kéréseket illeti, a' Tu-
 dósiok a' Sidóknak régi könyörgé-
 ses Könyveikből immár régen meg-
 mutagották, hogy azok az előtt is
 benne vóltanak a' Sidóknak könyör-
 gésekben, jóllehet nem minden-
 ben, nem is ily rendel. Ebből is
 tehát ki tettzik a' Krisztusnak böl-
 tseflége, hogy a' maga Tanításiban
 oly példa beszédekkel élt, a' mel-
 lyek az Sidók között szokásban
 vóltanak, oly kérésekből füzte egy-
 be az Imádttságot, a' mellyekkel
 magok is a' Sidók könyörögtenek,
 ne hogy az ő Tudományát Ujjnak
 álli-

IMA'DKOZNI. Luk. XI. 1. 85
 állitanák, és magát Ujjitónok ne-
 veznék. *Harmadik kérdés.* Miért
 rakta a' Krisztus ezeket a' kéréseket
 ily rendel, és miért nem rakta más
 rendel? Erre is a' Tudósiok nem
 egy formán felelnek. Elég volna
 itt is azt mondani: mert úgy tettzet
 ő Felfégének. Mindazonáltal ha e-
 hez közelebb kell szóllani, Ugy
 gondolkodom, hogy a' kéréseknek
 így rendelésében, édes lávezitónk
 a' több böltés okai között erre is
 nézhetett. Hogy így a' könyörgő
 ember az égben először fel-hág-
 jon; de onnan viszont a' földre, és
 a' földről mintegy a' poklokra alá
 szálljon, és minekutánna az első
 kéréiben a' mennyei seregekkel u.
 m. az Angyalokkal és a' meg böl-
 dogult szentekkel öszve elegyedet
 volna, lassan lassan az ő halando-
 ságának terhetől a' földre s' onnan
 mintegy a' poklokra alá vonattas-
 fék, meg esmérven, hogy ő nyo-
 morult bünös ember, és az ördög
 késérteteinek kitétetett, a' ki abból
 a' nyomorult állapotból ki nem
 szabadulhat, és viszont a' meny-
 ben ama' méltóságos helyre, a'
 honnan le vonattatott, viszfza nem

86 URAM, TANITS MINKET
mehet, hanemha az Istennek vég-
hetetlen kegyelme és jófága által.

(5) Szükség tehát, hogy azt a
mit mondek, rövideden meg mu-
tagossam. A' első kérés: *Szentel-
tesse meg a' te neved*, éppen An-
gyali kívánság, és az Angyalokkal
köz, a' kik mennyei lelkek, és az
Isten kegyelmének fényével ra-
gyogván, az Isten ditsőffségét esmé-
rik, a' magok egyetlen egy bódog
fágoknak, és arra a' leg-főbb és
egyetlen egy tzelra szüntelen áhi-
rozván, az Isten nevének meg
szenteltetését nagy kívánsággal ki-
vánnyák. A' második kérés: *Főj-
jön-el a' te országod*, a' mely ki-
vánság igen illik a' meg bódogult
szentekhez és azokkal köz, a' kik
a' halandó testből ki költözvén a'
mennyei örömeket meg költölták,
kivánva kívánnyák azért ök, hogy
az Istennek Országá inkább inkább
nevekedjék, és a' meg ígért szélel-
ségre, méltóságra s' ditsőffségre ér-
kezzék, hogy a' hijában valóság-
nak napjai mullyanak-el, az ördög-
nek országa, a' mely e' földön
igen hatalmas éppen romollyék el,
amaz

IMA'DKOZNI. Luk. XI. 1. 87
amaz utólsó ellepőség a' halál nye-
letteffék el szintén a' diadalomig,
és így minden választott Szentek
jussanak ama' ditsőffléges halhatat-
lanfágnak bírására. Eddiga' könyörgö-
lélek a' menyben mulatott az Isten
Angyalinak és a' meg bódogult Szen-
teknek ezerfzerte való ezernyi ezer
feregekben; de immár a' harmadik
kérésben érzi hogy még a' földön
vagyon, midőn azt kívannya, hogy
*az Istennek akarattya úgy legyen-meg
a' földön, mint a' mennyben*, a' hová
az ő hitének szárnyával fel repült
vala, igen erőssen illik tehát ez a'
kérés az itt e' földön vitézkedő hi-
vőnek állapottyára, a' ki addig is,
mig e' földön bujdosik, mennyei
életet kíván élni, az oda fel való-
kat keresi, oda vágyakozik a' hól
az ő feje vagyon. A' negyedik
kérésben a' könyörgő lélek meg-
vallya az ő Istenének, hogy ő meg
kéntelen a' földieknek is szolgál-
ni, ugymint a' ki szükölködik az ő
halandó életének táplálására ki-
vántatható eledelek nélkül; mind-
azonáltal azt is meg mutattya, hogy
ő néki arra kevés gondja vagyon,
mi-

88 URAM, TANITS MINKET
 midőn tsak a' mindennapi kenyeret
 kéri, nem vágyván a' világi pom-
 pára, kényeslégre, mulandó gyö-
 nyörűségre, a' gazdaglágnak fze-
 relmére, a' mely minden gonosz-
 lágnak gyökere, ugymint a' ki ke-
 véssel meg elégedvén, tsak az Isten-
 ben kíván gyönyörködni. Az ötö-
 dik kérés vezeti a' könyörgő em-
 bert a' maga lelki szegénységének
 esmérétére, és a' midőn kéri bü-
 neinek bocsánatját, akkor vallást
 télszen arról, hogy meg ő bűnös
 és erőtelenségek alá rekesztetett, és
 jóllehet tellyes életében kívánná az
 Isten nevét meg szentelni; de még-
 is abbéli köteleltséget végben nem
 vilteti, sőt: óllyakat tselekeszik, a'
 mellyek az Istennek tökéletessé-
 geivel és szentféges akarattával
 ellenkeznek, és így a' könyörgő
 ember magát meg alázza, szégyenli
 szemeit az égre fel emelni, a' hól
 mulat vala, esmérvén hogy ő nem
 tsakhalandó; hanem a' halálnak és
 bűnnek testétől éppen meg terhel-
 tetett, s' így kiált: *'Oh én szegény
 nyavalyás ember, valyon s' kitsoda
 szabaditbatmeg e' bűnnek testéből;*
 mert

Hááz Rezső Múzeum Tudományos Könyvtára
 Székelyudvarhely

IMA'DKOZNI. Luk. XI. 1. 89
 mert kívánnék ebből kiközlözni és
 menyben az Istenhez menni lakni. A'
 hatodik kérésben a' mi nyomorult-
 lágunknak leg alsóbb gráditsára
 szállunk, és meg vallyuk hogy
 vagyon a' mi tagainkban az Isten
 törvényével ellenkező törvény,
 vagyon ujjászületetlen rész, a'
 mely miá a' Sátán késérteteinek ki-
 tétettünk és az örökké való halál-
 tól félünk, ugyannyira, hogy ha-
 nemha az Isten véghetetlen jósága
 nekünk segittségül lejend, és a' mi
 lábainkat az idvesfégnak kösziklá-
 jában meg erősitendi, külömben
 viszfzaesünk a' bűnnek torkában,
 és a' nyomorultságban, a' melyben
 születtettünk, és külömben lehe-
 tetlen dolog, hogy a' mi lelkeink
 hajótörést ne szénvedjenek, midőn
 annyi sívó rivó, hatalmas meges-
 küdt ellenfégek támadnak ellenünk,
 és midőn a' világ, a' Sátán és a'
 test azon igyekezik hogy a' bűnért
 minket az égből ki rekeszfzen, és
 a' poklokra taszittson.

(6) Kérdésben szokott továbbá
 az is jöni, Vallyon így kellé mon-
 dani: *ki vagy a' mennyekben?* vagy
 így:

90 URAM, TANITS MINKET
 így : ki vagy a' mennyégben ? de
 a' kik a' Görög nyelvre vigyáznak,
 látták hogy így kell mondani: *ki
 vagy a' mennyekben.* 'En azért csak
 a' *negyedikkérdésre* lépem, a' mely
 ez : Holott az Isten neve szent-
 hogy-hogy lehet tehát annak meg-
 szenteltetéséért könyörögni? *Felel.*
 Igaz dolog hogy az Isten szent ő
 magában, sőt merő azon szentfég.
 'Esa. 6. vs. 3. kiván mindazonáltal
 a' teremtetett dolgokban is meg-
 szenteltetni, a' mely akkor léssen,
 midőn az Isten szentnek esmértetik,
 mint leg-főbb jó, és minden töké-
 letességeknek kut-feje magasztalta-
 tik, és midőn az emberek is szen-
 tek igyekeznek lenni, a' miképpen
 az Isten is szent, és tökéletesek
 a' mint a' mi mennyei Atyánk. Mát.
 5. vs. 48. Így léssen osztrán, hogy
 ezt mások látván ditsöitik az Isten,
 a' ki maga szent, és másokat is meg-
 szentel. Ide való az a' kérdés is :
 Az Istennek eleitől fogva volt Or-
 szága, sőt a' Krisztus azt mondja
 hogy az el-jött és az emberek kö-
 zött vagyon, hogy hogy lehet te-
 hát annak el-jövetelét kívánni ?

Fe-

IMADKOZNI. Luk. XI. 1. 91

Felel: Ugy vagyon ugyan volt az
 Istennek Országa mindenkor, el-
 jött a' Krisztus idejében; de a' mint
 meg-jövendöltetett, az ő szélessé-
 gében, méltóságában és ditsőségé-
 ben nem jött el, hanem naponként
 lassan jöddögel, míg az ő tökéletessé-
 gére jut, a' mikor el töröltetnek
 az Krisztusnak és az ő Házának el-
 lenségi; a' midőn az ördög meg-
 köttetik, e' Világnak hatalmasával a'
 gehennában vettetik, a' midőn
 mindenek a' Krisztus lábai alá vet-
 tetnek, a' midőn a' Pogányok és
 a' Sidók meg térnek, hogy legyen
 egy akol és egy Páfztor, hogy lé-
 gyen az Isten minden mindenek-
 ben.

(7) *Ötödik kérdés.* Vallyon a' ne-
 gyedik kérésben csak a' testi kenye-
 ret kérié az ember, vagy a' lelki
 eledelt is ? *Felel.* Mind azt, va-
 lamivel az ember él, de nem
 csak kenyérrel él, hanem az Isten-
 nek igéjével, a' Krisztus testével és
 vérével, ezeket jóllehet más ké-
 réiben is kérjük; de innen sem le-
 het ki rekeszteni : mindazonáltal
 kiváltképpen való módon kérjük itt
 mind-

mind azokat mellyek a' külfő életnek táplátatására szükségesekek, a' mellyeket ok nélkül láttatnak némelylek ki rekesztetni, a' midőn így könyörögnek: *A' mi minden-napi élő kenyerünket add meg minékünk ma, a' magokéből tévzik hozzá e' szótskát: élő. Hatodik kérdés.* Ugy láttzik az ötödik kéréstől, mint-ha a' mi botsátásunk szerző avagy érdemlő oka volna az Isten botsátásának, *Botsátsá-meg, a' miképpen mi is meg-botsátunk.* Felel. Semmikeppen nem; mert az Isten ingyen kegyelemből botsátta meg a' bünt. 'Efés. 1. vs. 7. hanem azt tévzi ez: Hogy mi leg-bizonyosobban onnan esmérjük meg, hogy az Isten a' mi büneinket meg botsátta, mivel mi is magunkban állhattatofán el-tő-kéltettük azt hogy a' mi Felebará-tinknak ellenünk való vétkeket szí-vünk szerint meg-engedjük, a' mi meg-botsátásunk azért nem érdem-lő oka az Isten botsátásának: ha-nem ennek gyümöltse, és meg-talhatatlan bizonyfága. 1 Ján. 3. vs. 14. *Hetedik kérdés.* Vallyon a' hatodik kéréstben a' gonofzon tsak

az

az ördögöt kellé érteni, vagy egyéb minden gonofzt? Felel: Minden féle gonofzt, valamely minket a' mi tzélunktól, az az Istennek dítősségétől s' az arra vezető utról el akar téríteni, ilyen pedig a' Sátánon kívül a' Világ, a' bűn, az Istentelen üldözök. Nem lehet tehát ezeket innen ki rekesztetni, a' mellyet némelylek tsele-kefznek, a' midőn így imádkoznak: *Sabadiis meg minket ama' gonofztól,* az az, az ördögötől.

(8) *Nyolczadik kérdés:* Vallyon tsak az Apostoloknak adtaé a' Krisztus ezt a' könyörgést? Felel. Nem, hanem minden keresztyé-neknek, valakik a' Sz. Lélek által a' Krisztust Uroknak, Az Atya Istent a' Krisztus által Attyoknak merik mondani, úgy hogy ez a' könyör-gésnek formája mindenkor meg-maradna az Uj Testamentumi Anya-Sz. egy Házban: nintsen is ebben egy kérésis, a' mely tsak esyedül az Apostolokra és az ő idejekre tartoznék, hanem minden időre, és mindenekre, valakiknek Tanító Mestere a' Krisztus, s' valakik a' Pró-

94 URAM, TANITS MINKET
Próféták, a' Krisztus és az Aposto-
lok Tudományokon fél-épülvén,
azoknak nyomdokokat követik.
Ebből is bizony ki-tettzik az Ur
Jésus Krisztusnak böltséssége, hogy
oly rövid, szép rendel rakott,
minden időkre s' minden Tanítvá-
nyira ilhető Imádságot adott. *Ki-
lentzedik kérdés.* Vallyon tökélle-
tesé ez a' könyörgés? az az bé-
foglaltottaké ide mindenek, a' mel-
lyek nélkül szükölködik a' kerefsz-
tyén ember, és a' mellyeket kérni
tartozik, s' kéntelenítettik az Isten-
től. Felel. Igen is; mert ezek a'
kérek igen széles értelműek, fo-
kat foglalnak magokban, úgy hogy
minden lelki és testi szükfészes dol-
gokat ezekben fel találhatni. Vét-
keznek tehát bizonyára azok a' kik
ennek a' könyörgésnek tökéletes
vóltát kétségben hozzák; mert ez
vagy azért nem volna tökéletes,
hogy a' Krisztus az ő Attyának irán-
tunk való akarattyát, és minden
szükfégeinket nem tudta volna;
vagy hogy az Isten nem minden-
ható, és minékünk mindeneket
meg nem adhatna; vagy hogy nem
jó

IMÁDKOZNI. Luk. XI. 1. 95
jó s' nem kegyes Atya, ugymint
a' ki nem akar nekünk mindent
megadni; de ezek közül egyik
sem igaz, tökéletes tehát ez a'
könyörgés. Ugyan is a' Krisztus-
nak azt mondja Péter: *Uram, te
mindeneket tudsz.* Ján. 21. vs. 17.
Tfák az Istené az erő és a' hata-
lom, és senki ellene nem álhat.
2 Chrón. 20. vs. 6. Hogy pedig az
Isten, mint kegyelmes jó Atyánk
minékünk minden jót akar adni,
nyilván ki-tettzik. Mát. 7. vs. 7.
Luk. 11. vs. 13. Jak. 1. vs. 5. 6.
Ján. 5. vs. 14.

(9) Kérdésben szokott jöni vé-
gezetre az is. Szabadé tehát az
Uri Imádságon kívül, másféle kö-
nyörgésekkel élni s' könyörögni
Istennek. *Felel.* Igen is, a' mint
meg-tettzik az Új Testamentumban
fel találatható sokféle könyörgé-
sek formájából, sőt magok is az A-
postolok a' magok példájokkal erre
szabadtságot adtanak, s' utat nyi-
tattanak, a' mint láthatni. Tsel. 1.
vs. 24. Tsel. 4. vs. 24—30. s'. t.
Mindazonáltal a' mennyire lehet,
szükfég hogy a' mi könyörgésein-
ket

96 URAM, TANITS MINKET
ket az Uri Imádtágnak reguláihoz
szabjuk, és ezt a' mi könyörgé-
sünknek tökéletesebb voltáért u-
tánna mondjuk. Vétkeznek pedig
azok és ezzel viszsza élnek, a' kik
nem tudom mitfoda babonás erőt
tulajdonitanak ennek az Imádtág-
nak, ha azt viszsza mondják, vagy
minden értelem nélkül gyakran
egymás után el mondják, vagy in-
kább el futtyák, nem is tudja néha
az elméjük, másuva figyelmeztvén,
mit mond a' szájok, bizony ez a'
könyörgés sem használ magában
semmit is; hanem ha tördelmes
szível és alázatos lélekkel járulán-
dunk ezzel a' Krisztus nevében s'
érdemében, az Isten kegyelmének
széki eleiben. Több itt elé fordul-
ható kérdéseket el mulatok, mivel
azok az Ofkolákat inkább illetik.
Mégyek azért a' barmadikra, az az,
az Uri Imádtág szerint regulázta-
tott könyörgésre.

(10) *Oh Uram, mi Atyáinknak
Istene! 2 Chron. 20. vs. 6. Ha az
'Abrahám nem tud is minket; ha az
Izrael nem esmért is minket; mindaz-
által Uram te mi Atyánk vagy, és mi*
Meg-

IMADKOZNI. Luk. XI. 1. 97
*Megszabadítottuk, öröktől fogva a' te
neved. 'Esa. 63. vs. 16. A' mi Iste-
nünk a' menyben vagy, és mindent,
a' mit akar meg-telekeztik. Sólt. 115.
vs. 3. Szent, Szent, Szent a' sere-
regeknek Ura, teljes mind a' Széles
föld az ő ditsőségével. 'Esa. 6. vs. 3.
Igaz a' mi Urunk Istenünk minden ő
tselekedetiben, Dan. 9. vs. 14. Min-
den ő utai irgalmasság és büség, azok-
hoz, kik az ő frigyét és parancsolattját
meg őrzik. Sólt. 25. vs. 10. Oh ditső-
ségnek Atya, adjad nekünk a' bősé-
ségnek és jelentésnek lelkét az ő esmére-
tében. 'Efé. 1. vs. 17. A' te szent
nevedért vezérelj minket az egyenes
uton, Sólt. 31. vs. 4. Hogy mi is
légyünk tökéletesek és szentek, mikép-
pen te, óh mi mennyi Atyánk tökéletes
és Sz. vagy. Mát. 5. vs. 48. 'Es így
a' te neved mi miattunk a' Pogányok
között ne gyaláztassék. Róm. 2. vs. 24.
Sőt inkább úgy fénylők a' mi világossá-
gunk az emberek előtt hogy lássák a' mi
jó tselekedetünket, és dicsőítsenek tége-
det. Mát. 5. vs. 16. Taníts meg Uram
minket, hogy a' te akaratodat tegyük,
mert te mi Istenünk vagy. Sólt. 143.
vs. 10. Tégy jól a' te jóakaratodból a'*
E
szion-

fionnal, és építsd-meg a' Jérusálemnek küfalait. Sólt. 51. vs. 20. Légyen békeffég annak kerítésében, és tsendesség tornyaiban. Sólt. 122. vs. 7. Szégyen-üllyenek-meg és térüllyenek bátra mind azok a' kik gyűlölik a' Siónt. Sólt. 129. vs. 5. Rettentsd meg Uram őket a' kik a' te néped ellen álnok tanácsot gondolnak és tanácskoznak a' te szárnyaid alatt el-rejtettek ellen. Sólt. 83. vs. 4. Töltsd-bé az ő orzájakat gyalázással, hogy a' te neved keresseffék meg, óh Uram! Sólt. 83. vs. 17. Rontsa meg a' békeffégnek Istene a' Sátánt a' mi lábaink alatt hamar. Róm. 16. vs. 20. Légyenek minden Országok a' mi Urunké és az ő Krisztusáé. 1 Kór. 15. vs. 24. Légyen az Urnak akarattya. Tfel. 21. vs. 14. Aldjátok az Urat ő Angyalai, kik erővel hatalmasok vagytok, kik az ő parantsolatyát művelitek, engedvén az ő beszédének szavának. Aldjátok az Urat minden ő seregi minden ő szolgálai, kik az ő akarattyanak engedtek. Sólt. 103. vs. 20. 21. Taníts meg Uram minket is a' te parantsolatodnak utára, mellyet meg őrizzünk mind végiglen. Adj minékünk értelmet, hogy meg-őrizzük a' te törvényedet, és meg-tartsuk azt

azt tellyes szívünkkel. Igazgass minket a' te parantsolatodnak utában; mert abban gyönyörködünk. A' mi utainkat vezérellyed a' te beszédedd; és ne engedjed, hogy semmi hamisság erőt vévén uralkodjék mi bennünk. Sólt. 119. vs. 33—35. 133. Mindeneknek szemei te réád néznek, óh Uram, és te adtz azoknak eledelt alkalmas idöben: Megnyitod a' te kezedet és béroltesz minden lelkes-állatokat a' te jóvóltoadból. Sólt. 145. vs. 15. 16. Te réád vettyük Uram mi is minden terbünket, vífely gondot annakokáért mi röllünk. Sólt. 55. vs. 23. Táplály minket hozzánk illendő eledellel. Péld. 30. vs. 8. 'Eltesz mind azzal, valami származik a' te szájadból. 5 Móf. 8. vs. 3. Lakozzék a' te ditsősséged a' mi földünkben, az irgalmasság és az igazság talállyák elől egymást, az igazság és a' békeffég tsokolgossák egymást. Az igaz-mondás a' földből teremjen gyümölszet, és az igazság a' mennyből tekintsen-alá. Adjon a' minden áldásoknak Istene minékünk minden jót, hogy a' mi földünk teremjem az ő gyümölszt. Sólt. 85. vs. 10. 11. 12. 13. Sólt. 65. vs. 10—14. Uram, tenéked, tsak tenéked várkoztunk,

tiünk, és gonoszígot tselekedtünk a' te szemeid előtt. Imé mi álnokságban születettünk, és a' mi Anyáink bűben melegeztetettünk bennünket. Sólt. 51. vs. 6. 7. Böldög ember, a' kinek nem tulajdonítva Isten a' bünt. Róm. 4. vs. 8. Könyörűly Uram hát mirajtunk a' te irgalmasságod szerint, és a' te irgalmasságodnak soksága szerint töröld-el a' mi bűneinket, és a' mi vétkeinkből tisztítsk minket. Sólt. 51. vs. 3. 4. A' mi ifjuságinknak vétkeiről és a' mi bűneinkről meg ne emlékezzél. Sólt. 25. vs. 7. Tselekedjed azt mi velünk oh mi mennyei Atyánk, hogy kiki mi közüllünk borsássa-meg az ő Felebarátjának-ellene való vétket az ő szíve szerint. Mát. 18. vs. 35. Ne juttass minket a' kísértetben; mert jöllehet a' lélekész, de a' test-erőtelen. Mát. 26. vs. 41. A' Sátán keres hogy el nyeljen minket. 1 Pét. 5. vs. 8. Kíván minket meg rostálni. Luk. 22. vs. 31. A' test a' lélek ellen törekedik. Gal. 5. vs. 17. A' világ üldöz és gyűlöl bennünket. Ján. 15. vs. 19. Meg hajtyuk a' mi térdeinket te előtted, öltöztets fel minket a' te fegyveredben, hogy meg állhassunk az ördögnek álnoksági-ellen. Efés. 3. vs. 14.

6. vs. 13. Hogy győzedelmeselek lebeszünk e' világnak Urai ellen, és minden lelki gonoszságok ellen. Efés. 6. vs. 12. Figyelmezzél a' mi kiáltásunknak szavára, mi királyunk és mi Istenünk. Sólt. 5. vs. 3. Tenéked könyörgünk, mert te kezdedben az erő és a' hatalom. 2 Chrón. 20. vs. 6. Tied a' ditsőség tisztesség mind örökké. Amen. Jelen. 19. vs. 1.

X. RÉSZ.

Az Isten előtt kedves és fagonatos
Könyörgésről.

(1) Vagyon hathatós könyörgés; de vagyon hijjában való könyörgés is: a' mint ezt nyilván láthatni a' Sz. Írásbéli példákból. Mind a' kettőről emlékezik Jakab Apostol a' maga Levelében. Az elsőről. Jak. 5. vs. 16. Igen hathatós az igaznak bűzóságos könyörgése. A' másodikról, Jak. 4. vs. 3. Kéritek és nem vésszitek el; mert nem jól kéritek. A' mi az első illeli; Szükség tehát

102 URAM, TANITS MINKET
 jól meg-vizsgálni és valójában tudni
 azt : Minemü dolgok kívántatnak
 ahoz az Imádsághoz , a' mely az
 Isten előtt kedves és a' mellyet ő
 bizannyal meg szokott halgatni?
 Hogy pedig ezt jobb renddel meg-
 tanólhassuk , imez három követ-
 kezendő dolgokra szorgalmazosan
 kell figyelmeznünk. *Elsőben* : Kihez
 kell könyörgésünket botsátanunk?
Másodszor : Mitfodásnak kell lenni
 a' könyörgő embernek s' az ő kö-
 nyörgésének? *Harmadszor* : Mikért
 és kikért kellyen könyörögnünk?
 A' mi az *Első* nézi. Ahoz kell kö-
 nyörgésünket botsátanunk. (1) A'
 kit a' dicsőítés illet ; mert a' kö-
 nyörgés a' dicsőítésnek és az Isteni
 tisztületnek egy nevezetes része.
 (2) A' ki mindentudó s' mindenütt
 jelen való és nemcsak szájainknak
 szólását ; hanem szíveinknek rej-
 tekeit s' minden gondolattját jól érti :
 mint-hogy néha titkon és csak szív-
 ből fohászkodunk , mi haszna pedig
 attól valamit kérni , a' ki a' mi szükfé-
 geinket nem tudja s' nemis értheti ,
 ilyenek pedig minden teremtettt
 dolgok , a' kik között a' némának
 (a' mint szokták mondani) még az

Annnya

IMA'DKOZNI. Luk. XI. 1. 103
Annnya sem érti szavát. (3) A' ki min-
 denható , és minden lelki s' testi
 szükséges jókkal bir s' azokat meg-
 is adhattya ; ugyan is mit használ ,
 ha valaki tudja-is szükfégeinket ,
 de azokról nem tehet s' azokat bé
 nem tellyesítheti , mert azok birto-
 kában s' hatalmában nintsenek : ezt
 láttyuk a' teremtetett dolgokban ,
 a' kik magokkal is jól tehetetlenek ,
 nem hogy másoknak mindenben fe-
 gittfégül lehetnének. (4) A' ki ir-
 galmas , kegyelmes és jóakarónk ,
 sőt Igéretet tött , hogy valamit ő
 tőle igazán kérünk , mind azt mi-
 nekünk meg adja , igéretét is meg-
 nem változtattya mint igaz mondó :
 itt e' földön pedig az ember ma a'
 leg-jobb akarójának-is nehezen
 hiszen esküvés nélkül , és az igérő-
 nek azt szokták mondani : *Irás kell*
rólta ; mert az emberek fokát igér-
 nek ; de igen kevesflet szoktak adni ,
 és nehéznek tarttyák valamit igérni
 s' azt meg is adni. Immár pedig az
 elé számlált nevezetes tökéletessé-
 gek , csak egyedül amaz örökké élő
 Atya , Fiu , Sz. Lélek , egy bizony
 örökké áldandó Istenre illenek , s'
 E 4. csak

104 URAM, TANITS MINKET
 tsak ő benne találtathatnakfel; a'
 mi könyörgésinket tehát tsak egye-
 dül ehhez az egy igaz Istenhez lehet
 bocsátanunk, a' ki magát az ő Sz.
 Igéjében nekünk ki jelentette.
 Ugyan is tsak ő Felségét illeti (1)
 a' dicsőítés és az Isteni tisztetlet.
 1 Kór. 6. vs. 20. *Dicsőítétek az Istent.*
 1 Kór. 10. vs. 31. *Mindeneket az Isten*
dicsősségére mivellyetek. (2) Tsak e-
 gyedül az Isten minden-tudó, ő a'
 fziveknek vizsgálója. Sólt. 94. vs.
 7-11. Sólt. 38. vs. 10. *Minekelötte*
kérnök, tudja mi nélkül szűkölködünk.
 Mát. 6. vs. 8. *Minekelötte kiáltanánk*
meg-balgat: Efa. 65. vs. 24. Mikor
még a' mi nyelvünk alatt nintsen a'
beszéd, azt jól tudja. Sólt. 139. vs. 4.
 ő az a' ki titkon néz, midőn bészárva
 vadnak ajtaink, és a' mit kérünk nyil-
 ván meg adja minékünk. Mát. 6. vs.
 6. 32. Ján. 21. vs. 17. *Bizony nem*
meszszre vagyon mindenkiunktól. Tfel.
 17 vs. 27. *Nem taláthatik e' fel az*
bálványokban, a' kiknek Papjait
méltán ifufollya Illyés Próféta.
 1 Kir. 18. vs. 27. *Kiáltatok fel-szé-*
val, ne talám a' ti Istenteknek mással
vagyon beszéde, vagy valakit kerget,
vagy.

IMÁDKOZNI. Luk. XI. r. 105
vagy utban vagyon; talám alufzik és fel-
serken. (3) Az Isten tsak egyedül
 mindenekkel-bíró, mindenható,
 semmi nélkül nem szűkölködő.
 Sólt. 50. vs. 12. *Enyim a' világnak*
kerekfsége és annak tellyessége. Tfel. 17.
 vs. 24. 25. *ő a' menynek és a' földnek*
Ura, Embereknek kezeikről is nem tisz-
teltetik, mintha valami nélkül szűköl-
ködnék: bolott ő ad mindeneknek életet,
lehelletet és mindeneket. Jak. 1. vs.
 17. *Minden jó adomány és minden tö-*
kélletes ajándék onnét selyül vagyon,
mely le száll a' világosságnak Attyá-
tól. 1 Chrón. 29. vs. 11. 12. *'Oh Uram!*
tiéd a' hatalom, minden valami a'
menyben és a' földön vagyon tiéd, az
Ország, gazdagság, ditsősség, erősség
és birodalom. Jak. 4. vs. 12. *Egyedül*
az Isten az. Efél. 3. vs. 20. *A' ki*
végphetetlen bőrséggel meg tselekedhetik
mindeneket, sellyebb, bogy nem mint
mi kérjük, vagy elménkbe bé fogjuk.
 Senki fintsen (4) Irgalmasabb s' ke-
 gyelmesebb az Istennél. Sólt. 103.
 vs. 8. *Irgalmas és kegyelmes az Ur,*
késedelmes a' baragra, és igen kegyel-
mes. vs. 13. *Miképpen könyörül az*
Atya az ő fiai, azonképpen könyörül
 E 5 az

106 URAM, TANITS MINKET
 az Ur az ötlet felőlen. Sőt jobb ő
 minékünk a' mi földi Atyáinknál s'
 Anyáinknál. Mát. 7. vs. 11. *Ha ti
 a' ti fiaitoknak tudtok jó ajándékokat
 adni, mennyivel inkább, a' ti menzei
 Atyátok ad jókat azoknak a' kik ő tőle
 kérik.* Efa. 49. vs. 16. *Ha az Anya
 el felejtkeznék az ő gyermekéről, de
 én nem felejtkezem el te rólad.* Sólt.
 27. vs. 10. *Ha az én Atyám és az én
 Anyám el hagyják is engemet, az Ur
 magához vélsen engemet.* Igéretet is
 tött az Isten a' felől, hogy valamit
 igaz hittel ő tőle kérünk, meg adja
 minékünk. Sólt. 50. vs. 50. *Tíjj se-
 gítségül engemet, és én meg szabadita-
 lok tégedet.* Meg sem változtattya
 igéretét; mert igaz mondó. Sólt.
 36. vs. 6. *A' te igaz mondasd a' fel-
 bökkig vagy.* Sólt. 111. vs. 7. *Az ő
 kezeinek tselekedete igaz mondas.* 1 Sam.
 15. vs. 29. Azt ígérte édes Idvezitőnk
 is. Ján. 14. vs. 13. 14. *Valamit kérende-
 tek az én nevemben, én meg szerezem.*
 Sőt azt esküvéssel fogadta. Ján. 16.
 vs. 23. *Bizony, bizony mondom tinéktek,
 valamit kéréndetek az Atyától az én
 nevemben, meg adja néktek.* Ha így
 vagy, tehát a' dolog, a' mint-
 hogy

IMA'DKOZNI. Luk. XI. 1. 107
 hogy így is vagy; ne legyenek
 minékünk idegen Isteneink, a' kik
 nem teremtették a' mennyet és a'
 földöt. Sólt. 81. vs. 10. Ne folya-
 modjunk 'Abrahámhoz és az Izrael-
 hez, a' kik nem tudnak és nem
 eismernek bennünket. Efa. 63. vs.
 17. Ne bizzunk a' Fejedelmekben
 és az emberek fiaiban, kikben
 nintsen szabaditásra való erő. s'. t.
 Sólt. 146. vs. 3. Hanem tsfak egye-
 dül a' mi Urunknak Istenünknek
 Imádkozzunk, és tsfak egyedül
 őnéki szolgállyunk, még pedig úgy
 a' mint magát az ő Sz. Igéjében
 nekünk ki jelentette. Mát. 4. vs.
 10. Az ő Isteni Felféggéhez illendő
 gondolatokat formálván.

Kérd. Ha azért semmi teremte-
 tett dolgot nem szabad imádni, és
 Isteni tisztelettel illetni; nem sza-
 badé tehát a' Krisztust mint embert,
 az az, az ő emberi természetét
 imádni, és a' mi könyörgésünket
 hozzá igazítani? *Felel.* A' Krisztust
 mint közbenjárót, mint Isteni és
 emberi természetből álló fzemélyt
 imádni kell igen is, és könyörgés
 által hozzá folyamadni; mert tsfak

ő benne vagyon az idvesség. Tfel. 4. vs. 12. De a' mi ő hozzá való folyamodásunknak fundamentoma, nem az ő emberfége; hanem az ő Isteni Felsége, és a' mennyiben az ő emberi természete külön gondaltathatik, azt imádni nem lehet, se isteni tisztetlettel illetni; mert jól lehet az ő emberi természete megditsóttetett, és minden teremtetett természetek felett való tökéletességekkel bir: de ugyan-ítfak teremtetett dolog, és az emberi természet, Isteni természeté nem változott, melyhez képest isteni tökéletességekkel, u. m. mindenütt-jelenvalósággal, mindentudással s' mindenhatóssággal nem is bir, a' mint ezt az Evangéliumból világosan tanólyuk: látók pedig fellyeb, hogy a' könyörgést ífak az Istenhez lehet bocsátani, a' ki egyedül mindenütt jelen-való, egyedül mindentudó, egyedül mindenható: annakokáért a' Krisztus emberi természetét, mint-hogy teremtetett dolog, és ezekkel az Isteni tökéletességekkel nem bir, imádni, azt Isteni tisztetlettel illetni, annak kö-

könyörögni éppen nem szabad s' maga sem kívánnya.

(2) Látók tehát hogy ífak az egy igaz Istent kell imádni, de ezt tudni még nem elég; hanem arra is kívántatik figyelmezni továbbá; mi módon kellesték az imádkozó Léleknek szemlélni ezt az egy igaz Istent. Az kegyes és bölts lélek tehát az imádkozás közben szemléli az Istent (a) kíváltképpen azok szerint az Isteni tökéletességek szerint, a' mellyek a' könyörgő emberben Isteni félelmet, hitet, reménységet és buzgófagot gerjeszthetnek, ilyenek pedig azok a' mellyeket fellyebb elé számláltunk. (b) Az Isteni személyeknek ama' tsudálatos egymástól való megkülömböztetések szerint; mert azon építettett fel a' mi idvességünknek ki sáfáraltotása. Szükség tehát az *Atya Istent* úgy szóllítani meg, mint a' kegyelem tanátsának fő szerző okát a' ki a' maga akarattyának jókedve szerint örök-időktől fogva tanátskozott a' felől, hogy minket maga fiaivá fogadna a' Jésus Krisztus által. *A Fiu Istent*, mint első

110 URAM, TANITS MINKET
 első szülött Atyánkfiát, a' ki adta
 magát érettünk engesztelő áldozat-
 tul, hogy az ő Attyát velünk meg-
 békéltetné. A' kiből egyedül va-
 gyon a' mi idvességünk. A' ki meg-
 váltott minket az ő vére által. A'
 ki a' maga tökéletes áldozattya ál-
 tal azt tselekedte, hogy valamit az
 Atyától az ő nevében kérünk, azt
 ki nyerjük, és az Isten minden jó
 téteményinek örökös légyünk.
 A' Sz. Lélek Ur Istent pedig, mint
 a' mi ujjászületésünknek, meg szen-
 teltetésünknek és vigasztalásunk-
 nak el-kezdőjét és el-végezőjét,
 mint minden igasságnak Tanítóját,
 mint a' mi könyörgésünknek for-
 málóját. Így szólította meg az egy
 Isteni állapotban való három szem-
 élyt, a' Sz. Pál is. 2 Kór. 13. vs. 13.
 és a' Sz. János is. Jelen. 1. vs. 4—6.
 (c) Végezetre a' böltsen imádkozó
 ember úgy szemléli az Istent, mint
 örökké való véghetetlen s' minden
 tökéletességekkel bíró láthatatlan
 ki rajzalhatatlan lelket, a' mikép-
 pen magában vagon, és a' mint
 magát a' bűnös emberrel kívánnya
 közleni, t. i. a' közben-járó Ur
 Jésus-

IMÁDKOZNI. Luk. XI. 1. 117

Jésusban, a' kiből tiszteltetni ki-
 ván, és a' ki nélkül úgy a' mint
 kellenék a' bűnös embertől nem
 tiszteltethetik. *Mert ez az Atyának
 akarattya, hogy mindének tiszteljük a'
 Fiut, miképpen tisztelik az Atyát, és a'
 ki nem tiszteli a' Fiut, a' nem tiszteli az
 Atyát.* Jan. 5. vs. 23. Filip. 2. vs. 9—11.
 Jelen. 5. vs. 13. 14. Jan. 14. 1 Ján.
 1. vs. 1. 2. Mát. 18. Sid. 10.

(3) Lászluk meg immár másod-
 szor: Mit sodáfnak kell lenni a' kö-
 nyörgő embernek? (I) A' könyör-
 gés előtt. (II) A' könyörgés idején.
 (III) Mind pedig a' könyörgés után.
 (1) A' mi az előtt illeti. Csak egy
 fő emberhez is készület nélkül nem
 szoktunk járulni, midőn instálni a-
 karunk; mennyivel inkább nem il-
 lik tehát az Isteni Felséghez vala-
 kinek készületlen járulni. Nohát
 (a) a' könyörgő embernek arra kell
 vigyázni, hogy az ő személye az
 illendő készület által az Isten előtt
 kedves lehessen; mert külömben az
 ő könyörgése kedvet nem találhat:
 ugyanis az Isten elsőben meg nézi
 a' személyt s' úgy tekint az után
 annak ajándékára, a' miképpen az
 Abel

112 URAM, TANITS MINKET
 Abel példájából ezt nyilván láttuk.
 1 Mól. 4. vs. 4. *Az Isten tekintet
 Abelre és az ő ajándékára.* (b) Hogy
 pedig a' könyörgő embernek szemé-
 mélye kedves lehesse Isten előtt,
 a' Hívők közzülvalónak kell néki
 lenni; mert a' hit nélkül senki az
 Isten előtt kedves nem lehet. Sid.
 11. vs. 6. Az Abelt is a' hit tette
 kedvesé Isten előtt. Sid. 11. vs. 4.
 Azért mondja az Apostol is. Sid.
 10. vs. 22. *Járuljunk Istenhez a' hit-
 nek bizonyos bizodalmaival.* Hitből
 kell hát a' könyörgő embernek él-
 ni. Habak. 2. vs. 4. Sid. 10. vs. 38.
 Gal. 3. vs. 11. Hit által bé óltattat-
 nak kell lenni a' Kistusban; mert
 az ő nevében halgattatunk meg.
 Ján. 14. vs. 13. 14. *Valamit kérén-
 detek az én nevében, azt meg szer-
 zem.* Ján. 16. vs. 23. 26. Jelen. 8.
 vs. 3. 'Es így Isten fiává kell len-
 ni, hogy a' fiúságnak Lelke által az
 Istent így szólíthassa meg: *Szerel-
 mes Atyám!* Gal. 4. vs. 6. Mát. 6.
 vs. 9. 7. vs. 11. Luk. 11. vs. 2.
 Azért tsák egyedül az ilyen hívő
 könyörgő embernek személye lehet
 kedves és áldott Isten előtt. Gal.

3.

IMADKOZNI. Luk. XI. 1. 113
 3. vs. 9. (c) A' könyörgő ember-
 nek Isten-felő jámbornak és igaz-
 nak kell lenni. Sid. 10. vs. 22. *Já-
 rállyunk Istenhez tisztá szível, a' go-
 nosz lelki esmérettől meg tisztult szí-
 vekkel; mert így lehet a' mi könyör-
 gésünk hathatós.* Ják. 5. vs. 16. *'Es
 tudjuk hogy a' ki az Istent feli, és an-
 nak akarattját tselekeszi, azt halgatja-
 meg.* Ján. 9. vs. 31. Sólt. 34. vs.
 18—20. 1 Tim. 2. vs. 8. 1 Ján. 3.
 vs. 21. 22. Tfel. 24. vs. 16. (d) A'
 könyörgő embernek ki kell elméjé-
 ből vetni minden testi gondolatot,
 a' világi dolgok felől való szorgal-
 matosságot, hogy az ő elméjét tsák
 egyedül az Istenre függeszthesse,
 mint-ha senki nem volna rajta kívül
 és az Istenen kívül, a' kívül beszél-
 get, és a' ki előtt kívánnya a' maga
 lelkét ki-tölteni. Sólt. 62. vs. 9. Sólt.
 103. vs. 1. Efa. 26. vs. 20. Azért
 fordula bé a' fal felé Ezékiás király
 könyörögni akarván az Urnak.
 2 Kir. 20. vs. 2. 'Efa. 38. vs. 2. A-
 zért parantsolta Edes Idvezitünk
 is, hogy minekelötte az ember
 könyörgéséhez fogna, menjen bé
 az ő titkos házában és zárja bé az
 ajtót. Mát. 6. vs. 6. (e) A' könyör-
 gö

114 URAM, TANITS MINKET
 gö embernek azt-is kell tudni : ki-
 nek , miért s' miképpen kellyen
 könyörögni. Prédik. 5. vs. 2. Ef-
 merni kell valójában a' maga szük-
 ségeit, hinni kell az Istennek min-
 denre elégséges voltát , s' vallást
 kell tenni az embernek a' maga
 femmifégeről , és mindenkben az
 Istentől való függéséről. 1 Kir. 3.
 vs. 7—9. Sid. 5. vs. 7. Mat. 8. vs.
 8. mert onnan származik oltán az
 embernek valóságos maga meg alá-
 zása, a' mely nélkül Isten eleiben
 járulni nem lehet. 1 Pét. 5. vs. 6.
 1 Móf. 18. vs. 27. 2 Chrón. 7. vs.
 14. Esdr. 9. vs. 6. Jób. 13. vs. 25.
 (f) Végezetre a' könyörgésnek ke-
 gyelmét és Lelkét kell kérni, a' ki
 fegélyefel a' mi erőtelenségeinket.
 Róm. 8. vs. 29. A' ki tanítson min-
 ket imádkozni. Luk. 11. vs. 1. A'
 ki tselekedje azt hogy a' Sz. Dávid-
 dal bátran el mondhasfuk. *Kész az*
én szívem, kész az én szívem én Iste-
nem! hogy dicséretet mondjon tonéked.
 Sólt. 57. vs. 8. A' kinek kégyelme
 által magunkat fel ferkentfuk és
 ugyan fel buzduillyunk a' könyör-
 gésre , ezt mondván : *Kész az én*
szí-

IMA'DKOZNI. Luk. XI. 1. 115
szívem én Istenem, dicséretet mondok,
az én dicsőségemmel is éneklek, kely-fel
én lantom és hegedüm! Sólt. 108. vs.
 2. 3. 'Es így ezek által készitheti-el
 magát az ember a' buzgósfágos és
 hathatós könyörgésre , így léfzen
 belöle nem tñak könyörgö ember;
 hanem ugyan könyörgésnek embere.
 Sólt. 109. vs. 4. Nohát óh Istennek
 áldott könyörgö embere , *Ha te a'*
te szívedet hozzá így el készítetted, já-
 rulj elé a' kegyelemnek székéhez
 bátran; mert nintsen egyéb hátra,
 hanem hogy a' te kezeidet ö hozzá ki-
 terjesztvén, igazán s' buzgósfágosan
 imádkozzá. Jób. 11. vs. 13. Siral.
 3. vs. 41.

(4) Nem illö pedig senkinek is
 ettől a' készülettől meg-rettetni,
 s' ugy gondolkodni, mint-ha ez
 igen fok időt kívánna, mint a' Si-
 dók között tselekedtenek a' Hafi-
 deusok, a' kik egy egész óráig szok-
 tak vala a' könyörgéshez készülni,
 mert így nem hogy fel ferkenne az
 elme a' könyörgésre, hanem in-
 kább el fárad. Keveslebb idő alatt
 is végben mehet ez a' készület,
 főt mindenkor ilyen késznek kell
 lenni

116 URAM, TANITS MINKET
lenni az igaz keresztyén embernek
a' könyörgésre, a' mint az Apostol
parantollja. 1 Theff. 5. vs. 17. *Szüntelen imádkozzatok*, az az, minden-
kor készek légyetek az imádságra,
gyakran könyörögjete minden al-
kalmatossággal, nem csak dolgai-
toktól szünvén, sőt azok között is
az Istenhez fohászkozzatok, az
imádkozásban meg ne restüljete.
Luk. 18. vs. 1. Sőt ottan ottan eb-
béli tiszteteket gyakoroljátok, mig-
len győzedelmekdedtek. 1 Mós 32.
vs. 26.

(5) Továbbá azt is meg kell
tudni (11) Miképpen kellyen magát
viselni, minéműnek kellyen lenni
a' könyörgésnek idején, s' mimó-
don kelleffék imádkozni a' könyör-
gő embernek. Mint-hogy azért az
ember két nevezetes részből áll,
ugymint lélekből és testből: Szük-
ség (a) *hogy az Istent mind az ő lel-
kében, mind az ő testében ditsóítsa,*
mellyek az Istenéi. 1 Kór. 6. vs. 20.
(b) Az igaz könyörgő embernek
lélekben és igazságban kell imádni az
Istent; *mert az Isten Lélek és ilyen imád-
okat keres.* Ján. 4. vs. 23. 24. *A' kik ötet*
lé-

IMÁDKOZNI. Luk. XI. 1. 117
lélekben imádják, az az elmével, nem
csak testtel, tisztá lelki esmérettel.
1 Tim. 2. vs. 8. Sid. 10. vs. 22.
tsendes és békefféges tüdő elmével.
Mát. 5. vs. 23. 24. és tördelmes
szível. Esa. 66. vs. 2. nem tzéré-
móniák által, mint az ő Testamen-
tomban. *A' kik ötet igazságban imád-
ják*, az az, tisztán és képmutatás
nélkül. Jóh. 13. vs. 16. tellyes szív-
ből és lélekből. 5 Mós. 4. vs. 29.
Sólt. 119. 58. Valóssággal, nem pe-
dig az ő Testamentomi betűk és
árnyékok szerint. Gal. 4. vs. 9.
nagy áhittatossággal s' álhatatossá-
gal. Efés. 6. vs. 18. Kevés, de
fontos s' nem is emberi tzikornyás
beszédekkel. Mát. 6. vs. 7. Vége-
zetre a' Lélek inditásából s' érte-
lemmel kell imádkozni s' énekelni.
1 Kór. 14. vs. 15. mert ez amaz
okos Isteni tisztet. Róm. 12. vs. 1.
(c) Hitből és bizonyos bizodalom-
mal kell imádkozni. Jak. 1. vs. 6.
a' Jésus nevében. Ján. 16. vs. 26.
Ebben pedig bé foglaltatik az a'
reménység, hogy a' könyörgő em-
bernek ízemélye kellemetes Isten
előtt, hogy a' mit kérünk az jó
do-

118 URAM, TANITS MINKET
 dolog, hogy annak meg adatását
 az Isten bölts gondviselésére bizzuk.
*A' Hivőnek pedig mindenek lebettségé-
 sek.* Márk. 9. vs. 23. 1 Móf. 43. vs.
 14. Azért kívánnya Edes Idvezi-
 tőnk is az Imádkozóktól e' kettőt
 t. i. a' hitet, és bizodalmot. Mát.
 8. vs. 10. 9. vs. 2. 22. 28. 14. vs. 31.
 15. vs. 28. Hinni kell hát a' kö-
 nyörgő embernek; de egytzerfmind
 könyörögni, hogy az Isten legyen
 segítségül az ő hihetetlenfégenek.
 Márk. 9. vs. 24. mert *valami hitből
 mintsen, bűn az.* Róm. 14. vs. 23.
 (d) A' könyörgő embernek nagy
 figyelmetességgel kell imádkozni,
 ne hogy a' nyelve elméjét meg e-
 lőzze. Prédik. 5. vs. 2. *Ne gyorfal-
 kodjál a' te szúddal, és a' te elméd ne
 siessen valamit szólani Isten előtt.* A'
 könyörgő embernek tehát nagy
 szorgalmatossággal kell figyelmezní
 mind az Istenre, a' kitől valamit
 kér; mind a' dologra a' mellyet
 kér; mind a' befzédre a' mellyel
 kér. Azért szokták a' Sidók a' Si-
 nagógák falaira ezt írni: *A' könyör-
 gés figyelmetesség nélkül csak olyan,
 mint a' szív lélek nélkül.* A' Pogányok

is,

IMÁDKOZNI. Luk. XI. 1. 119
 is, hogy a' nép az ő tiszteletekre
 figyelmetesebb lenne, a' szószólló
 által ezt kiáltatták vala: *Ezt tse-
 lekedd!* Az első keresztyének között
 pedig a' nép a' könyörgésre illy in-
 téssel indittatik vala fel: *Emellyetek
 fel-fel a' ti szíveiteket!* Kól. 3. vs.
 1. 2. Mint-hogy azért igen szükfés-
 ges, de egytzerfmind igen nagy
 baj figyelmetességgel könyörögni,
 emlekezzünk meg szüntelen annak
 mindent látó s' tudó rettenetes
 Isteni Felségéről a' ki előtt állunk,
 a' kit még az Angyalok is és min-
 denek rettegnek. Tudjuk meg azt
 is hogy nem semmi dolog könyö-
 rögni, s' nem is aprólék vétek
 roszszul könyörögni, és így hijá-
 ban könyörögni. Gal. 3. vs. 4. 5.
 E' végre a' könyörgés alatt, a'
 Templomban senki is alá s' fel ne
 járjon, hogy másokat könyörgések-
 ben meg ne háborítson. Jól tsele-
 kesznek azok a' kik a' könyörgés
 el-kezdésekor a' Templom ajtaját
 bé-téfszik.

(6) Továbbá (e) buzgófégoosan,
 nem immel ámmal, nem ásitozva
 s' szunyodoxva kell könyörögni.
 Luk.

120 URAM, TANITS MINKET

Luk. 22. vs. 44. Erőssen. Jón. 3. vs. 8. Szüntelen. Tfel 12. vs. 5. 'Ejjel és nappal. Luk. 18. vs. 7. Könyhullatásokkal is. Sid. 5. vs. 7. A' Sz. Léleknek tüze által jobban jobban fel kell gerjedni, a' mely ezt a' tömjént gyújtá-meg, és tégye jó illatnak füstévé. Solt. 141. vs. 2. hogy mint a' sebes láng mennjen fel Isten eleiben. 'Enek. 8. vs. 6. és emésztsze meg a' mi kívánságainknak tagjainkban uralkodó tüztét. Jak. 4. vs. 2. 3. (f) A' könyörgő embernek a' maga fok és fertelmes bűneit, minden jóra való tehetetlenségét, az Isten hozfszu s' békefléges türelére, s' oly-fok kegyelmére való méltatlanfágát meg kell vallani. Efldr. 9. vs. 6. 7. Néh. 1. vs. 7. 9. vs. 16. 17. 1 Móf. 18. vs. 37. Siral. 3. vs. 42. Dan. 9. vs. 5—11. Annakokáért a' meg-halgatásnak reménfégét tfak az Isten kegyelmében. Dan. 9. vs. 17. 18. az ő hatalmában. Efa. 37. vs. 20. igazmondásában. Luk. 2. vs. 29. s' a' Krisztus érdemében kell fundálni. Efés. 1. vs. 6. 7. A' kiért az Isten minékünk mindeneket javunkra for-

IMÁDKOZNI. Luk. XI. 1. 121

fordit. Róm. 8. vs. 28. és ő érette meg őriz minket minden gonófsztól. Ján. 17. vs. 15. 2 Thef. 3. vs. 3. Illyen vala a' Dávid könyörgése. 2 Sam. 7. vs. 18—29. Illyen vala ama' b. e. Luther Márton imádsága is. *Ur Isten! jól tudom hogy te mi Atyánk és mi Istenünk vagy, bizonyos vagyok abban is hogy te a' te fiadnak üldözőiket el veszted, a' melyet ha nem tselekefszel a' te ügyed és a' miénk veszedelemben forog, Uram ez a' te ügyed, azért kéntelenítettünk te hozzád járulni, óltalmaz-meg hát minket.*

(7) A' Könyörgő ember (g) soha az háláadást könyörgéséből ki ne hadja. 1 Thef. 5. vs. 18. *Minden dolgokban hálákat adjatok; mert ez az Isten akaratya.* Solt. 103. vs. 2. Efés. 5. vs. 20. Kol. 3. vs. 17. 4. vs. 2. Filip. 4. vs. 6. Ján. 11. vs. 41. Ugyan is telhetetlenséggel és magának felettrebb való szeretetével valódrathatik az oly ember Istentől, a' ki szüntelen tfak kér; de az elvött jókról nem is emlékezik. Legelsőben is hát a' könyörgésben az Istent kell dicsőíteni, hogy ő oly

F

ke-

122 URAM, TANÍTS MINKET
kegyelmes és hofzszu-tűrő, a' ki
minket bűnösöket a' földön el-szen-
ved, meg térésre való időt s' min-
den jót ad naponként minékünk.
Ezek után úgy kell osztán a' kéré-
sekhez fogni, a' mellyek az Uri
imádságban is ily rendel számlaltat-
nak elé. Néh. 9. vs. 6—33.

(8) *Kérdés.* Hát az ellenkező
dolgokért, mellyeket az Isten a'
maga hiveire-is gyakran botfát,
tartoziké a' könyörgő ember azo-
kért-is hálákat adni az Istennek?
Felelet. Igen is, mert sok Sz. Írás-
béli helyekben a' parantsoltatik
hogy mindenekben s' mindenekért,
akár kedvünk szerint valók, akár
kedvetlen dolgok legyenek, min-
den külömség nélkül hálákat ad-
junk az Istennek. 1 Thes. 5. vs. 18.
'Efés. 5. vs. 20. s'. t. Ezt tseleked-
te a' Sz. Jóh midőn minden jószá-
gától meg-fosztatott. Jóh. 1. vs. 21.
Ezt tselekedték az Apostolok. Tíel.
5. vs. 41. s'. t. Azonban ha az Isten
ítéleteit érezzük, meg kell esmérni
hogy az Isten igaz azokban, mi azokra
méltók vagyunk, azokért dicsőíteni
kell az Istent, Néh. 9. vs. 33. tudván
hogy

IMA'DKOZNI. Luk XI. 1. 123
hogy az Isten azok által a' magáéi-
nak hiteket próbállyá, frisseli, meg-
jobbítja és osztán mindeneket
javokra fordít. Igen jeles a' Tudós
Krisofstómusnak eziránt való intése:
Mindenekért, úgy mond, a' mellyek
rajtunk esnek, hálákat kell adni az
Istennek, akár nyavalya, akár sze-
genység legyen, ha-nem tudod-is, az
Istennek bolts okát, mindazáltal adj ö-
néki hálákat. Ezért szokott vala egy
régí Tudós keresztyén minden nap
igy imádkozni. *Hálákat adunk Uram*
mi tenéked minden te jótéteményeidért,
valamellyeket születésünknek napjától
fogva mi velünk, méltatlanokkal mind
eddig közlettel, akár tudunk azokat,
akár nem tudtuk: akár ritkosok; akár
nyilván valók voltanak, a' mellyek vagy
tselekedettel; vagy beszéddel lőtenek,
mind akaratunk szerint; mind akara-
tunk ellen valókért. A' nyomorúságokért;
a' nyugodalomért, a' büntetéseért, a' te
ítéleteidért, és a' mennyeknek Országá-
ért. Kérünk tégedet hogy őrizd meg
a' mi lelkeinket a' szentségben, hogy
tiszta lelki esmérctünk és a' te kegyel-
mességedhez illendő végünk lebesse.
A' ki minket úgy szeretted, hogy a' te

egyetlen egy szőlőt fiadat érettünk ad-
nád, mellőztél minket erre a szere-
lemre méltókká tenni. Egyetlen egy
szőlőt Krisztus! adj minékünk a te be-
szédedben és a te félelmedben való
bölcseliséget. Leheld belénk a te erőt,
a ki mi érettünk adtad a te egyetlen
egyed, és a te Sz. Lelkedet ből Jád
ki a bűnöknek bocsánatya. 'Es akár
szánt-szándékból, akár gyarlóságból vét-
ettünk ellened, bocsájd-meg, és ne
tulajdonítsad minékünk. Emlékezzél
meg mindenedről a kik a te nevedet
segítségül hívják igazsággal. Emlékezzél
meg mind jó; mind rossz akaróinkról.
Mindnyájon emberek vagyunk. MI
A T'YANK. S. t.

(9) A' Könörgő embernek (h)
meg kell jelenteni Isten előtt az ő
meg térésre való kézfűgét; sőt
arról ő Felfügének nem tsak foga-
dást kell tenni, hanem meg is kell
azt állani, tsak hogy az Isten se-
géllye-fel a' jó igyekezetet. Solt.
80. vs. 18. 19. *Légyen a' te kezéd a'
te jobbkezédnek férfján, és nem távo-
zunkel te tőled: eleveníts-meg minket
és a' te nevedet segítségül hívjuk.* Solt.
54. vs. 7. 8. Solt. 56. vs. 13. 14. 'En
ve-

velem lesznek őb Isten a' tenéked tört
fogadásim, meg adom néked a' dicsérete-
ket; mert meg-szabadítottad az én lel-
kemet a' halálból. Afféle fogadások-
nak pedig elég példait láthatni a'
Sz. Iásban. (i) A' Könörgő em-
bernek szükség figyelmezní, a' Sz.
embereknek könyörgésekre, kíváit
azokra, a' mellyeket az Isten meg-
halgatott, és a' maga könyörgését
azokhoz kell szabni. Affélével pe-
dig tellyes a' Sz. Írás. Nevezetes
az Ezékiás' könyörgése. 2 Kir. 19.
vs. 15—19. a' mellyet az Isten meg-
is halgatott. vs. 20. Az Illyés Pró-
féta könyörgése. 1 Kir. 17. vs. 36.
37. meg is halgattaték. vs. 38. A'
Dániel Próféta imádsága. Dan. 9.
vs. 4—19. a' ki meg-is halgattatott
vs. 23. Ama' belpoklosnak könyör-
gése. Már. 8. vs. 2. a' ki meg is
halgattatott, vs. 3. mert hitből,
alázatosan, tisztátalanságának meg-
vallásával, s' a' Krisztus akaratya
szerint könyörgött. A' Kananéa-
béli Afzfzony könyörgése. Már. 15.
vs. 22—27. a' ki meg-is halgatta-
tott vs. 28. mert hitből, okosan,
buzgólagosan és álhatatosan kö-

126 URAM, TANITS MINKET
nyörgött. A' Publikánus könyör-
gése. Luk. 18. vs. 13. a' ki is az
ő házához meg-igazíttatva mene.
(k) Végezetre szüklég hogy a' kö-
nyörgő ember magát egélzizen lel-
kestől s' testestől, mindenét vala-
mije vagyon, könyörgésének is meg-
halgattatását s' kérésének meg ada-
sát tsak az Isten jó tetzése alá aján-
lja s' botfássá, ugymint a' ki job-
ban tudja minélkül szüklőködünk,
s' mitfoda nekünk hasznosbb. Az
ő kegyelmét azért békefésleges tü-
réssel kell várni. Mát. 8. vs. 2. *Uram!*
ha akarod, meg-tisztíthatz engemet.
Tfel. 21. vs. 14. *Légyen az Urnak*
akarattya. 1 Sam. 3. vs. 18. *ő az Ur,*
és tselekedjek úgy a' mint neki jónak tet-
szik. Mát. 26. vs. 39. *Mindazonáltal*
nem úgy légyen a' mint én; hanem a'
mint te akarod.

(10) Kérdés. Minéműnek kell
lenni a' könyörgő embernek az ő
testére nézve? az az, az ő külső
maga viselésére s' gestusira nézve.
Felelet. (1) Mint-hogy az Isten
Lélek, azért lélekben és igazság-
ban kíván tiszteltetni, azért azt
nézi a' mi benn vagyon, azért a'
tő

IMADKOZNI. Luk. XI. 1. 127
törödelmes és alázatos szível meg-
elégszik, a' mely meg-lehet a' test-
nek külső gestusi nélkül-is, és a'
belső tisztetet a' külső tisztetet nél-
kül-is végben mehet; mindazonáltal
illendő dolog hogy ez által-is imád-
juk az Istent, a' miképpen a' szent
emberek-is tselekedtenek: annyi-
val-is inkább mivel az Istent mind lel-
künkben, mind testünkben tar-
tozunk dítőiteni. 1 Kór. 6. vs. 20.
Nem-is ellenkezik az, az Uj Testa-
mentomi szabadsággal, tsak hogy
ne légyünk oly értelemmel, mint-
ha ez vagy ama' külső gestus szen-
tebbé tehetné a' könyörgő embert,
ne is gondolkodjunk úgy, mint-ha
a' ki ezt, vagy amaz gestust el-mu-
lattya; vagy más gestusokkal él kö-
nyörgésében, mint mi, tehát nem
könyörgő igazán; mert ez a' Tar-
tományoknak külömb külömb féle
szokásoktól függ. Ugy a' Sidók bé
fedezett fővel könyörgnek vala;
mi pedig le vévén a' süveget: mind
a' kettő jó; mert a' Napkeletiek-
nél bé fedezett fővel téznek vala
tisztetést a' Méltóságoknak; mi
nálunk pedig fel fedezett fővel.

128 URAM, TANITS MINKET
Némellyek fenn álva, mások le-
ülve, mások térden állva imádkoz-
nak; mind a' három jól vagyon;
mert a' le ülés, a' meg hajlálnak;
a' fenn állás az udvarlálnak, a' tér-
den állás a' földre borulálnak jele.
Egyszóval senkit a' külső gestusok
kért ne kárhoztassunk, kivált ha
azok nem fajtalanok s' nem kép-
mutatásból valók; mert az Isten a'
szívet nézi. Jóllehet (II) a' közön-
séges könyörgések külső gestusok
nélkül véghez nem mehetnek; mi-
vel azért gyűlünk egyben a' Tem-
plomban vagy Házainkban hogy
minden módon és így külső magunk-
viseletével-is az Isten előtt a' mi
alázatoságunkat meg bizonyítsuk,
s' másokat-is a' mi példánkkal arra
vonnjunk. Vadnak mindazonáltal
a' könyörgéseknek oly nemci, a'
mellyek minden gestus nélkül vég-
hez mehetnek. Ilyenek ama' rö-
vid fohászkodások, a' melyeket
minden időben s' minden helyen
még munkáink közbe-is, a' mi fzi-
veinkből az Istenhez mintegy ki-
szoktunk lövni. Példa erre Néhé-
mias, a' ki midőn a' király előtt
szol-

IMA'DKOZNI. Luk. XI. 1. 129
szolgálna s' véle beszéllene, akkor
könnyörge. Néhém. 2. vs. 4. Ilye-
nek a' hoszfzabb, de titkos kö-
nyörgések, a' melyek tsák szível
mennek végben, őllyanoknak tár-
fáfabában, a' kik egyebet mivel-
nek, így könnyörög a' kegyes em-
ber, mikor uron, szekerén, vagy
hajón jár, külső gestus nélkül, ne
hogy hipókritának neveztessék.
Mát. 6. vs. 5. Ilyenek a' beteg-
nek könyörgések, s' az egésze-
geknek is éjtzakai imádkozások, a'
mellyek az ágyban fekvő-is, min-
den külső gestus nélkül igazán vég-
hezmehetnek.

(III) Ha a' könyörgés (III) külső
gestusokkal mégyn végben, akár
közönséges; akár magános légyen
az, oly gestusokkal kell könnyörög-
ni, a' minémük illenek a' szüköl-
ködő leg-alázatosabb instáló sze-
mélyhez, midőn a' Fő Méltóságok
előtt meg jelenünk. A' melyek a'
könnyörögő ember szívének gondo-
latival jól meg-egyeznek, és a'
mellyekkel magát egyébféle gon-
dolatoktól jobban el-vohattya. A'
mellyekkel felebarátyát meg nem

130 URAM, TANITS MINKET
 botránkoztatja. Ugyan is a' kül-
 fő gestusokkal könyörgésünkben é-
 lünk ez háromért, u. m. *az Istenért*,
 a' kinek Felfégeről s' a' mi aláza-
 totlágunkról azokkal vallást akarunk
 tenni. *Mimagunkért*. Hogy buz-
 góságosabban imádkozhassunk. *Fe-
 lebarátunkért*, hogy ötet is a' mi pél-
 dánk arra fel ferkentfük. (IV) A'
 magános könyörgő embernek a'
 külső gestusok iránt nagyobb sza-
 badtlága vagyon, csak hogy ezek
 által úgy viselje magát mentől
 alázatosabban lehet, minden hijá-
 ban való s' botránkoztató szemtel-
 len gestusokat el-kerüllyön, kivált
 a' hipókritaságot. Mát. 6. vs. 5.
 melyhez képest ennek regulát szab-
 ni nem lehet. A' közönséges hel-
 lyen könyörgő embernek pedig ré-
 gulája lehet, a' Gyülekezetnek, a'
 hól könyörög, szokott s' bé vött
 gestusi, nem is illik azoktól hátra
 állani, vagy ott másokkal élni, ne
 hogy a' Gyülekezetet meg botrán-
 koztassa, s' annak bé vött szokását
 meg vetvén, magát böltsebbé s'
 szentebbé kívánja tenni.

(12) Hogy pedig ebben-is a'

Kris-

IMA'DKOZNI. Luk. XI. 1. 131
 Krisztusnak és a' szenteknek követői
 lehessünk, szükség hogy figyelmez-
 zünk azokra a' külső gestusokra,
 a' mellyekkel maga 'Edes Idvezi-
 tönk és a' régi szentek éltenek, és
 így magunkot ahhoz szabjuk. *Első-
 ben* látsuk meg az egész testnek ma-
 ga viselését, annakutánna a' neve-
 zetesebb tagoknak gestusit. *A' mi
 az egész testet nézi*. Ahoz tartozik
 (a) a' *térdhajítás* vagy le térdeplés.
 Solt. 95. vs. 6. *Fertek el, hajítjuk
 meg a' mi térdeinket az Ur előtt*. Efa.
 45. vs. 23. Filip. 2. vs. 10. Így
 imádkozott Salomon király. 1 Kir.
 8. vs. 54. és Dániel. 6. vs. 10. Es-
 drás-is. 9. vs. 5. Ama' Kanaán nem-
 zetéből való Aszfzöny. Mát. 15. vs.
 25. Sz. István. Tsel 7. vs. 60. Sz.
 Pál. Tsel. 20. vs. 36. Efés 3. vs.
 14. Tsel. 21. vs. 5. A' Sidók-is a'
 Jerusálembéli Templomban gyakran
 térdre esnek vala. Néhém. 9. vs. 3.
 Így imádkoztanak az első Keresz-
 tyének is; sőt a' mi Gyülekezeteink-
 is a' Reformáció után fok ideig így
 imádkoztanak. Nem kell tehát ezt a'
 testnek maga viselését meg-vetni,
 mert igen illendő a' könyörgő em-
 ber-

F 6

ber-

132 URAM, TANITS MINKET
berhez, és ha szintén nem je-
lenti is ez a' bűnben való béme-
rülést, vagy a' halálra való fenten-
tziázást, a' fenn állás pedig a' bűn-
ből való fel-támadást és a' meg-
grátziázást, a' mint a' régi Atyák
vélekedtek, ugyan csak jelenti a'
mi alázatoságunkat; mert midőn
térdre esünk, akkor a' mi testün-
ket kissébbé tévő szűk, és így a' mi
alátosonágunkot meg vallyuk. Ha-
sonló ehez az egész testnek maga meg-
hajtása (b) vagy le-görbedése. A' Sidók
a' szenteknek szente felé és a' szö-
vetségnek ládája felé hajtyák vala le
magokat. Solt. 5. vs. 8. Solt. 99.
vs. 5. Dániel. 6. vs. 11 a' mellyel
jelentetik vala, hogy a' könyörgő
embernek az Istenhez kell fordulni,
a' kié vala a' Templom, és az ő
Kristusához, a' kit példáz vala a'
szövetségnek ládája. Ez a' gestus is
pedig illik a' könyörgő emberhez;
mert alázatoságnak jele, mert a' ki
más előtt legörbed, mint-egy annak
lábainak sámlolyául ajánlya önne-
magát. Esa. 51. vs. 23. 2Kir. 5. vs. 18.
(c) A' földre való le-borulás. Így
imádkozott 'Edes Idvezitőnk. Már.
26. vs. 39. 1 Kór. 14. vs. 25. Jósué.

IMA'DKOZNI. Luk. XI. 1. 133
7. vs. 6. 2Sam. 12. vs. 16. Ez a'
testnek maga viselése pedig nem
csak alázatoságnak; hanem igen
nagy keserűségnek is jele, igen illik
tehát ahhoz a' könyörgő emberhez,
a' ki felettébb nagy buban és bá-
natban vagon.

(13) Következik (d) a' fenn állás.
Igy könyörgött Abraham. 1Móf. 18.
vs. 22. Illyés 1Kir. 17. vs. 1. a' Publi-
kánus. Luk. 18. vs. 13. A' Sidók is
többire fenn állanak vala imádkoz-
ván, onnan vették osztán a' Keresz-
tyének is, hogy fenn állva imádkoz-
nának. Az állás pedig igen illendő
a' könyörgő emberhez, mert ön-
varlásnak, engedelmeslégnak és a'
szolgálatra való készségnak jele.
1Móf. 41. vs. 46. Dan. 1. vs. 5.
Igy az Angyalok mint szolgák álla-
nak Isten előtt. Dan. 7. vs. 10.
Zak. 3. vs. 7. Jób. 1. vs. 6. Sid.
1. vs. 13. Solt. 104. vs. 3. A' régi
Keresztyének továbbá a' könyör-
gésben való állást, a' mennyiekre
emelkedett szívnek, a' halálra és
az ítéletre nagy készséggel való me-
néstnek s' az fel-támadásnak jeléül
tartyák vala. (e) Ide számlállják
F 7 né-

134 URAM, TANITS MINKET
 némellyek az ülést is. 2 Sam. 7. vs.
 18. 1 Kir. 19. vs. 4. Néhém. 1. vs.
 4. Illiké pedig az ülés a' könyörgő
 emberhez, avagy nem? kérdés-
 ben forog a' Tudóssok előtt. Igaz
 dolog, az ülés-is lehet alázatosság-
 nak jele, a' mennyiben a' testnek
 le-hajlása, azt sem lehet mondani,
 hogy az a' könyörgést hijában való-
 vá téfzi, csak az különben igazán
 légyen: nem is lehet azért senkit
 kárhoztatni; de úgy láttzik nekem
 hogy egészséges emberhez ülve kö-
 nyörögni nem illik, elsőben azért;
 mert a' kit meg akarunk csak az
 emberek között-is betűlni, az előtt
 le nem ülünk. Másodszor; mert
 az ülés sokszor egyéb gondolato-
 kat, restséget; főt álmoságot sze-
 rez a' könyörgő emberben, más
 az erőtelenség dolga, a' kik sokáig
 fenn nem állhatnak, ezek adtanak
 alkalmatosságot Agoston Doktor-
 nak, hogy az Afrikai Eklésiákban
 azoknak kedvéért székeket vite-
 tett bé. De ez is a' szokástól függ.

(14) A' mi immár a' nevezetesebb
 ragoknak gestusit nézi (a) A' Sidók
 között mind a' Papok, mind a' kölség
 b^e

IMA'DKOZNI. Luk. XI. 1. 135
bé fedezett fővel imádkoznak vala,
 főt a' nagyobb bánatok idején ham-
 mut és port hintenek vala fejekre.
 Mivel a' napkeletieknél ez, mint
 másnak tisztelétének jele, szokás-
 ban vala, mert így mint-egy el rej-
 tik vala magokat a' Fő-Méltóságok-
 tól, a' kikhez magokat méltóknak
 nem itélik vala. Lásd. 2 Mós. 3.
 vs. 6. 1 Kir. 19. vs. 13. Ezeket kö-
 vették osztán a' Rómaiak; a' kik
 mászför fejeket bé nem fedezik
 vala; hanem a' közönségés gyűlés-
 ben; vagy betegségnek és bánat-
 nak idején. A' Görögöknél pedig
 ellenben a' mezitelen fővel való
 létel alázatosságnak jele vala, és a'
 Kórintusbélieknek azért javallya
 azt az Apostol-is. 1 Kór. 11. vs. 4.
 Mert a' Kórintusbélieknél a' bál-
 ványok úgy tiszteltetnek vala, az
 után pedig a' kik Keresztyénekké
 lettenek közzüllők, azt meg akarják
 vala változtatni; de az Apostol
 nem javallya; mivel úgy a' bálvá-
 nyozók meg botránkoztanak volna,
 gondolván, hogy a' Keresztyének kö-
 zött nintsén az Isteni tisztelét.
 Az után a' Görög ökkal ez a' szokás
 t^lák

136 URAM, TANITS MINKET
 tsak nem minden Keresztényeknek
 el-fármazott. és a' Fő emberek
 előtt-is fel-fedezett fővel udvar-
 lunk, az erőteleneknek pedig sza-
 bad bé fedezett fővel imádkozni,
 és az Afzszanyoknak. (b) Követ-
 kezik a' Szem. A' mi Urunk Jéfus
 Kristus az Atyának könyörögven
 fzeimeit fel emelé az égre. Ján. 11.
 vs. 41. 17. vs. 1. A' ki azért fze-
 meit az égre emeli, a' vallást té-
 fzen arról hogy az ő Istené a' meny-
 ben vagyon. Luk. 11. vs. 2. 'Es
 hogy minden jó adományok onnan
 fellyül származnak. Ják. 1. vs. 17.
 A' Publikánus pedig Luk. 18. vs. 13.
 le-függefztett szemekkel imádkozik
 vala, a' me'y az ő bűneit szégyen-
 lőnek jele. Élsdr. 9. vs. 6. *'En Iste-*
nem szégyenlem előben fel emelni or-
zamat. Némellyek pedig fzeimei-
 ket bé-hunnyák, vagy le-borolván,
 vagy süveggel, kezfkenyőkkel el-fe-
 dik azért is hogy magokat minden
 egyéb gondolatoktól a' könyörgés
 közben el-foghassák, és bűneiket
 meg sirathassák könyhullatásokkal.
 1 Sam. 1. vs. 10. (c) Következik
 a' Száj, azt a' mint régen ugy mais
 az

IMÁDKOZNI. Luk. XI. 1. 137
 az imádkozók kivált a' közönséges
 helyen, kezekkel vagy egyébbel
 el-fedik, a' mint egész ortzájokat-
 is, nem tsak azért, hogy magokat
 egyéb gondolatoktól el vohassák,
 hanem hogy tisztátalanfágokról val-
 lást tégyenek a' régi belpoklofok-
 kal, a' kik szájokat bé fedezik vala,
 ne hogy tisztátalan lehelletekkel
 másokat-is meg-fergetzetnének. Ef.
 6. vs. 5. Azonban azért is hogy bé-
 kesléges türefekről bizonyfágot ten-
 nének.

(15) Mint-hogy a' külfő beszéd a'
 szájhoz tartozik s' aóban lévő
 nyelv által megyen végben. *Kérdés.*
 Vallyon szükségese a' könyörgő em-
 bernek mindenkor hathatós szóval
 könyörögni? *Felelet.* A' Sidó Dok-
 torok minden imádfágban meg-ki-
 vánnyák a' szájnak beszédét is, a-
 vagy tsak lassán, hogy-ha színién
 más nem is, de maga a' könyörgő
 ember azt meg-hallja. Így könyö-
 rög vala az Elkána felesége Anna,
 a' kinek tsak ajaka mozog vala, de
 szavát nem hallják vala. 1 Sam. 1.
 vs. 13. A' magános könyörgő em-
 ber ugyan ha helyes vagyon s' mód-
 ja benne ezt el ne mulassa; a' kö-
 zön-

138 URAM, TANITS MINKET
 zönséges könyörgésekben pedig igen-is ezt kell tfelekedni, és avagy tfak az 'Ament minden tartozik hathatós szóval a' Tanítóval elmondani, a' mellyel meg-bizonyítsa, hogy mind azok az ő imádfági s' kéresei-is vóltanak, bizony ugy tapasztallyuk, hogy midőn a' Tanító után a' nép zug az ő beszédével, jobban el vonnya magát egyéb gondolatoktól, és egymást a' buzgósfágra ezzel fel-indítja. Azonban a' nyelv a' tagok között igen nemes és tfudálatos tag, innen az ember ditsőffségének mondatik Sólt. 16. vs. 9. Tsel. 2. vs. 26. és mint-hogy fok véreket-is tfelekszük a' nyelv, azért-is illik az Isten ditsőffségére kiváltképpen azt fordítani. Sólt. 71. vs. 15. 57. vs. 9. 10. Jak. 3. vs. 9. De még is ugy láttyuk hogy fokban kezdették szégyenleni a' hathatos szóval való könyörgést, kivált étel előtt s' étel után, az az, az asztali áldást. Szégyenlik a' Templomban a' Tanítóval elmondani az 'Ament; főt a' Tanító kérésére is nem akarnak vallást tenni, Hitekrol, ezt mondván hathatos szóval:

'En

IMA'DKOZNI. Luk. XI. 1. 139
 'En hiszem és vallom. Nem ditsfekedhetnek az ilyenek azzal hogy ők mind lelkekben mind testekben ditsföitik az Istent. 1 Kór. 6. vs. 20. Nem hajtának ezek az Istennek irgalmasságira, a' mellyekre kényszeriti őket az Apostol, hogy az ő testeiket állassák *éto*, szent és Istennek kedves áldozatul. Róm. 12. vs. 1. Szégyenlik a' Kristust.

(16) Következik a' kéz. Mind a' Sidók, mind a' Görögök, mind a' Rómaiak *meg mosdott* kézzel könyörögnek vala. Az első Kerefsztyének is osztán szokásban vették, azért hogy az Apostol *tiszta kezeket* kíván. 1 Tim. 2. vs. 8. jóllehet ott inkább értetik belső tisztaság, Innen az imádkozó helyekben valának kutak, vagy vizes edények a' pitvarban, ne hogy mosdatlan kézzel járulna valaki elé, ebből vették az Ellenkezők-is a' meg-szentelő viznek a' Templom pitvariban való tartását. A' külfő mosódas vala tehát a' belső tisztaságnak jele. Némelleyek *kezeket* ágyékokra tészik vala. Jérem. 30. vs. 6. Némelleyek azokkal verik vala mellyeket, mint a' Publiká-

140 URAM, TANITS MINKET
 kánus. Luk. 18. vs. 13. a' mely ke-
 ferves bunak s' bűnön való bánko-
 dásnak jele vala. Többire pedig
kezeiket az ég felé ki-terjesztik vala.
 Esdr. 9. vs. 5. Jób. 11. vs. 13. Siral. 3.
 vs. 41. 1 Kir. 8. vs. 22. 1 Tim. 2. vs. 8.
 E' pedig jelenti az elmének az Isten
 meg-fogására való készféget, és a'
 reménféget is, és a' jóknak el vé-
 telére való alkalmatosílgat, ugyan-
 is mikor az ember elesik, vagy
 vízben veszedelemben forog, vagy
 valamit kíván el-venni, akkor ke-
 zeit ki szokta máshoz nyujtani.
 Jelenti továbba ez az Istennel való
 ízövetkezést, s' a' véle való barát-
 kozásra való készféget; mert a' ki-
 vel meg akarunk békélleni, annak
 kezünket nyujtyuk. Jelenti azt is,
 hogy a' kéz oly tag, a' mellyel igen
 fok véket tselekszük az ember, ki-
 nyujtya hát Istenhez azt, hogy
 könyörüllyön azon, hogy szentel-
 nye meg és végye kedves áldozatul.
 Solt. 141. vs. 2.. Némellyek *kezeiket*
tfókollyák vala, a' mely szokásról
 láthatni. Jób. 31. vs. 26. 27. innen
 származott az imádásnak nevezeti a'
 Déákoknál: *Adorare*, h. e. manus
ad ora admovere. Ezzel jelentette
 a'

IMA'DKOZNI. Luk. XI. r. 14r
 a' könyörgő ember mind az ő Isten-
 hez való szeretetét, mind alázatosí-
 gát; mert a' tfók többire szere-
 tetnek jele, és a' kit oly nagyra
 betsüllünk, hogy azt meg tfókolni
 nem merjük, tehát tfák meg tfókolt
 kezünket nyujtyuk ahoz. Némel-
 lyek pedig kezeiket egybe szokták
 kaptsolni. s. t.

(17) Következik végezetre a' *láb*.
 Az Isten azt parantfoliya Mófesnek
 és Jósuénak, midőn ő Felsőféhez
 közel akarnának járulni, *öldie a' te*
farudót lábadról. 1 Móf. 3. vs. 5. Jóf.
 5. vs. 14. A' Sidók azt mondják,
 hogy az ő Papjaik mindenkor me-
 zitelen lábbal vitték végben az
 Isteni tiszteletet. A' Görögök is az
 ő kápolnáikban ugy jelentenek meg.
 Romában is az Alfizanyok a' Vesta
 bálvány-Afizzony Házában ugy
 mennek vala bé. A' szeretsen Or-
 szági Keresztyének is ezt meg-tar-
 tyák vala. A' farunak pedig le-ve-
 tése, vala a' *szolgálatnak jele.* Esa.
 20. vs. 2. Igy a' ki az Istenhez já-
 rul meg kell vallani hogy ő az Isten
 szolgája. *Keferiségnek jele* is vala ez.
 Ezék. 24. vs. 17. Nintsen pedig
 ked-

142 URAM, TANITSMINKET
kedvesebb áldozat Isten előtt mint
az bűnén bánkodó törödelmes szív.
Tisztafágnak jele is ez, mert az ut-
ban a' farura ragadott por, fár,
motfok le-vettetik. Az Isten előtt-
is tiszta lélekkel kell imádkozni.
Némellyek azt is gondolják hogy
ez bátorságnak és békefélének jele,
és így jelentetik, hogy az ily ember
bátran s' békefélésen kíván Isten
előtt mulatni; mivel az Izraeliták-
nál mikor a' Páschát észik vala a'
fel öltött faru jegyzi vala, az utra
kézfülést, s' arra való hamar in-
dulást. Vóltanak az örvendő em-
bereknek egyéb külfő gestufok is,
u. m. az *ugrándozás*. 2 Sam. 6. vs. 14.
A' meg gyógyult ember-is szokve
ditféri vala az Istent. Tfel 3. vs. 8.
Igy repes vala a' keresztelő János-
is az ő Anyja mehében. Luk. 1.
vs. 41. 44. *A' tapsolás, mosolygás,*
vigasság. Sólt. 126. vs. 3. 1 Móf. 17.
vs. 17. s'. t. Mind ezekből pedig
azt jegyezhetni meg: Hogy a' kö-
nyörgő embernek, a' külfő gestu-
fok iránt regulákat szabni nem le-
het; mert azok nem tsák fok és
külömb-külömb félek lehetnek;
hanem

IMA'DKOZNI. Luk. XI. 1. 143
hanem az időtől, az helytől, az
alkalmatoságtól, az embernek ör-
venderes vagy kedvetlen állapot-
tyától, a' Tartományoknak szokásá-
tól, és az Eklésiának szabatt ren-
ditől függenek. Ezekről való ta-
nitásomat pedig bé rekesztem az
Agofton Doktor szavaival: *Az imád-
kozók az ő testeknek tagjaival azt tse-
lekezik, a' mi az instáns személyhez*
*illik: midőn térdre esnek, kezeiket ki-
nyujtyák, vagy artzal a' földre borul-
nak, vagy láthatóképpen egyebet mivel-
nek: jöllehet az ő láthatatlan akarat-
tyok és szíveknek igyekezete az Isten*
*előtt nyilván vagyon, nem is szükölkö-
dik ő ezek nélkül a' külfő jelek nélkül,*
hogy az emberi szívet meg esmérje; de
mind ezekkel az ember magát inkább
fel-serkenti a' buzgófértásabb imádkozásra
s' alázatosabb nyögésre, és a' mint ezek
származnak a' buzgó lélektől, ugy
a' léleknek buzgófértását nevelik, inkább
inkább örögbíttik.

(18) Kérdés: hól kell imádkozni?
Felelet. Az 'O Testamentomban,
vagy a' Sátorban; vagy a' Templom-
ban; vagy arra felé fordulva kell
vala a' Sidóknak könyörögni. 1 Kir.
8.

144 URAM, TANITS MINKET
 8. vs. 30. 38. Dán. 6. vs. 10. De az
 Új Testamentumban eljött az idő, a'
 melyben az Isteni rítzélet femmi
 bizonyos helyhez nem köttetett.
 A' magános könyörgő embernek te-
 hát mindenütt szabad imádkozni.
 Ján. 4. vs. 21. 1 Tim. 2. vs. 8. 1 Kór.
 1. vs. 2. tfak hogy lélekben és igaz-
 ságban imádkozzék, és a' képmu-
 tatásból ne légyen. Mát. 6. vs. 5. 6.
 Jobb mindazáltal ha lehet a' tirkos
 házban el-rejtezni, és az ajtót is
 bezárni. Mát. 6. vs. 6. Tfel. 9. vs. 11.
 10. vs. 9. Luk. 6. vs. 12. 9. vs. 18.
 A' közönséges könyörgés pedig a'
 Templomban, vagy akármely arra
 rendeltetett Házban s' helyen meg-
 lehet. T'fak hogy nem kell ugy gon-
 dolkodni mint-ha egyik hely más
 helynél magában szentebb volna,
 s' egyhelyt inkább meg halgatná az
 Isten az embert, mint más helyt.
 Vadnak foka olyan emberek a' kik
 elégségesnek tartják, ha magána-
 son könyöröghetnek, melyhez-
 képest a' Templombéli könyörgé-
 seket könnyen el-mulattyák. De
 bizony vagy on valamivel több hat-
 hatósság a' közönséges könyörgés-
 ben,

IMÁDKOZNI. Luk. XI. 1. 145
 ben, a' hiveknek meg egyező fzi-
 vekért és szájakért. Tfel. 4. vs. 24.
 31. Sőt mentől többen könyörög-
 nek, annál kedvesebb Isten előtt.
 Sólt. 122. vs. 4. 23. 26. Sólt. 111.
 vs. 1. Ez jövendöltetett meg. Esa.
 2. vs. 3. Zak. 8. vs. 21. Ez paran-
 tsoltatik. Jak. 5. vs. 14. 15. 1 Kór.
 14. vs. 14. Ezt tselekedték régen.
 Tfel. 1. vs. 14. 24. Tfel. 3. vs. 1.
 4. vs. 24. 6. vs. 6. 12. vs. 5. Azon-
 ban a' kettős fonal erősebb az
 egyefnél, ugy a' meg egyező fzi-
 vek többet tehetnek Isten előtt.
 Mát. 18. vs. 19. Róm. 15. vs. 30.
 Koloss. 4. vs. 12. Bizony nem hij-
 jában nevezterik az Istennek Háza
 imádságnak Házának. Esa. 56. vs. 7.
 Mát. 21. vs. 13. Tfel. 16. vs. 13.
 Végezetre maga 'Edes Idvezitőnk
 beszédi ezek: *Valából kettőn vagy
 bármán egyben gyűlnek az én nevem-
 ben, ott vagyok ő közöttök.* Mát. 18.
 vs. 20. De ellenben vadnak ulla-
 nak-is a' kik soha magánason vagy
 tselédjekkel nem könyörögnek, e-
 légnek itélik lenni, ha napjában
 egyfzer vagy kétfzer a' Templom-
 ban meg adták az adót. De több
 még

még hátra, minden Tselédes Gazdának s' Gazda-Afzfzonynak nem tsak magánafon; hanem tselédivel, a' kik reá bizattottak, s' a' kikről számat adnak, minden nap kell könyörögni, és így a' maga Házát-is Templommá, főt magát s' minden tselédét Sz. Lélek templomivá kell tenni, és így valamiképpen az Templomban tiszteltetik az Isten, köztöles minden ember a' maga házi Templomában-is úgy tisztelni, u. m. Isten beszédét olvasni, magyarázni, énekelni, imádkozni. Szükség pedig kíváltképpen ezt tselekedni az Egyházi Tanítóknak a' magok Házakban, hogy az ő magok példájokkal a' reá bizottatott Halgatókat-is azon kegyességnék gyakorlására jobban fel indithassanak. Emlékezem szüntelen arról, és bizonyfágok mások-is, mely nagy szorgalmatossággal vitte véghez az én b. e. Idv. Edes Atyám, mind a' közönséges Gyülekezethez; mind pedig a' maga Házához való tisztit. Soha otthonlétében, ha egészege vólt a' Templomot el nem mulatta. Ha a' harang szót meg

meg hallotta, a' Vendégfégből-is ki költ, és a' Templomban ment. Sőt utra akarván indulni, ha a' fze-kérre fel ült-is; de ha a' harang szó ott érte, a' fzekérből le szállott s' a' Templomban ment. A' maga Házából nem tsak Oskolát tsinált, tanítván mindennap bennünket a' tisztefféges tudományokra szüntelen; hanem Templomot-is tsinált, mindennap reggel, s' este: el előtt s' étel után könyörögnünk kellett, az Uri Imádságot azon kívül, az Apostoli Hitnek formáját és a' Tiz parantsolatokat el mondattuk, a' Bibliát nem tsak olvastuk; hanem a' Sz. Históriákat könyv nélkül el kellett mondanunk. A' rövidebb Soltárokat könyv nélkül mindennap el kellett énekelnünk, minden hoszfzabb Soltárból pedig avagy tsak a' két első verset könyv nélkül a' maga notáján egymás rendiben néha ötvenig-is el kellett énekelnünk, egyéb Virtusokat gyakorolnunk, így igyekezett minket mint igen jó és Bölts Atya az Urnak félelmében fel nevelni. A' melyért légyen az ő emlékezete mindenkor áldott.

148 URAM, TANITS MINKET

(19) *Kérdés*: Mikor kell könyörögni? *Felelet*. (I) Az Apostol azt mondja. 1 Thef. 5. vs. 27. *Szüntelen imádkozzatok*. Luk. 18. vs. 1. Efés. 6. vs. 18. az az: az ember elméjének a' könyörgésre mindenkor készen kell lenni, hogy mihelyt az idő s' az alkalmatosság engedi s' kívánnya mindjárt imádkozhassék, és az Istenről való elmélkedésre s' a' mennyei társalkodásra mindenkor készenek találathassék. (II) A' rövid és Istenes fohászkodások mindenkor, mindenütt és a' munka közben-is végben mehetnek s' annak időt s' órát nem kell szabni, és a' ki nyomorúságban, kísértetben, véletlen vétékben vagy hirtelen való betegségben esik, annak-is bizonyos időt szabni nem lehet; mert akár mikor ki töltheti az ő lelkét Isten előtt. Sőt néha a' Sz. Lélek-is hirtelen fel buzdírtja az embert a' könyörgésre, a' kinek munkája szabados, és bizonyos időhöz szabni nem lehet. Ján. 3. vs. 8. (III) A' rendes és mindennapi kegyesség gyakorlásának pedig akár magános, akár Házi, akár

kő

IMA'DKOZNI. Luk. XI. 1. 149

közönséges legyen az, szükség bizonyos órát s' időt rendelni; kivált a' közönséges könyörgésekre külföldben egyben gyűlni nem lehet, mert az emberi élet sok bajjal kötöttségben, és így az embernek minden szempillantásban, avagy csak álmában könyörögni nem lehet; és így a' mint mindenekben úgy ebben-is jó rendet kell tartanunk. Azonban ekképpen elménkből a' restséget, henylest s' lomhaságot ki verjük. De végezetre eleitől fogva, az Istennek Sz. emberei mind az 'O s' mind az Új Testamentomban-is ezt tfelekedték, az az, a' magok rendes könyörgéseknek bizonyos időt s' órát szabtanak, a' melyet alább mindjárt lehet látni.

(20) A' Sidók régi időktől fogva a' könyörgésnek minden nap három nevezetes időt szabtanak vala, a' mint ezt a' Dániel példájából tanuljuk. Dán. 6. vs. 10. a' ki *napjában háromszor könyörög vala*. A' mely rendelt időket oly szorosan megtart vala, hogy a' Király parantfolttyát meg-vetvén készebb volna az orofzlának torkában vettetni, mint sem azokban a' könyörgélt el mulatni.

150 URAM, TANITS MINKET
latni. Mitsoda idők löttének légyen
pedig azok, a' Sz. Dávid meg ma-
gyarázza: Sólt. 55. vs. 18. *Eftve,
reggel és délben imádkozom.* A' Sidók
a' reggeli könyörgést Abrahámnak,
a' délit Istáknak, az estvéli a' Jákob
rendelésének tartják. De inkább volt
ezekben tekintet az áldozatokra, a'
mellyekkel minden reggel és estve
áldoznak vala, és az áldozatoknak
tagjai egész éjjel az oltáron égneek va-
la. Azt is mondják a' Sidók, hogy
Gamáriel, mindennap 18 könyörgé-
seknek el-mondását parantsolta. A'
Pogányok-is reggel és estve szoktak
vala imádkozni. A' Muhammed ta-
nitványi pedig minden nap ötszer
könyörögnek. u. m. Hajnalban,
napfeljövetelekor. Délben, dél u-
tán, s' a' naplemenetelekor; néha
pedig naplemenetele után, és éjféltá-
jban-is, az utólsó könyörgések
leghosszszabb; mert azt mondják,
hogy a' buzgósnak nekedni
kell, és az utólsó jó tselekedetek-
nek nagyobboknak kell lenni az
elsőknél. Ezeket a' rendelt időköt
pedig oly szorosán meg tartják,
hogy a' könyörgést ezekben még a'
tengerben vettetett ember, vagy
szü-

IMÁDKOZNI. Luk. XI. 1. 151
szürendő Aszfzony-is büntetetlen el-
nem mulathattya.

(21) Az első Keresztyének-is, a'
régii Sidókat követvén a' könyör-
gésnek bizonyos időt szabtanak. u.
m. Reggel, étel előtt s' étel után,
estve és éjtzaka könyörgöttek,
a' mellyért, Constantinus M. első
keresztyén Tsászár-is dicséretetik.
Némelleyek pedig azt bizonyos orá-
hoz-is szabták, könyörögvén, há-
rom, hat, és kilentz óraker. En-
nek pedig külömb külömb féle
okait adják. Mivel némelleyek azt
mondják, hogy a' Sz. Lélek há-
rom óraker szállott le az Aposto-
lokra. Péter enni akarván, hat
óraker méne imádkozni a' vatsorá-
ló Házban, Péter pedig és János
kilentz óraker mennek vala a' Tem-
plomban imádkozni. Mások azt
mondják hogy a' reggeli könyörgés
néz a' Krisztus fel támadására, a'
déli az ő menyben fel menetelére,
az estvéli pedig az ő kinszenvedé-
sére. Némelleyek azt mondoták,
hogy mindennap hatszor kel imád-
kozni, u. m. Hajnalban, három,
hat, kilentz óraker. Estve, a' ka-

152 URAM, TANITS MINKET
kas szöllás tájban, mindezeknek
bizonyos okát adván t. i. hogy hat-
napokan teremtette Isten a világot.
s'. t. Némelyek úgy ítélték, hogy
mindennap hétfőz kell könyörög-
ni, a' mint Dávid tselekedett. Az
mostani Görög Eklésiákban, min-
den innép napján, Urnapján, és
szombaton estve felé a' Templom-
ban mennek, és éjjeli két órákor
minden ember, csak egy marad
otthon a' ház őrizetire, és ott
vadnak reggelig, énekelvén és
imádkozván. Napkeletkor haza
mennek és kilentz óráig semmit
nem esznek, és akkor ismét a' Tem-
plomban vadnak. Angliában pedig
és Belgiumban ismét más szokás
vagyon, úgy Német Országban és
Helvétiaiban. Az ellenkezők min-
dennek azt parantsfollyák hogy nap-
jában háromszor könyörögjen. A-
zon kívül a' Papirendnek vadnak
hét arra rendeltetett orái, u. m.
Reggel, egy, három, hat és ki-
lentz órákor, estve, és az után;
mert reggel született a' Krisztus,
egy órákor vitért Pilátushoz,
három órákor ostoroztatott meg,
hat

IMÁDKOZNI. Luk. XI. 1. 153
hat órákor feszítettet meg, kilentz
órákor holt-meg, estve vétetett le
a' keresztfáról. s'. t. s'. t.

(22) (IV) Nem kell az időnek
szakaszaiban titkot keresni; mert
a' babonáság, nem-is kell úgy vé-
lekedni, hogy egyik idő a' másnál
magában szentebb volna; hanem
ebben csak arra kell figyelmeznünk,
hogy oly időt válasszunk, a' mely-
ben jobb rendel, jobb móddal s'
álhatatafobbban véghez vihesük a'
mi tisztünket. (V) Nem lehet min-
deneket azon időre kötelezni; mert
nem minden idő alkalmas min-
dennek; némelyek ugyan magok
szabadságokban lévén mindenkor
rá érkeznek; de a' szolgák állapot-
tya más, a' kikre-is vigyázni kell,
a' mint-hogy a' jól rendeltetett kö-
zönséges Társaságokban ezekre-is
vigyáznak. (VI) Jóllehet az Isten
a' könyörgésnek semmi bizonyos
időt nem szabott, mindazáltal a'
mellyet az Eklésia és a' Tselédes
Gazda szabott, azt meg kell tarta-
ni, el nem kell mulatni, vagy ha
el mulattyuk kéntelen, azt igye-
kezzük mászszor ki pótolni. (VII)
Ezzel mindazáltal a' Sz. Lélek sza-
ba-

154 URAM, TANITS MINKET
bados munkálkodását nem köttyük
bizonyos időhez, nem-is kell en-
nek rendkívül való fel indítását vár-
ni; mert a' mi kötelességünk nem
attól függ; hanem az Isten paran-
tsolattyától, a' kinek mindenekben
engedni tartozunk.

(23) (VIII) Közönségesen tehát
akkor s' anyiszor kell imádkozni,
a' mikor s' a' mennyiszor kíványa
a' Keresztyén Magisztrátusnak és az
Eklésiának rendelése, a' hól élünk.
E' pedig csak nem minden Tar-
tományokban különböz. Magá-
nason pedig és a' maga tselédivel
mindennap kell az embernek kö-
nyörögni; mivel a' mindennapi
kenyeret kell kérni, a' mint vagyon
az Uri Imádságban, az efféle kö-
nyörgéseknek oráiról s' számáról
maga-is ki ki tehet rendelt. (IX)
Ha a' közönséges szokásra nézünk,
tehát ez következő időknek
szakasziban kell imádkoznunk min-
dennap. (a) *Reggel és este.* Solt.
5. vs. 4. Márk. 1. vs. 35. Sir. 2.
vs. 19. Tsel. 16. vs. 25. (b) *Min-
den munkához való fogás előtt s' annak
el-végezésekor.* Ján. 11. vs. 41. Ján.
17. vs. 4. Idevaló a' Tudós Basilius
in-

IMÁDKOZNI. Luk. XI. 1. 155
intéle-is: *Ha valami munkához fő-
gáncsol, elsőben hív segítségül az U-
rat, és midőn azt el-végrez, el ne
mulassd hátakat adni.* (c) Továbbá
minden emberekben mint-egy bő
óltatott szokás, hogy *étel előtt s' étel
után* imádkozzanak, a' mellyet ma-
gais 'Edes Idvezítőnk el nem mu-
latott. Mát. 14. vs. 19. Ján. 6. vs.
23. Krisztlómusnak-is ide való ama'
jeles beszéde: *Mondhatta-meg én-
nem! mitsoda is ez val nézbeted a'
napot? há annakelőtte nem imádkodod
azt, a' ki annak vidámító sugárait a'
te szemeidhez ereszti. Hogy hogy ész
az asztalról? hanemba elsőben imádká-
nod azt, a' ki tenéked annyi jót aján-
dekozott? Mitsoda reményfeggel adod
magod álomnak? hanemba az álmo-
tanság és éjszakai félelmek ellen, ma-
gadát elsőben a' könyörgésnek hathatós
erejével az Isten általmában által térsz.*
Lásd. 5Móf.8. vs. 11—14. (d) A' hr-
dakozásnak idejekor-is a' szerentés
ki menetelért mindenkor imádkoz-
nak vala. 1Sam. 14. vs. 36. 4Móf. 10.
vs. 35. *Kelyfel Uram, és széledjenek-el a'
te ellenséged, és fussanak-el a' kitégedet
gyűlölnék a' teozád előtt.* 1Chrón. 5.
vs. 20. 2Chrón. 20. vs. 11. és 14. vs. 11.

156 URAM, TANITS MINKET
 Igen jeles az a' tábori könyörgés, melyet a' maga Vitézinek formált ama Nagy Constantinus első Keresztyén Császár: *Tégedet egy Isten eszméünk, tégedet Királyunknak vallunk, tégedet segítségül hívunk. Te vagy a' mi győzedelmünk, te általad győzzük meg ellenségeinket. Tenéked köszönünk minden jókat, a' mellyekkel élünk, egyebet-is csak egyedül te tőled várunk. Továbbá a' ázatofán könyörgünk tenéked, tartsd meg a' mi Fejedelmünket Constantinust és az ő Fiát sokáig békefényben.* (c) Végezetre azt-is tudják mindenek, hogy kiváltképpen a' fzorongattatásnak idején gyakran és igen buzgólagos indulattal kell imádkozni. Solt. 50. vs. 15. Jób. 7. vs. 11. 27. vs. 9. Mát. 26. vs. 38. 39. Ják. 5. vs. 13. 14. Sél. 5. vs. 7. 8. Ugyan-is a' mely fídelmes gondolatokat s' gondokat a' nyomorúságok a' mi fziweinkben bé öntenek, azokat az Isten kegyelmének kebelében ekkor ki öntjük.

(24) (X) Jóllehet pedig az ilyen s' ezekhez hasonló alkalmatosságok idején és mindennap-is könyörögnünk kell; de hányszor s' mikor,
 arra

IMÁDKOZNI. Luk. XI. 1. 157
 arra bizonyos régulat nem lehet szabni: bizonyára avagy tfak többszer reá érkeznék az ember napjában a' könyörgésre, mint sem ízkott könyörögni, mert minden órában avagy tfak egyszer lehetne könyörögni, ha nem fok beszédű imádsággal, de igen rövid hálaadó és könyörgő szívbéli fohászzkodással, és elég szegyen a' Keresztyén embernek, a' ki Istennek Papja. Jelen. 1. vs. 6. ha a' Pogányok, ha a' Sidók ennek a' kegyesfélegnek gyakorlásában ötet meggyőzik. (XI) Jobb rehat-rövid és buzgólagos könyörgéseket gyakran mondani. 1 Thes. 5. vs. 27. mint-sem hofzszu könyörgéseket kevésfzer. Mát. 6. vs. 7. Péld. 10. vs. 19. 1 Kir. 18. vs. 26. 27. Ugyan-is a' hofzszu könyörgés fokszor unalmot, restféget szerez az emberben, és így hijában valóvá téfzi a' könyörgést, főt félhetni akkor, ne hogy az Isten nevét vagy hijában végyük fel; vagy abban a' vétekekben eslünk, a' mellyet Idvezitönk kárhoztat. Mát. 6. vs. 7. a' mely tulajdonképpen a' Görög szónak ereje szerint áll, az azon egy
 G 7 dol-

158 URAM, TANITS MINKET
dolgot jelentő szóknak hijjában és
maga mutagatófából való gyakor és
fűklégtelen el-mondásában, úgy itél-
vén, hogy az Isten minket külföldben
meg nem halgat. A' mely vétek a' Po-
gányok könyörgésében uralkodott,
a' kik úgy itélnék vala, hogy az ő bál-
ványaik annál jobban megérthetnék
őket, mentől többször előttek azon
egy dolgot és szót el mondanák.
Ha pedig a' jó példákra kell figyel-
meznünk, úgy láttuk, hogy mind
a' Kriktus; mind az Apostolok,
mind a' régi szentek igen rövid for-
mulákkal könyörgöttek. Így imád-
kozott Móses. 4 Móf. 12. vs. 13.
Gédéon. Bir. 6. vs. 9. Sámuel.
1 Sam. 8. vs. 6. Néhémiás 2. vs. 4.
Eféle könyörgésekkel rakva vagyon
a' Sz. Dávid Soltáros könyve. Lászl.
Mát. 15. vs. 22. 25. 26. vs. 39.
Tfel. 1. vs. 24. s'. t. Ily rövid vala
az 'O Testamentombéli Fő Pap kö-
nyörgése-is, a' tiszttalárnak innepe-
kor: *Mi Urunk Istenünk tessék tené-
ked, hogy ez az esztendő meleg és esős
legyen. Ne vétessék-el a' Királyi Pál-
tza a' Jádától. Ne szűkölködjék a' te
néped, ne hogy ételért egyik a' másikra*
szó-

IMA'DKOZNI. Luk XI. 1. 159
*szóvallyon. Ne-is balgasd meg az uton
járók könyörgéseket, az az minden-
ben; mert az uton-járo másokra
nem vigyáz, csak magára, egyik
szelet kér, másik esőt, hideget,
vagy meleget vagy szárazságot s'
nem figyelmeztet arra, mi volna hasz-
nasabb az egész földnek.*

(25) Kérdés. Mitsoda nyelven
kell imádkozni? *Felelet:* A' mi az
Istent nézi, ő minden nyelven meg
érti a' mi imádságinkat, és így a' ma-
gános ember azon a' nyelven kö-
nyöröghet, a' mellyen tettzik néki;
de a' közönséges és Házi könyör-
gésekben más emberekre-is kell vi-
gyázni, oly nyelven kell hát imád-
kozni, a' mellyet mind, avagy tsak
többire értsenek, és így áment
mondhassanak, az az ízületett
nyelvén minden Nemzetnek, vagy
a' mely a' helyet vagyon. Ezt pa-
rantfollja az Apostol. 1 Kór. 14.
vs. 16. 17. 19. 23. *Mert ha idegen
nyelven könyörögsz a' Gyülekezésben,
az én könyörgésemnek értelme haszonta-
lan; ugyan-is a' tudatlan ember mimó-
don mond a' te báládásodra Áment,
mert nem tudja mit mondasz: és más*
ab-

abból nem épül: azért a' Gyülekezeten inkább akarok öt szót szólnani értelemmel, hogy nem mint tíz ezer szót idegen nyelvel. Ha azért az egész Gyülekezet egyben gyűl, és mindnyájan idegen nyelveken szólnanak, ha bé mennek a' tudatlanok vagy a' hitetlenek, avagy nem azt mondják hogy bolondságot tselekeztetek? s. t.

(26) Kérdés: A' könyörgő embernek magától kellé könyörgést formálni? vagy pedig a' másoktól formált könyörgésekkel kell élni s' imádkozni? Felelet. (1) Ha a' formulákon értetnek a' Sz. Írásban széllyel a' Profétáktól, a' Kriistustól s' az ő Tanítványitól és más Sz. emberektől el-mondatott könyörgések, igen-is azokkal kell élni, kívált a' mellyeket az Isten meg-is halgatott, és valameddig a' mi könyörgésünket onnan ki sze-degethettyük nem kell másuvá folyamodni; mert az Istennek befzède a' könyörgéseknek mélyféles kutfeje, és az Isten azokat igen kedvelli. (2) De ha a' formulákon a' Tudós Emberektől irt könyörgéseket értyük; akkor e' követ-

vetkezendő dolgokat meg kell jegyezni. (a) Az első Kereszttyének semmi bizonyos formulákhoz magokat nem kötik vala; hanem elsőben az Uri imádlágot el-mondják vala, azután magoktól ugy könyörögnek vala, a' mint az alkalmazottság kívánta, azután pedig a' kegyességnék gyakorlásában való hidegség, a' tunyaság és tudatlanság adott alkalmazottságot arra, hogy a' könyörgéseknek bizonyos formái le-irattatnának, és így fenki-nek a' magától formált könyörgést addig el-mondani nem szabad vala, míg a' Tudóssáknak azt megmutatná. (b) Szabad az embernek más formulájával élni, de szabad magától-is könyörögni, egyik sem tiltatik az Istentől, tsák arra kell vigyázni, hogy a' ki magától könyörög, ne hogy az Isten nevét vagy híjában végye fel; vagy abban a' Pogányok vétkeben essék, a' mellyet tilt' Edes Idvezítőnk, Mát. 6. vs. 7. A' ki pedig más formulájával él meg lássa, ne hogy azáltal a' könyörgéshez illendő buzgótságot, figyelmetességet, és a' könyör-

162 URAM, TANITS, MINKET
 gésnek Tudományában való épüle-
 tet el-mulassa. (c) Az Egy-Házi
 Tanítónak ahoz kell szabni ebben
 magát a' mit az Eklésia bölts okokra
 nézve jobbnak ítél; és jóllehet a'
 mindennapi könyörgékek iránt kü-
 lömböznék; de úgy látjuk, hogy
 minden Nemzetben való Eklésiáink
 avagy tsak abban meg egyeznek,
 hogy a' Sákramentomoknak ki szol-
 gáltatásakor, az Egy-Házi Tanító,
 arra rendeltetett formulával éllyen.
 (d) A' magános könyörgő ember-
 nek itt-is nagyobb ízabadsága va-
 gyon, arra kell mindazáltal igye-
 kezni, hogy minden ember a' kö-
 nyörgésnek Lelkével birjon, s' tud-
 jon magától minden alkalmatosságra
 könyörgést formálni, mert ez az
 igaz Keresztyén embernek Papi
 tiszte. Vadnak ugyan sok könyör-
 géses könyvetskék; de hátha azok
 el vesznének, s'okan nem tudnának
 könyörögni. Nem a' végre irat-
 tottak azok, hogy senki másképpen
 ne könyörögjen, hanem hogy tud-
 jon s' tanuljon ki ki magától-is
 oly fohászzkodásokat formálni. Az
 én tzéлом-is ebben az egész köny-
 vers

IMA'DKOZNI. Luk. XI. 1. 163
 vetskében az, hogy minden tud-
 hasson magától minden alkalmatos-
 ságra rövid és buzgósfagos fohász-
 kodásokat formálni, és ne kén-
 tenlitesfélk mindenkor a' könyörgé-
 ses könyvre szorulni s' futni.

(27) *Kérdés*: Hát az Uri Imád-
 fágot el kell mindennap mondani?
Felelet. Igen-is. (a) Mert a' Kristus
 maga parantfollja: Mát. 6. vs. 9.
Ti azért így imádkozzatok. Luk. 11.
 vs. 2. *Mikor imádkoztok, ezt monda-
 játok*. (b) Mert annak kérési min-
 den napra illenek, a' mellyet avagy
 tsak az a' kérés bizonyitt, a' mely-
 ben a' mi mindennapi kenyerün-
 ket kérjük. (c) Mert a' régi Ke-
 resztyének-is azt tselekedték, ugy-
 mint a' kik fundamentumul feltet-
 ték s' el-mondották az Uri Imád-
 fágot, az után hozzá ragasztották
 mint egy a' magok fohászzkodásokat.
 Ma pedig a' mi könyörgésünket
 elől szoktuk borsátani, a' mellyet
 az Uri Imádfággal bé rekesztünk
 azért, hogy ha valamit el-felejtet-
 tünk és el-mulattunk, azt mint egy
 summában kötven, a' Kristustól ta-
 nólt imádfágban az Isten eleiben
 bors-

164 URAM, TANITS MINKET
bocsássunk. *Kérdés.* Ugyde a' Kris-
tus Tanítványról sohól sem olvas-
tuk a' Sz. Írásban hogy ezzel élte-
nek volna? Azonban nem-is illik
minden ember szájában; mert a' ki
vonaglik és a' halálhoz közelit,
hogy hogy kérheti még-is a' min-
dennapi kenyeret. *Felelet:* (a) Az
Krisztus Tanítványi kétség kívül
meg-tselekedték azt a' mit az ő
Mesterek parantsolt, és jóllehet
azt az Sz. Írásban nem olvassuk;
de azért tagadni éppen nem lehet.
Ugyan-is nem minden Hístóriák s'
meg lött dolgok irattattak-meg a'
Sz. Írásban. Azok sem irattak mind
meg a' mellyeket a' Krisztus tseleke-
dett. Ján. 21. vs. 25. Azt sem ol-
vassuk, hogy Illyés Eliféust Profé-
tává, Hazaelt Siriai Királyná fel-
kente volna, 'a mint az Isten pa-
rantsolta vala. Azt sem olvassuk,
hogy az Apostolok, Atyának Fiu-
nak és Sz. Léleknek nevében Ke-
refzteltenek volna, mindazáltal el-
híszszük hogy azt a' Krisztus paran-
tsolattya szerint Mát. 28. vs. 19.
mint engedelmes és Sz. Lélektől
vezéreltetett Tanítványok véghez
vit-

IMA'DKOZNI. Luk. XI. 1. 165
vitték. (b) A' könyörgő ember nem
tsak magáért könyörög az Uri-
imádságban; hanem minden Fele-
baráttjáért, nem mondja: Add-
meg az én mindennapi kenyeremet;
hanem a' mi kenyerünket, és a' Ke-
refztyén embernek tiszte az, hogy
a' más szükségait úgy véllye, mint-
ha magáiéi volnának, miért ne
mondhatná hát el ezt a' vonagló
ember-is? Azonban a' kenyér nem
tsak ételt s' italt téstén; hanem
mindent a' mi ez életre tartozik,
a' vonagló embernek pedig kenye-
re, az ő testi fájdalomtól való meg-
enyhülése, és helyénlévő tsendes
elmével ez életből való ki költözése,
ugy hogy a' kenyérnek kérése alatt
ez az kívánság-is bé foglaltathatik.
*Szünjél meg Uram én tölem, hogy vegyek
erőt, az én ki-mulásom előtt.* Sólt. 79.
vs. 14. A' Régieknél a' babonafágból
vala, hogy a' Keresztség előtt senkit-
is erre az Imádságra ne tanítának.

(28) Látók eddig tehát azt:
Hogy hogy kellesték a' Keresztyén
embernek a' könyörgéshez készül-
ni. Miképpen kellyen könyörög-
ni. De immár (III) azt-is meg-
kell tanólni: Mit kellyen a' kö-
nyör-

166 URAM, TANITS MINKET
nyörgő embernek a' könyörgés után
tselekednie? Hálákat kell (a) adni
az Istennek, hogy ő Felfége a'
Keresztyén embert a' maga Sz. színe
eleiben állítani, Sz. Lelke által a'
könyörgésre indítani, annak vég-
ben vitelére fel-segilleni, maga
előtt el szenvedni méltóztatta s'
ötet büneiért meg nem emésztette.
5 Móf. 5. vs. 24. Bir. 6. vs. 22. 27.
Esa. 6. vs. 5. Meg kell vallani az
ő könyörgésének hibáit s' botfánat-
tyát kérni. 2 Chrón. 30. vs. 18. 19.
20. és egytzerfmind annak meg-hal-
gatását, kérésének meg adását tsak
az Istentől a' Jésus nevében igen
alázatosan kell kérni. Ján. 16. vs.
23. A' mellyet tselekedni igen so-
kan el-mulatnak, avagy tsak a' kö-
zönséges könyörgésekben, és azt
a' Templomban meg nem várják,
hanem mihelyt az éneklés el-kez-
detik, onnan ki futnak, nem kü-
lömben mint ama' kilentz háládat-
lan belpoklosók. Luk. 17. vs. 17. 18.
(b) Valóban meg kell vizsgálni,
hogy-ha a' könyörgő-ember jobba-
letté a' könyörgés után; mert le-
hetetlen dolog hogy az Istennel
való társalkodásból s' beszélgetés-
ből

IMA'DKOZNI. Luk. XI. 1. 167
böl szentebbek ne légyünk: a' mint
az' emberek között-is ilyanná lé-
szen többire az ember, mint az a'
kivel társalkodik. 1 Kór. 15. vs. 33.
A' ki tehát az Istennel társalkodik,
az, az ő természetinek, az az tö-
kéletességeinek részefévé lélsen.
2 Pét. 1. vs. 4. Az Isten égő tűz,
2 Mof. 24. vs. 17. a' ki annak ke-
mentzéből ki jő, a' bűnnek falak-
jától meg frisseltetettnek kell lenni.
Dán. 3. vs. 25. Az Isten világosság,
főt világosságoknak Attya, Ján. 1.
vs. 9. a' ki övéle mulat meg kell
annak fényesedni. 2 Móf. 34. vs. 29.
Mát. 5. vs. 16. 1 Ján. 1. vs. 6. 7.
(c) A' könyörgés után az Isten fe-
leletét békeféléges türéssel kell várni;
nem különben mint azok a' kik a'
Fő Rendeknek Supplikátziót adnak
bé, és mint ama' Bethesda halastó
mellett fekvő betegek várják vala
az Angyalnak le-szállását. Ján. 5.
vs. 3. 'Es mint a' Proféta vigyáz
vala arra, mit szóllana néki az Ur.
Habak. 2. vs. 1. Azt kell mondani
a' Profétával: *'En pedig az Urra né-
zek, várom az én szabadításomnak
Istenét és meg-halगत engemet az én
Iste-*

Istenem. Mik. 7. vs. 7. Azt kell mondani a' Sz. Dáviddal. Meg hallom mit szól az Ur Isten, mert kétség nélkül szól békességet, kétség nélkül közel vagyon az ő szabadítása az őtet félőkhez, hogy lakozzék a' ditsőség a' mi földünkben. Az Ur-is minden jót ad hogy a' mi földünk meg teremje az ő gyümölsét. Sólt. 85. vs. 9. 10. 13. A' Sidó Doktorok-is a' rendes könyörgések után ezt mondják vala: Légyen Uram a' te jó akaratod, hogy lakozzék a' mi Nemzetünkben a' fzeretet és az atyafiság, hogy láss meg a' mi gyalázatunkat és tekintsd meg a' mi nyomorúságinkot. (d) A' mit kívánt a' könyörgő ember tovább-is kell keresni s' kérni az Istentől, és járuljon bizodalommal a' kegyelemnek székihez, hogy irgalmasságot és grátziát nyerjen, az alkalmas időben való segítségére. Sid. 4. vs. 16. de ne békételenséggel, hanem nagy alázatosan. Így könyörgött Abrahám hat izben egy más után a' Sodoma meg-maradásaért. 1 Móf. 18. Ezt mondván: Ne haragudjék az én Uram, imé noba én por és hamu vagyok, kívánnék még

még egyszer szállani. vs. 32. A' Sz. Pál Apostol-is háromszor könyörgött, hogy a' Sátán tlapdoló Angyala őtöle el-távoznék. 2 Kór. 12. vs. 7. 8. A' Sz. Dávid-is ugy könyörög: Egy dolgot kértem az Urtól, most-is azont kérem, hogy lakbassom az Urnak házában életemnek minden idejében, és lárbassam az Urnak Szépségét, és látogathassam az ő Templomát. Sólt. 27. vs. 4. Meg-is halgattya az Isten az ilyen könyörgő embert, a' mint Edes Idvezítőnk nemcsak példabeszéddel; hanem maga szavaival-is ezt bizonyította. Luk. 18. vs. 6. 7. 8. Az Isten ha el-balasztja-is; de meg-szabadítja azokat bamar, a' kik ő hozzá kiáltanak éjjel és nappal. Az meg adásnak idejét pedig az Istenre kell bizoni, mert nem a' mi dolgunk tudni az időket, a' mellyek az Atya hatalmában vadnak. Tfel. 1. vs. 7. ő Felsőge tudja, mikor kell meg-adni, a' mikor ő Felsőgének ditsőséges, Felebarátunknak épületes, minékünk pedig Idvesléges. Bizzuk hát ezt az Istenre. En annakokért tenéked így könyörögök Uram: a' te jóvótoldnak

meg-jelentésének ideje vagyon. Isten a' te irgalmasságodnak sokságában bál-gass meg engemet, a' te szabadításod felől való ígéretednek igazságában. Sólt. 69. vs. 14. A' te kezében ajánlom azért az én lelkemet, mert meg-váltottál engemet Uram, Igasságnak erős Istene. Sólt. 31. vs. 6. Mik. 7. vs. 7—10.

(29) Eddig láttuk; kihez kell könyörgésünket bocsátanunk? Azt-is elé-adtuk: Mitsodáfnak kell lenni a' könyörgő embernek és miképpen kellyen könyörögni? kö-vetkezik immár a' Harmadik, t. i. Mikért és kikért kellyen könyörögni? (1) A' könyörgő embernek kell az Istentől jókat kérni. Jak. 4. vs. 3. még pedig minden jókat; de az Istennek akarattya szerint. 1 Jan. 5. vs. 14. Leg elsőben pedig azokért a' dolgokért kell könyörögni, a' mellyek az Isten ditsősségére tartoznak. Mát. 6. vs. 33. Azután a' mellyek a' mi Lelkünk idvességét nézik. Sid. 13. vs. 9. Ugyan-is: Mit használ valakinek ha a' világot meg-nyeri-is, ha az ő lelkét el-veszti. Mát. 16. vs. 26. 1 Kór. 9. vs. 11. Végezetre, mind azokért, a' mellyek

a' mi telti életünknek békefességére s' táplálására tartoznak. 1 Móf. 28. vs. 20. 21. a' hól a' Jákób kíván az Istentől, őrizetet, éltet, öltözetet, békefességet. Zak. 10. vs. 1. 1 Sam. 1. vs. 10. Igen nevezetes a' Jábésnek könyörgése, a' ki but sóha sem látott. 1 Chón. 4. vs. 10. Mind-ezeknek pedig fummája az el-mon-dott rendel befoglaltatik az Uri Imádságban, a' mely az egész Tör-vénynek s' 'Evangeliumnak-is sum-mája. Mát. 6. Luk. 11. Itt pedig meg kell jegyezni. (a) Azokért kell kivált könyörögni, a' mellyek szükségesebbek. Mát. 6. vs. 8. 32. Mikor az Isten Salamonnak ezt mondá: Kérj a' mit akarsz, hogy adjak néked. 1 Kir. 3. vs. 5. ő értelmes és bölts szívet kére. vs. 9. a' mellyért-is nem csak böltsességet, hanem gazdagságot s' ditsősséget nyere Istentől. vs. 12. 13. De bizony igen kevés Salamon találkoznék ma, a' ki a' böltsességet fellyebb betsülné a' gazdagságnál. Sőt fokban vadnak olyanak, a' kik nem hogy magok-nak kérnék Istentől a' böltsességet, hanem azt-is irigylük, ha mások

172 URAM, TANITS MINKET
 azt megszűze földön, sok szenvedéssel és nagy költséggel keresik, mint a' Móses szolgája. 4 Mós. 11. vs. 28. 29. De nem tsak irigylik; hanem meg-is akarják tiltani. Mark. 9. vs. 38. De bár minden ember böltös volna. 4 Mós. 11. vs. 29. Bár minden ember közél és valóban való Keresztyén volna. Tfel. 26. vs. 29. s' affélében magát nem ártaná. De bizony ez-is tudatlanságból származik. A' ki azért nem tudja melyik jobb, a' böltseffégé, vagy a' gazdagság? menjen Salamonhoz s' tanóllyam-g. Péld. 3. vs. 13. 14. 15—18. *Jól meg-látszátok azért a' mit tselekeztek, bagyatok békét a' böltsefféget keresőknek, mert Isten tanátsát követik, ha pedig az Istenről vagyon, azt ti fel nem bonthatjátok, hogy ne látszátok Isten ellen tuskodni.* Tfel. 5 vs. 35. 38. 39. *Az embereknek kellé inkább engedniük, vagy az Istennek? ti magatok ítéljétek meg.* Tfel. 4. vs. 19. 5. vs. 29. (b) Nem kell a' könyörgésben tsak a' mi hazunkat néznünk. 1 Kór. 14. vs. 4. Azonban soha felettébb valókért nem kell könyörögni, hanem tsak a' hozzánk illendőkért. Péld. 30. vs. 8.

Ne

IMA'DKOZNI. Luk XI. 1. 173
Ne adj felettébb való gazdagságot s. t. táplály engem hozzá illendő eledellel. Ezért parantsoltatik az Uri imádásban-is, hogy ne légyünk telhetetlenek, hanem elégedjünk meg a' mindennapi kenyérnek kérésével. (c) Ide tartozik a' gonoszoknak rólunk el-hárittatásáért való könyörgés-is. Sólt. 6. vs. 3. 2 Kór. 12. vs. 7. 8. 9. Efés. 6. vs. 12. a' mellyeknek a' mi életünk ugyan tárgyul ki tétetett, és ha jól meg vizsgáljuk, nintszen nyomorultabb teremtettt állat az embernél, a' ki soha más segítségé nélkül nem lehet; ugyan-is ha születtik, magával jól tehetetlen sok ideig, ha fel-nevekedik, mennyi nyavalyákkal kell küszködni, mennyi ellenségi vadnak, ha el-vénül, ismét a' gyermeki állapotra visszafut, egyéb teremtettt állatok pedig erre nézve boldogobbak: Ugyannyira, hogy tsuda, hogy hogy lehet az ember még-is kevély, a' ki meztelen jö e' világra, az oktonalától körül le tépett bő-ökkel s' szörökkel ékefti magát, ha fokot gyűjt is magával el nem viheti, s' nem tudja kié lesz végre. (d) Mind-

H 3

a-

174 URAM, TANITS MINKET
 azonáltal inkább kell a' Sátán a'
 bűn és test ellen, mint egyéb nyo-
 morúságok ellen könyörögni. Rom.
 7. vs. 13—21. Nem illő tehát az
 embernek maga veszedelméért kö-
 nyörögni. Jón 4. vs. 3. 4. mert ez
 nem csak a' természetnek törvé-
 nyével ellenkezik, a' mely által
 fenki a' maga testét nem gyűlöli,
 hanem inkább neveli s' táplálja.
 Efes. 5. vs. 29. hanem az Isten tör-
 vénye ellen vagyon, és nyilván a'
 nyóltzadik Parantsolat ellen. Hal-
 lottam azt, hogy volt olyan Tu-
 dós ember, a' ki az Istennek azon
 könyörgött, hogy a' Sántát szál-
 litta véle szemből; de ez ebben
 a' kérésében tudatlan volt, és nem
 tudta mit kért. Mát. 20. vs. 21. 22.
 el felejtette volt az Uri Imádság-
 ban való hatodik kérést. Nem ju-
 tottefeben az Idvezitőnk parantsol-
 lattya. Mát. 26. vs. 41. és a' Krístus
 könyörgése. Luk. 22. vs. 31. 32.
 Nem emlékezik arra mint jára a'
 Sz. Péter Apostol. Mát. 26. vs. 35.
 70. 72. 74. Bajos dolog-is a' Sántán-
 al szemből szállani; mert vagy ki
 régi tanolt és tudós lélek ő és fok
 ezer

IMÁDKOZNI. Luk. XI. 1. 175
 ezer praktikái vadnak. A' Sz. Jóh-
 is elig győzi vala. A' Sz. Pál sem
 fzenvedheti vala azt. 2 Kor. 12. vs.
 7—9. A' Krístus-is eleget küszködik
 vala. Mát. 4. Mát. 20. vs. 22.
 26. vs. 38. Luk. 22. vs. 44. Azon-
 ban az ilyen kérés kérkedékeny-
 ség nélkül nem-is lehet. *Kérdés:*
 A' lelkieket őllyanképpen kellé
 Istentől kérni, mint a' testi szük-
 séges jókat? *Felelet:* Nem, hanem
 valami külömbféggel. Ugyan-is a'
 mennjivel nemesb része az em-
 bernek a' lélek a' testnél, annyival
 méltóságosabbak a' lelki dolgok a'
 testiéknél. A' lélek halhatatlan,
 az Istennek lehellete. 1 Mós. 2. vs.
 7. és az által lettünk Istennek nem-
 zeti. Tsel. 17. vs. 23. A' test pedig
 csak ideig tartó, romlandó, mulan-
 dó s' halandó. A' lelki dolgokat
 tehát úgy kell kérni, mint a' mel-
 lyek egyenesen tartoznak az idvef-
 ségre, mint a' mellyek magokban
 valófágos jók, és így tellyességgel
 szükségeselek, és a' testi jókhoz el-
 válhatatlanul nem kötöttek, mint
 örökké meg maradandók. A' testi
 jók pedig alatsanok és veszendők,

170 URAM, TANITS MINKET
és tsák hával kell azokat kérni, ha
t. i. az Isten azokat szükségeseznek
ítéli, az ő ditsőségének és a' mi
idveffégünknek s' Felebarátunké-
nak ele-mozditására; nem-is sza-
bad a' telti jókat külföldben kérni,
hanem-ha oly szándékkal, hogy
azokkal alkalmasabbá tételhe-
fék, a' Lélek, az ő idveffégének
félelemmel való ki dolgozására, és
igy az egész ember leheffen az
Istennek ditsőségére. 1 Kór. 6.
vs. 20.

(30) *Kérdés:* Kikért kell (2) kö-
nyörögni? *Felelet:* Minden embe-
rekért. 1 Tim. 2. vs. 1. 2. Minden
közönséges és magános könyörgé-
sekben-is, könyörgünk magunkért
s' másokért, sőt néha mások ellen.
Imádkozzunk hát egy másért. Jak.
5. vs. 16. Efés. 1. vs. 16. Kolos.
1. vs. 3. 1 Theff. 5. vs. 25. Ezért
parancsolja Ildvezítőnk-is, hogy
az Uri Imádságban az Istent így
szólítsuk meg: *Mi Atyánk.* Kö-
nyörödjünk az egymáshoz való sze-
reletért, hogy mindnyájan egyek
legyünk. Ján. 17. vs. 21. Es a' kö-
zönséges szükségeket úgy gondol-
lyuk,

IMA'DKOZNI. Luk. XI. 1. 177
lyuk, mint-ha mi magunk szükségéi
vólnának. Kell tehát *legelföben* kö-
nyörögni, az e' földön el-terjedett
s' vitézkedő Anya Sz. Egyháznak
békeffégéért. 1 Kir. 8. vs. 29. 30.
Dán. 9. vs. 20. A' Pogányoknak és
a' Sidóknak abban bé jöveletek ál-
tal való örögbülséért, és a' Lelki
Tanítókért. s'. t. 1 Theff. 5. vs. 12.
13. Sid. 13. vs. 7—17. 1 Kór. 15. vs.
27. Abban a' bűnösöknek meg-té-
réfékért. 1 Sam. 12. vs. 23. 1 Kir.
8. vs. 50. Annak a' hipókritáktól
való meg-tisztulásáért. 1 Kór. 5. vs.
11. 13. *Azért* kell könyörögni min-
den Királyokért, Fejedelmekért,
Hatalmasságokért, Magisztrátusokért,
kivált a' kik Keresztyének és a'
kiknek tartozunk engedelmeskedni.
1 Tim. 2. vs. 2. Róm. 13. vs. 7. Hogy
légyenek azok az Isten Házának táp-
lálói és dajkái. *Továbbá,* kell könyö-
rögni a' nyomorultokért s' berege-
kért. Jak. 5. vs. 14. Utonjárókért,
Esdr. 8. vs. 21. özvegyekért, árvákért,
jövevényekért, minden szükölködő
szegényekért. 1 Kir. 8. A' kiferretet
szenvedőkért. s'. t. s'. t. Kivált-
képpen az Krisztusért, az igaz Vál-
H 5 Há

178 URAM, TANITS MINKET
 láfért, a' Keresztyéni névért üldözést és rabfágot szenvedőkért. Tfel. 12. vs. 5. Pétert azért örizik *vala a' fogságban, a' Gyülekezet pedig szüntelen könyörög vala Istennek ö érette.* Luk. 22. vs. 32. Sid. 13. vs. 3. Sólt. 141. vs. 5. *Végezeire,* imádkozni kell a' mi ellenségeinkért-is, a' mint a' Krisztus parantfollja, Mát. 5. vs. 44. maga példájával-is bizonyította. Luk. 23. vs. 34. a' Sz. István-is ötet követte. Tfel. 7. vs. 60. *A' ki térdre esvén, nagy fel szóval kiált vala: Uram bocsásd meg nekik e' bünt.* Ne tessék hát minékünk-is e' képtelen dolognak, kivált ha valami idegen, főt a' mi Vallásunknak ellensége azt kívánja, hogy ö érette a' mi Gyülekezetünkben könyörögtesünk, *hogy minden népek esmérjék-meg a' mi Istenünknek nagyságos nevét és félyék ötet, ugy mint mi.* 1 Kir. 8. vs. 41. 42. 43. és el-jöven, tudják-meg azt, *hogy vagyon Próféta Izraelben.* 2 Kir. 5. vs. 8. 'Es jöjjenekel mi hozzánk, ezt mondván: *Haltottuk hogy az Isten vagyon veletek.* Zak. 8. vs. 23. Esdr. 7. vs. 27. 6. vs. 10.

(31) Kérdés: Azt hallám hogy min-

IMA'DKOZNI. Luk. XI. r. 179
 minden emberekért kell imádkozni, de hiszem a' Krisztus sem könyörgött mindenekért; hanem csak azokért a' kik néki adattak. Ján. 17. vs. 9. A' Sz. János sem mondja hogy minden bűnösért könyörögjünk. *Felelet:* (a) Igen-is azt mondtam; de nem magamtól mondtam hanem a' Sz. Pál Apostol mondotta, hogy minden emberekért kell imádkozni, és abban kétkedni nem-is lehet. 1 Tim. 2. vs. 1. (b) A' mi a' Krisztust illeti olvasd-meg alább-is, vs. 20. és által láthatod, hogy itt a' Meg-váltásnak munkájáról vagyon emlékezet és hálaadás, jól tudta pedig a' Krisztus mint minden tudó, hogy kik az meg-váltottak s' kikért jött a' világra, azért itt csak azokért ad halálat s' azokért könyörög, mi pedig nem tudjuk kik a' meg-váltottak; mert ilyenek minden népben, nyelvben s' Vallásban-is vannak. Jelen. 5. vs. 9. Azonban azoknak a' jóknak u. m. az örök életnek s'. t. a' mellyekért a' Krisztus ott könyörög csak egyedül a' meg-váltottak lehetnek részei. A' mi a' Sz. János Apostol szavait nézi,

nem tiltja ő hogy a' halálra vétkezett bűnösökért-is ne könyörögjünk, hanem csak azt mondja: 'En nem parantsolom tinéktek hogy az efféle emberekért könyörögjete, s' azzal sem biztathatlak titeket, hogy az ilyen könyörgés oly bizonyosan meg fog halgattatni Istentől, mint az a' melyről szólottam Ján. 5. vs. 14. 15. 16. mert az olyan bűnösök, meg keményedet nyakuak, és fok intélek után-is meg nem tértenek, vagy talám az Evangélium folyamattyának-is ellene állattanak, a' milyen bűnösök fokszor az Apostolok idegejében hirtelen való halállal s' tapaszthatóképpen meg-büntettettek.

(32) Innen vette eredetét az a' *Kérdés*, a' mely a' Tudóssók között fen forog: *Vall-on az Egyházi Tanító, midőn közönségesen könyörög, csak az igaz Hívőknek képekn könyörögé?* Vagy az egész Gyülekezetnek képében, a' melyben sokszor hipokriták, hitetlenek s' meg-átalkodott bűnösök-is felesen találtnak? *Felelet.* (1) A' Rendkívül való közönséges könyörgésekben, a'

a' mellyeket a' Magisztrátus tétet a' Pappal, midőn valami Tárfaságban, vagy Nemzetben valamely rzégérés vétek uralkodik, és azért az egész hely Istentől büntettetik, akkor a' Tanító minden olyan gonosz bűnösöknek képekben-is tartozik könyörögni, azokról vallást tenni, azoknak botsánattyát kérni, és az Isten ostarának meg szűnéseért könyörögni; mert az ilyen könyörgésért, az Isten gyakran az egész helységnek meg kedvez, azonban a' Tanító függ a' Magisztrátustól és a' Gyülekezettől-is. (II) De a' rendes közönséges könyörgésekben jöllehet az Egyházi Tanítónak mint minden emberekért úgy a' hipokritáknak s' hitetleneknek-is meg-térésekért kell könyörögni; de nem azoknak képekben. (a) Mert az Apostolok Leveliben is a' könyörgések csak az hívőknek képekben formáltattak. (b) Mert így a' hívők és a' hitetlenek között femmi különbség nem lészén. (c) Mert úgy a' Tanító könyörgésének nagyobb részére vagy a' hívők, vagy a' hitetlenek, igazán áment nem mondhatnak. H 7 (33)

182 URAM, TANITSMINKET

(33) *Kérdés:* Azt-is hallám hogy némely emberek ellen néha szabad könyörögni, Ugy vagyóné az? *Felelet:* Igen-is; de nem valami magános haragból s' indulatból; hanem az Isten ügyéhez való buzgó fzezelemből, a' menyiben annak némellyek álhatatofan és meg-térhetetlenül ellene tézlik magokat. Jér. 18. vs. 20—22. Kegyefen tehát és okofan kell az ilyen könyörgéft formálni; mert nem mindenkor vagyon ideje s' helye. Luk. 9. vs. 54. 55. Jól reá kell tehát vigyázni, minémü indulatból származnak az efféle kérések, vallyon az Isten ditsősségéhez s' Házához való fzeretéből? Vallyon Ilyéfi lélek-ből? 1 Kir. 18. vs. 40. 2 Kir. 1. vs. 10. 12. Hozzá kell tehát ezt mindenkor tenni, ha az Istennek ditsősséges, az Anya Sz. Egyház-nak épületes, ha Istennek és az ő igazságának úgy tetszik, s' egyéb-keppen az őllyanak meg térni nem akarnak. 2 Móf. 32. vs. 27. 4 Móf. 16. vs. 15. 4 Móf. 25. vs. 8. Jóf. 7. vs. 25. Bir. 16. vs. 28. 2 Chron. 24. vs. 22. Néhém. 4. vs. 4. Sólt.

IMA'DKOZNI. Luk. XI. 1. 183.

40. vs. 15. 16. 59. vs. 14. 83. vs. 17. 18. 109. vs. 6—15. Jér. 7. vs. 16. Tfel. 4. vs. 29.

(34) A' ki immár ezeket tudja s' ezek szerint a' Régulák szerint könyörög, az a' mennyei Udvar-hoz nem tfak bé nyújtotta alázatos Instántiáját a' Sz. Lélek által; hanem vagyon ott nagy Agense az Ur Jépus Krisztus, a' ki által kegyelmes Választ bizonyosan reménlhet, s' várhattya az Atya Istenöl az ő könyörgésének *meg-balgattatását*. Sid. 4. vs. 16. *A' meg-balgattatás* pedig külömb külömb féle igékkel tétetik ki a' Sz. Irásban. Ugyan-is mondatik az Isten a' könyörgöre és az ő könyörgésére *tekinteni*. 1 Móf. 1. vs. 4. Arról *el nem felejtkezni*, hanem *meg-emlékezni*. 1 Sam. 1. vs. 11. *Közel és jelen lenni* a' segedelemmel. Sólt. 145. vs. 18. 19. *Azt kedvelni*. Jób. 42. vs. 9. A' zörgetőknek, kérőknek *meg-nyitani, meg-adni*. Mát. 7. vs. 7. 8. *Segítségül lenni*. Sólt. 50. vs. 15. *Meg felelni*. 1 Sam. 23. vs. 2. Az Isten pedig fokképpen felel vala régen a' könyörgőknek. (a) Hathatós szóval. Ján.

184 URAM, TANITS MINKET
 Ján. 12. vs. 27. 28. (b) A' Próféta-
 k által. 2 Kir. 20. vs. 4. 5. (c) Az
 Uimok és Thummimok által.
 2 Móf. 28. vs. 30. 1 Sam. 28. vs. 6.
 (d) Néha bizonyos s' látható kül-
 fő jelek által. 1 Crón. 21. vs. 26.
 Tíel 4. vs. 31. 16. vs. 26. (e) Né-
 ha pedig álmok által. Bir. 7. vs. 15.
 s' t.

(35) Lehetetlen dologis, hogy
 az Isten az ilyen könyörgéseket
 meg ne halgassa, mert ő Fellege
 a' benne hívőknek igaz kéréseket
 mindenkor meg szokta halgatni.
 Solt. 50. vs. 15. s' t. De még a'
 nyögéseket, fohászkodásokat, és
 a' könyhullarásokat-is meg halgat-
 tya. Solt. 38. vs. 10. 102. vs. 21.
 Solt. 56. vs. 9. 39. vs. 13. Meg-
 halgattya pedig mind ezeket jó Izzivel
 és örömeft. Péld. 15. vs. 8. 1 Pét.
 3. vs. 12. Meg-bánhatatlanul és
 szemrevaló hányás nélkül. Jak. 1.
 vs. 5. Idején korán. Solt. 27. vs.
 5. 6. Esai. 49. vs. 8. 2 Kór. 6. vs. 2.
 Vagy minekelőtte könyörgönék.
 Esa. 65. vs. 24. Vagy éppen a' mi-
 kor könyörgünk. Dan. 9. vs. 20.
 21. 23. Vagy a' könyörgés után.
 1 Kir.

IMADKOZNI. Luk. XI. 1. 185
 1 Kir. 3. vs. 11. Egy szóval mind
 örökké meg halgat. Esa. 51. vs. 6.
 Sőt többet mondok: Inkább meg-
 halgat mint-sem reménlenök, töb-
 bet ad mint-sem kérünk. Abrahám
 Ismaelért könyörög, az Isten meg-
 is halgattya, de Iffakot-is igéri.
 1 Móf. 17. vs. 19. 20. Salamon tfak
 böltsefléget kér, az Isten azt-is ad,
 de gazdagfagot-is és ditsöfléget.
 1 Kir. 3. vs. 12. 13. 2 Kir. 19. vs. 19.
 Ezékiás tfak a' szabadulásért kö-
 nyörög, de az Isten annak felette
 maga le vágja az ellenséget, és el-
 veszti Sénakéribot. vs. 35. 37. Már.
 6. vs. 33. Solt. 21. vs. 5. Sőt job-
 bat ad mint-sem mi kérünk. Az
 Apoitolok azt kívánnák vala tud-
 ni, mikor épülne-meg az Izrael or-
 szága. Tíel. 1. vs. 6. De a' Krisztus
 jobbat ígér nekik t. i. a' Sz. Lel-
 ket. vs. 8. Végezetre nagyobb-
 mondok, az Isten néha többet ad,
 mint-sem ígért vólt. 4 Móf. 17. vs.
 5. Az Isten azt igéri, hogy annak
 veszfzeje a' kit választánd meg-
 virágozik; de az Aron veszfzeje
 nem tfak meg virágozék, hanem
 mondolát-is terme. vs. 8. *Annak
 pedig*

pedig a' ki végzetelen bőszséggel min-
deneket tselekedetük feljebb hogy nem
mint kérjük, vagy el-ménkben befog-
juk, a' mi bennünk munkálkodó erő
szerint. Annak dicsőség legyen az
Anyaszent-egyházban a' Krisztus Jézus
által, minden időben, és mind örökkön
örökké. 'Amen. Efes. 3. vs. 20. 21.

(36) Azt mondam feljebb: Le-
hetetlen dolog hogy Isten az ilyen
igaz könyörgést meg ne halgassa,
Ugy-is vagyón, oka pedig ennek
ez. (a) Mert maga az Isten azt
meg ígérte, a' kinek minden ígé-
retei ugyanok és ámenek, és kön-
nyebb az égnék és a' földnek el-
mulni, hogy sem mint az ő beszé-
dének bé nem tellyesedni; mert
nem ember hogy meg változzék,
főt az változálnak árnyéka sem fér
ő hozzája. Meg ígérte pedig azt:
Sólt. 50. vs. 15. Zak. 14. vs. 17.
Mát. 7. vs. 7. 8. Mát. 21. vs. 22.
Valamit keréndetek könyörgéstecken,
ha hijéndetek, el-vészitek. Ján. 14.
vs. 13. Tfel. 2. vs. 21. Minden va-
laki az Urnak nevét segítségül hívja,
meg tartatik. Rom. 10. vs. 13. (b)
Mert a' Krisztus a' maga példájáva-

is ezt tanította, hogy a' ki jól tud
imádkozni, az akármi nagy és fok
dolgot meg-nyerhet. Mát. 26. vs.
53. Ján. 14. vs. 12. Márk. 11. vs. 24.
Innen vagyón hogy a' szüntelen
való könyörgés mindent meg győz.
Ugyan-is meg győzi az Isten.
1 Móf. 32. vs. 28. Márk. 11. vs. 24.
Luk. 18. vs. 7. Az Isten Fiát. Mát.
15. vs. 28. Az ördöget. Mát. 17. vs.
21. A' Világot. 1 Ján. 5. vs. 4. Az
 eget. Jak. 5. vs. 17. Egy szóval,
meg győz az igaz buzgó könyörgés
mindent. Márk. 9. vs. 23. Mindenek
lehetőségek a' hívőknek. (c) Mert
a' könyörgés által való tisztelet igen
kedves dolog az Isten előtt. Ének.
2. vs. 14. Sólt. 141. vs. 2. 1 Pét.
2. vs. 5. 1 Ján. 1. vs. 3. A' jó illatok
a' szenteknek imádságok. Jelen. 5. vs.
8. Kedves pedig ez az Isten előtt,
mind a' Krisztusért, a' kiben bé öl-
tatott a' hívő ember. Ján. 11. vs.
42. 14. vs. 13. Jelen. 8. vs. 3. 4.
mind a' Sz. Lélekért, a' ki a' kö-
nyörgéseket diktállya. Rom. 8. vs.
26. mind a' dologért, a' mellyet kér
az ember. 1 Kir. 3. vs. 10. mind
pedig azután a' könyörgő emberért.

188 URAM, TANITS MINKET
a' kinek hite vagyon s' abból kö-
nyörög. Mát. 15. vs. 28. 21. vs. 22.
1 Pét. 2. vs. 6. A' ki az Isten barát-
ya. Ján. 15. vs. 14. A' ki az Isten-
nek *Papja*. Jelen. 1. vs. 6. A' kiaz
Istennek Háza és a' sz. Léleknek
temploma. Ján. 14. vs. 23. 1 Kór. 3.
vs. 17. A' ki az *Istennek fia*. Ján. 1.
vs. 12. A' ki a' Krisztusnak el jegyez-
tetett *mátája*. Jelen. 22. vs. 17.
A' Krisztusnak *örökös társa*. Róm. 8.
vs. 17. Sőt a' Krisztussal egy szék-
ben uralkodó *Király*. Jelen. 3. vs.
21. és a' mi leg nagyobb, az *Isteni*
természetnek részese. 2 Pét. 1. vs. 4.
'Oh mely drága privilégiumok! oh
mely nagy méltóságok! Nagy méltó-
ság vala régen Római emberre
lenni. Tfel. 16. vs. 37. Abrahám
Fiának hivatni. Ján. 8. vs. 33. 40.
Az igaz Keresztyén ember pedig
ama' menyből alá szállott Jéru-
sálemnek lakosa és az Istennek fia.
Ha azért azzal ditsekedik vala az
Abrahámnak testi maradéka, a' mi
vagyon, 5 Móf. 4. vs. 7. mennyi-
vel inkább ditsekedhetik azzal az
Abrahámnak hitbéli maradéka, a'
kik az igaz Keresztyének: *Mitoda*
nagy nemzettség ilyan? a' melyhez

IMA'DKOZNI. Luk. XI. 1. 189
oly közel volna az Isten, mint a' mi
Urunk Istenünk hozzánk mindenkben,
valamellyekben segítségül hívjuk ötet.
(d) Mert nem tfák azt mondja az
Apostol: hogy *barbátos az igaznak*
könyörgése. Jak. 5. vs. 16. hanem
azt az Illyés példájával meg-is bi-
zonyította. vs. 17. Sőt, ne hogy va-
laki azt mondaná, könnyű volt Il-
lyésnek, mert Istennek nagy lelkű
Profétájavolt, azt-is hozzá téfszi
az Apostol, hogy *ő-is nyomorúságok*
alá rekesztetett ember volt, mint mi.
De nem tfák az Illyés példája, ha-
nem fok más példák ezent bizo-
nyittrák. Az Isten Mósesnek ké-
rására magát néki meg-mutattya.
2 Móf. 33. vs. 18. 19. A' Jósué ké-
rására a' nap és a' hód meg álla.
Jós. 10. vs. 13. A' szomjuhozó Sám-
sonnak viz ered a' kösziklából.
Bir. 15. vs. 19. Az 'Esfaiás kérésére
az árnyék tiz gráditsza vízfőz tér.
1 Kir. 20. vs. 11. Könyörgések ál-
tal magzatokat nyertének az Isten-
től. Ifák. 1 Móf. 25. vs. 21. Ráchel.
1 Móf. 30. vs. 22. Anna. 1 Sam. 1.
vs. 11. Egészséget nyert, az Abra-
hám kérésére Abimélek. 1 Móf. 20.
vs.

190 URAM, TANITS MINKET
 vs. 17. Ezékiás életének meg hosszabbulását. 2 Kir. 20. vs. 5. 6. Sallamon böltségségét. 1 Kir. 3. vs. 9. 10. 'Eliféus kérésére a' halott feltámad. 2 Kir. 4 vs. 33. A' Siriabéliek vakfággal meg veretnek. 2 Kir. 6. vs. 18. Sokan kérések által az ellenféget meg verték. 2 Móf. 17. 2 Chrón. 14. és 20. Dániel az orofzlánok közt meg marad. Dán. 6. vs. 23. Lásd. Hof. 12. vs. 4. Solt. 22. vs. 6. Jón. 2. vs. 3. Tfel. 10. vs. 4. Mát. 15. vs. 22. Est. 4. vs. 3. Ján. 4. vs. 50. Luk. 17. vs. 5. Deki tudná eléfzámllálni mind azokat a' könyörgéseket, a' mellyek az Istentől meg-halgattottak, mivel azokkal rakvák mind az 'O mind az Uj Testamentomi Irások, és az Anya szentegyházról irt Hiftóriák. Sid. 11. vs. 32—34. a' mellyeknek fel keresését a' K. Olvasóra bizom, az eddig elé számlált példák pedig az én tzelomra elégségesek lesznek.

(37) *Kérdés* : Honnan vagyontehát, hogy oly fok emberek panaszkodnak, hogy az ő könyörgések Istentől meg nem halgattatottak?

Fe-

IMA'DKOZNI. Luk. XI. 1. 191

Felelet : Ha tellyefféggel éppen meg nem halgattattak, kétféleg kívül nem igazán kérték, azért nem vették el, a' mint az Apostol szól. Jak. 4. vs. 3. Az őllyan könyörgéseket pedig hijában való könyörgéseknek nevezete alatt foglalunk be a' következendő Részben, a' hól a' meg nem halgattatásnak okait is láthatni. *Kérdés*. Ugyde a' hívő kegyes embertől-is halljuk néha ezt a' panaszt, a' ki igazán könyörög? *Felelet* : 'En pedig a' mint fellyebb meg-bizonyítam, most-is elmérem azt mondani : Hogy lehetetlen dolog az igaz könyörgésnek meg nem halgattatni Istentől. Sőt immár többet mondok : minden könyörgő ember, ha tudta kinek, miképpen s' miért kellyen könyörögni, és az el mondott Régulák szerint könyörögött, egyátallyában azon szempillantásban, a' melyben könyörögött, ha nem egészfzen-is, ugyan tfak nagyobb részén meghalgattatott Istentől; mert a' maga akarattját az Istennek akarattya alá vetette, tsendes és békesféges elmével s' bizonyos hittel vólt; főt

192 URAM, TANITS MINKET
főt az Istennek azért-is könyör-
gött, és a' maga lelkét-is biztatta.
Sólt. 43. vs. 5. és így az Istennek
a' meg adás iránt időt nem szabott;
ha azért így járult az Istenhez, ha
így könyörgött, ha így ment-el az
Isten színe elől, bizonyára tehát
az ő imádságában nagyobb részén
meg-halgattatott: hogyha pedig
ilyen nem volt a' könyörgő ember,
kétség kívül hibás volt az ő kö-
nyörgése, maga az oka, hogy meg-
nem halgattatott.

(38) Tanóld-meg mindazonáltal
és jegyezd-meg K. O. (a) Hogy
más dolog a' könyörgést meg nem
halgatni, más pedig a' kérésnek
meg adását egy ideig el-halasztani.
Az Isten az igaznak jó kérését nem
tűs meg hallja mindenkor, hanem
meg-is halgattya; de mindazonál-
tal annak meg-teljesítését, bölts
okokra nézve, fokszor bizonyos
időig el halasztja, kivált mikor a'
késelemben semmi veszedelem
nintsen. Ezt maga 'Edes Idvezi-
tőnk bizonyította. Luk. 18. vs. 7. 8.
*Az Isten nem állé bosszút az ő válasz-
zottiért, kik ő hozzá kiáltanak éjjel*
és

IMÁDKOZNI. Luk. XI. 1. 193
*és nappal, ha el-halasztja-is? Mondom
néktek: meg-szabadítja őket hamar.*
Habak. 2. vs. 3. Szabad pedig az
Istennek azt el-halasztani, s' vad-
nak-is ő Felfégének arra minden-
kor bölts okai, és a' mint szokták
mondani: *Mindennek ideje vagyon.*
*Az Isten nem siet, nem-is késik, még-
is mindenüve, mindenre, s' mindenkor
el érkezik.* Sófón. 3. vs. 5. Időt pe-
dig az Istennek eleiben szabni nem
a' mi dolgunk. Tfel. 1. vs. 6. 7. 8.
ő Felfégére kell azt bizni; mert a'
mint a' meg-halgatásnak, úgy a'
meg-adásnak-is vagyon az Istennél
el-rendelt bizonyos ideje s' órája.
Sólt. 32. vs. 6. 69. vs. 14. El-ha-
lasztja pedig az Isten a' kérésnek
meg-adását fokszor azért. (1) Hogy
a' mi Isten kegyelmére való mel-
tatlanágunkat annál jobban meg-
eszmérjük. Péld. 1. vs. 24. 28. Efa.
1. vs. 15. 16. Így tselekedék József is
az ő Attyafiaival. 1 Móf. 42. vs. 7. 21.
(2) Hogy az ő hiveinek híreket, re-
ménységeket, benne való bizodalmo-
kat, békesíleg türesek meg-pró-
bállya, gyakorollja, frissellye, vilá-
goslagra hozza. 2 Chron. 32. vs. 31.
Sólt.

194 URAM, TANITS MINKET
 Sólt. 27. vs. 14. 130. vs. 6. 7. 8.
 (3) Hogy annál áhítatosobban imádkozzanak, s' annál inkább szíveken fel-gerjeszse a' kért jóknak és könyörgés Lelkének alázatos kívánságát. Luk. 18. vs. 1. 5. Mát. 15. vs. 22. 25. 27. Néh. 9. vs. 3. Efa. 26. vs. 17. 18. 1 Móf. 32. vs. 26. Sólt. 51. vs. 12—14. (4) Végezetre, hogy a' nyomorúságok alól fel szabadulni, a' világból ki költözni s' az Istenhez az örök életre menni lakni, annál inkább ohajtsák, Sólt. 35. vs. 7. Vagyki sokáig várakozik pedig az Isten a' mi meg térésünk után. Róm. 2. vs. 4. Hogy hogy volna tehát még-is nehéz nekünk az ő kegyelmét egy ideig békecséges türelemmel várnunk? Tanöld meg K. O. (b) Hogy az Isten sokszor a' maga böltségsége szerint, ha azt nem adja-is-meg szintén a' mit kértél, ugyan csak ad egyebet ahhoz hasonló jót vagj jobbat, a' melyből mindazonáltal nem következik az femmiképpen, hogy az Isten a' könyörgélt meg nem halgatta volna. Abrahám könyörög Ismaelért, az Isten Isákot-is igéri. 1 Móf. 17. vs.

IMADKOZNI. Luk. XI. 1. 195
 vs. 18—20. Dávid könyörög az Uriás feleségétől született gyermekéért; de az Isten Salamont adja néki. 2 Sám. 12. vs. 16. 24. A' Sz. Pál Apostol' kéri a' Sátán tápdaő Angyalának tőle való eltávolozását, az Isten a' maga kegyelmét igéri néki. 2 Kór. 12. vs. 8. 9. Az Apostolok kívánják az időket tudni, a' Krístus a' Sz. Lelket igéri nekik. Tsel. 1. vs. 6—8. Ugy ha a' gyermek kenyeret kérvén az Anyjától, kalátsot vészén; ha vizet kér, bort vészén, ki mondaná azért, hogy a' gyermek meg nem halgatatott az ő Anyjától. Bizony gyakran ugy láttzik az embernek hogy jót kér; de mérges skörpiót kér, az Isten pedig jobban tudja mi a' valóágos jó, azért azt adja inkább. Tanöld meg K. O. (c) Ha Isten az igaz könyörgő embernek kérését néha egészfén meg nem adja-is; mindazáltal ugyan csak mindenkor annak valami részét meg-telejesíti, a' menyiben t. i. azt az ő örökké való álhatatos végezése, és az embernek java engedi, a' mellyel meg-mutattya ő Fellege, hogy

hogy az övéinek kéréseket hijában nem hadja, onnan mindazonáltal fenki nem mondhatta, hogy az Isten az igaz könyörgést meg nem halgattya. Abrahám könyörög Sodomaért, de úgy ha ott igazak vadnak. 1 Móf. 18. Az Isten Sodomát el-veszti; de az Abrahám kérésére-is meg-felel, hogy ott annyi igazak nintsenek. Ugyan tfak Lótót meg-tartá. 1 Móf. 19. vs. 16. 4 Móf. 12. vs. 13. 14. 5 Móf. 3. vs. 25—27. Luk. 22. vs. 42. A' Krisztus a' pohárnak el-mulásaért könyörög, az ugyan el nem mulék, de meg-enyhítették a' bátorító Angyal által. vs. 43. Jelen. 6. vs. 9. 10. A' Mártíromok kiáltnak Istenhez a' boszszuállásért, az ugyan el-halaszta-tik; de fejeér ruhák adatának ő nékiek. vs. 11. Láttuk tehát mind-ezekből hogy igaz az, hogy a' buzgósfágos könyörgés igen kedves Istennek, igen hathatós, és azt az Isten minden bizonnal meg-halgattya.

(39) Kérdés: El-híszem immár hogy az Isten minden bizonnal meg-halgattya az igaznak könyörgését; de hogy hogy és mitsoda jelek-

IMA'DKOZNI. Luk. XI. 1. 197
lekből tudhatom én azt meg, hogy az Isten az én könyörgésemet meghalgatta; vagy kétség kívül meghalgattya? *Felelet.* Abból bizonyosan meg-tudhatod. (a) Ha el-vetted azt Istentől a' mit kértél. 1 Móf. 24. vs. 14. 15. 1 Ján. 5. vs. 15. 2 Chrón. 7. vs. 12. 1 Sám. 1. vs. 11. 20. (b) Vagy a' kért jóhoz hasonló más jót vettél, vagy jobbat. 2 Sám. 12. vs. 16. 24. (c) Vagy a' kért jónak valami részét el-vetted. Luk. 22. vs. 42. 43. (d) Ha a' könyörgés után jobbá lettél, és tñdes lelki esmérettel s' békefésleges tüdő elmével bñrsz. Solt. 85. vs. 9. (e) Ha a' könyörgés után az Istenben való bizodalomban meg-erősödöttél, az annak jele, hogy az Isten téged meg-halgatott, ha színtén még meg nem adta-is a' te kérésedet. Luk. 22. vs. 43. 2 Kór. 12. vs. 10. (f) Ha érzed magadban a' háládatosságra való hajlandóságot. Est. 9. vs. 27—31. 'Es elig várod hogy a' meg-halgattatott kérésedet dñtsérjed s' dñtsöñttfed az Istent. Tsel. 3. vs. 8. Jón. 2. vs. 10. 'Esa. 12. vs. 1—6. 1 Ján. 5. vs. 14.

(40) *Kérdés*: Ez ugyan eddig mind jól vagyon; de hátra maradt még egy nehézségem, a' mely ez: Az eddig valókból úgy tanolám, hogy az efféle könyörgések tsák a' teremtetett lélekhez, még pedig az okos lelkű emberhez illenek: hogy hogy vagyon tehát még is hogy az *Isten Fia* az ő meg-tesztelése előtt is könyörgött. Zak. 1. vs. 8. 11. 12. 13. *A' Sz. Lélek Isten-is* efedezik. Róm. 8. vs. 26. 27. Sőt az oktan állatok is mondatnak kiáltani, fohászkodni. Sólt. 147. vs. 9. Jón. 3. vs. 7. 8. Jóel. 1. vs. 18. Sólt. 104. vs. 27. *Felelet*: A' mi az *Isten Fiát* nézi. (I) A' Krisztus a' mennyiben Isten nem imádkozik; hanem imádtatik. De a' mennyiben kezes és közben-járó a' választottakért annyiban könyörög, nem tsuda pedig ha így meg-tesztelése előtt is könyörgött; mert az ő közben-járói Tiszte nem az ő születésében; hanem az örökké való Testamentomban fundáltatott, a' melyben az Atya azt mondotta néki: Hogy-ha az ő életét váltáságnak ár-
 rául le téfzi; tehát meg-fogja látni
 a'

IMA'DKOZNI. Luk. XI. 1. 199
 a' magot; ő pedig azt magára váltalta ezt monván: Imhól vagyok én hogy a' te akaratodat tégyem; innen mondatik világ fundamentoma fel-vettetése előtt meg-öletett Bárányak, a' ki az örökké való Lélek által magát meg-áldozta, s' ezt kiáltja: Atyám ne essenek a' veremben, találtam váltáságnak ár-
 rárt. (II) Nem a' Sz. Lélek Isten könyörög a' maga képében, hanem minket könyörögtet, diktálja, formálja, eszünkben juttatja, mit kell s' miképpen kérni. Zak. 12. vs. 10. 'Es így a' könyörgést megszenteli, Isten előtt kedveslé téfzi, mint Prókátorunk s' Vigasztalónk, a' kit az Atya és Fiu Isten küldött hozzánk. (III) A' Ninivébéli *bar-mok* által tsák a' nagy bánatról s' buról tétetik vala bizonyosság, és tulajdonképpen az oktan állatok nem fohászkodnak, hanem tsák hasonlatosság szerint, és ezzel jelentetik az ő Istentől való függések, az Istennek reájok való gondviselése, a' mely nélkül ők is szükölködnek, hogy így a' fel-fuvalkodott és gazdagágokban dífekedő emberek
 I 4 meg-

200 URAM, TANITS MINKET
meg-szegenüllyenek , és ök-is
meg-esmérjék , hogy mezeitelenek
és szükölködők. Jelen. 3. vs. 17. 18.
1 Tim. 6. vs. 17.

X I. R É S Z.

*Az hijában való Könyörgésekről s'
azoknak némely nevezete-
sebb okairól.*

(1) **H**ijában való könyörgéseknek
nevezem azokat , a' melyek
az Isten előtt nem kedvesek , mely-
hez képest ő Felfégétől meg nem
halgattatnak. Illyen értelemmel
mondatik hijában valóknak az a'
tisztelet , a' mely az embereknek
parantfolati és tudományok szerint
való. Mát. 15. vs. 9. *Hijában tisz-
telnek azzal.* Haszontalan ez és
hijában való. Kol. 2. vs. 23. Illyen
értelemmel neveztetnek ez áldo-
zatok-is hijában valóknak. Efa. 1.
vs. 13. *Ne áldozatok ezután hijában
való áldozatta.* Az efféle könyör-
gésekre mondatik az Isten a' Sz.

írás-

IMA'DKOZNI. Luk. XI. 1. 201

Írásban szerte szélllyel füleit bé-
dugni , azoktól magát el rejtteni ,
azoknak meg nem felelni , főt azo-
kot utálni. Hogy pedig illyen kö-
nyörgések-is légyenek , arról ép-
pen kételkedni nem lehet. Sőt
gyakran a' Sz. emberek-is úgy gon-
dolkodnak , hogy az ő könyörgé-
sek-is efféle. Jób. 30. vs. 20. *kiál-
tok Uram te hozzád , de nem halgarz
meg-engemet , te előtted meg-állok ; de
nem fordítod magadat én hozzáám.*
Sirál. 3. vs. 8. 44. *Ha kiáltok és ri-
kóltok-is , bédugra fülelt az én imád-
tságomra , felbőv vetettél elődben , hogy
által ne mennjen a' mi imádságunk.*
Habak. 1. vs. 2. De nem szükség
erre fok bizonyfágot elé-hordani ;
ugyan-is semmi az emberek szájá-
ban gyakrabban nem forog , mint
ez a' befzéd : Eleget könyörgöt-
tem ; de az Isten nem halgatott-
meg. Hijában szolgálók az Isten-
nek s' mi haszna vagyon ? s'. t.
Malak. 3. vs. 14. 15. *Bőjtöltem , nem
tekintett reám. Az én lelkemet gyöt-
röttem , de nem vette észben.* Efa. 58.
vs. 7. 2 Chrón. 30. vs. 10. Jób. 21.
vs. 14. 15. Hogy-ha pedig ezekre s'
az ehhez hasonló befzédre szorgal-

202 URAM, TANITS MINKET
 matafón reá figyelmezőnk, könnyen átaláthattuk, hogy többire azok alatt méreg és vétkezéreg lappang; mert jóllehet az emberek ilyen módon vallást téstnek arról, hogy az ő könyörgések hijában való; de egytzerfminid magokat igazítván, annak okát magokról az Istenre igyekezik háritani; mint-ha ezt mondanák: 'En az én tisztemet végben vittem, nem tehetek róla s' oka annak nem vagyok, hogy az isten meg nem halgatott. Ezek igazán a' bünös Adám maradéki, a' kinek midőn az Isten, bünét szemire hánná. 1 Móf. 3. vs. 11. Azt nem tfak Evára, hanem az Istenre akará háritani. vs. 12. ezt mondván: *Te adtad ötet mellém*, az az, ha ötet mellém nem adtad volna, én nem vétkeztem volna. De tudják meg az olyan emberek, hogy az ő hijában való könyörgéseknek fundamentomát nem kell az Istenben keresni; mert igen könnyen fel-találhatták azt magokban. Ugyan-is meg-ígérte az Isten hogy az igaz könyörgéseket meg-halgattya, nem-is ember hogy

IMADKOZNI. Luk. XI. 1. 203
 hogy abban meg-változzék. 1 Sám. 15. vs. 29. *Meg sem rövidült az Urnak keze, hogy meg ne szabadíthatná őket, és meg nem süketült az ő füle, hogy meg ne halgathatná őket.* Esa. 59. vs. 1. *De az ő bünök miatt rejtetted el az Ur országja ő előttük, hogy meg ne halgathatná őket.* vs. 2. Méltó hogy minden könyörgő ember ezt az egész Részt figyelmeteliséggel meg-olvassa, a' mellyet rövidségnek okáért most el kell mulatnom.

(2) A' könyörgő emberben nagyon tehát a' hiba, ő az oka, hogy az ő könyörgése hijában való, az az, Isten előtt nem kedves, s' töle meg nem halgattatott. Oka pedig ennek elsőben (a) e' lehet. Ha az ember maga-is az Isten oktató s' intő befzedét meg nem halgatta. Péld. 1. 24. 28. *Mivel-hogy bívlak titeket, és nem akarjátok; kiterjésztém az én kezem és senki elszében nem vészti. Akkoron segítségül bívna engemet; de nem halgatom-meg, reggel keresnek, de meg nem találtnak.* Zak. 7. vs. 13. *Annakokáért miképpen hogy én kiáltottam, és nem hallá meg, azonképpen kiáltottak és nem*

204 URAM, TANITS MINKET
halgattam meg, ezt mondja az Ur.
Ezért nem halgatá meg Isten Saul.
 1 Sám. 28. vs. 6. mert ő sem hal-
 gatta meg az Isten beszédét. 1 Sám.
 15. vs. 22. 23. *Az engedelmeőség jobb*
az áldozatnál, jobb az ő szavának meg-
fogadása, a' kőfoknak kövéreinel. *Az*
Isten ellen való rugóldzás oly nagy vét-
tek mint a' varázslis, és az ő ellene
való keménység, mint a' bálvány imá-
dás. Mik. 6. vs. 6—8. Nem tfuda
 tehát, ha az ilyeneknek könyör-
 gések utálatos az Isten előtt. Péld.
 28. vs. 9. Ján. 9. vs. 31. Efa. 1.
 vs. 15. Mik. 3. vs. 4. Hová kell
 már igazabb dolog, mint ha az min-
 ket nem akar meg-halgtatni, a' kit
 mi-is meg-halgtatni nem akartunk?
 az ellen bizony semmi méltó pa-
 naszunk nem lehet, és mi vagyunk
 okai, hogy meg nem halgat.

(3) Hijában valóvá teszi a' kö-
 nyörgést az-is. (b) Ha a' mi vét-
 keinket és a' másokét-is tisztünk
 szerint nem orvasálljuk, nem igye-
 kezünk ki-szagtatni, főt inkább
 készek vagyunk azokkal ujabb szö-
 verféget vetni. Meg-vállya ezt
 Agoston Doktor maga felől, a' ki
 if-

IMA'DKOZNI. Luk. XI. 1. 205
 ifjúságában azért könyörgött, hogy
 az Isten halasztsa az ő nevezetes
 bűnéből való meg térítését. Az
 effélére néz a' Soltár író Proféta.
 Solt. 68. vs. 18. *Ha hamisságra néz-*
tem volna az én szivemben, meg nem
halgattott volna az Ur. Solt. 35. vs. 9.
 80. vs. 19. Ide való az a' könyör-
 gés is, a' melyben vagy rosz dol-
 got kérünk; vagy valami jó dolgot,
 de rosz véggel. Erről szól az A-
 postol. Jak. 4. vs. 3. *Kértek és nem*
vészitek-el; mert nem jól kértek, hogy
a' ti kívánságitokra költsetek azt. E-
 des Idvezitők-is azt feleli a' Ze-
 bedéus fiainak: *Nem tudjátok mit*
kértek. Mát. 20. vs. 21. 22. Lásd.
 Ján. 2. vs. 3. 4. Efa. 58. vs. 3. 4.
 1 Kér. 2 vs. 22. Semmi vétek pedig
 a' könyörgő emberben inkább ural-
 kodni nem szokott, mint a' maga
 felettébb való szeretete, és annak
 szorgalmatos kívánsága, hogy in-
 dulatainak eleget tehesen. Mát.
 6. vs. 31—34. Nem tfuda tehát ha
 annyi fok hijában való könyörgés
 vagon.

(4) Kérdés: Hát az Istent tfak
 azért kellé tisztelnünk, hogy ő
 arra

206 URAM, TANITS MINKET
 arra méltó, tőlünk meg-érdemli,
 meg-kivánnya tőlünk mint kötölef-
 fégünket? *Felelet*: Vadnak ugyan
 olyan emberek, ákik azt mond-
 ják, hogy az Istent tsupán tsák a-
 zért kell tisztelnünk; de mindazon-
 által a' jutalomnak és a' meg-hal-
 gatásnak reménségét, a' mellyet a'
 Sz. Írás egybe-foglal, ki nem le-
 het rekesztetni. *Mert a' ki az Isten-
 hez járul, ennek binni kell nem tsák
 azt, hogy legyen Isten; hanem hogy
 az ő ingyen való kégyelméből,
 jutalmot ad azoknak a' kik őtet keresik.*
 Sid. 11. vs. 6. Sólt. 51. vs. 15.
 Mát. 7. vs. 7. 8. A' segítségül való
 hívás a' meg-szabadítással, a' kérésis
 a' meg-találással öfzve köttetik.
Kérdés. Szabad hát az embernek
 magát szeretni, és abból könyö-
 rögni? *Felelet*: Igen-is szabad, de
 úgy, hogy az az Istennek és Fele-
 barátunknak szeretetével ne ellen-
 kezzék. Mát. 6. vs. 33. A' ki pe-
 dig tsák a' maga indulatainak és ki-
 vanóságának akar eleget tenni, az
 felettébb szeretvén magát az ő
 hasát Istenné téfzi, azt imádja,
 felebaráttyával nem sokat gondol.

(5)

IMÁDKOZNI. Luk. XI. 1. 207

(5) Híjában valók (c) továbbá
 a' hipókritáknak könyörgések, a'
 kik tsák szájokkal közelgetnek az
 Urhoz, tsák ajakokkal tisztelik;
 de szívek távól vagyon ő töle.
 Esa. 29. vs. 13. Mát. 15. vs. 7. 8.
 Azért parantsfollya édes Ildvezitőnk.
 Mát. 6. vs. 5—7. *Mikor imádkozol
 ne légy olyan mint a' képmutatók, az
 az, a' kik tsák színefégből, szo-
 kásból imádkoznak, s' azt úgy
 gondolják mint-egy adót, s' ha
 az emberektől láttatnak, s' az a-
 dót nyakokról le vethetik bóldo-
 goknak tartják magokat. Bizony
 mondom néktek, el-vették jutalmokat.
 vs. 5. az az, tsák az emberektől
 láttatnak, és többet nem reménl-
 hetnek. A' Sz. Jób-is azt mondja:
 13. vs. 16. A' képmutató az Isten
 színe eleiben nem mehet. Ugyan-is
 tsák a' Fő emberek-is nem kedvel-
 lik ha valaki tsák szem előtt képmu-
 tatásból betsülli őket, s' azt in-
 kább tsufflágnak tartják, és ha va-
 laki a' Fejedelmeknek tsónka,
 bonka ajándékot viszen, az nem
 kedves, hogy-hogy lehetne az Isten
 előtt tehát az ilyen kedves és kelle-
 metes. Malak. 1. vs. 8.*

(6)

Hádz Rezső Múzeum Tudományos Könyvtára
Székelyudvarhely

(6) *Kérdés*: Jobb hát az embernek nem könyörögni; mert ritka ember vagyon hipókritafág nélkül. Jobb annak-is nem könyörögni, a' kitől a' könyörgésnek Lelke meg-vonta magát. Jobb a' Gyermekeknek-is nem könyörögni; mert ezek is tsák szájjal könyörögnek?

Felelet. (I) Az elsőre jó részén meg felel a' Sz. Jób: *Mifoda reménye lehet a' képmutatónak, a' ki zelbetellenfögen találtaik akkor, mikor az Isten az ő lelkét ki vészti? Vallyon az ő kiáltását az Erős Isten meghalgattyaé, mikoron szorangattatik? Vallyon a' Mindenhatóban gyönyörködteie magát? és segítségre hívjé az Istent minden időben?* Jób. 27. vs. 8. 9. 10. (II) Ha a' könyörgésnek módjár nézzük, én-is az én tsekély ítéletem szerint azt mondom, hogy jobb volna nem könyörögni, mintsem képmutatásból könyörögni, mert ezzel az ember a' maga-bűneit neveli, vétkekkel tetézi, sőt az Istent haragra ingerli, a' maga kérését utálatossá téfzi. Péld. 28. vs. 9. Sőt bünné változtattya. Sólt. 109. vs. 7. De ha a' könyör-

gést

IMA'DKOZNI. Luk. XI. 1. 209
gést magát nézzük, mint az Isteni tisztetletnek részét, jobb könyörögni, mintsem nem könyörögni, jobb az embernek a' maga tisztit hijjánafon-is véghez vinni, mintsem tellyességgel elmulatni, minden ember pedig a' mint az Istennek tisztetetére ugy a' könyörgésre természet szerint köteles. Azonban néha az Istennek a' dolog tetzik, ha szintén annak módját nem kedvelli-is. 2 Móf. 4. vs. 25. 1 Kir. 21. vs. 29. Jón. 2. vs. 10. 2 Chrón. 25. vs. 2. 27. vs. 2. (III) A' ki érzi hogy a' könyörgésnek Lelke meg-vonta magát tőle, kérje azt az Istentől, térjen-meg bűneiből, hogy lehessen annak temploma. Sólt. 51. vs. 12. 13. (IV) A' Gyermekek dolga éppen más. Tartoznak az Atyák azokat az Ur félelmében fel-nevelni. Efés. 6. vs. 4. Ezért ditiéri a' Sz. Pál, Timothéust, hogy gyermekfégétől fogva tudra a' Sz. Írálokat. 2 Tim. 3. vs. 15. Efdr. 7. vs. 25. 1 Chrón. 28. vs. 9. 5 Móf. 6. vs. 7. A' kistinyeknek és tífettség-póknak szájak által erősítetik-meg az Istennek hatalma. Sólt. 8. vs. 3. A' kisdédeknek-is vagyon hitek ő

vé-

210 URAM, TANITS MINKET
vélek-is tárfalkodik az Isten, a'
mint Sámuellel. 1 Sám. 3. vs. 1. 10.
19. A' gyermeknek szavát-is meg-
hallya az Isten. 1 Móf. 21. vs. 17.
Igen szerette 'Edes Idvezitönk-is
a' kisdédeket. Láf. Mát. 18. Luk.
9. Márk. 9. *Hagyatok békét e' kis
gyermeknek, és ne tiltjátok meg-öket,
hogy hozzám ne jöjjenek; mert ilyeneké
a' mennyeeknek országa.* Mát. 19. vs.
13. 14.

(7) Minden bűnök ugyan (d) hi-
jában valóvá tehetik a' könyörgéft.
*'Es tudjuk hogy az Isten a' bűnöföket
meg nem halgattya; de a' ki az Istent
tiszteli és annak akarattját fselekeszi
azt halgattya-meg.* Ján. 9. vs. 31.
Jér. 11. vs. 11. De nevezeteseb-
ben hijában valóvá tészik a' kö-
nyörgéft imez következő vét-
kek: u. m. (I) A' barag-tartás.
1 Tim. 2. vs. 8. *Akarom hogy imád-
kozzanak fel emelvén tisztá kezeket,
minden barag nélkül.* Mát. 5. vs. 24.
Békéllyél meg elsőben a' te Atyád-
fiával, azutan el-jöven úgy vigyed
fel a' te ajándékat az őltarra.
(II) A' penitencia tartásnak el-mula-
tása. Efa. 1. vs. 16. 17. Jóel. 2. vs.

12.

IMA'DKOZNI. Luk XI. 1. 211
12. 13. Efés. 5. vs. 5. Az ilyenek-
nek áldozattok a' kik meg nem
térnek valójában gyűlölféges az
Ur előtt. Péld. 15. vs. 8. Efd. 9.
vs. 23. Efa. 22. vs. 12—14. Tíak
egy világi Fő emberhez-is tisztán
igyekezőnk járulni; hogy-hogy mér-
nénk tehát a' Sz. és igaz, Isten-
hez bűnben meg-átalkodott mots-
kos szível járulni. (III) A' kételkedés.
Jak. 1. vs. 6. *Mert a' ki kételkedik
basonlatos a' tengérnek habjához.* s. t.
1 Tim. 2. vs. 8. *Akarom hogy imád-
kozzanak kételkedés nélkül.* (IV) Az
embernek maga fel-fuvalkodása, kér-
kedékenysége, maga érdemében s'
szentségében való bizakodása, fe-
lebaráttjának meg-utálása; mind
ezek a' hibák pedig fel találtatnak
ama' Fariséus könyörgésében. Luk.
18. vs. 11. 12.

(8) Hijában valóvá téski (e) a'
könyörgéft a' háládatlanfág-is. Há-
ladatlanok pedig azok, a' kik az
Istent az el-vött jókért nem dicsőítik.
Luk. 17. vs. 17. 5 Móf. 32 vs. 6. *Avagy
ezzel fizettek az Urnak, bolond és esz-
telen Nemzetiség?* 1 Kór. 10. vs. 16. s. t.
A' kik nem teremnek a' meg-térés-
hez illendő gyümölsőföket, ezek el-
len

212 URAM, TANITS MINKET
 len panaszkodik az Isten. Efa. 5.
 vs. 4. *Mit kellett volna egyebet tsele-*
kednem az én szőlőmmel, melyet nem
tselekedtem volna? Mi tehát az oka,
hogy mikor édes szőlőt várnék, vad
szőlőt termett. Háládatlanok azok-
 is, a' kik a' mivel bírnak azt a' ma-
 gok ezeknek s' okosságoknak tu-
 lajdonittyák, abból hiven nem fá-
 farkodnak, sőt az Isten ajándékát
 rosz végre fordittyák, azokkal
 viszfza élnek, a' mely vétek ma
 mindenütt igen közönséges. A' kik
 az Isten jótéteményit nem emle-
 getik, azokról könnyen el-felejtkez-
 nek. Sólt. 78. vs. 11. Hasonlók
 ezek ama' kemény nyaku Izraéli-
 tákhoz, a' kik ottan ottan el-fe-
 lejtkeznek vala az Istennek vélek
 közlött tsuda tételeiről. 5 Móf. 32.
 vs. 15—19. Sólt. 78. vs. 11.

(9) Hijában valók (f) végeze-
 tre, hogy rövid légyek, azok a'
 könyörgések, a' melyek a' fellyebb
 való részben elé számlált igaz és
 hathatós könyörgésnek reguláival
 meg nem egyeznek, vagy azokkal
 ellenkeznek. *Kérdés:* Ha így va-
 gyon tehát a' dolog, hogy a' buz-
 gó-

IMA'DKOZNI. Luk. XI. 1. 213
 gófaságos könyörgéshez ily fok dol-
 gok kívántatnak; és ha az elé
 számlált hibák mind hijában való-
 vá tehetik a' könyörgést: Kitsoda
 tudna tehát jól és igazán imád-
 kozni, hanem-ha talám az Angya-
 lok és a' meg bódogult mennyei
 szentek? *Felelet:* (a) Erre a' ne-
 hézsfégre jó részén meg-felelt az
 Apostol. Jak. 5. vs. 16. 17. A' ki
 midőn az imádkozásra intette vol-
 na a' hiveket. vs. 13. 14. 15. az
 imádkozásnak hasznát-is elé mond-
 ja, vs. 16. hogy t. i. *igen hasznos*
az igaznak buzgófaságos imádsága; ne
 hogy pedig a' felől valaki kételked-
 nék, azt bizonyittya egy neveze-
 tes példával, t. i. az Illyés példá-
 jával, a' ki könyörgése által az eget
 bészarta és vizsontag meg nyitotta.
 vs. 17. 18. Lásd. 1 Kir. 17. vs. 18.
 Sőt ne hogy valaki azt mondaná:
 Könnyű volt az Illyésnek; mert ő
 Próféta és Istennek Sz. embere
 volt, e' végre hozzá téfszi az A-
 postol azt-is; hogy *Illyés nyomoru-*
ságok alá vettetett ember volt, mint
mi, a' mellyel azoknak-is meg-fe-
 lelhetünk, a' kik azt szokták mon-
 dani:

214 URAM, TANITS MINKET
dani : *Hogy a' tsudák ma meg-szünte-
nek. (b) Mindenek lehetőségeik a' bi-
vőknek, a' kik egytzerfmind kérik
az Istent hogy legyen segítségül az
ő hihetetlenfégeknek. Márk. 9. vs.
23. 24. Tudjuk pedig azt-is, hogy az
Isten a' bűnösöket-meg nem balgattya;
de a' ki az Istent tiszteli és annak aka-
rattját tselekeszi, azt balgattya-meg.
Ján. 9. vs. 31. Senki tehát jól nem
imádkozhatik, hanem tsak az hívő,
Isten felő és a' Krisztusban bé óltatott
igaz ember, a' ki az Atyának parantsol-
lattyából könyörög. Sólt. 50. vs. 15.
A' ki a' Krisztustól kíván taníttatni.
Luk. 11. vs. 1. és az ő nevében
esedezik. Ján. 16. vs. 23. A' kinek
erőtlenfégeit a' Sz. Lélek Isten
fel-segelli, indítván ő benne ki mond-
hatatlan foházkodásokat. Róm.
8. vs. 26. A' ki az ő könyörgésé-
nek hibáit meg esmérven, azoknak
botlánattyáért-is imádkozik. Mi-
dön az Izrael népének nagy része
magát meg nem szentelte volna:
*Könyörge Ezékiás a' sokaságért mond-
ván : A' kegyes Ur tisztítsa-meg azt,
valaki az ő szívét készítette az Ur
Istennek, az ő atyáinak Istenének*
meg-*

IMÁDKOZNI. Luk. XI. 1. 215
meg-keresésére, ha szintén nem volna-
is meg-tisztítatva, a' mint a' Sz. tisz-
tság kívinná. Meg-balgatá pedig az
Ur Ezékiást, és a' népnek meg-kegyel-
meze. 2 Chrón. 30. vs. 18. 19. 20.
Tisztítson-meg minket-is mindnyá-
jon az Atya Ur Isten a' Jésusnak
vérevel a' maga Sz. Leke által
minden bűneinkből. Indítson-fel
minket az Atya Ur Isten, Tanítson
a' Fiu Ur Isten, fegéllyen-fel a' Sz.
Lélek Ur Isten, a' buzgófégek jó
és igaz foházkodásokra, hogy mi,
mint Istennek Papjai viheffünk szün-
telen ő Felfége eleiben az ő nevé-
ről vallást tévő ajakinknak gyü-
möltseit, élő, szent, és Isten előtt
kedves áldozatot. Hogy mi járul-
hassunk a' mi Istenünk eleiben
tisztá szível, bizonyos bizodalom-
mal, a' gonosz lelki esmérrettől
meg-tisztult lélekkel. Hogy mi
akármely helyen s' akármely idő-
ben emelheffünk-fel Isten eleiben,
ártatlanfégekben meg-mosott tisztá
kezeket, minden haragtartás és
kétkedés nélkül. Hogy legyenek
mi közöttünk könyörgések, kéré-
sek, imádkozások háláadások min-
den

216 URAM, TANITS MINKET
 den emberekért, mert ez az Isten-
 nek akarattya a' Krisztus által mi
 hozzánk. Hogy mi lehessünk nem
 csak könyörgő emberek, hanem
 Istentől tanítatott könyörgésnek
 emberei és Papjai. Hogy követői
 lehessünk minden szenteknek eb-
 ben, de kivált a' mi édes Meste-
 rünknek az áldott Ur János Krisztus-
 nak, a' ki szüntelen imádkozott,
 a' maga Tanítványait imádkozni ta-
 nitotta, sőt érettek könyörgött,
 ma-is az ő Sz. Attyánál esedezik
 még-pedig hathatósan mi érettrünk.
 Így lehetünk bizonyosok a' mi kö-
 nyörgésünknek jófágáról, Isten e-
 lőtt való kedvességéről, ha azt tse-
 lekekszük a' mit a' Krisztus tseleke-
 det, ha az ő nevében könyörgünk,
 ha az ő könyörgésével élünk, ha a'
 mi fohászkodásunkat ő hozzája, és
 a' Sz. Lélek által az ő Sz. Attyához
 igazítottuk. *Annak pedig a' ki vég-
 betetlen bőfűséggel mindeneket meg-tse-
 lekedhetik, mint mindenható Isten,
 fellyebb hogy nem mint kérjük, vagy
 el-ménkben befogjuk, a' mi bennünk
 munkálkodó erő szerint.* Annak a' ki
 minékünk minden jókat akar adni,
 mint

IMÁDKOZNI. Luk. XI. 1. 217
 mint mi Királyunk. Annak a' ki meg-
 is ád mindent, mint kegyelmes
 Atyánk. *Annak dúsosság legyen az
 Anyaszenti-egyházban, a' Krisztus János
 által, minden időben, és mind örökkön
 örökké. Amen.*

UTÓLSÓ, avagy, XII. RÉSZ.

A' melyben bé foglaltatnak

*A' három Isteni személyekhez alá-
 zatosan bé nyújtandó három
 fohászkodások.*

Mindezeknekutánna csak a' volna
 talám immár hátra, s' azt vár-
 hatnád én tölem K. O. hogy én
 minden féle alkalmatosságokra il-
 lendő mind Közfűséges; mind pe-
 dig Házi és magános könyörgések-
 nek formuláit adnék kezeden.
 De (a) az igen bajos dolog, mert
 ki tudná minden ember szívének
 rejtekét, szükségzeit, kívánságait,
 hanem-ha a' benne lakó lélek, és
 az a' kinek az azt ki jelenti? (b) Az
 K Uj

Uj Testamentomi szabadság, s' a' Sz. Léleknek bővleges kegyelme azt nem engedi, hogy a' hívők valami ember formuláihoz szorosan le-köszfők magokat. (c) Vadnak Mósesed, Profétáid s' Evangyélis táid, olvasd azokat, elég buzgósfágos és igaz könyörgéseknek példáit merithetz abból a' kutföböl. (d) A' Tudós emberek-is elég formulákat irtanak; de nem azért hogy azzal valakiben a' könyörgés Lelkét-el óltfák, hanem hogy ki ki tanólyan azokhoz hasonlókát magától formálni. (e) Nem-is az az én tzelom, hogy valakit formulákra szoktassák; hanem inkább az, hogy azokról valamennyire el-foktassók, hogy így a' Templomban, Házadban, uton és munkád között-is, magadtól, mint igaz Keresztény, mint Istennek Papja, igaz könyörgéseket tudj formálni, s' ne kelesfék mindjárt mindenkor a' *Mennyei* *szóhoz* költésére futni; mert ha ahöz szokol s' az el-talál veszni, hogy hogy tudod meg-nyitani a' mennyeknek országát, ha a' másét el-vesztvén, magadnak költösd nintsen. (f)

(f) Ha akaratom volna-is arra; de most se időm, se költőfégem nintsen. Mindazonáltal hogy ebben-is kéréfednek engedjek, és azt valami részében bé-töltsem, imé olvasd-meg ez következő három főháfzkódáfokat, s' tanóly magadtól-is óllyanakot formálni, s' másokat-is ezekhez hasonlókra tanítani.

(1) *Az Atya-Istenhez.*

'Oh Izraelnek Ura Istene! 1 Kir. 8. vs. 25. Mi Atyánk és mi Istenünk. Ján. 20. vs. 17. A' ki a' mennyekben vagy, és a' mi tetszik néked, meg-íselekefszed. Sólt. 115. vs. 3. Az egek hirdetik a' te ditsősfégedet, és a' te kezdednek munkáját befzéli ama' ki terjesztetett erősfég. Sólt. 19. vs. 2. Nagyok és tsudálatosok a' te dolgaid mindenható Ur Isten. Kitsoda ne félne és ne ditsőitene hát tégedet óh szenteknek Királya. Jelen. 15. vs. 3. 4. Habak. 2. vs. 18—20. Méltó vagy Uram ki végy ditsősféget, tisztséféget és erőt; mert te teremtetted mindeneket, és a' te akaratodért

K 2 vad.

220 URAM, TANITS MINKET
 vadnak és teremtettenek mindenek.
 Jelen. 4. vs. 11. Erőssék a' te tsu-
 dáid, a' te országod örökké való
 ország, és a' te Uralkodásod
 nemzetségről nemzetségre vagyoni.
 Dán. 3. vs. 33. 4. vs. 31. 32. 6. vs.
 26. 27. Adjatok az Urnak minden
 nemzetségek, adjatok az Urnak
 ditsőiséget és erősséget. 1 Chrón.
 16. vs. 23. Aldjátok az Urat min-
 den ő Angyali, kik erővel hatal-
 masok vagytok, kik az ő parantfo-
 lattytát mivelitek, engedvén az ő
 beszédének szavának. Aldjátok az
 Urat minden ő seregi, minden ő
 szolgálai kik az ő akaratjának enged-
 tek. Sólt. 103. vs. 20. 21. Dán. 7.
 vs. 10. Mert nagy az Ur és igen
 ditsérendő, és rettenetes minden
 Isteneknek felette. 1 Chrón. 16. vs.
 25. Ditsőitünk Uram mi-is tégedet
 a' mi testünkben és a' mi lelkünk-
 ben, a' mellyek tiéid. 1 Kór. 6. vs.
 20. Mert nintsen te hozzád hason-
 ló Isten sem az égben ott-fenn,
 sem a' földön itt alatt, ki meg-tar-
 tod a' szövetségét és az irgalmaslá-
 got a' te szolgálidnak, kik te előt-
 ted tisztá szível járnak. 1 Kir. 8. vs. 23.
 Ez

Ház Rezső Múzeum Tudományos Könyvtára
 Székelyudvarhely

IMA'DKOZNI. Luk. XI. 1. 221
 Ez az Istennek akarattya a' Jésus
 Krisztus által, hogy mindenekben
 hálákat adjunk ő néki. 1 Thef. 5.
 vs. 18. 'Aldott légyen azért az
 Isten a' mi Urunk Jésus Krisztusnak
 Attya. Efés. 1. vs. 3. A' ki a' maga
 Fiát nem csak a' Jákób Házának,
 hanem a' Pogányoknak-is világul a-
 dá. Efa. 49. vs. 6. A' ki el-válasz-
 tott minket, kiket fiakká fogadna
 a' Jésus Krisztus által ő magában, az
 ő akarattyanak jó kedve szerint,
 az ő ditsősséges kegyelmességének
 ditséretire. Efés. 1. vs. 5. 6. A' ki
 ugy szerette e' világot, hogy az ő
 egyetlen egy szülött Fiát adná,
 hogy minden valaki abban hinne
 el ne veszne, hanem örök élete
 lenne. Ján. 3. vs. 16. Ebben jelent-
 meg az Istennek szeretete mi hoz-
 zánk, hogy amaz ő egy szülött Fiát
 el-küldé e' világra, hogy élnekk ő
 általa. 1 Ján. 4. vs. 9. 'Es a' ki bünt
 nem tud vala, tévé bűnné, hogy
 mi lennének Isten igazsága ő benne.
 2 Kór. 5. vs. 21. Légyen hálá azért
 az Istennek a' ki adott nekünk dia-
 dalmot a' mi Urunk Jésus Krisztusnak
 általa. 1 Kór. 15. vs. 57. Láffátok oh
 K 3 mi

222. URAM, TANITS MINKET
 mi lelkeink! minémű szeretetet
 adott minékünk az Atya, hogy
 Isten fiainak hivattassunk. 1 Ján. 3.
 vs. 1. Mely igen drágálátosok mi
 előttünk a' te gondolatid, óh erős
 Isten, és azoknak summájok nagy,
 meg-beszéllének azokat; de a' fő-
 venynél többek. Sólt. 139. vs. 17.
 18 Te formáltál Uram minket tfe-
 dálósan a' rejtékben, vs. 15. és
 te fedeztél bé a' mi Anyáinknak
 méhekben. vs. 13. Az Isten nem
 mészze vagyon mindenikünktől.
 Tfel. 17. vs. 22. Sőt ő benne élünk,
 mozgunk és vagyunk, vs. 38. ő volt
 a' mi Pásztorunk, azért semmiben
 meg nem fogyatkoztunk. Sólt. 23.
 vs. 1. Még ezt-is kevésléd óh Isten.
 1 Chrón. 17. vs. 17. Hanem annak
 felettejő földben plántálál Uramben-
 nünket, bétöltöttél minket eledel-
 lel, s' az Istenben való igaz öröm-
 mel a' mi sziveinket. Tfel. 14. vs.
 17. Mitfoda Uram az ember hogy
 meg-emlékezel ő róla? Sólt. 8. vs.
 5. Holott az ő szívének gondolat-
 tyá gonosz az ő ifjúságától fogva.
 1 Móf. 8. vs. 21. 'Es nintsen em-
 ber, a' ki nem vétkeznék. 1 Kir.

IMA'DKOZNI. Luk XI. 1. 223
 8. vs. 46. Ha azt mondjuk mi-is,
 hogy nintsen bűn mi bennünk, na-
 gunkat meg-tfallyuk és mi bennünk
 igallág nintsen; ha pedig meg-val-
 lyuk azokat, hiv és igaz az Isten,
 hogy meg-botfásia a' mi bűneinket
 és meg-tisztítottson minket minden
 hamisságtól. 1 Ján 1. vs. 8. 9. Meg-
 vallyuk azért a' mi álnokságinkor,
 Uram botfásd-meg a' mi bűneink-
 nek hamisságát. Sólt. 32. vs. 5. Mik.
 7. vs. 18. 19. 'Es tisztít meg min-
 ket a' Jésus vérével minden bü-
 neinkből. Sólt. 19. vs. 13. 1 Ján. 1.
 vs. 7. Tégy jól Uram a' te jó akara-
 todból a' Sionnal, és építsd meg a'
 Jerufálemnek köfalait. Sólt. 51. vs.
 20. Légyen békeség az ő kerítésé-
 ben és tündesség az ő tornyaiban.
 Sólt. 122. vs. 6. 7. A' kik azt gyü-
 lölik szégyenüllyenek-meg. Sólt.
 129. vs. 5. Jöjjen-el Uram a' te
 Országodnak dicsőffége és széleffé-
 ge. Mát. 6. vs. 10. Mondják ezt a'
 népek és a' nemzetségek: Jertek-
 el, mennyünk fel az Urnak hegyé-
 re, a' Jákob Istenének Házában,
 hogy tanítottson-meg minket és jár-
 junk az ő utáiban. Efa. 2. vs. 3.
 K 5 Mik.

224 URAM, TANITS MINKET
 Mik. 4. vs. 2. Im' mostan még kíván-
 nánk a' mi Urunknak szólni,
 noha mi porok és hamvak vagyunk.
 1 Móf. 18. vs. 27. Dán. 10. vs. 17.
 Tartsd meg a' mi Nemzetünketis
 óh mi szabadító Istenünk, hogy a' te
 Sz. nevedet tisztelhesfűk, és dítse-
 kedhesfűnk a' te dicséretedben.
 1 Chrón. 16. vs. 35. Ne láttassék
 te előtted kitűn dolognak a' mi
 nyomorúságunk. Néh. 9. vs. 32.
 Nem rövidült meg Uram a' te ke-
 zed hogy meg ne szabadíthatnál
 minket, nem fűketült meg a' te fű-
 led, hogy meg ne halgathatnál.
 Efa. 59. vs. 1. Hatalmas vagy U-
 ram a' te szolgaidat minden vesze-
 delemből ki szabadítani. Dán. 2.
 vs. 17. Meg-nyomottatott a' mi
 helyünk, mint a' vasas szekértől
 a' tellyes kéve. Amós. 2. vs. 13.
 Légy kegyelmes Uram a' mi Nem-
 zetünknek a' mely te ellened vét-
 kezett, meg-botfátván annak min-
 den bűneit és szerezzen kedvet né-
 künk azok előtt a' kiknek szolgál-
 lunk, hogy könyörüllyenek mi raj-
 tunk. 1 Kir. 8. vs. 50. Dán. 9. vs.
 16. Jóel. 2. vs. 17. 18. Hóf. 14. vs. 3.
 Amós.

IMA'DKOZNI. Luk. XI. 1. 225
 Amós. 7. vs. 2. 5. Lakozzék a'
 ditsősség a' mi földünkön. Az ir-
 galmasság és az igazság talályák
 elől egymást, az igazság és a' békef-
 ség tököllyék egymást folyon mint
 a' víz az ítélet mi közöttünk, és
 az igazság mint a' sebes patak.
 Am. 5. vs. 24. Am. 9. vs. 13. Ad-
 jon az Ur minden jót, hogy a' mi
 földünk meg-teremje az ő gyü-
 möltfér. Solt. 85. vs. 10—14. Ne
 légyen semmi rablás, sem valami
 költözés, sem kiáltás a' mi utzáin-
 kon. Solt. 144. vs. 14. Kedvezz hát
 Uram minékünk, talám találatnak
 mi közöttünk tiz igazak. 1 Móf.
 18. vs. 32. Ne veddel mi töllünk
 a' te Sz. Lelkedet. Solt. 51. vs. 13.
 Ne mozdítsd ki Nemzetünkéből a' te
 beszédednek drága arany gyertya-
 tartóját a' mi háládatlanágunkért.
 Jelen. 2. vs. 5. Ne engedjed Uram
 hogy abban senki-is bántsa a' te
 kenetteidet, és ártsón a' te Prófé-
 táidnak. 1 Chrón. 16. vs. 22. Sőt
 abban a' te Papjaid öltöztessenek-
 fel igazsággal. Solt. 132. vs. 9. és
 adjad abban a' te szolgaidnak, hogy
 nagy bátorfággal állólyák a' te
 K 5 be-

226 URAM, TANITS MINKET
 befédedet. Tfel. 4. vs. 29. Te pa-
 rantfoltad Uram hogy könyörög-
 jünk minden emberekért. 1 Tim. 2.
 vs. 1. Könyörgünk azért Uram te-
 néked a' mi kegyelmes Királyun-
 kért és Fejedelmünkért. 'Aldjad-
 meg Uram ötet jó szerentfékkel.
 Te tötred ötett Urrá a' mi orszá-
 gunkon, adj néki hatalmat, erőt
 és ditsőfféget. Dán. 2. vs. 37. 38.
 Tégyed az ő nevét hiresbbé az ő
 Attya nevénel, és magasztald fel-
 lyebb az ő székét az ő Attya széké-
 nél. 1 Kir. 1. vs. 4. Te vetedle a'
 Királyokat és te szeresz Királyokat.
 Dán. 2. vs. 21. 4. vs. 14. Mint a' viz-
 nek folyása ugy a' Királynak szive az
 Urnak kezében vagyon, valahova
 akarja, oda hajtja azt. Péld. 21.
 vs. 1. Dán. 5. vs. 23. Hajtsad te-
 hát Uram az ő szivét a' mi meg-
 terhelterett Nemzetünkhez való
 könyörületességre. 1 Kir. 12. vs. 4.
 Eflék-meg az ő szive a' mi Papjain-
 kon, Lévitáinkon és Fő emberein-
 ken, a' kik sirattyák az Ur Házá-
 nak fogyatkozását. Esdr. 3. vs. 12.
 Tartfsad-meg Uram a' mi Nemze-
 tünknek Hatalmafit, a' kiket Elöl-
 járóinká rendeltél, hogy nékik en-
 ged-

IMA'DKOZNI. Luk. XI. 1. 227
 gedjünk. Róm. 13. vs. 1. 2. Légye-
 nek abban szerentfések a' Méltó-
 ságos és Tekintetes Rendei, és
 mind azok, valakik szeretik a' te
 Házadar. Sólt. 122. vs. 6. 7. 'Ald-
 jad-meg Uram a' Fő Afzszonyi ál-
 latokat, a' te Házadnak Dajkait,
 a' kik az Isten embereit jó kedvel
 fogadják és táplállyák. 2 Kir. 4. vs.
 8. 9. 10. Ditsérjék őket a' kapukban
 az ő tselekedeteik. Péld. 31. vs. 3.
 Légyen az ő kegyességeknek jutal-
 ma mind ezen; mind a' más világon.
 1 Tim. 4. vs. 8. Tselekedjél Uram
 irgalmasflágot azokkal a' Máriákkal,
 a' kik a' jobb részt választották,
 tudván hogy egy a' szükséges do-
 log. Luk. 10. vs. 42. Gazdagitsd-
 meg Uram azokat, a' kiket fzegé-
 nyekké tettél. Agg. 2. vs. 8. Ma-
 gasztald-fel azokat a' kiket meg-
 aláztál. 1 Sám. 2. vs. 2. Sólón. 3.
 vs. 12. Imádkozunk Uram Felsé-
 gednek a' betegékért-is. Jak. 5. vs.
 14. Kötözged-bé az ő sebeiket,
 és a' te kezéd gyógyittsa-meg őket.
 Jób. 5. vs. 18. 19. Hóf. 6. vs. 1.
 Légy Uram az Utonjáróknak hiv
 kalauza, adj kenyeret ételekre és
 K 6 ru-

228 URAM, TANITS MINKET
 ruhát öltözetekre. 1 Móf. 28. vs.
 20. Minden imádságot, minden
 könyörgést, mely lézen az özve-
 gyektől, Arvaktól, szükölködök-
 től, és ártatlan rabfágot s' kisértetet
 szenvedőktől, vagy akármely em-
 bertől, vagy a' te egész népedtől,
 te halgasd-meg a' mennyekből a' te
 lakó helyedből. 1 Kir. 8. vs. 38. 39.
 Ronsd meg Uram a' Sátánt a' mi
 lábaink alatt hamar, óh békefőgnék
 Istene. Róm. 16. vs. 20. Jud. vs. 6.
 'Es midőn kíván minket meg-rostál-
 ni, ne engedjed hogy a' mi hitünk
 el-fogyon. Luk. 22. vs. 31. 32. 'Es
 femmi-is a' te szerelmedtől minket
 el ne szakaszthasson. Róm. 8. vs.
 35. Ne engedjed a' mi szívünket
 hajlani a' gonoszra. Solt. 141. vs. 4.
 Sőt tanits-meg minket a' te paran-
 tfolatidnak utára, melyet meg-ö-
 rizzünk mind örökké. Solt. 119. vs.
 33. Igen jó Uram és igen gyönyörű-
 léses dolog az atyafiak közt az
 egyesség. Solt. 133. vs. 1. Tsele-
 kedjed hát hogy mi szerezűk egy-
 mást. Filém. vs. 5. Mert a' ki
 szeret a' Törvényt bé tölti. Róm.
 13. vs. 8. 'Es fenki az Istent nem
 fze-

IMA'DKOZNI. Luk. XI. 1. 229
 szereti, a' ki az ő atyafiát gyűlöli.
 1 Ján. 4. vs. 20. A' kik biznak az
 Urban hasonlatosok a' Sion hegyé-
 hez, mely meg nem mozdul; hanem
 meg-marad. Solt. 125. vs. 1. Te
 benned bizunk Uram mi-is. Solt.
 31. vs. 2. Habak. 3. vs. 18. 19. 'Es
 minden gondainkot te read vet-
 tyük, légyen azért tenéked-is gon-
 dod mi rólunk. Solt. 55. vs. 23.
 Vidámits-meg minket a' mi nyo-
 moruságink után, és az esztendő
 után mellyekben láttunk fok go-
 noszt. Solt. 90. vs. 15. Légyen a'
 mi Urunknak Istenünknek szépsége
 mi rajtunk, és a' mi kezecinknek
 tselekedetit erősítsd-meg mi ben-
 nünk. vs. 17. A' ki pedig az ő tu-
 lajdón Fiának nem kedvezett,
 hanem adta azt mi érettünk mind-
 njában, mimódon ne adna ingyen
 az ő Fiával minékünk mindeneket?
 Róm. 8. vs. 32. Nyisd meg hát U-
 ram a' te kezidet és tölts bé min-
 ket a' te jóvóltodból. Solt. 145. vs.
 16. Halgasd meg az egeket, hogy
 ők-is meg-halgassák a' földet, a'
 föld-is halgassa-meg a' buzát és a'
 mustot. Hóf. 2. vs. 19. 20. Esa. 3.

K 7

vs.

230 URAM, TANITSMINKET
 vs. 2. Adjon az Ur Isten minékünk
 ez életben minden jót. Sólt. 85. vs.
 13. 'Es az után örök életet. Már.
 25. vs. 36. A' midön el-töröltetik
 minden könyhullatás a' mi sze-
 meinkről, és szolgálunk az Isten-
 nek éjjel és nappal az ő Templo-
 mában. Jelen. 7. vs. 15. 17. A' ki
 dicsérettel áldozik a' dicsőit Uram
 régedet, a' ki az ő utait jól vezér-
 li, meg-mutatod annak a' te íza-
 badításodat. Sólt. 50. vs. 23. Imé
 mi-is a' Jésus nevében nyujtottuk
 bé te elődben a' dicsőirenek áldozat-
 tyát, légyenek Uram kedvesek te
 nálad a' te nevedről vallást tévő
 ajakinknak gyümölcsei. Sid. 13. vs.
 15. O Isten ki meg-halगतod a'
 könyörgést. Sólt. 65. vs. 3. Hal-
 gasd-meg a' mi imádtfágunkat-is.
 Dán. 9. vs. 17. 'Es botfással színed
 elől meg igazulva. Luk. 18. vs. 14.
 Annak kedvéért, nevéért, érde-
 méért és efedezéféért. Ján. 17. A'
 kiben tenéked minden kedved bé-
 tölt. Már. 12. vs. 18. Amen. 1 Chrón.
 16. vs. 36. MI ATYÁNK. s'. t.
 Már. 6. Luk. 11.

(II)

IMÁDKOZNI. Luk. XI. 1. 231

(II) *A' Fiu-Istenhez.*

Ur Jésus Kristus! Tfel. 2. vs. 36.
 'Elő littenek örökké való egyetlen
 egy szülött szerelmes Fia. Ján. 1.
 vs. 18. Az Isten dicsőiségének fé-
 nyessége, és annak személyének ki-
 metstet bélyege. Sid. 1. vs. 2. 3.
 Dávidnak igaz magva, Róm. 1. vs.
 3. A' ki meg-hóltál vala; de élsz
 örökkön örökké, és birsz a' pokol-
 nak és halálnak költsaival, a' ki
 meg-nyitasz és senki bé nem zárja,
 bé záríz, és senki-meg nem nyit-
 tya. Jelen. 3. vs. 7. Jelen. 1. vs. 18.
 Mi Meg-váltónk. Jób. 19. vs. 25.
 Mi Szabadítónk. Már. 1. vs. 21.
 Mi Közbenjárónk. 1 Tim. 2. vs. 5 6.
 Mi Profétánk. Tfel. 3. vs. 12.
 Mi örökké való Fő-Papunk. Sólt.
 110. vs. 4. Mi Királyunk. Sólt. 2.
 vs. 6. Mi Vallásfunknak Apostola.
 Sid. 3. vs. 1. 'Oh mi Urunk mi
 Istenünk. Ján. 20. vs. 28. Jéhova,
 mi igazságunk és idvesséégünk. Jérem.
 23. vs. 6. Te vagy Uram Uraknak
 Ura, minden Méltóságok felett
 való Méltóság. Filip. 2. vs. 9. Min-
 den

232 URAM, TANITSMINKET
den Királyoknak királlya. Jelen. 17.
vs. 14. A' te válladon Fejedelem-
fég vagy, és ez a' te neved :
Erős hatalmas Isten. Efa. 9. vs. 6.
A' kiben lakozik az Istenfégnek
telyeffége valóság szerint. Kol. 2.
vs. 9. 10. Az Urnak Lelke vagy
te rajtad ; mivelhogy meg-kent
tégedet óh Isten ! a' te Istened ö-
römnek olajával minden te társaid
felett, Solt. 45. vs. 8. azért el-
küldött tégedet hogy a' szegények-
nek Evangéliomot hirdetnél. Efa.
61. vs. 1. Hogy mindenek tisztel-
lyenek tégedet, a' mint tisztelik az
Atyát, mert a' ki nem tisztel té-
gedet, nem tiszteli az Atyát. Ján.
5. vs. 23. A' te nevedre hajol-meg
Uram minden térd, mennyeeik-
nek ; földieknek és föld alatt va-
lóknak térdek, és minden nyelv
vallja, hogy a' Jésus Kristus Ur,
az Atya Isten dicsőségére. Filip.
2. vs. 10. 11. Mert te általad te-
remtettenek mindenek. Kol. 1. vs.
16. 17. A' ki vagy ama' mindenek
felett örökké áldandó Isten. Róm.
9. vs. 5. Amaz Igaz Isten és amaz
örök élet. 1 Ján. 5. vs. 20. 'Es
fen-

IMADKOZNI. Luk. XI. 1. 233
fenkinek sem mondotta az Isten az
Angyalok közül : 'En Fiam vagy
te én ma szültelek tégedet. Sid. 1.
vs. 5. Hanem tenéked, a' kinek ki-
jöveteleid eleitől fogván ; főt örök
időktől fogván vagynak. Mik. 5.
vs. 2. Te előtted ének-le Uram
ama' négy lelkes állatok és ama'
hufzonnégy Vének, tenéked ének-
lik ezt az új éneket : Méltó vagy
hogy el-végýed a' könyvet, és meg-
nyissad annak petséit ; mert meg-
ölettel, és meg-váltottál minket
Istennek a' te véred által, minden
ágazatból és nyelvből és népből és
nemzettségből. Jelen. 5. vs. 8. 9.
Tégedet dicsőít Uram egyedül a'
te itt e' földön vitézkedő Anya Sz.
egyházad ; mert te vagy az ő Id-
veffégének Fejedelme. Sid. 2. vs. 10.
Te vagy az ő testének Feje. Kol.
1. vs. 18. 'Es nem veszendő állato-
kon, mint aranyon vagy ezüsten.
1 Pét. 1. vs. 18. 19. Hanem a' te
tulajdon fáját drágalatos véreden
váltottad-meg azt, óh Isten ! Tfel.
20. vs. 28. Dicsőfőrünk mi-is tégedet
óh makula és szeplő nélkül való Bá-
rány. 1 Pét. 1. vs. 19. Mert te vagy
ama'

234 URAM, TANITS MINKET
 ama' testben-meg jelent Isten. 1 Tim.
 3. vs. 16. A' ki vagy a' fziveknek és
 veséknek vizsgálója, és meg-fizetfz
 kinek-kinek az ő érdeme szerint.
 Jelen. 2. vs. 23. 'Es a' mi id-
 vességünk te töled vagyon. Jelen.
 7. vs. 10. A' ki meg-fzabadítod a'
 te népedet minden bűneiből. Mát.
 1. vs. 21. Mert nintsen senkiben-is
 másban rajtad kívül idvesség, és
 nem adatott ég alatt más név a' te
 neveden kívül, a' mely által kelle-
 ne nekünk meg-tartatnunk. Tfel.
 4. vs. 12. Aldott légyen azért a' te
 neved mind örökké Ur Jésus
 Kristus! ama' juhoknak az örökké
 való Testamentomnak vére által
 való nagy Páfztora. Sid. 13. vs. 20.
 'Es e' világ fundamentomának fel-
 vettetése előtt meg-ölettetett Isten-
 nek Báránya. Jelen. 13. vs. 8. A'
 ki nem tsak békeslégnek tanátsát
 tartál mi felölünk. Zak. 6. vs. 13.
 Hanem kezesféget-is válaltál Sz.
 Atyád előtt mi érettünk azt-mond-
 ván: Imhól vagyok én, azt aka-
 rom, hogy a' te akaratodot tfele-
 kedjem én Istenem. Sólt. 40. vs. 8. 9.
 A' kinek az örökké való Lélek által
 meg-

IMA'DKOZNI. Luk. XI. 1. 235
 meg-áldoztad magadat, hogy meg-
 tisztítanál minket, és szolgálhánk
 az élő Istennek, és lettél minékünk
 közben-járonka hogy az örökké
 való örökségnek ígérétét él-vennők.
 Sid. 9. vs. 14. 15. Azért szóllítod-
 meg az Isten az ő kegyelme felől
 mi érettünk ilyenképpen: Atyám!
 Szabadítsd-meg őket, hogy meg ne
 hallyanak; mert találtam válfág-
 nak árrát. Jób. 33. vs. 24. Atyám!
 én érettek szentelem-meg magamot,
 hogy ök-is szenteltetek légyenek
 valóban, hogy ök-is mi bennünk
 egyek légyenek és tökélleresek,
 hogy tudja-meg e' világ hogy én te
 töled botfáltattom, és hogy te ő-
 ket szereted a' mint engemet sze-
 rettél, azt akarom azért, hogy
 ök-is én velem légyenek, hogy
 lássák az én ditsőfféget, melyet
 nekem adtál; mert szeretttél enge-
 met e' világ fundamentomának fel-
 vetterése előtt. Ján. 17. vs. 19. 21.
 23. 24. Hálá légyen Uram Felfé-
 gednek a' ki adtad magadat mi éret-
 tünk, hogy meg-váltanál minket
 minden hamisságról, és tisztítanál
 magadnak kiváltképpen való népet
 jó

236 URAM, TANITS MINKET
jó tfelekedetekre igyekezöt. Tit.
2. vs. 14. A' ki midön Istennek
formájában vólnál, nem álitád ra-
gadamánynak lenni a' te Istennel
való egyenlőségédet; hanem meg-
űresítéd magadat, ízolgai formát
vévén magadra, hasonlatossá lettél
az emberekhez, és emberi ábrá-
zatban találtattál mint ember, meg-
aláztod magadat engedelmes lévén
mind halálíg, még pedig a' keresz-
nek haláláig. Filip. 2. vs. 6. 7. 8.
Hogy az Isten kegyelméből min-
denekért meg-köszölnád a' halált.
Sid. 2. vs. 9. Az ördögnek tfeleke-
deteit el rontanád. 1 Ján. 3. vs. 8.
'Es meg szabaditanád mind azokat
valakik a' haláltól való félelemnek
miatta rabok valának. Sid. 2 vs.
14. 15. Bizonyára Illyen Fő Pap
illet vala minket, Sz. ártatlan,
fzeplő nélkül-való, a' bűnőföktől
el-választatott, és ki az egeknél
magaslagosb vólna. Sid. 7. vs. 26.
A' ki könyörölölné, és a' népnek
bűneit el-törlené. Sid. 2. vs. 17.
'Oh mely nagy titka ez a' mi hitünk-
nek: Az Isten meg-jelent a' test-
ben, meg-igazittatott Lélekben,
meg-

IMA'DKOZNI. Luk. XI. 1. 237
meg-láttatott az Angyaloktól, pré-
dikáltatott a' Pogányoknak, hittek
ő benne e' világon, fel vitetett a'
dítőfőfőgben. 1 Tim. 3. vs. 16. Méltó
vagy őh Isten akarattyának ezer
közzül egy meg-magyarázója, a'
ki végy mi tőlünk tisztességet; mert
ki jelentetted minékünk az Isten
igallágát. Jób. 33. vs. 23. Lettél
minékünk Istentől böltséffég, igaf-
ság, szentség és válttság. 1 Kór. 1.
vs. 30. Meg-esmértetted mi velünk
az Atyát. Ján. 1. vs. 18. 'Es vala-
melyeket hallottál az Atyától, meg-
jelentetted minékünk. Ján. 15. vs.
15. Meg-tanítottál minket az id-
veffégnek utára, a' mely ez: hogy
hijünk tebenned, ugymint kik ke-
gyelemből tartattunk-meg és nem
tfelekedetekből, hogy fenki ne
dítsekednék Efész. 2. vs. 8. 9. Róm.
9. vs. 16. 18. Meg-szabadítottál
minket a' törvénynek átkától. Gal.
3. vs. 13. 'Es ama' terhes igától,
mellyet a' régi Atyák elnem hor-
dozhattak. Tfel. 15. vs. 10. E' vé-
gre ki küldötted Uram a' te Tanit-
ványidot e' széles világra, hogy
hirdetnék az Evangyéliomot, hogy
ta-

238 URAM, TANITS MINKET
 tanitanának minden népeket meg-
 kereszttelvéni őket. Mát. 28. vs. 19.
 Dicsőfőség legyen azért Uram tené-
 ked a' ki meg-hóltál a' mi bünein-
 kért és fel támadtál a' mi szabadu-
 lásunkért. Róm. 4. vs. 25. A' ki fel-
 menvén a' menyben, ajándékokat
 és a' Sz. Lelket osztogattod az em-
 bereknek. Sólt. 68. vs. 19. Kitfo-
 da tehát a' ki kárhoztatna minket?
 Krisztus az a' ki meg-hólt, főt a' ki
 fel támadott-is, ki az Istennek
 jobbján-is vagyon, ki esfedezik-is
 mi érettünk. Róm. 8. vs. 34. 'Es
 a' kiben való hit által vagyon sza-
 badtságunk az Isten eleiben való
 menetelre. Efész. 3. vs. 12. Sőt tel-
 lyes bizodalunk, hogy valamit
 Istentől az ő nevében kéréndünk
 minket meg-halगत. Ján. 16. vs. 23.
 Mert Isten fiaivá lőrtünk. Ján. 1.
 vs. 12. El-nyelettetett immár a'
 halál szintén a' diadalomig. Hol
 vagyon halál a' te diadalmad? hol
 vagyon koporó a' te fulákod? De
 az Istennek legyen hálá, ki adott
 minékünk diadalmat, a' mi Urunk
 Jézus Krisztusnak általa. 1 Kór. 15.
 vs. 54—57. 'Oh édes Jézus! hon-
 nan

IMA'DKOZNI. Luk. XI. 1. 239
 nan érdemlettük mi ezeket te töled,
 ki többek vagyunk bizonyára min-
 den te jó teteményidnél, és igássa-
 godnál melyet tfelekedtélt mi ve-
 lünk. 1 Móf. 32. vs. 10. Mi vól-
 tunk Uram a' bűnőfők, még-is te
 lettél mi érettünk bűnné, hogy mi
 lennénk Isten igásslága te benned.
 2 Kór. 5. vs. 21. Mi vóltunk az
 engedetlenek még-is te sebesítet-
 télt-meg, hogy a' te sebeiddal meg-
 gyógyulnánk. Mi vóltunk az Isten-
 telenek, még-is te rontattottál-meg
 a' mi büneinkért. Mi vóltunk ál-
 nokfágnak tfelekedői, még-is mind-
 njáunk álnokfáginak büntetése te
 read vettetett. Efa. 53. vs. 4. 5. 6.
 Mi estünk ki az Isten kegyelméből,
 még-is a' te lelked vólt szomoru.
 Mát. 26. vs. 38. Nékünk kellene
 tégedet keresnünk, még-is te hivo-
 gatst minket. Mát. 11. vs. 28. Mi
 vóltunk a' tolvajok, még-is a' te
 Sz. kezeidet és lábaidot likasztot-
 ták által. Sólt. 22. vs. 17. 18. Mi
 érdemlettük-meg az Isten busulá-
 nak pohárát, még-is te ittad-meg.
 Mát. 26. vs. 39. Mi szakadtunk el
 hitetienül az Istentől, még is te ha-

240 URAM, TANITSMINKET
hagyattattál el Istentől. Mát. 26.
vs. 46. 'Oh mely nagy szeretet, a'
ki az ő életét adja az ő barátjért.
Te pedig adtad magadat az Isten-
nek ellenségeért. Ján. 15. vs. 13.
Róm. 5. vs. 8. 'Oh Isten böltséfé-
nek mélységes gazdagsága mely igen
meg-tudhatatlanok az ő ítéleti, és
végre mehetetlenek az ő utai, s'
meg-betűlhetetlenek jó réteményi.
Róm. 11. vs. 33. Ditsérjétek az
Urat minden Pogányok az ő irlal-
masságaért, és egyetemben áldjá-
tok ötet minden nemzetiségek az
ő idvefféért. Tégyetek vallást
óh mi lelkeink az Urról, örüllye-
tek, mondjatok éneket az ő nevé-
nek, áldjátok az Urat, és soha-el
ne felejtkezzetek az ő jó rétemé-
nyiről. Róm. 15. vs. 9. 10. 11. Ur
Jésus Krisztus! vagy on tenéked Ország-
god. Ján. 18. vs. 36. Melynek feje te
vagy. Kol. 1. vs. 18. Mert a' te
véreddel kerefted azt. Tfel. 20. vs.
28. Használt Uram annak hogy te
el mentél; mert nem hagyta azt
árvául. Ján. 14. vs. 18. Hanem el-
küldötted a' Vigasztalót, és az
Igaságnak Lelkét, a' ki azt min-
den

IMA'DKOZNI. Luk. XI. 1. 24r
den igazságra vezérle né. Ján. 16.
vs. 7. 13. Rendeltél abban Aposto-
lokat, Prófétaikat, Evangyélis-
tákat, Pásztorokat és Tanítókat a'
szenteknek egyben foglaltatásokra,
a' szolgálatnak munkájára, a' te
titkos testednek építésére. Efés. 4.
vs. 11. 12. A' mellyel vagy mind
világ végezetéig. Mát. 28. vs. 20.
A' kösziklán építetted Uram azt,
ne engedjed hogy a' pokolnak kapui
azon diadalmat végyenek. Mát.
16. vs. 18. Járj tábor Uram a' te
Házad környül, annak ellenségi
ellen, óltalmazd-meg azt mint a'
juhoknak nyáját, mint a' koroná-
ban tétetett drága követ. Zak. 9.
vs. 8. 16. Küldjed ki a' te beszéde-
det széles e' világra, a' mely Isten-
nek hatalma minden hívőknek Id-
veffégek. Róm. 1. vs. 16. 17. Le-
geltesd a' te népedet és a' te örök-
fégednek seregét a' te veszfűddel.
Mik. 7. vs. 14. 'Es mondja ezt
egyik Nemzetlég a' másiknak. Ruth.
1. vs. 10. 16. Menten mennyünk el
az Ur ortzájának engesztelésére,
és a' seregek Urának keresésére.
Zak. 8. vs. 21. Veddel Uram a'

242 URAM, TANITS MINKET
 Móses fedelét az Izraelnek szemé-
 ről, hogy esmérjék-meg az Urat,
 a' kit meg-feszítettek. Sid. 3. vs.
 15. 16. Hóf. 3. vs. 4. 5. Hozd elé
 Uram a' te juhaidat-is, a' mellyek
 más akolból valók, hogy a' te ízó-
 dot halgassák, légyen egy Akol és
 egy Pásztor. Ján. 10. vs. 16. Lé-
 gyenek e' világnak országai a' mi
 Urunkéi és az ő Krisztuséi. Jelen.
 11. vs. 15. Dán. 7. vs. 14. 18. Mál-
 tó vagy Uram, a' ki a' mi Nem-
 zetünk-től-is végy Hálaadást; mert
 a' mint minden népből, úgy a'
 miénkből-is meg-váltottál minket
 Istennek a' te véred által, és tet-
 tél minket a' mi Istenünknek Pró-
 fétákká, Királyokká és Papokká.
 Jelen. 5. vs. 9. 10. Meg gyujtattod
 mi közöttünk-is a' te drága beszé-
 dednek szövétnékét, hogy meg-
 világosádnának a' mi szemeink.
 Solt. 19. vs. 9. Minket vad olajfá-
 kat, a' le töröttetett természet
 szerint való ágaknak helyekben
 bé oltattal, hogy az olajfa gyüke-
 rének és sirjának részefi lennének.
 Róm. 11. vs. 17. Nem mi válasz-
 tottunk Uram tégedet; hanem te
 vá-

IMADKOZNI. Luk. XI. 1. 243
 választottál-el minket. Ján. 15. vs.
 16. Imé az Isten nálunk lakozik.
 Jelen. 21. vs. 3. Azoknak jelen-
 tette meg-magát, a' kik ő felőle
 nem tudakoztanak. Ef. 65. vs. 1.
 Azért immár a' kik régen nem vá-
 lánk te néped, te népeddé lettünk.
 1 Pét. 2. vs. 10. Nem vagyunk töb-
 bé jövevények és sellérek, hanem
 a' szenteknek polgár társai, és
 Istennek tselédi, kik fel építtette-
 nek a' Próféta'knak és az Aposto-
 loknak fundamentomokon, mely-
 nek belfő szzegeletköve te vagy.
 Kiben az egész alkotmány szép
 rendel rakattatván nevededik, hogy
 légyünk Istennek Temploma, és
 Istennek hajléka a' Sz. Lélekben.
 Efés. 2. vs. 19—22. Drágábbak U-
 ram, a' te beszédid az aranyból,
 édesbek a' szín méznél. Solt. 19.
 vs. 11. Maraszszad-meg azért mi ná-
 lunk ezt a' drága kintset. 2 Tim.
 1. vs. 14. Es erőfíts-meg minket
 abban mind végig. 1 Kór. 1. vs. 8.
 Hogy-ha szintén a' mennyei Angyal
 hirdetne-is minékünk valamit azon
 kívül, a' mi a' te beszédedben
 vagy on annak, helyt ne adjunk. Gal.

244 URAM, TANITS MINKET

1. vs. 8. Sőt inkább egymást fel
indítsuk az atyafiúi szeretetre és a'
jótételekedetekre, el nem hagyván
a' mi Gyülekezeteinket, miképpen
szokások némellyeknek, a' kiknek
bűnökért hirtsen áldozat. Sid. 10.
vs. 24. 25. 26. Ne engedjed Uram
hogy soha-is tégedet késefűnk,
vagy meg-tagadjunk. 1 Kór. 10. vs. 9.
Sőt nagyobb gazdagságnak ítéljük
a' te nevedért való gyalázatot,
a' te népeddel való izenyvedést,
mint a' világi hafzontalan kintse-
ket. Sid. 11. vs. 25. 26. 1 Pét. 2.
vs. 20—25. Tartsd-meg Uram a'
mi Nemzetünkben az Evangyé-
liomi szolgálatot. 1 Kór. 9. vs. 14.
Es a' Sákramentomoknak igazán
való ki szolgáltatását. Már. 28. vs.
19. Már. 26. vs. 26. 27. Marasz-
szad-meg az Oskolákat és azokban
a' Doktorokat. Luk. 2. vs. 46. Ru-
házzad fel a' mi Papjainkat tisz-
tassággal, tudománnyal, szelidség-
gel, jóssággal, Sz. Lélekkel, tet-
tetés nélkül való szeretettel, igaz-
ságnak beszédével, Istennek erejé-
vel, hogy ne szidalmaztassék a' mi
szolgálatunk. 2 Kór. 6. vs. 3. 6. 7.
Le-

IMA'DKOZNI. Luk XI. 1. 245

Legelteflek ök hiven a' te juhaidot.
Ján. 21. vs. 16. Adjad Uram né-
kiek a' menyországnak költseit,
hogy valamit meg-kötnék e' föl-
dön, légyen a' menybe meg-kötve,
és valamit meg-öldnek e' földön,
légyen meg-öldve menyben. Már.
16. vs. 19. Légy kegyelmes Uram
a' mi Nemzetünkben a' te néped-
hez, és ne borfássad szidalomra
abban a' te örökösedet. Jóel. 2.
vs. 17. Mert el-közölitettek az idők,
az melyeket nem szeretünk. Pred.
12. vs. 3. Sokan mondják Uram:
kitfoda mivelheti azt: hogy valaha
jót lássunk? De te Uram mutasd-
meg minékünk a' te ortzádnak vilá-
gát. Solt. 4. vs. 7. Mik. 4. vs. 11. 12.
Náh. 1. vs. 7. Mert igaz dolog ez
az Istennek előtte, hogy azoknak
a' kik minket nyomorgatnak, fizet-
sen nyomorúsággal, minékünk pe-
dig kik nyomorgattatunk nyugo-
dalommal. 2 Thess. 1. vs. 6. 7. Ne
örülj hát a' mi nyavalyáinkon óh mi
ellenfégyünk; mert noha el-estünk,
de az Ur segedelme által fel kelünk.
Mik. 7. vs. 8. Esa. 8. vs. 10. Né-
mellyek az ő erejekben biznak, de
mi a' mi Urunkról emlékezünk-

246 URAM, TANITS MINKET
 meg, küldjed ki nekünk a' te segittségedet a' te Sz. helyedből, hogy örülhessünk a' te szabadításodban, és a' mi Istenünknek nevében zárlót emellyünk. Solt. 20. vs. 3. 6. 8. Minden álnokságunkat vedd-el mi rólunk, és légy kegyelmes mi hozzánk. Hóf. 14. vs. 3. Mindenekkel egyben valakik a' te nevedet segítségül hívják minden helyen. 1 Kór. 1. vs. 1. Híszünk Uram mi te benned, de légy segítségül a' mi hihetetleniségünknek. Márk. 9. vs. 24. Tfelekedjed Uram Jésus mi bennünk, hogy mi tellyes igyekezetünket arra vethessük, hogy a' mi hitünk mellé ragaszszunk jófajos tfelekedetet, a' mellé tudományt, a' tudomány mellé mértéketeliséget, e' mellé békefféges türelést, a' türes mellé Isteni tisztelget, a' mellé atyafiakhoz hajlandó szívet és szeretetet. 2 Pét. 1. vs. 5. 6. 7. Hogy így fok gyümölszterremvén lehessünk tenéked igaz tanítványid. Ján. 15. vs. 8. Te vagy Uram ama' világosság, engedjed hogy kövessünk tégedet, és légyen életnek világa mi nálunk. Ján. 8. vs. 12. Te vagy Uram amaz élet,

ut

IMA'DKOZNI. Luk. XI. 1. 247
 ut és igazság. Ján. 14. vs. 6. Tanits-meg hát minket amaz örök életre vezető keskeny utra. Mát. 7. vs. 14. 'Oh vallyon s' kifsoda adhatna minékünk innunk a' Bethlehemi forrásnak vizéből. 1 Chron. 11. vs. 17. Te vagy Uram amaz bünökből való meg. tisztulásra fakadott kutső-Zak. 13. vs. 1. Valaki ijándik abból, leszen ő benne örök életre forró viznek feje. Ján. 4. vs. 14. Uram adjad minékünk ezt a' vizet, hogy soha meg ne szomjuhozzunk. vs. 15. Esa. 12. vs. 3. Te vagy Uram ama' menyből aljőrt kenyér, melyből a' ki észik meg nem hal. Adjad Uram minékünk e' kenyeret hogy éllyünk mind örökké. Ján. 6. vs. 50. 58. Légy miénk oh mi szerelmes Jésusunk; mert mi tiéid vagyunk. Enek. 2. vs. 16. 'Es élünk többé nem mi, hanem te élsz mi bennünk, és a' mely életet, most élünk a' testben, azt a' te benned való hit által éllyük. Gal. 2. vs. 20. Uram Jésus, légy minékünk életünkben és halálunkban egyetlen egy nyereségünk, ditselkedésünk, fő vigasztalásunk és minekutánna meg-állanak az' ételnek örlői, és meg-

L 4

248. URAM, TANITS MINKET
meg-homályasodni az ablakon ki-
nézők. Préd. 12. vs. 5. Légy miné-
künk örök életünk. Filip. 1. vs. 21.
Amén.

A Szent-Lélek-Istenhez.

Szent Ur Isten! Seregeknek Ura
Istene. Efa. 6. vs. 3. Atyának.
Ján. 15. vs. 26. Es Fiú Istennek
Lelke. Gal. 4. vs. 6. Igazságnak és
Vigasztalásnak Lelke. Ján. 14. vs.
16. 17. Bölcsességnek és értelem-
nek Lelke. Tanításnak és hatalom-
nak Lelke. Tudománynak és az
Urnak félelmének Lelke. Efa. 1. r.
vs. 2. Kegyelemnek és könyörü-
letességnek Lelke. Zak. 12. vs. 10.
Mi Meg-fizetelönk. 1 Kór. 6. vs.
11. Mi Tanítónk. Ján. 14. vs. 26.
Mi Vigasztalónk. Ján. 14. vs. 16.
Mi hervadhatatlan örökségünknek
drágalatos záloga. 1 Kór. 11. vs. 22.
Atyával és Fiúval egy. 1 Ján. 5.
vs. 7. Örökké való. Péld. 8. vs. 23.
Láthatatlan. Ján. 3. vs. 8. Jéhova!
mennyei Bizonyfág, mi Erős Iste-
nünk. Solt. 95. vs. 3. 7. Aldott
Szent-Lélek! Ur Isten. Sid. 3. vs. 7.
Tfel. 5. vs. 3. 4. Nagy alázatosság-
gal és bé-fedezett örtzával tisztel-
nek

IMADKOZNI Luk. XI. r. 8. 249
nek Uram tégedet a Seregek An-
gyalok; mert szent a te neved,
teljes a te meny és a föld alote
dicsőségeddel. Efa. 6. vs. 2. 3. Méltó
vagy Uram arra, hogy dicsérjenek
tégedet minden teremtetett állatok;
mert te igaz Isteni fzemély vagy.
Tfel. 5. vs. 3. 4. Es a ki néked
hazud, az nem embernek, hanem
Istennek hazud. Mikor még a föld
ékelesség nélkül vala, te tápláltad
a vizeket. 1 Móf. 1. vs. 2. Te ál-
talad lőttének, az a égnek minden
seregei. Solt. 33. vs. 6. Es te ál-
talad ékefttetett meg a meny.
Jób. 26. vs. 13. Sőt az okos lelki
ember is a te képedre teremtetett.
1 Móf. 1. vs. 26. Semmi is te előtt-
ted el rejtve nintsen; mert te vi-
gálsz mindenek, sőt az Istennek
mélységeit is jól tudod. 1 Kór. 2.
vs. 10. Es te előtted sohová nem
lehet futni; mert te mindenütt je-
len vagy. Solt. 130. vs. 7. De ha
szintén e világ nem lát, nem csínér,
és bé sem vészén is Uram tégedet,
csínér mindazonáltal és dicsőít té-
gedet a meg váltott hiveknek so-
regét a kikben lakol és a kikben
L. 5. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100.

250 URAM, TANITS MINKET

maradsz mindörökké. Ján. 14. vs. 17. mert te vagy az Atyával és az Igével egy mennyei bizonyfág. 1 Ján. 5. vs. 7. A' ki még fedded a' világot a' bűnről, az igazságról és az itéletéről. Ján. 16. vs. 8. Mert te vagy ama' Vigasztaló a' kit az Atya a' Fiu nevében küldött, hogy tanítanád a' hívőket mindenekre. Ján. 14. vs. 26. 'Es te vagy az Igaságnak ama' Lelke, a' ki minden igazságra vezérléd a' te népedet, és meg-jelented neki azokat a' mellyek következendők. Ján. 16. vs. 13. Osztoztatván abban mindeneknek külömb külömb-féle ajándékokat a' mint tenéked tettzik, óh Isten. 1 Kór. 12. vs. 6. 11. Sőt lakozván ő benne mint te templomokban mind örökké. 1 Kór. 6. vs. 19. Hiszen Uram te benned, és esméri a' te tisztelkedre való kötelességet a' mi Nemzetünknek-is nagyobb része; mert az a' te nevedben kereszttelkedett-meg. Mát. 28. vs. 19. Meg-köszölte a' mennyei ajándékot, meg-köszölte az Istennek jó beszédét és a' jövendő Világnak erejét. Sid. 6. vs. 4. 5. De

IMA'DKOZNI. Luk. XI. r. 251

De kíváltképpen dítfer és magafjal Ur Isten tégedet minden te kegyelmességedért. Efsá. 63. vs. 7. A' mi Nemzetünkben a' te Anyaszent-egyházad, a' mely te általad egy testté kereszttelkedett. 1 Kór. 12. vs. 13. A' mely az igaz és megmaradandó kenetet elvötte. 1 Ján. 2. vs. 27. 'Es te általad el-petfételtetvén bir tégedet, mint ő örök-ségének zálogát. 2 Kór. 1. vs. 21. 22. Mert te ő benne munkálkodol, ő benne lakol és benne maradsz mindörökké. Ján. 14. vs. 16. 17. Meg erősítvén azt a' te erőd által a' belső emberben. Efés. 3. vs. 16. Hogy teremheffen hitet és jószágos tselekedeteket a' mellyek a' te ajándokid. Gal. 5. vs. 22. Hálákat adunk Uram mi tenéked hogy a' mi Nemzetünket ennyire méltóztatad, hogy ő neki-is meg-nyilatkoztatod az idvességnek és a' szenteknek amaz uj és élő uttyokat. Sid. 9. vs. 8. 10. vs. 25. Hogy szabadtsága lehetne a' Szentféges helybe való bé menetelre a' Jéhus vére-által. Sid. 10. vs. 19. Adván abban némelyleknek böltséfélegnek beszé-

L 6

dér,

Ház Rezső Múzeum Tudományos Könyvtára Székelyudvarhely

52 URAM, TANITS MIN KET
dét, némellyeknek pedig tudomány-
nak beszédt, némellyeknek pe-
dig a' léleknek meg-választótá-
foknak ajándékit, némellyeknek
pedig különböző nyelvek nemei-
nek tudását, némellyeknek pedig
nyelvek Magyarázását, mind ezek
pedig oh Isten tsak egydül a' te aján-
dékid. 1 Kór. 12. vs. 6. 8. 10. 17.
Oh mely tsudálatosok, mely drá-
gák Uram, a' te ajándékid, és
nintsen része annak azokban, a' ki
azt állítja, hogy azok pénzen meg-
vétettethetnek. Tfel. 8. vs. 20. 21.
Mely titkosok Uram a' te munkáid.
A' szél a' hova akar fújni, fur, és
annak zugása hallatik, de nem
tudhatni honnét jő, és hova mé-
gyen, így vagyon minden Uram a'
ki te tölled születtetik. Ján. 3. vs. 8.
Oh mely szépek Uram a' te jóvól-
todból a' mi helyeinken-is, az
Evangelium hirdetőinek lábaik,
a' kik békefőget, Isten szerint való
örömet, és szabadságot hirdetnek
a' te népednek. Efa. 32. vs. 17.
Náh, 1. vs. 13. Hirdetvén azokat
a' mellyeket nekünk ajándékozott
az Isten, nem oly beszédekkel, a'
az Isten, nem oly beszédekkel, a'

IMA'DKOZNI. Luk. XI. 1. 253
mellyekre az emberi bölcsesség ta-
nit, hanem a' mellyekre te tani-
tottad őket. 1 Kór. 2. vs. 12. 13.
Sokan vadnak Ur Isten még e' Vi-
lágban, sőt a' mi Nemzetünkben-is a'
kik tégedet nem esmérnek. Ján. 14.
vs. 17. A' kik nem tisztelik az Atyát;
mert nem tisztelik a' Fiát Isten. Ján.
5. vs. 23. A' kiknek elméjeiket meg-
vakította e' világnak Istene, hogy
a' Krisztus dicsősséges Evangeliuma-
nak világossága ne fényel nekik.
2 Kór. 4. vs. 4. Jud. vs. 4. Gyözd-
meg ezeket az ő bűnökről, a' te
szíveket általjáró thachatos erőd
s' munkálkodásod által. Ján. 16. vs.
9. Jud. vs. 15. Te vagy Uram az
aratásnak Ura. Tfel. 13. vs. 2. 4.
Könyörgünk Uram. Felfégednek
küldjed ki a' te aratóidat a' te ga-
bonádba. Luk. 10. vs. 2. Uram! I
mindeneknek szíveket tudod, vá-
lasz magadnak mindenütt munkáfo-
kat, a' kikre bizzad e' dolgor.
Tfel. 1. vs. 24. Te szállottál le U-
ram a' mi Urunk Jéhus Krisztusra.
Mát. 3. vs. 16. A' te ajándékid ön-
tötték ki az Apostolokra. Tfel. 2.
vs. 4. Es más szentekre, sőt a' Po-
gányokra-is. Tfel. 10. vs. 44. 45.

254 URAM, TANITS MINKET
Te vagy ama' meg-igért Tanító.
Ján. 14. vs. 26. Nem-is ember a-
karatyából származott a' Sz. Irás;
hanem te töled indítván szólott-
tak az Istennek Sz. emberei. 2 Pét.
1. vs. 21. Tselekedjed hát Uram,
hogy a' te Szolgaid közülb külömb-
féle ajándékokkal hittel és böltfés-
séggel tellyesek légyenek. 2 Tim.
4. vs. 2. Hogy senki nékiek elle-
nek ne álhasson. Luk. 21. vs. 15.
A' kik a' könyörgésben és az ige
hirdetésének szolgálattában-is fog-
lalatosok légyenek, a' kik nem tsák
téjjel, hanem valóságos eledellel-
is táplálják a' Lelkeket. Sid. 5. vs.
12—14. Sid. 6. vs. 1. Hogy így az
Istennek beszéde nevedekdjék, és a'
Tanítványoknak számok mindenütt
szaparodjék. Tfel. 6. vs. 3. 4. 7. 10.
Habak. 2. vs. 14. Az Istennek be-
széde élő és hathatőbb a' két élő
fegyvernél és el-hat az elmének
rejtekeiben. Sid. 4. vs. 12. Midőn
azért némelyek plántálnak, némel-
lyek öntöznek, tenadj Uram elő
menetelt. 1 Kór. 3. vs. 7. 'Es így
a' te beszéded ne térjen-meg üres-
sen te hozzád, hanem tselekedje-
meg azt a' mit akarsz, és légyen
íze-

IMADKOZNI. Luk. XI. 1. 255
szerentfés azoknál, a' kikhez kül-
död. Esa 55. vs. 11. E' végre öltöz-
tesd fel Uram a' te Papjaidat se-
gítséggel. 2 Chrón. 6. vs. 41. Vezé-
rellyed őket minden igazságra. Ján.
16. vs. 13. Hogy maradjon-meg
bennem amaz igaz kenet, és ök-is
mind abban valamire attól tanít-
tottanak áthatatosan-meg marad-
hassanak. 1 Ján. 2. vs. 27. Ne en-
gedjed hogy az hazugságnak Lelke
erőt végyen rajtok. 2 Chrón. 18.
vs. 21. 22. Ne egyelítsék-meg az
Istennek beszédeit; hanem nyilván
való igazsággal hirdessék azt minden
embereknek lelkek esméreteknél
az Isten előtt. 2 Kór. 4. vs. 2. Ne
szabják magokat e' világhoz. Róm.
12. vs. 2. Mát. 6. vs. 24. Tfel. 5.
vs. 29. Ne engedjed hogy valamit
szóllyanak a' te tzedod ellen. Gal.
1. vs. 6. 9. Vagy valamit tégyenek
hozzá; vagy el-végyenek a' te be-
szédeből. Jelen. 22. vs. 18. 19.
Mindenekben úgy visellyék mago-
kat mint Istennek szolgai, senkit
meg ne botránkoztatassanak, hogy
ne szidalmaztassék az ő szolgálát-
tyok. 2 Kór. 6. vs. 3—10. Efés. 4.
vs.

256 URAM, TANITS MINKET
 vs. 2. 3. És ne hogy valami mó-
 don gonosz életűek lévén, holott
 ők másoknak prédikálnak, magok
 el-veszszének. 1. Kór. 9. vs. 27.
 Hanem inkább hirdessék tisztán,
 igazán és nagy bátorsággal a nép-
 nek az életnek minden beszédét.
 Tsel. 5. vs. 20. Tit. 2. vs. 7. 8.
 1 Tim. 1. vs. 4. 2 Tim. 2. vs. 25.
 Így tselekedjél Uram mindenekkel.
 Sósón. 3. vs. 9. Sőt mi Nemze-
 tünkkel is, ne legyen az soha is
 igaz Isten nélkül, Pap nélkül, Ta-
 nító nélkül és Törvény nélkül.
 2 Chrón. 15. vs. 31. Hóf. 4. vs. 6.
 Amós. 8. vs. 11. Hogy így neveked-
 jék az Istennek országa és legyen
 állandó mind örökké. Dán. 2. vs.
 44. Abd. vs. 17. Te vagy Uram
 a valóságos Vigasztaló. Ján. 14.
 vs. 16. Nohát a kik a Sionban fir-
 nak nyujts azoknak vigasztalást, és
 a' bánat helyében légy azoknál ö-
 römnek kenete, öltöztess fel őket
 az idvességnek palástyával és vedd
 körül az igazságnak palástyával,
 hogy mondhasd azt: Nagy öröm-
 mel örülünk az Urban, és örven-
 dez a' mi lelkünk az ő Istenében.
 Efa.

IMA'DKOZNI. Luk. XI. 1. 257
 Efa. 61. vs. 3-10. Hálá legyen
 Uram Felfégednek mi tőlünk is,
 mert te csináltál minket is, és te
 adtál mi belénk életet. Jóh. 33. vs.
 4. Te általad tanítottuk meg az id-
 vességnak útát és tickát, mely a'
 világi böltséktől el rejtett. Már.
 11. vs. 25. A' te szentelésedben és
 az igazságnak hitiben választattunk-
 el az idvességtől. 2 Thess. 2. vs. 13.
 Te általad pertsételeztünk el. Te
 vagy a' mi örökkégünknek záloga
 míg a' tellyes szabadságra bé hely-
 heztetterünk az Isten dicsőségének
 dicséretire. Efés. 1. vs. 13. 14.
 Senki a' Krisztusé nem lehet, hanem
 ha az, a' kiből te vagy. Róm. 8.
 vs. 9. Senki is Uram az Isten At-
 tyának nem szólíthatja; hanem
 ha te általad. Gal. 4. vs. 6. Senki
 is a' Jézust Urának nem mondat-
 tya hanem ha te általad. 1 Kór. 12.
 vs. 3. Senki is te nélkül nem
 keletyén körni a' miképpen kellene,
 nem tudja. Róm. 8. vs. 26. Senki
 is a' te beszédedet nem érti. 2 Pét.
 1. vs. 20. Hanem ha te általad
 megvilágosztatik; mert a' lelkes
 embernek az bolondságnak láttat-
 tik.

258 URAM, TANITS MINKET
 tik. 1 Kór. 2. vs. 14. Holott az az
 Istennek hatalma minden hívőnek
 idvességre. Róm. 1. vs. 16. Hasz-
 nos a' tanításra, a' feddésre, a'
 meg-jobbitásra, a' fenyítékre a'
 mely igazságban vagyon, hogy tö-
 kélletes legyen az Isten embere
 minden jó tselekedetre. 2 Tim. 3.
 vs. 16. 17. Jövel hát áldott Sz.
 Lélek Ur Isten mi hozzánk, szüly
 ujjá bennünket; mert a' ki te általad
 ujjá nem születik, nem mehet-bé
 az Istennek országában. Ján. 3. vs. 5.
 Elevenits-meg és ujjits-meg minket.
 Tit. 3. vs. 5. az élő reménységre és
 az örökségre mely el nem vesztet,
 meg sem mottskoltathatik, meg sem
 hervadhat, mely nekünk, men-
 nyekben tartatik, a' kik az Isten-
 nek erejétől öriztetünk hit által az
 idvességre. 1 Pét. 1. vs. 3. 4. 5. Moss-
 meg, izentely-meg és igazíts-meg
 minket. 1 Kór. 6. vs. 11. Légy mi
 bennünk Fiúfágnak Lelke, bi-
 zonyfágot tévén a' mi lelkünkkel
 együtt hogy mi Istennek fiaí va-
 gyunk, Istennek örökösí, a' Kris-
 tusznak örökös társai, a' kivel ha
 szenvedünk, véle együtt meg-is
 di-

IMA'DKOZNI. Luk. XI. 1. 259
 dítőítettünk. Róm. 8. vs. 15. 16. 17.
 Segélyed fel a' mi könyörgésben
 való erőtelenségeinket, és esede-
 zél mi bennünk s' mi velünk ki-
 mondhatatlan fohászkodásokkal. vs.
 26. Bizonyára a' halandó ember-
 ben ama' Lélek és Mindenhatónak
 ihlése teszi a' böltséfféget. Jób. 32.
 vs. 8. Te vagy Uram a' valóságos
 böltséffégnek és jelentésnek Lelke,
 világosítsd-meg hát a' mi elménk-
 nek ferétes szemeit, hogy tudhassuk-
 meg mi legyen az Isten hivatalának
 reménysége, és az ő öröksége dítőf-
 ségének minémü gazdagfági légye-
 nek a' szentekben. Efés. 1. vs. 17.
 18. E' végre vaddal a' mi testünk-
 ből a' köszívet, adj mi belénk új
 szívet és új lelket. Ezék. 36. vs. 26.
 Világoskodjál a' mi szíveinkben.
 2 Kór. 4. vs. 6. Nyisd-meg a' mi
 szemeinket. Efés. 1. vs. 18. Hogy
 a' te törvényidnek tudálatos böl-
 tséfféget láthassuk. Sólt. 119. vs. 18.
 Hogy a' te parantsolatidot meg-
 tselekedjük, és a' te ítéleteidet
 meg-örizzük. Ezék. 36. vs. 27.
 Tartsd fogva Uram a' mi elmén-
 ket. 2 Kór. 10. vs. 5. Ne hogy em-
 beri

260 URAM, TANITSMINKET
 beri találmányok által tiszteljük az
 Istent. Mát. 15. vs. 9. Efés. 4. vs.
 14. 15. Ne hidjunk minden Lélek-
 nek. 1 Ján. 4. vs. 1-3. Visgáljuk
 az Írásokat, a' melyekben van ö-
 rökélet. Ján. 5. vs. 39. Ne hogy
 emberi böltfesség és rendelés sze-
 rint szolgáljunk, a' mely híjjában
 való. Kol. 2. vs. 8. Ne hogy annak-
 felette böltfelkedjünk, a' mint meg-
 íratattott. 1 Kór. 4. vs. 6. Elmén-
 ben forgatván szüntelen azt, hogy
 senki más fundamentomot nem vet-
 het azon kívül, a' mely egyfzer
 vetterett, mely a' Jésus Krisztus.
 1 Kór. 3. vs. 11. Annakokaért a'
 mely fundamentomhoz támaszkod-
 tunk, azt-meg tartjuk mind végig.
 Sid. 4. vs. 14. Sid. 3. vs. 14. Jaj mi-
 neküink el kell vesznünk, mert meg-
 fertezteteték ajaku emberek vagyunk,
 illesse Uram a' te elevenítő és tisz-
 tító erőd a' mi szánkat, hogy a' mi
 álnokságunk vétessék-el, és a' mi
 bűnünk tisztításlék-el. Efa. 6. vs.
 5. 6. 7. Gyomlald ki Uram mi be-
 lölünk a' testnek tselekedetit. Gal.
 5. vs. 19. 20. 21. Az Isten ellen való
 keményféget; mert az olyan mint

IMADKOZNI. Luk. XI. 1. 261
 a' bálványozás. 1 Sám. 15. vs. 23.
 A' fősvényféget; mert e' bálvány
 imadás. Kol. 3. vs. 5. A' gyűlö-
 féget; mert valaki gyűlöli az ő at-
 tyáfiát gyilkos az. 1 Ján. 3. vs. 15.
 A' paráznaágot, mert minden bűn,
 melyet az ember tselekedik, a'
 testkivül vagyon, de a' ki paráz-
 nálkodik, az ő maga teste ellen
 vétkezik, a' melyet a' Sz. Lélek-
 nek templomává kell vala tenni.
 1 Kór. 6. vs. 18. 19. 20. A' melyet
 ha valaki-meg szeplősít, el-velzti
 az Isten. 1 Kór. 3. vs. 17. A' hazug-
 ságot; mert a' ki azt szólja, ki
 rekesztetik a' mennyei Paradicsom-
 ból. Jelen. 21. vs. 27. A' részegsé-
 get; mert abba bujaflag vagyon.
 Efés. 5. vs. 18. A' kevélyféget,
 mert ennek az Isten ellene áll. 1 Péter.
 5. vs. 5. Dán. 4. vs. 34. Minden bűn
 meg-botláttatik; de a' te ellened
 való káromlás soha-is Uram meg
 nem botláttatik. Mát. 12. vs. 31. 32.
 A' ki te ellened hazud, a' nem em-
 bereknek, hanem Istennek hazud
 és a' ki az Urnak Lelkét kérti,
 annak szívét a' Sátán foglalta-el.
 Tfel. 5. vs. 3. 4. 9. A' ki tégedet
 bszufással illetend, nintsen annak
 bű-

262 URAM, TANITS MINKET
bűnéért áldozat, hanem a' rettene-
tes ítélet követi, és a' tűznek láng-
ja, mely meg emészti az Isten ellen-
ségít. Sid. 10. vs. 26. 27. 29. Mert
meg esküdtél, hogy valakik meg-
keményítik sziveket és tégedet meg-
késértének, bé nem mennek a' te
nyugodalmodban. Sólt. 95. vs. 8. 9.
11. Es löttél az őllyanoknak ellen-
gek és hadakoztál ellenek. Efa. 63.
vs. 10. Ne engedjed hát Uram hogy
az efféle vétkek hallattassanak a' mi
Nemzetünkben, sőt ingyen se ne-
veztessenek mi közöttünk. Efés.
5. vs. 3. Sid. 4. vs. 11. Ne enged-
jed hát Uram, hogy mi tégedet
soha-is keferűséggel illessünk, meg-
gondolván azt, hogy te általad
petőfételtettünk a' tellyes váltás-
nak napjára. Efés. 4. vs. 30. Annál-
is inkább ne engedjed Uram hogy
soha-is tégedet ki óltfunk. 2 Tim.
1. vs. 6. 1 Thefl. 5. vs. 19. Némá-
vozzál-el Uram soha-is mi tőlünk.
Sólt. 51. vs. 13. 14. Sőt lakozzál
mi bennünk, mint te Templomid-
ban. 2 Kór. 6. vs. 16. Légy mivelünk
és maradj mi nálunk mind örökké.
Ján. 14. vs. 16. Efés. 5. vs. 18. Nem
csak egy áldásod vagyon Uram te-
né-

IMADKOZNI. Luk. XI. 1. 263
néked; mert jöllehet ugyan azon
egy Lélek vagy, de sokak és kü-
lömb-külmöb félek a' te ajándékid.
1 Kór. 12. vs. 4. Te osztogatod U-
ram azokat mindeneknek a' mint
akarod. vs. 11. Gazdagitson-meg
minket-is a' te jóvóltod azokkal.
2 Pét. 1. vs. 3. Ajándékozz miné-
künk igaz és képmutatás nélkül
való hitet; mert az igaz ember hit-
ből-él. Habak. 2. vs. 4. 'Es a' nél-
kül senki-is Isten előtt nem kedves.
Sid. 11. vs. 6. Mert valami hitből
nintsen, bűn az. Róm. 14. vs. 23.
öntőssék ki az Istennek szerelme
te általad a' mi sziveinkben. Róm.
5. vs. 5. Mert a' ki szeretett a' tör-
vényt bé töltötte. Róm. 13. vs. 8.
Valamit másoktól kívánunk, azt tfe-
lekedjük ő vélek. Mát. 7. vs. 12.
Szenteld-meg Uram minden mi
gondolatinkat, beszédünket, tfele-
kedeteinket. Kol. 3. vs. 17. 1 Kór.
10. vs. 31. Mert szentfég nélkül
senki nem láttya az Istent. Sid. 12.
vs. 14. Ezek Uram a' te gyümöl-
tseid: szeretet, öröm, békesfég,
békesfeges türes, kegyelmessfég,
jófág, hit alázatosfág, mértékle-
tessfég. Gal. 5. vs. 22. Tfelekedjed
hát

264 URAM, TANITS MINKET
 hát hogy ezeket-meg teremheffük,
 nem télt hanem Lélek szerint jár-
 junk. Róm. 8. vs. 1. 'Es adjuk a'
 mi tagjainkat szolgácul az igazság-
 nak a' szent életre. Róm. 6. vs. 19.
 Ne hogy haszantalannok lévén ki-
 vágattasunk és a' tűzre vetessünk.
 Már. 7. vs. 19. Légyen Uram a' te
 közösfüled melvelünk. 2 Kór. 13.
 vs. 13. Légyen nekünk kegyelem te
 töled. Jelen. 1. vs. 4. Vigasztallyad
 a' mi sziveinket és erősíts-meg min-
 ket minden beszédben és jó tseleke-
 detben. 2 Thess. 2. vs. 17. Hogy így
 naponként nyereségről nyereségre,
 mennyünk erőről erőre. Sólt. 84. vs.
 8. Ditsőfégből ditsőfégre. 2 Kór.
 3. vs. 18. 'Es osztán vigy-bé Uram
 minket a' te nyugodalmodban. Sid.
 4. vs. 3. Hogy meg-láttasunk Isten-
 től a' Sionban, a' hól nintfen sem-
 mi inség, semmi szükség, semmi
 fájdalom, semmi kiáltás, semmi ke-
 serűség; mert el-töröl az Isten min-
 den könyhullatást az ő szenteinek
 szemekről. Jelen. 21. vs. 4. 'Es meg-
 nyugosznak az ő tselekedeteiktől,
 miképpen Isten-is meg-nyugott az
 ő éitől. Sid. 4. vs. 10. Amen.

V E' G E.

T O L.

T O L D A L E K.

A' tellyes Sz. Írásnak tzélya ez,
 hogy a' bün által, az igazság-
 nak és idvesfégnak uttyáról el-téve-
 lyedett és Istentől el-izakadott om-
 bert, az Istennel meg-békéltesse és
 az Idvesfégnak glaz uttyába igazittsa
 s' arra meg-tanittsa. Valaki azért
 Idvesféget Izereti s' kíván az Isten-
 nel meg-békélleni, tudni kell an-
 nak ez hármát: (1) Mellyek légye-
 nek azok a' dolgok, a' mellyeket
 tudni s' hinni kell az idvesfégre?
 (2) Mellyek azok a' mellyeket tse-
 lekedni kell? (3) Mellyek azok a'
 mellyeket kérni kell? Az *Előt* az
 O' Testamentomból-is, de világosab-
 ban az Uj Testamentomi Sz. Írá-
 sokból lehet meg-tanólni; annak
 pedig summája az *Apostoli Hitek for-
 májában*, avagy, a' minden Keresz-
 tyéneknek kétféleg nélkül való kö-
 zönfészes Hiteknek fő ágazatiban
 be foglaltatik; a' mely így kezdő-
 dik: *Hítek egy Istenben.* s' t. A'
Második az Istennek tíz Parantsola-
 tok.

tokból álló Törvényében foglaltatik bé, a' mely két táblára íratott vala. 2 Mós. 20. vs. 2—17. 5 Mós. 5. vs. 6—21. Annak pedig summája előadatik. Mát. 22. vs. 37—40. Márk. 12. vs. 29—31. Luk. 10. vs. 27. Láfd annak egy szóból álló summáját. Róm. 13. vs. 8. Gal. 5. vs. 14. 1 Tim. 1. vs. 5. A' *Harmadikot* pedig maga 'Edes Idvezítőnk egy summában bé-foglalta az Uri Imádságban, a' melyre ő tanított minket. Mát. 6. vs. 9—13. Luk. 11. vs. 2—4. Minden idvezülni kívánó igaz Keresztyén embernek tisztiben áll, hogy ez hármat könyv nélkül tudja, és azoknak magyarázattyát jól értsé; Sőt minden Tselédes Gazdának s' Gazda-Azfszönynek, mint a' maga házában lévő Isten Papjának kötelességiben jár, hogy ezekre nem csak a' maga gyermekeit; hanem minden tselédit, a' kik az ő számadása alá bizattattok, meg-tanítsa. Az *Első* parantsfoltatik. 1 Pét. 3. vs. 15. Róm. 10. vs. 10. A' *Második*: Efés. 6. vs. 4. 2 Chrón. 17. vs. 7—9. A' *Harmadik* pedig: Mát. 6. vs. 9. Luk. 11. vs. 2. Az régi Keresztyén

Atyák

Atyák ebben igen szorgalmatosok valának, hogy mindenek ez hármat meg-tanólhatnák; Sőt hogy mindenek a' Keresztyéni Hitnek fundamentomát s' fő ágazatit jobban meg-tanólhatnák s' másokkal könnyebben közölhetnék, azokat ének nótára versekben foglallyák vala, hogy ki ki munkája között-is, egyéb haszontalonság helyett, ezeket énekeldegelvén jobban megtarthatná: De még az Eretnekek is fokszor a' magok dögleletes tudományokat éneken foglalván, úgy hintik vala-el az Eklésiában. Ditséretre méltó dolgot tselekedett tehát mind az, a' ki az Isten Törvényit a' 140-dik Soltár notájára szabván, amaz Eneken foglalta, a' mely így kezdődik: *Emeld fel szíved, süled nyisd-meg.* s'. t. mind az, a' ki annak summáját amaz 6dik Soltár notájára szabott Eneken így adta, elé: *Meg-hagytad nekünk Ur Isten.* s'. t. mind az, a' ki az Uri Imádságot ebben az Eneken foglalta-bé: *Mennyből Felséges Isten.* s'. t. a' mely három Enek megérdemli, hogy minden ember tanó-

M 2

lya

lya könyv nélkül és szüntelen énekeldegéllye. 'En-is azért azon jó példát követni akarván, im' az Apostoli Hitnek formáját (jóllehet annak summáját az Innepi Énekekben és másutt-is fel találhatni) a' maga rendiben énekekben foglaltam, és a' 19-dik Sóltár nótájára szabtam, hogy ki ki azt munkája között-is énekeldegelvén, a' Keresztényi Hitnek 'Agazatit jobban megtarthatná; ne hogy valaki mástól kérdetvén: Mit hiszen? azt felellye: A' mit az Eklésia; vagy a' Pap: hanem azt: A' mi az Apostoli Hitnek formájában bé foglaltatik.

AZ APOSTOLI HITNEK FORMA'JA.

a' 19-dik Sólt. nót.

(1) Hiszek egy Istenbe, 1 Kór. 8. vs. 4.

Hatalmas Atyába, Ján. 20. vs. 17.
Mindent Teremtőbe. 2 Kór. 6. vs. 18. Tsel. 4. vs. 24.

Es Jézus Krisztusba, Tsel. 8. vs. 37.
Atya

Atya egy Fiába, Ján. 1. vs. 14.
Mi Urunk nevébe: Róm. 1. vs. 4.

A' ki fogontaték
Szent Lélek Istenről; Mát. 1. vs. 20.
Máriától születék: Luk. 2. vs. 5-7.
Szenvede s' kinzatott
Pontzius Pilátus
Tisztartatósága alatt; Mát. 27. vs. 2. 26.

(2) Meg-is feszítették, Ján. 19. vs. 18.

Azután meg-hala, Luk. 23. vs. 46.
Es el-temették; Márk. 15. vs. 46.

1 Kór. 15. vs. 4.
Szálla a' poklokra: Tsel. 2. vs. 31.
Harmad nap támadá, Luk. 24. vs. 6-7.
Menybe emelteték; Márk. 16. vs. 19.

Ül a' Mindenható
Atya Isten jobbján: Róm. 8. vs. 34.
Onnan lesz el-jöendő; Tsel. 1. vs. 11.
Az eleveneket
Itélni s' holtakat. Tsel. 10. vs. 42.
Hiszek a' Szent Lélekbe Mát. 28. vs. 19.

(3) Hiszek egy Kereszttyén
Anyaszent-egy házat. Eséf. 5. vs. 27.
M 3 Szen-

Szentelek egyeffégét. 1 Kór. 14. vs. 33.
 Bűnünk botlónattyát. 1 Jél. 2. vs. 38.
 Teft fel-támadásár. 1 Kór. 15. vs. 13.
 'Es örök életet. Már. 25. vs. 46.

(A' Szent Prófetiákkal
 'Es Apostolokkal
 'En-is ezt hiszem s' vallom;
 Ez Hittel, Vallással
 'Es Szent Tudománnyal
 Magamat bátorítom.)

A M E N.

Mint-

Mint-hogy a' Könyv-Nyomtató a' mi
 Nyelvünket nem tudta, magamis
 Trájektumban mulatván reá nem
 vigyázhattom, estenek azért né-
 mely hibák. Na' szokás szerint,
 e' Munkátskában-is : a' mellyeket
 a' K. O. nékem nem tulajdonítván,
 méltóztassék meg-jobbitani ilyen-
 képpen :

- Lev. 16. állitanti. olvafd: állítani.
 22. Irgalmaffágoa. olv. Irgalmaffá-
 göd.
 70. Ide tartozik. tedd hozzá: Har-
 madtzor.
 79. tífzem. olv. téfzem.
 81. énekem. olv. énnékem.
 lávezitönk. olv. Idvezitönk.
 92. táplátatására. olv. táplátatá-
 sára.
 98. tanítot. olv. tanítot.
 orzajokat. olv. országokat.
 100. gonozágot. olv. gonofszágot.
 101. kényörgése. olv. könyörgése.
 114. tonéked. olv. tenéked.
 136. me'y. olv. mely.
 152. két órákor. tedd hozzá: el-
 mégyen.
 158. fűgűgtelen. olv. fűűkűgtelen.
 180. Ján. 5. olv. 1 Ján. 5.
 közört. olv. között.
 idegejében. olv. idejében.
 202. átal. olv. által. s. t.

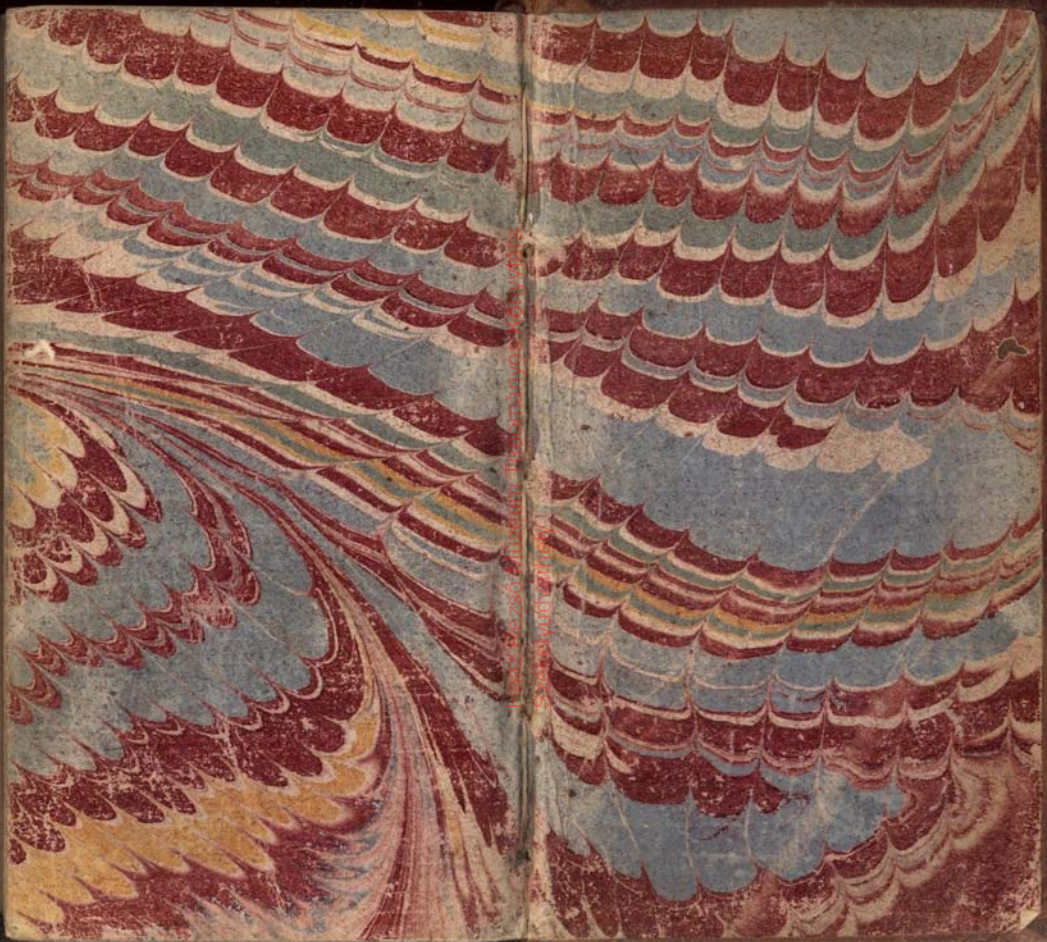
Egyéb

Egyéb hibák-is elegyedtenek e' köny-
vetskében széllyel, u. m. az accen-
tusoknak ki maradások; vagy szükség-
telen fel-tételek: a' vócalifoknak, s'
egyéb betűknek egymással való helyte-
len meg-tseréltetések. A' Syllabáknak
illetlen öfzvefoglaltatások; vagy egy-
mástól való el szaggattatások. s. t. De
ezeket s' ezekhez hasanló aprólék hibá-
kat a' K. O. magától-is el-igazíthat.

Liber Gene

Haáz Rezső Múzeum Tudományos Könyvtára
Székelyudvarhely

18. 18. 18.

Haáz Rezső Múzeum 71. sz. manyos Könyvtára
Székelyudvarhely